

GÖNYŰ KÖZSÉG

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ

VÉLEMÉNYEZÉSI DOKUMENTÁCIÓ

Győr, 2020. 10.

Msz.:Rp.I.241-10

Munkaszám: Rp.I.241-10

GÖNYŰ KÖZSÉG

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ

VÉLEMÉNYEZÉSI DOKUMENTÁCIÓ

Felelős tervezők:

Kalmár Ágnes

településtervező
városépítési és városgazdálkodási
szakmérnök

Településrendezés

.....
Tervezői névjegyzék szám.: TT 08-0479

Pekkerné Szabó Piroska

okl. táj- és kertépítész
okl. táj- és környezetrendezési szakmérnök
táj- és kertépítész vezető tervező

Tájrendezés, környezetalakítás

.....
Tervezői névjegyzék szám.: TK-08-0073

Szabó Lilla

okl. településmérnök

Településrendezés

.....
Közműrendszer

Ferenczi Huba

okl. gépészmérnök

.....
Tervezői névjegyzék szám: TE-T08-0253
TV-T08-0253
TH-T08-0253

Réder Tibor

okl. építőmérnök
okl. közlekedésepítőmérnök
szakmérnök

Közlekedési szakág

.....
Tervezői névjegyzék szám: Tkö-08-0133

Ügyvezető igazgató

Kalmár Ágnes, Szeredi Gábor

GYŐR, 2020.10.

GÖNYŰ KÖZSÉG

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ

VÉLEMÉNYEZÉSI DOKUMENTÁCIÓ

Tartalomjegyzék

ELŐZMÉNYEK

Előzetes véleményezési eljárás

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

- 1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok
- 1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal és a területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata
- 1.2. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata
- 1.3. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása,
  - 1.3.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai
- 1.4. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata
  - 1.4.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök
- 1.5. A település társadalma
  - 1.5.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság
- 1.6. A település humán infrastruktúrája
  - 1.6.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)
- 1.7. A település gazdasága
- 1.8. A táji és természeti adottságok vizsgálata
  - 1.8.1. Tájképvédelem
  - 1.8.2. Természetvédelem
  - 1.8.3. A település területének tagozódása
  - 1.8.4. A települési zöldfelületi rendszer elemei
- 1.9. Az épített környezet értékei
  - 1.9.1. Település történet, településszerkezet
  - 1.9.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület
  - 1.9.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők
  - 1.9.4. Műemlék, műemlékegyüttes
  - 1.9.5. Dózsa major kutatási dokumentáció
- 1.10 Kulturális örökségvédelmi hatástanulmány
- 1.11. Területfelhasználás
- 1.12. Közlekedési
- 1.13. Közművesítés

2. HELYZETELEMZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

- 2.1. SWOT elemzés
- 2.2. Összefoglaló értékelés

ALÁTÁMASZTÓ RAJZOK

- A-1 Energiaközművek 1.
- A-2 Energia közművek 2.
- A-3 Közlekedésszerkezet
- A-4 Közforgalmú közlekedés
- A-5 Térségi közlekedéshálózat
- A-6 Vizi közművek 1
- A-7 Vizi közművek 2

Munkaszám: Rp.I.241-10

GÖNYŰ KÖZSÉG

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATI MUNKARÉSZ

VÉLEMÉNYEZÉSI DOKUMENTÁCIÓ

ELŐZMÉNYEK

Gönyű Község Önkormányzat Képviselő-testülete kezdeményezi a településszerkezeti terv és helyi építési szabályzat – szabályozási terv felülvizsgálatát, új településfejlesztési koncepció készítését.

Előzetes véleményezési eljárás

Lezajlott Gönyű község településrendezési terv módosításának előzetes véleményezési eljárása. A dokumentációval kapcsolatban a tervezés **előzetes véleményezési szakaszában** az érintett államigazgatási szervek megadták állásfoglalásukat

Előzetes vélemények

	Államigazgatási szervek, önkormányzatok	Vélemény
1.	Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Kormány megbízotti Kabinet Állami Főépítész	Megadta tervezés során figyelembe veendő jogszabályokat
2.	Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály	Megadta tervezés során figyelembe veendő jogszabályokat
3.	Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Élelmiszerbiztonsági és Földhivatali Főosztály	Megadta tervezés során figyelembe veendő jogszabályokat
4.	Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály	-
5.	Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala	-
6.	Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Nem emel kifogást, megadta tervezés során figyelembe veendő jogszabályokat
7.	Győr-Moson-Sopron megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Területi vízügyi Hatóság	-
8.	Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Győri Járási Hivatal Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Ütügyi Osztály	Nem emel kifogást a tervezett módosítások ellen. Megadta tervezés során figyelembe veendő jogszabályokat
9.	Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Győri Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály	Adatszolgáltatást közölt, illetve megadta, hogy mely módosítások érintenek régészeti lelőhelyet, műemléket.
10.	Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztály	Megadta tervezés során figyelembe veendő jogszabályokat
11.	Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-Főkapitányság	Kifogása, észrevétele nincs a tervezett módosításokkal szemben.
12.	Budapest Főváros Kormányhivatala Közlekedési Főosztály Ütügyi Osztály	
13.	Bp. Főváros Korm. Hiv. Népegészségügyi Főosztály	Hatáskört áttette a megyéhez
14.	Bp. Főváros Korm. Hiv	Gönyű község területén borszőlő termőhelyi kataszteri terület nem található
15.	Veszprém Megyei Kormányhivatal Bányászati Osztály	Gönyű község határain belül a nyilvántartásuk szerint felszínmozgás veszélyes, nyilvántartott ásványvagyon, védett földtani érték nincs.
16.	Vas Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály	Adatot szolgáltatott, melyeket a tervezés során figyelembe kell venni
17.	Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Adatot szolgáltatott, melyeket a tervezés során figyelembe kell venni
18.	Észak-dunántúli Vízügyi Hatóság	-
19.	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Az elkerülő út nyomvonala Natura 2000 területeket érint. A többi módosítás nem érint és nem veszélyeztet védett értéket

---

20.	Országos Vízügyi Főigazgatóság	-
21.	NKH Légügyi Hivatala	-

Rendezési témák, feladatok:

1. A közlekedésszerkezet felülvizsgálta, különös tekintettel a hatályos tervekben szereplő települési elkerülő főútra.
2. A hatályos tervek szerinti tömbfeltárások szükségességének, lehetőségének felülvizsgálata.
3. A falusias lakóterületi fejlesztési területek feltárásának, telekalakításának felülvizsgálata, módosítása a megváltozott igényeknek, fejlesztési elképzeléseknek megfelelően.
4. Az ár- és belvízzel érintett területekre vonatkozó, jelenlegi vízügyi adatok beépítése a tervekbe.
5. A külterületi lakóterület fejlesztési területeken a kiszolgáló közúti hálózat felülvizsgálata, csak a közlekedésszerkezeti jelentőségű utak jelölése.
6. A lakóterületi saroktelkekre vonatkozó sajátos telekalakítási és beépítési szabályok megalkotása.

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

A helyzetfeltáró munkarészben a település társadalmi összetételének és helyzetének, a település gazdaságának vizsgálata, az infrastruktúra ellátása, a humán erőforrások feltárása, a szociális ellátás, valamint a kulturális jellegzetességek számbavétele kerül dokumentálásra.

A vizsgálati munkarészek után készül a fejlesztési koncepció jóváhagyandó munkarésze mely tartalmazza a terv elkészítésének alapjait, a célokat, valamint a prioritásokat.

A koncepció alapján kerülnek meghatározásra a településrendezési célok illetve feladatok, amelyek a tervezés alapjául szolgálnak.

A készülő településrendezési terv elsősorban az épített környezet fejlesztésére és a meglévő kulturális örökség megőrzésére irányul, de feltételezi a településfejlesztési koncepció meghatározását, mivel céljai és feladatai ebben kerülnek meghatározásra összhangban a település többi céljaival és feladataival.

A koncepció tartalmazza a fejlesztési célok és a hozzá kapcsolódó feladatok rendszerét.

A településfejlesztési koncepció feladata tehát meghatározni a település jövőképét, a közösség érdekeinek legjobban megfelelő megoldást adni a legfontosabb társadalmi, gazdasági, műszaki intézményi és környezeti problémák megoldására.

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Földrajzi elhelyezkedés:

Magyarország északnyugati részén, a Duna mellett, Győrtől 16 km-re keletre helyezkedik el. Gönyű a Nagy-Duna mellett, Győr-Moson-Sopron megye északkeleti csücskében, félúton Győr és Komárom között, a Duna jobb partján, nagyjából a Mosoni-Duna torkolatától a Bakonyérig terül el. Délről tájvédelmi terület, északról a Duna, keletről pedig a Bakony-ér természeti szépségében gazdag vidéke határolja. A településen halad át az 1-es főközlekedési út, az egykori Budapest-Bécs útvonal, helyenként meglévő eredeti macskaköves burkolattal. Gönyűt az M1-es autópályáról is könnyen meg lehet közelíteni. Tengerszint feletti magassága 120 m.

Településhálózati elhelyezkedés:

A település fejlődését mindig is a térségben betöltött fontos szerepe határozta meg. Ez a lehetőség a közlekedés-földrajzilag kedvező fekvéséből adódott, itt ért egymás közelébe a vízi szállításban nagy jelentőségű Öreg (nagy) Duna és a vele nagyjából párhuzamosan haladó már az ókorban kialakult kelet-nyugat irányú szárazföldi útvonal.

A község életének utóbbi évtizedében egyre fontosabb lett a Győrrel, illetve a nagy Dunával való kapcsolat. A község fejlődését a továbbiakban várhatóan döntően befolyásolják az alábbiak:

- az országos közforgalmú kikötő és kombinált terminál, amelyből már működik a Győr területén megvalósult Ro-Ro terminál, és a Gönyű területén megvalósult ideiglenes hajórakodó.
- a Budapest-Bécs közötti vízi személyszállítás - esetleges győri kapcsolata,
- a kis és nagy Duna jelentős vízi turizmusa,
- a szomszédos Szlovákiával kompjárattal létesítendő vízi személy és teher forgalom,
- az agglomerizáció központjának, Győrnek ipari-gazdasági-kulturális vonzereje.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal és a területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió:

Az Országgyűlés az 1/2014. (I. 3.) OGY határozattal I fogadta el.

Átfogó célok:

- a) értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- b) népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- c) természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- d) térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Specifikus célok:

- a) szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:
  - aa) versenyképes, innovatív gazdaság,
  - ab) gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
  - ac) életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése,
  - ad) kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
  - ae) érték tudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
  - af) jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
  - ag) stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme,
- b) területi specifikus célok:
  - ba) az ország makro-regionális szerepének erősítése,
  - bb) a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat,
  - bc) vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,
  - bd) kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése,
  - be) területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
  - bf) összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

Nemzeti Környezetvédelmi Program:

Az Országgyűlés az 27/2015.(VI.17.) OGY határozattal I fogadta el.

Célkitűzések

1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata
3. Az erőforrás-takarékosság és a –hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

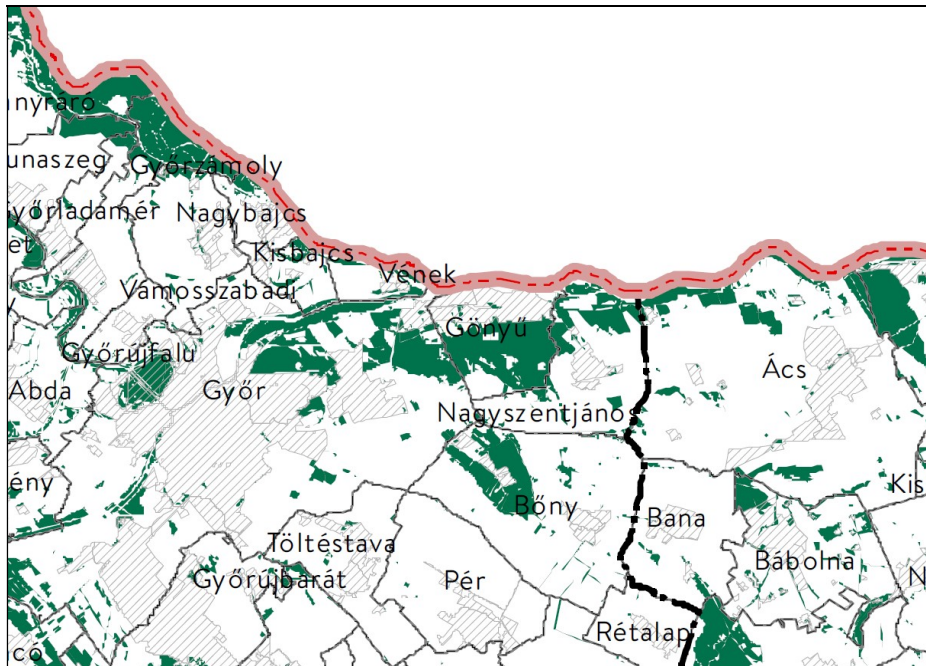

Az országos területfelhasználási kategóriák területén belül a megyei területfelhasználási kategóriák területének kijelölése során

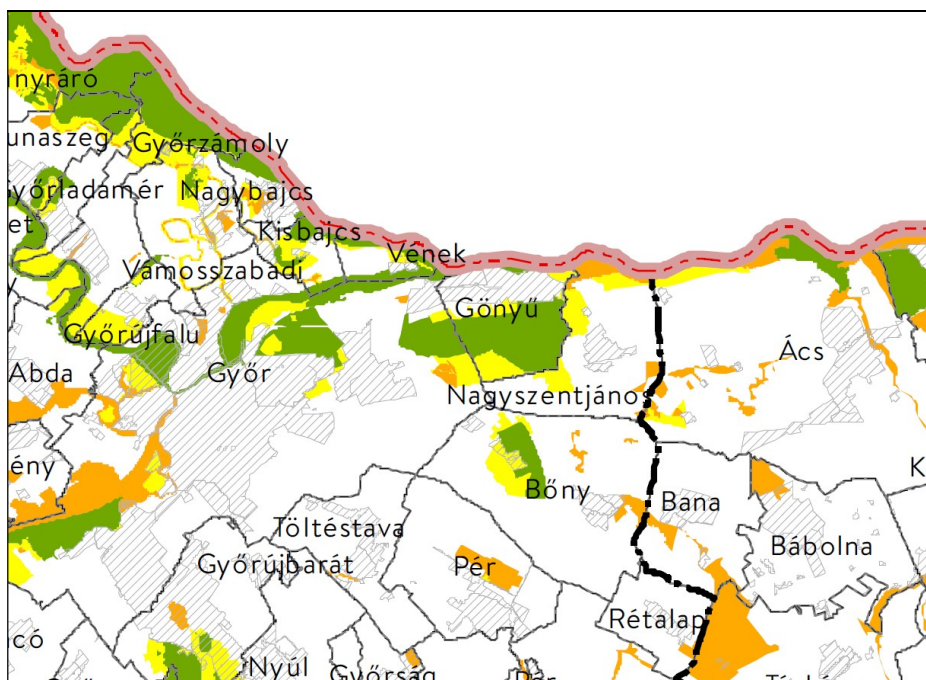
- az erdőgazdálkodási térség területének legalább 95%-át erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni;
- a mezőgazdasági térség területének legalább 95%-át mezőgazdasági térség kategóriába kell sorolni;
- a települési térség területének legalább 90%-át települési térségbe kell sorolni.

A vízgazdálkodási térség területét vízgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani.

Az OTrT Gönyű községet érintő övezetei:

Erdők övezete

Országos hálózat magterületének övezete, ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete, ökológiai hálózat pufferterület övezete

Győr-Moson-Sopron Megye Területrendezési Tervét 2020 májusában jóváhagyta a Közgyűlés Elnöke. A megyei területrendezési terv 2020. május 15-től hatályos.

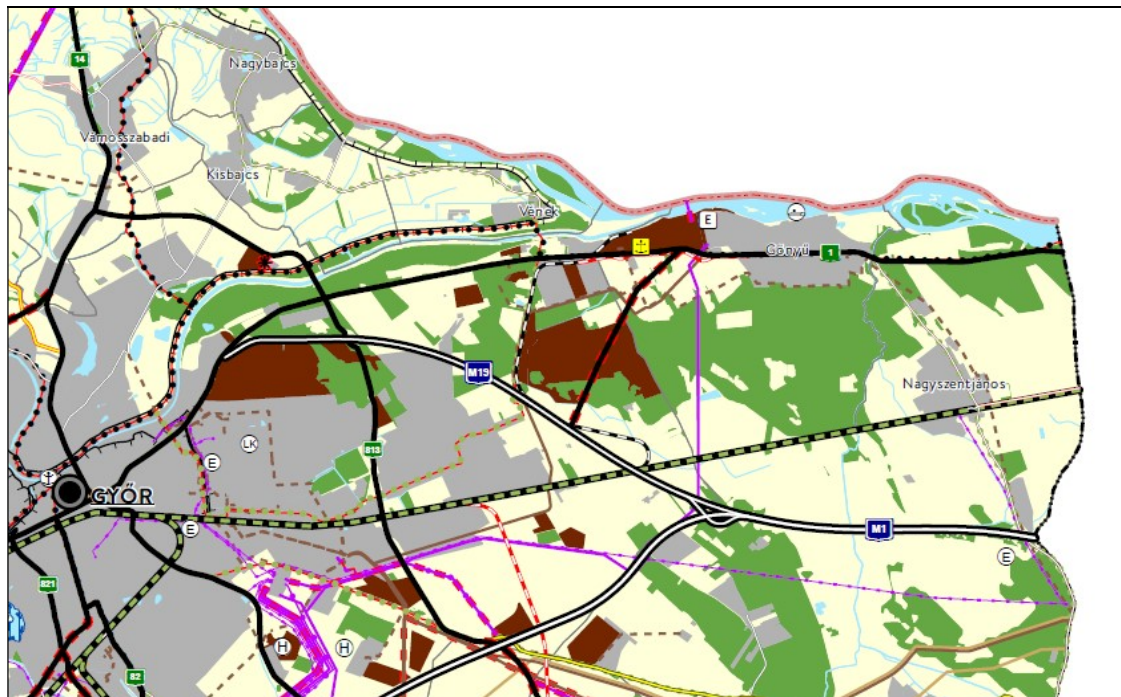
A Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat Közgyűlése Elnökének 5./2020.(V. 5.) számú rendelete Győr-Moson-Sopron Megye Területrendezési Tervéről

A megyei közgyűlés elnökének 15/2020. (V.5.) számú határozata Győr-Moson-Sopron Megyei Területrendezési Tervhez kapcsolódó területrendezési intézkedési javaslatról, területrendezési ajánlásokról és a határozattal elfogadásra kerülő, egyedi megyei övezetekről.

A megyei területrendezési terv tartalmazza az országos területrendezési terv megyére vonatkozó térszerkezeti és övezeti besorolásait.

Győr-Moson-Sopron megye területrendezési tervének térszerkezeti tervlapja Gönyű közigazgatási területét a település területét az alábbi fő terület-felhasználási kategóriákba sorolja:

- települési térség
- mezőgazdasági
- erdőgazdálkodási térség
- vízgazdálkodási térség
- sajátos területfelhasználású térség

Győr-Moson-Sopron Megye Területrendezési Terve
Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei térségi szerkezeti tervből

Gönyű község területi mérlege:

Település	Település területe a MTrT szerint (ha)	Térségi területfelhasználási kategóriák szerinti (ha)				
		Erdőgazdálkodási térség (ha)	Mezőgazdasági térség (ha)	Vízgazdálkodási térség (ha)	Települési térség (ha)	Sajátos területfelhasználású térség (ha)
Gönyű	196,51	1012,82	583,47	116,45	324,25	108,28

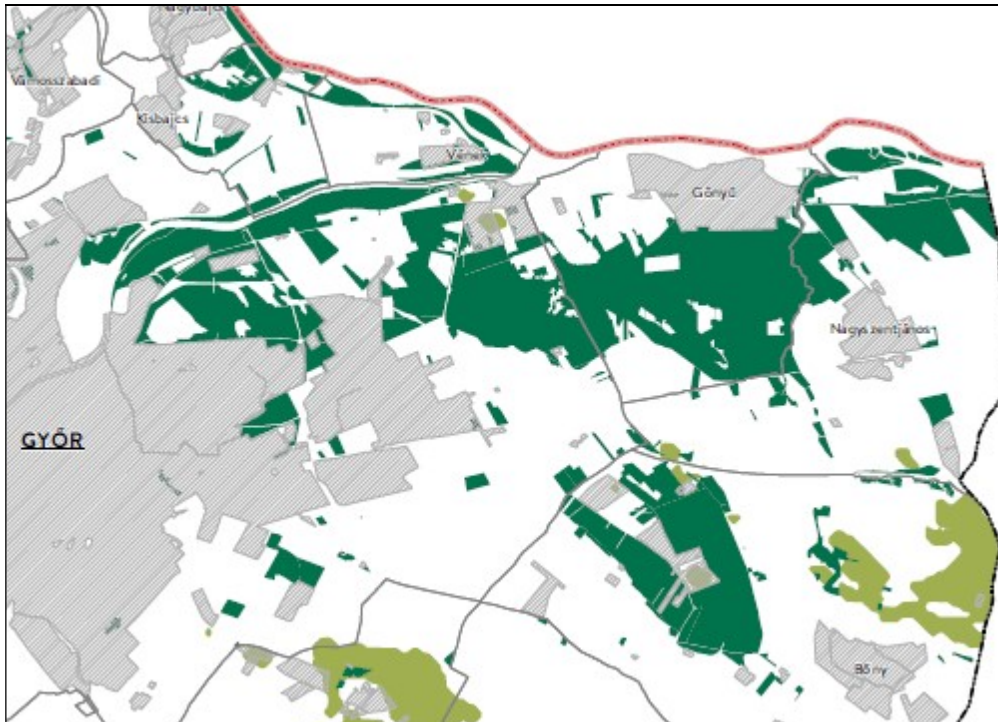
Győr-Moson-Sopron megye Területrendezési Terve térségi övezetei közül Gönyű területét az alábbiak érintik, ezeket a településrendezési tervezés során figyelembe kell venni.

Település	Ökológiai hálózat magterületének övezete (ha)	Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete (ha)	Ökológiai hálózat puffer területének övezete (ha)	Erdők övezete (ha)	Tájképvédelmi terület övezete (ha)	Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett település	Vízminőség- védelmi terület övezete (ha)	Nagyvízi meder övezete (ha)	Natura 2000 területek övezete (ha)	Árvízi kockázatkezelési terület övezete (ha)	Szélérőziónak kitétt terület övezete (ha)	Nap és szélrómú létesítésének korlátozásával érintett terület övezete (ha)	Külfejtes bányatelek kijelölésének korlátozásával érintett terület övezete (ha)
Gönyű	1105,52	1,97	332,99	1007,65	1260,43	IGEN	64,89	747,62	1139,40	5,76	331,32	1448,70	1284,53

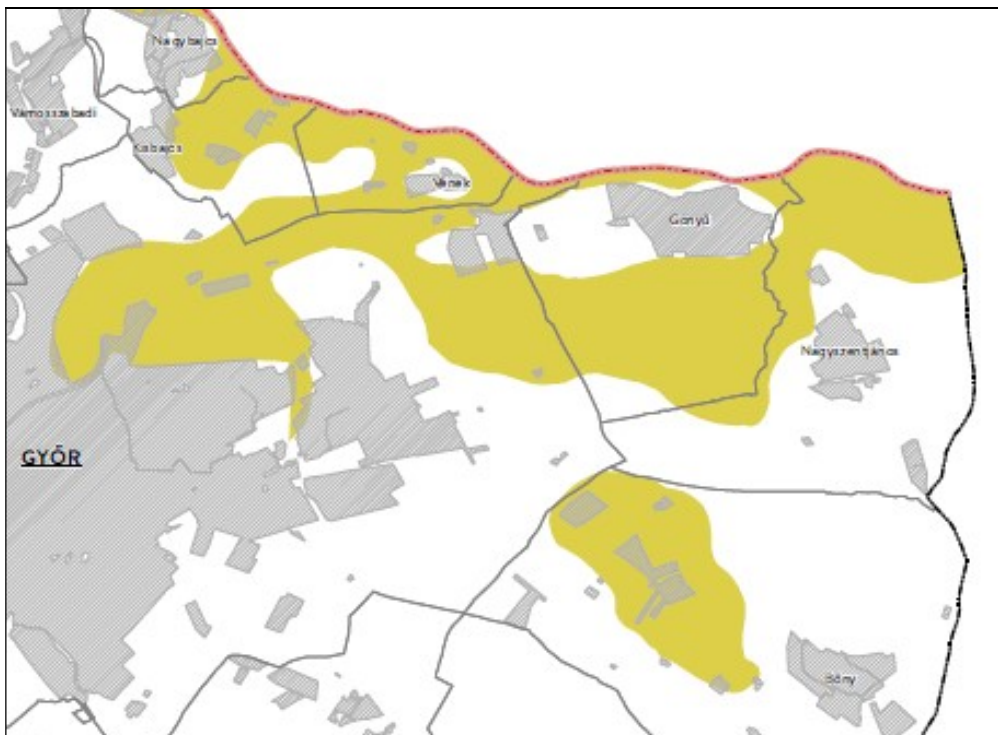

Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Magterület övezete, Ökológiai folyosó övezet, Pufferterület övezete

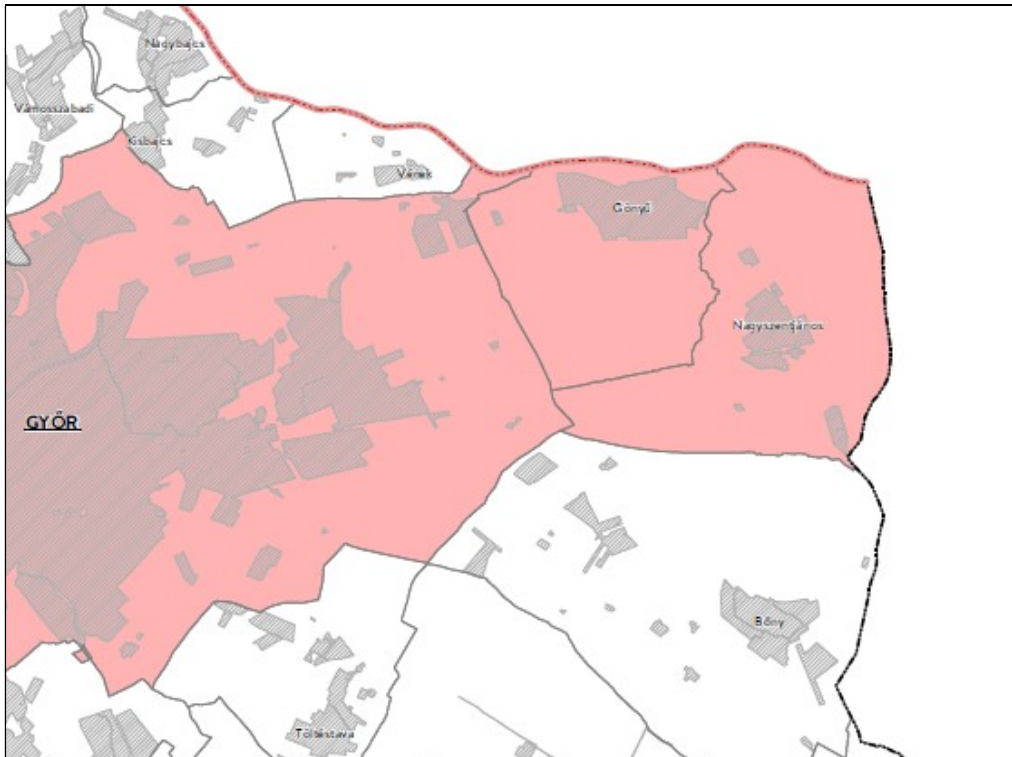
- Ökológiai hálózat magterületének övezete
- Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete
- Ökológiai hálózat pufferterületének övezete

Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Erdők övezete

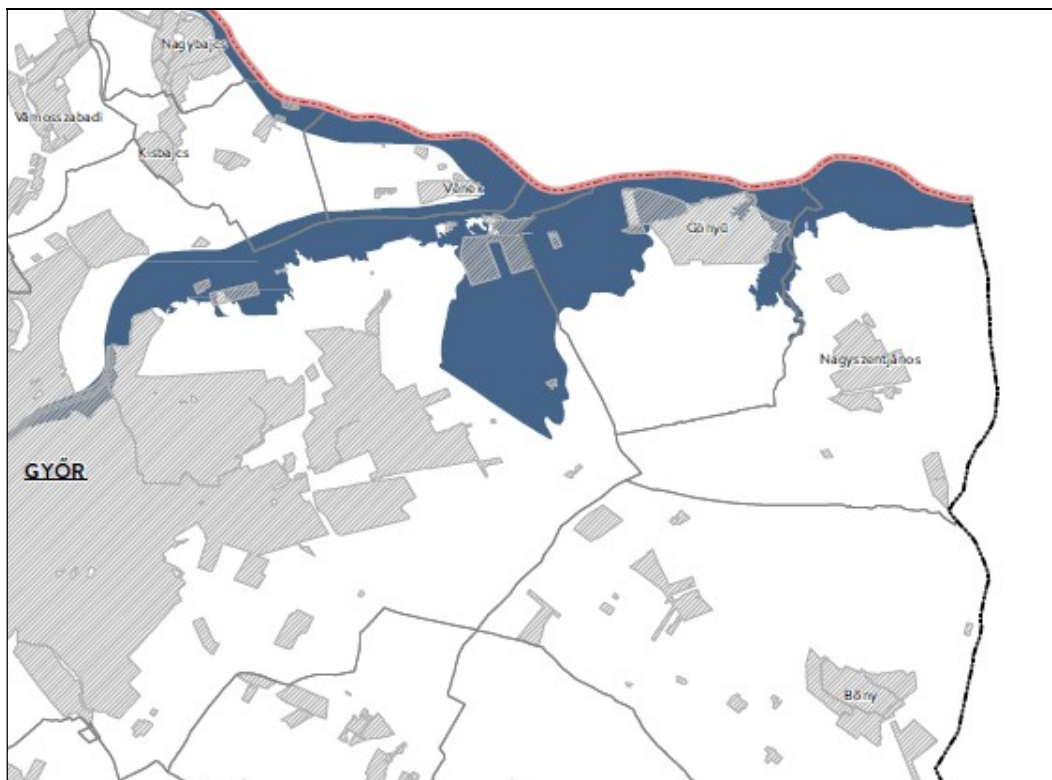
Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Tájképvédelmi terület övezete

Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett település

Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Vízminőség- védelmi terület övezete

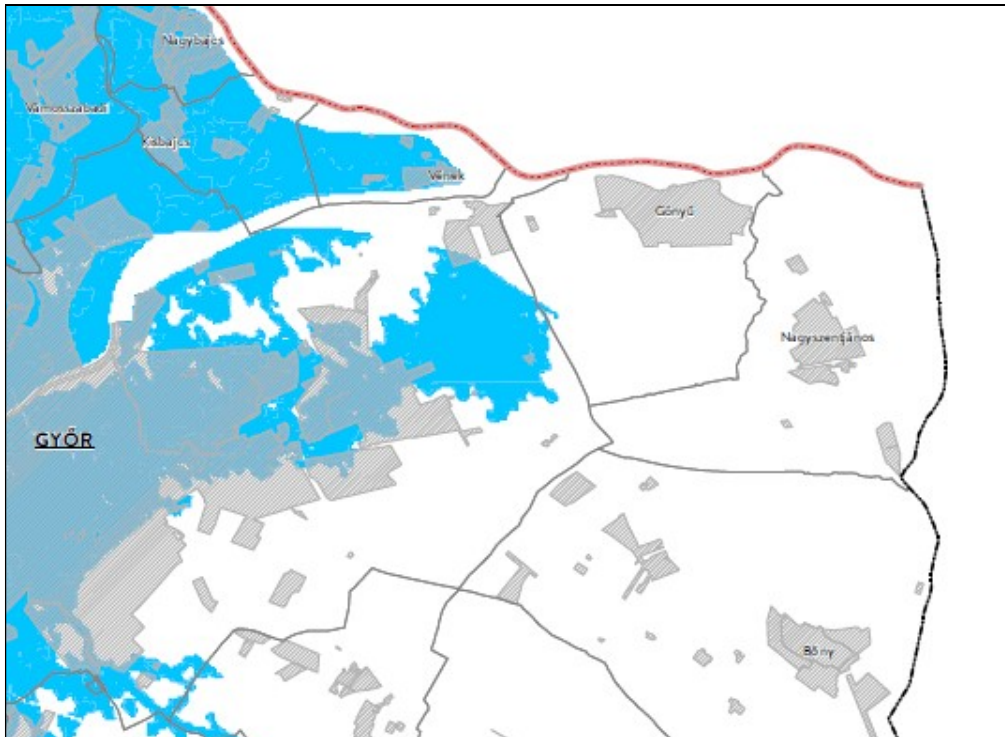

Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Nagyvízi meder övezete

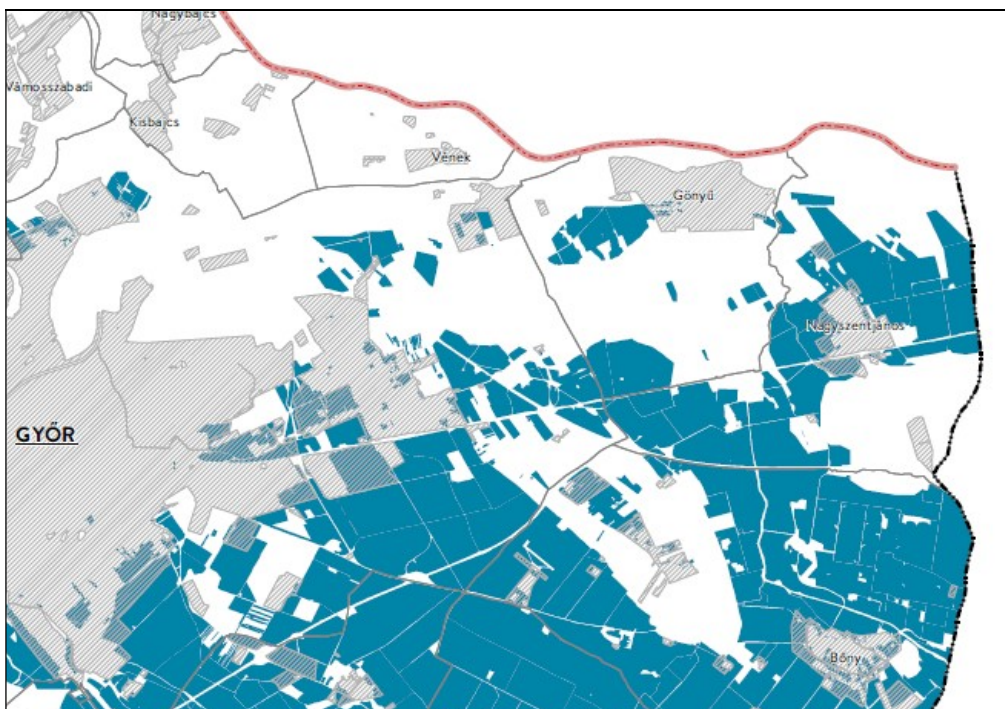

Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Natura 2000 területek övezete

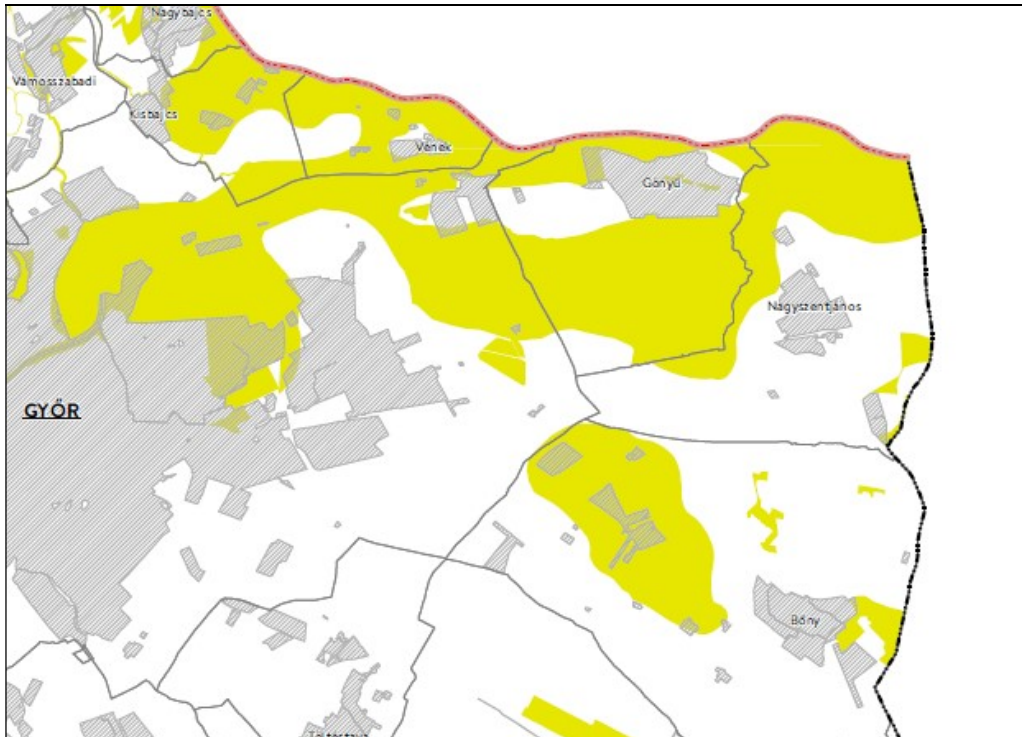

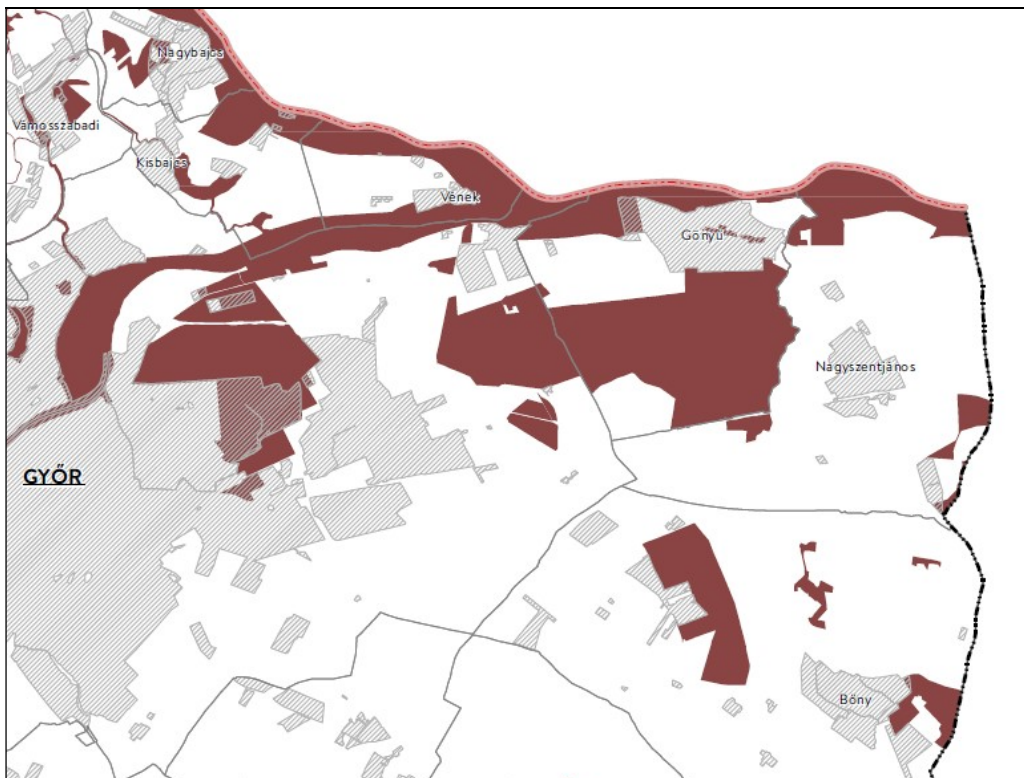
Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Árvízi kockázatkezelési terület övezete

Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Szélerózióknak kitett terület övezete

Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Nap és szélenergia létesítésének korlátozásával érintett terület övezete

Kivonat a Győr-Moson-Sopron megyei TRT-ből
Külfejtéses bányatelek kijelölésének korlátozásával érintett terület övezete

1.3. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása,

Gönyű község településpolitikája a 2020-2024 közötti időszakra, a 59/2020 (III.26) határozatával jóváhagyott gazdasági program szerint:

- Segíteni kell olyan befektetők Gönyűre települését, amelyek a törvényi előírásoknak megfelelő tevékenységükkel hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez, a lakosság és az önkormányzat bevételeinek növeléséhez, esetleg közszolgáltatások színvonalának emeléséhez. Az önkormányzat elvárja a befektetőktől a partneri viszonyt, cserébe ő is ezt kínálja. Az önkormányzat, ha pénzügyi támogatással nem is, de a befektetések feltételeinek kialakításával közreműködést vállal.
- Vállalkozásra alkalmas területek feltárása, ezeknek a településrendezési terv alapján vállalkozási tevékenységre alkalmassá tétele.
- A fentebb felsorolt fejlesztési elképzelések feltételeinek megteremtése, együttműködve a magánbefektetőkkel, a környező településekkel.
- A fejlesztésekhez anyagi források biztosítása.
- Vonzó települési arculatot kell kialakítani, minden lehetséges módon növelni kell a lakosság Gönyűhöz való kötődését. A vonzó arculat elemei pl.:
- virágos, rendezett köz- illetve magánterületek,
- az utak, járdák, csapadékvíz elvezetők korszerűsítése, felújítása,
- a temető rendezettségének biztosítása,
- játszótér fejlesztése,
- a járdák mellett - ahol erre lehetőség van - padok elhelyezése,
- a köztéri hulladéktárolók minél nagyobb számban való kihelyezése,
- élénk társadalmi és kulturális élet,
- az önkormányzati jelképek használata.
- Az idegenforgalom és a turizmus fellendítése érdekében együtt kell működni a megye és a régió településeivel, intézményeivel, szervezeteivel, lehetőség szerint segíteni kell a helyi vállalkozók tevékenységét. Segíteni kell Gönyű adottságainak széleskörű megismertetését. A turisztika fontos azért is, mert munkahelyteremtő és megtartó képessége is jelentős lehet.
- Az óvodai nevelés, iskolai oktatás területén az önkormányzat célja a nyugodt, stabil, kiegyensúlyozott anyagi és szakmai háttér biztosítása.
- Az egészségügy területén folytatni kell a mai kor követelményeinek megfelelő színvonalú alapellátások működtetését.
- A szociális ellátások rendszerét – az önkormányzat anyagi lehetőségeit figyelembe véve – úgy kell kialakítani, működtetni, hogy a legrászorultabbak ne maradjanak támogatás nélkül.
- A szabadidő, szórakozás, kultúra, sport lehetőségeinek minél szélesebb körű kiterjesztése. Az önkormányzat a tornacsarnokban és a sportöltözőben nagyobb teret kíván biztosítani a település lakói számára. Cél a tömegsport támogatása.
- A kultúra területén a Képviselő-testület az önkormányzati lehetőségek rendelkezésre bocsátását (szervezés, koordináció, szállítás, helyiségek biztosítása stb.), az önszerveződő közösségek támogatását, a testvér települési kapcsolatok bővítését tűzi ki célul.
- Szabadidő, szórakozás területén cél a kikapcsolódásra, regenerálódásra való lehetőségek megteremtése. Szükséges biztosítani közösségi épületet, közösségi tereket, rendezvénytermet az önszerveződő közösségek részére.

Fentiekhez szükséges, hogy a pályázati tevékenység a településfejlesztés egyik fontos eszközévé váljon. A sikeres pályázatok érdekében:

- a pályázatok megírására a szükséges szakértelemmel és tehetséggel rendelkező személyt/személyeket kell megbízni,
- pályázati alapot kell biztosítani az éves költségvetésben,
- a pályázatok benyújthatósága érdekében a kiemelt fontosságú fejlesztésekre előre tervet kell készíteni, mivel a tervezés, valamint az engedélyeztetés időigényessége miatt az adott pályázatban megadott határidő gyakran nem elegendő,

Gönyű község fejlesztési elképzelései a 2020-2024 közötti időszakra, a 59/2020 (III.26) határozatával jóváhagyott gazdasági program szerint:

Folyamatban lévő beruházás:

- Új egészségház és közösségi épület megépítése
- Kert, Csüdfű, Kőkörcsin, Tölgy és Madársisak utcák aszfaltozása
- Duna-parti szabadstrand létrehozása

Elsőbbséget élvező beruházás:

- közvilágítás korszerűsítése, bővítése
- bentlakásos idősotthon megépítése és működtetése
- civilház kialakítása, működtetése
- napelemes energiaellátási rendszerek kiépítése és bővítése az önkormányzati ingatlanokban
- járda építés és felújítás a teljes településen

Hosszabb távon megvalósítandó beruházások:

- a Bem J. u. 9. szám alatti régi laktanya épületéből szolgálati lakások kialakítása
- vállalkozásfejlesztés
- közterületeink felújítása, szépítése, építése

Áthúzódó, folyamatban lévő fejlesztések:

- Új egészségház és közösségi épület megépítése
- Utak aszfaltozása

1.4. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.4.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Gönyű Község Önkormányzata Képviselő-testülete településszerkezeti tervét a többször módosított 114/2003.(XII.19.) KT határozattal fogadta el.

Az építési igazgatás alapját a többször módosított 28/2003.(XII.19.) önkormányzati rendelettel megállapított helyi építési szabályzat és a rendelet mellékletét képező szabályozási terv jelenti.

A helyi szabályozást érintő, befolyásoló további önálló rendeletek:

- Gönyű Község Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2018.(IX.27.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről
- Gönyű Község Önkormányzata Képviselő-testülete 128/2018.(IX.20.) határozata a településképi arculati kézikönyvről

A településfejlesztési és településrendezési eszközök felülvizsgálatának, elkészítésének oka:

A 314/2012.(XI.8.) Kormányrendelet szerint a településszerkezeti tervet 10 évente felül kell vizsgálni, s a hatályos településfejlesztési koncepcióban foglaltaknak meg kell feleltetni.

Gönyűn szükségessé vált a településfejlesztési koncepció, a településszerkezeti terv és a helyi építési szabályzat felülvizsgálata, aktualizálása, kiegészítése.

A hatályos tervekben foglaltakkal kapcsolatosan az önkormányzatnak vannak módosítási szándékai, továbbá a lakosság, a településen tulajdonnal bíró polgárok is jeleztek változtatási igényeket, kérvényeztek változtatásokat.

A településfejlesztési és településrendezési eszközök felülvizsgálatának, elkészítésének célja:

A településfejlesztési koncepció aktualizálása a településrendezés megalapozására szolgáló településfejlesztési programmal, aktualizálása az elfogadása óta eltelt időszak alatt bekövetkezett adatokra, elkészült fejlesztésekre, megváltozott magasabb rendű jogszabályokra tekintettel.

Településszerkezeti terv készítése az országos és a megyei területrendezési terveknek megfelelően, az egyes ágazati fejlesztések figyelembe vételével, a közösségi és egyéni igények, fejlesztési szándékok szinkronba hozásával.

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv készítése a megváltozott magasabb rendű jogszabályok figyelembe vételével, a hatályos terv elkészítése óta felmerült problémák megoldásával, igények kezelésével.

A településfejlesztési és településrendezési eszközök felülvizsgálatának, elkészítésének hatásai:

A képviselő-testület által elindított komplex településfejlesztési és településrendezési tervezés során olyan egységes szemlélettel készülő, egy eljárási rendben lefolytatott egyeztetési, véleményezési folyamattal társadalmassított, egymással összefüggő és egymásra épülő fejlesztési és rendezési dokumentumok készülnek el, amelyek közép és hosszútávon lehetővé teszik a fejlesztési eszközök optimális felhasználását, s az értékek megőrzése és a fejlesztések lehetővé tétele kettősségét az építés rendjének meghatározásával biztosítják.

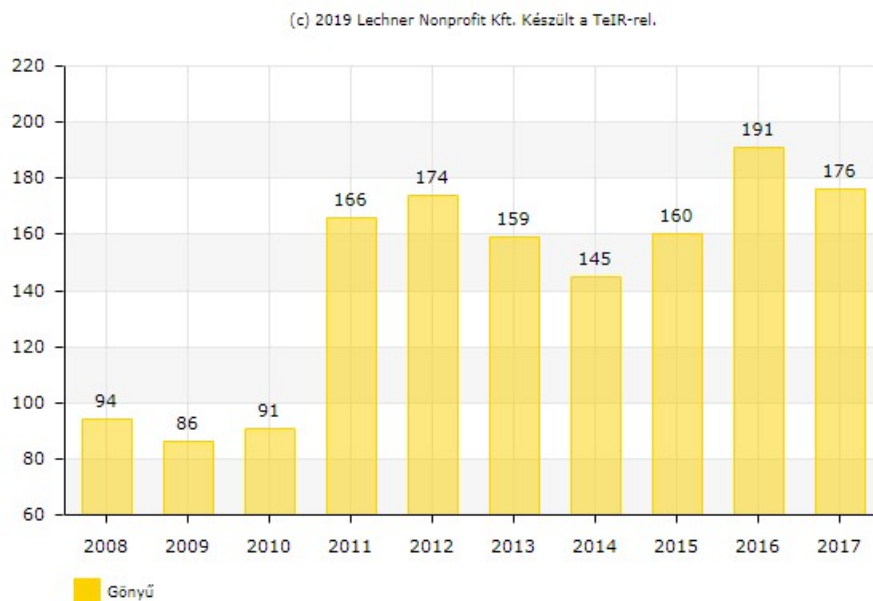

A népességszám-változást meghatározó vándorlási adatokat megvizsgálva megállapíthatjuk, hogy a 2008-2017-es időszakban a települést vándorlási egyenlege pozitív.

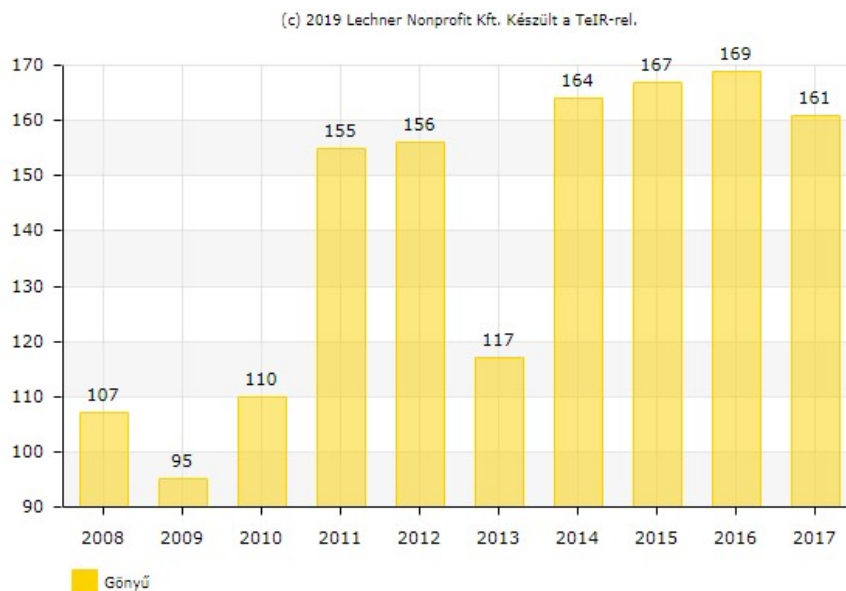
Odavándorlások száma (fő)

Állandó és ideiglenes belföldi odavándorlások összege.

Elvándorlások száma (fő)

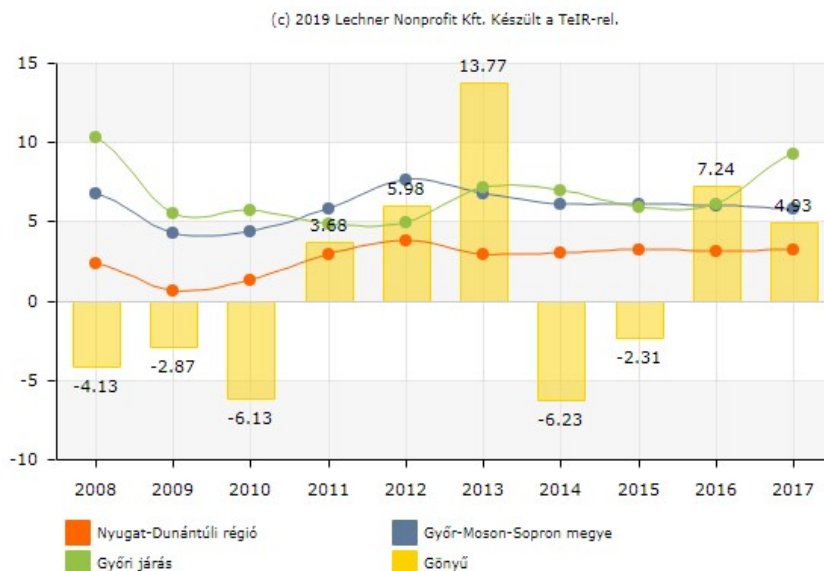
Állandó és ideiglenes belföldi elvándorlások összege.

Vándorlási egyenleg (ezrelék):

Vándorlási különbözet az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete ezer lakosra vetítve.

Munkahelyteremtés, foglalkoztatottság:

Gönyűn a 2015. márciusi adatok alapján 88 fő regisztrált munkanélküli van. Ellátásban részesül 49 fő, ellátásban nem részesül 39 fő. Ez a teljes lakosság arányában 2,7%-os, a munkaképes lakosság arányában 4,5 %-os munkanélküliséget jelent. Ez az arány az országos átlag alatt van Ezen személyek munkába történő visszavezetését segíteni kell, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

Összegzés és előrebecslés

Gönyű település lakónépessége, a pozitív vándorlási különbözettel ellenére az elmúlt 10 évben csökkent.

A pozitív vándorlási különbözet tudatos, kontrollált és szabályozott megtartása és tudatos irányítása a jövő fontos kérdése. A fenti táblák, grafikonok, diagramok, vizsgálatával megállapítható, hogy a jelenlegi demográfiai folyamatok tekintetében kizárólag a pozitív vándorlási különbözet az, amely a település lakosság növekedését biztosítani tudja. A magyarországi halálozási és születésszámok tekintetében a természetes szaporodás negatív eredőjű fogalom. 1981 óta magasabb a halálozások száma, mint a születések száma. A negatív tendencia jelenleg rövid- és középtávon megfordíthatatlannak tűnik.

A bevándorlást vonzó képesség fenntartása, távlatban a 2003-ban tervezett és optimálisnak tartott 3300-3400 fős népességszám elérése akkor valósulhat meg, amennyiben az önkormányzat kedvező településpolitikát folytat: így az életminőséget befolyásoló tényezők részeként megfelelő telekkínálatot biztosít.

Az országos adatokhoz képest alacsony munkanélküliség a vállalkozásoknak, Győr közelségének, valamint a településen gyökeret eresztett vállalkozások munkaerő felszívóképességének köszönhető.

Az elmúlt években történt iparterületi fejlesztések ellenére a községben nem következett be robbanásszerű népességnövekedés, nem alakultak ki nagy kiterjedésű, teljesen új lakóterületek.

Véleményünk szerint a településrendezési tervekben is megjelölt iparterületi fejlesztések, a megye és régióközpont Győrhez való közelség és jó elérhetőség arra predesztinálják a települést, hogy a jövőben számolnia kell egyszerre nagyobb számú betelepülő megjelenésével.

1.6. A település humán infrastruktúrája

1.6.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

Igazgatási intézményrendszer

Gönyűn önálló Polgármesteri Hivatal működik a Kossuth Lajos utca 93. száma alatt. A Hivatal épülete megfelelő méretű és műszaki állapotú.

A házasságkötőterem a polgármesteri hivatal nagytermében működik

Egészségügyi ellátottság

Az orvosi rendelő 1 fő felnőtt házi orvossal, 1 fő fogorvossal működik. Az önkormányzat egészségügyi feladatainak ellátás szolgálja a Kossuth L. u. 161. sz. alatti egészségházban. Az épület állaga megfelelő, felszereltsége kielégítő.

Gyógyszertár működik a településen, az igényeket a területén kielégíti.

A gyermekorvosi rendelő az új egészségházban biztosított, a fő védőnő vel.

Fogászati szakrendelő szintén a Kossuth L. u. 161. sz. alatti egészségházban működik

Ügyeletes orvosiellátás: az egészségügyi központ egész heti ügyeletet is ellát.

Oktatási, művelődési ellátottság, kultúra

Óvoda:

2013-ban befejeződött a gönyői Kék Duna Óvoda teljes körű felújítása és átépítése. A kétszintes, új funkciókkal és helyiségekkel bővült mikrotérségi óvodaközpontot 2013 szeptember második felében nyitották meg.

Gönyű, Óvoda

Általános iskola

Az általános iskola 8 tantermes alsó és 7 tantermes felső tagozattal, 1990-es években épült. Az iskola épületéhez kapcsolódóan 1996-ban 700 m²-es tornacsarnok épült, melyet az általános iskolások és a falu lakói közösen használhatnak. A tanterem szám a terv távlatában kielégíti a tanulói létszám növekedésből eredő igényeket, minőségi és felszereltségbeli fejlesztésre van szükség.

Gönyű, Általános iskola

Könyvtár

A könyvtár a Kossuth Lajos utcában működik. A nyilvános könyvtár a település közművelődési intézményeként az itt lakók művelődéséhez, tanulásához, tájékozódásához és igényes szórakozásához biztosít megfelelő dokumentumokat. Az önálló községi könyvtár 1800 kötetes.

Gönyű, Könyvtár

Posta

A posta a Kossuth L. utca 109. sz. alatt lévő földszintes épületben működik, banki tevékenységet is végez. A postahivatal mai helyén és méretében, jelenleg megfelelően látja el funkcióját.

Gönyű, Posta

Egyházi és szociális intézmények

Gönyűi Szociális Alapszolgáltatási Intézmény

Az intézmény 2008-ban jött létre, Gönyűi Idősek Klubja néven, azzal a céllal, hogy biztosított legyen az idősök nappali ellátása a településen élők számára. 2011. január 1-től az idősök napközije mellett már a házi segítségnyújtás, valamint az étkeztetés szociális alapszolgáltatásokat is mi biztosítjuk Gönyűn.

Gönyűi Szociális Alapszolgáltatási Intézmény

Templom

A római katolikus templom (műemlék) A barokk stílusú templom Fellner Jakab tervei alapján épült a gróf Eszterházy család megbízásából 1774 és 1786 között. 1795-ben szentelték fel Szent Péter és Pál tiszteletére. Az épület a copf vagy más néven klasszicizáló későbarokk stílus jegyeit viseli, mely elnevezését a fonatos, füzéres díszítómódról kapta. 1878-tól 1880-ig a kegyúr Eszterházy Móric költségén nagy felújítást végeztek az épületen, mely ekkor nyerte el mai neoklasszicista homlokzatát.

A Gönyői református – evangélikus templom a Bőnyi Református Egyházközség és a Győri Evangélikus Egyházközség gönyői híveinek kívánságára épült.

A temető Irányi D. és Deák F. utcák sarkán az 517 hrsz-on fekszik, lakóterületek és sportpálya között bezártan.

1.7. A település gazdasága

Gönyű gazdaságát az ipar és a hozzá kapcsolódó vízi és közúti szállítás határozza meg.

Gönyűn összesen 255 aktív vállalkozás van jelen, ebből 90 gazdasági társaság, és 165 egyéni vállalkozó.

A településen vállalkozási tevékenységet végző vállalkozások száma és összetétele 2014-ben:

Ágazat	Vállalkozások száma
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	9
Bányászat, kőfejtés -	-
Feldolgozóipar	3
Vízellátás, szennyvízgyűjtés	-
Építőipar	10
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	5
Szállítás, raktározás	14
Közigazgatás	-
Egyéb:	213
Összesen: 255	255

Forrás: Gönyű község gazdasági programja

A település szempontjából a több nagy, meghatározó vállalat is működik a községben, melyek nagy számban biztosítanak munkát a falu és a környék lakosainak: Leier Hungaria Kft, Wuppermann Hungary Kft. Wiesbauer-Dunahús Kft, Mercanta Hungaria Kft., Euro-Clear Magyarország Kft., Uniper Hungary Energetikai Kft, Győr-Gönyű Kikötő Zrt.

Gönyűn az idetelepült ipar adóbefizetéseinek köszönhetően az elmúlt időszakban jelentős beruházások valósultak meg.

A **Leier**-cégcsoport hét magyarországi betonüzemével és két téglagyárával a magyar szerkezeti építőanyag-gyártás meghatározó szereplőjévé vált az évek során. Ezek közül az egyik telephely található Gönyűn. A Leier Hungaria Kft. töretlenül fejlődik, az építő anyag gyártásán kívül az építőanyagok kereskedésével, forgalmazásával is foglalkozik.

Gönyű, Leier telephely (Forrás: Google)

2017-ben ünnepelte a **Wuppermann** Csoport Győr-Gönyű kikötőben a lapos termékek új gyártóüzemének hivatalos megnyitását. A családi tulajdonban álló acéipari vállalat több mint 110 millió eurós beruházási volumennel épített ki négy termelési és logisztikai csarnokot, amelyek teljes területe mintegy 33 000 m² a 100.000 m² telken, amelyre 2015 májusában kapott tervezési engedélyt. A létesítmény szíve az ultra-modern kombinált pácoló és tűzihorganyzó üzem, amelynek feldolgozási kapacitása évi 500.000 tonna acél. A telephely már közel 200 alkalmazottat foglalkoztat.

Gönyű, Wuppermann Hungary Kft telephely (Forrás: Google)

A **Wiesbauer-Dunahús** 1994 óta szállít a magyarországi élelmiszer-kereskedések illetve a vendéglátóipar számára válogatott húskészítményeket. A Wiesbauer-Dunahús Kft. az 1931-ben Bécsben alapított Wiesbauer egyik leányvállalata. A magyar üzem jelenleg a Wiesbauer Holding AG tagja. 2018-ben a Wiesbauer-Dunahús kb. 110 fő munkaerővel 15 millió Euró forgalmat ért el, melyet a 2019-os évben további mennyiségi és forgalomemelkedéssel szándékozik tovább növelni.

Gönyű, Wiesbauer-Dunahús Kft telephely (Forrás: Google)

A **Mercanta Hungaria Kft** különböző gépipari alkatrészek értékesítésével foglalkozik, a németországi anyavállalat, a Mercanta GmbH rögzítőelemein (rögzítő (Seeger)- gyűrűk, valamint azok különböző kivitelei, támasztó- és hézagoló tárcsák, tányérrugók, hornyos csapágyanyák stb.) kívül a Rexnord vezető német minőségi láncgyártó cég magyarországi kizárólagos képviselője, illetve az olasz Bondioli cégcsoport hivatalos magyarországi viszonteladója.

Gönyű, Mercanta Hungaria Kft telephely (Forrás: Google)

Az **Euro-Clear Magyarország Kft** az ország egyik legnagyobb víztechnológiai berendezés forgalmazója, projekt szaktanácsadó, fővállalkozó és kivitelező cég. Fő tevékenysége az ipari vízkezelés, víztisztítás, vízkezelő berendezések gyártása, főegységek és alkatrészek forgalmazása. A vízkezelési iparban eltöltött hosszú évek tapasztalata alapján alakították ki termékportfóliójukat az ipari és lakossági igényeknek megfelelően.

Gönyű, Euro-Clear Magyarország Kft telephely (Forrás: Google)

A Duna és a kikötő szomszédságában az **Uniper Hungary Energetikai Kft.** gáztüzelésű erőművet működtet 428 MW nettó kapacitással, mellyel, több mint 600000 otthonnak képes megbízható és környezetbarát energiát biztosítani északnyugat-magyarországi háztartásban. A gyár 2011. évi üzembe helyezése óta fontos szerepet játszik a magyar energiaellátás biztosításában. 59% -os nettó hatékonyságával ez az egyik legfejlettebb és leghatékonyabb létesítmény az országban. Az erőmű a magyarországi mellett a szomszéd ország villamoshálózatát is táplálja.

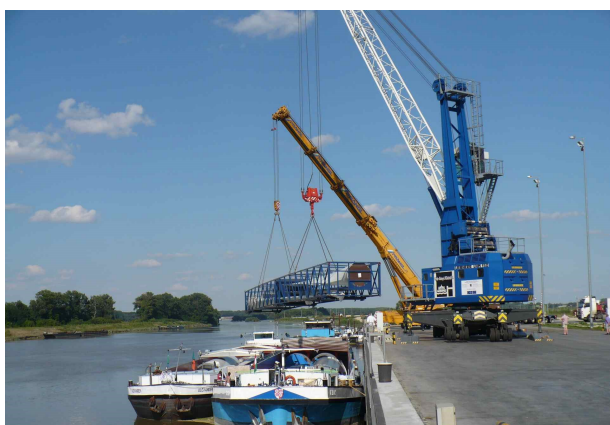

Gönyű, Uniper Hungary Energetikai Kft telephely (Forrás: Google)

A **Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő** a Nyugat-dunántúli régió legnagyobb intermodális logisztikai központja, amely lehetőséget nyújt vízi, közúti, vasúti és légi árutovábbításra. A Győr-Gönyű Kikötő Zrt. üzemelteti, a kikötő kombinált terminálként üzemel.

A kikötő 110 hektáron terül el a Duna 1794,00 folyamkilométerénél a Mosoni-Duna torkolatában, több kiemelt jelentőségű országos tranzit vasútvonal, valamint a gyorsforgalmi úthálózat fővonalának találkozásában. A kikötő közvetlenül kapcsolódik a Bresttől Constanciaig vezető európai E60-as főútra, illetve az E75 Helsinki-Athén és az Ystad-Rijeka főúthálózatra. A kikötő az első kapu és az utolsó állomás a közös Európába vezető vízi úton.

A kikötő területén nagytömegű vízi szállítási igényű ipari vállalkozások települtek meg, továbbá a kikötő térségében nagy kiterjedésű ipari területek várják a további betelepülőket.

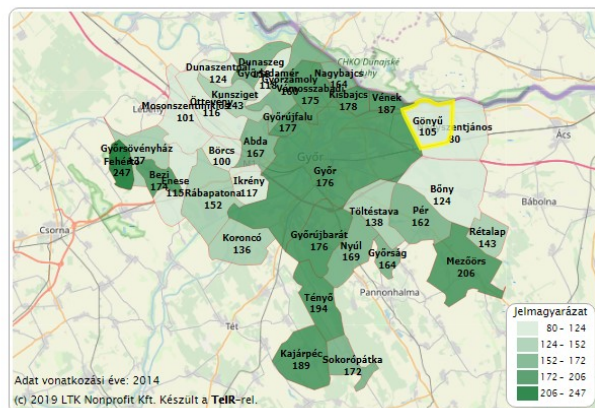
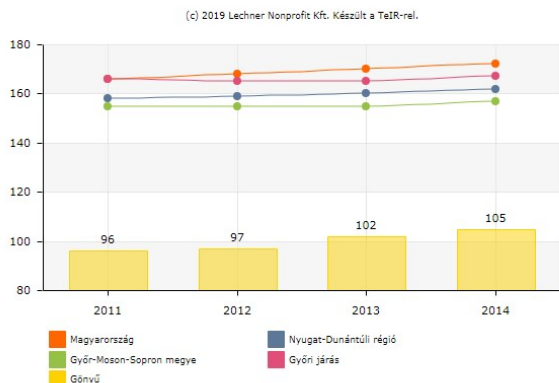
Gönyű, Győr-Gönyű Kikötő Zrt telephely (Forrás: Google)

Gönyű, Győr-Gönyű Kikötő Zrt telephely (Forrás: Google)

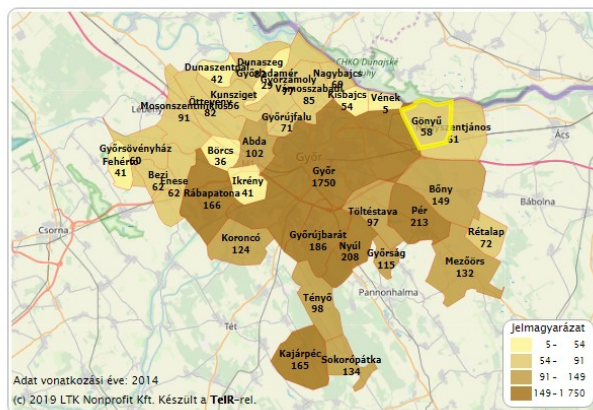
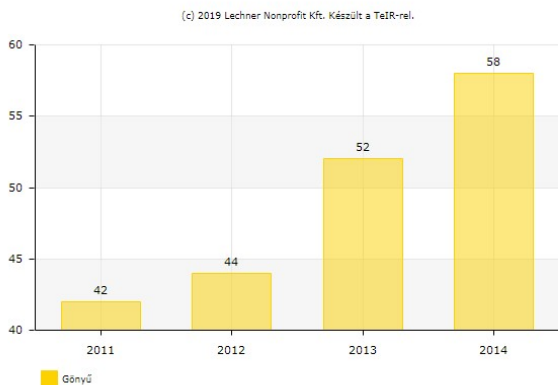
Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra, 2011-től (db)

A megfigyelés időpontjában jogilag – adminisztratív nyilvántartások szerint – létező egységek, az adószámmal rendelkező gazdasági szervezetek száma (beleértve az adott időpontban csőd-, felszámolási és végelszámolási eljárás alatt állókat is) ezer lakosra.

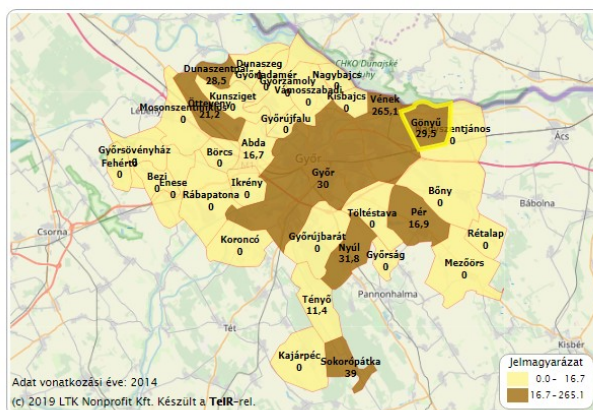
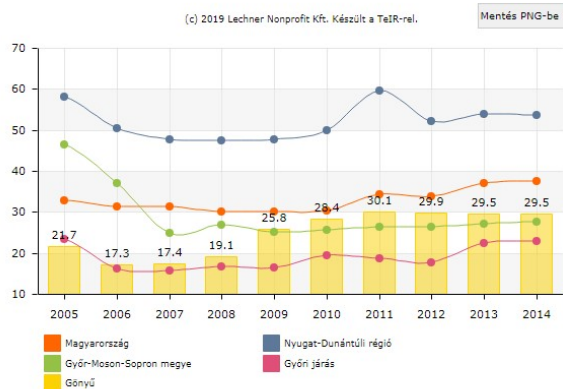
Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban, 2011-től (db)

A megfigyelés időpontjában jogilag – adminisztratív nyilvántartások szerint – létező egység, az adószámmal rendelkező gazdasági szervezet, beleértve az adott időpontban csőd-, felszámolási és végelszámolási eljárás alatt állókat is.

Összes kereskedelmi szálláshely szállásférőhelyeinek száma, ezer lakosra (db)

Kereskedelmi szálláshely az engedélyben feljogosított, erre a célra épített vagy átalakított és használt létesítmény (szálló, panzió, turisztaszállás, ifjúsági szálló, üdülőház, kemping), amely üzletszerűen, egész éven át vagy időnyelleggel, folyamatos napi üzemeltetéssel, megszakítás nélkül szállásszolgáltatást nyújt, és 5-nél több szobával, illetve 10-nél több ágyval (kempingek esetében 5-nél több hasznosított terület egységgel) rendelkezik.

Gönyű község munkahely-teremtési, foglalkoztatottsági adatai a 2020-2024 közötti időszakra, a 59/2020 (III.26) határozatával jóváhagyott gazdasági program szerint:

Gönyűn a 2019-es év adatai alapján átlagosan 22 fő a regisztrált álláskeresők száma. Ez a szám a gönyői munkaképes korú lakosság 1 %-a. A tartós álláskeresők száma 4 fő. Ezek a számadatak szerencsére az országos átlag alatt vannak.

Az így érintett személyek munkába történő visszavezetését segíteni kell, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

Ez – az országos adatokhoz képest – alacsony munkanélküliség a vállalkozásoknak, Győr közelségének, valamint a településen gyökeret eresztett vállalkozások munkaerő felszívóképességének köszönhető.

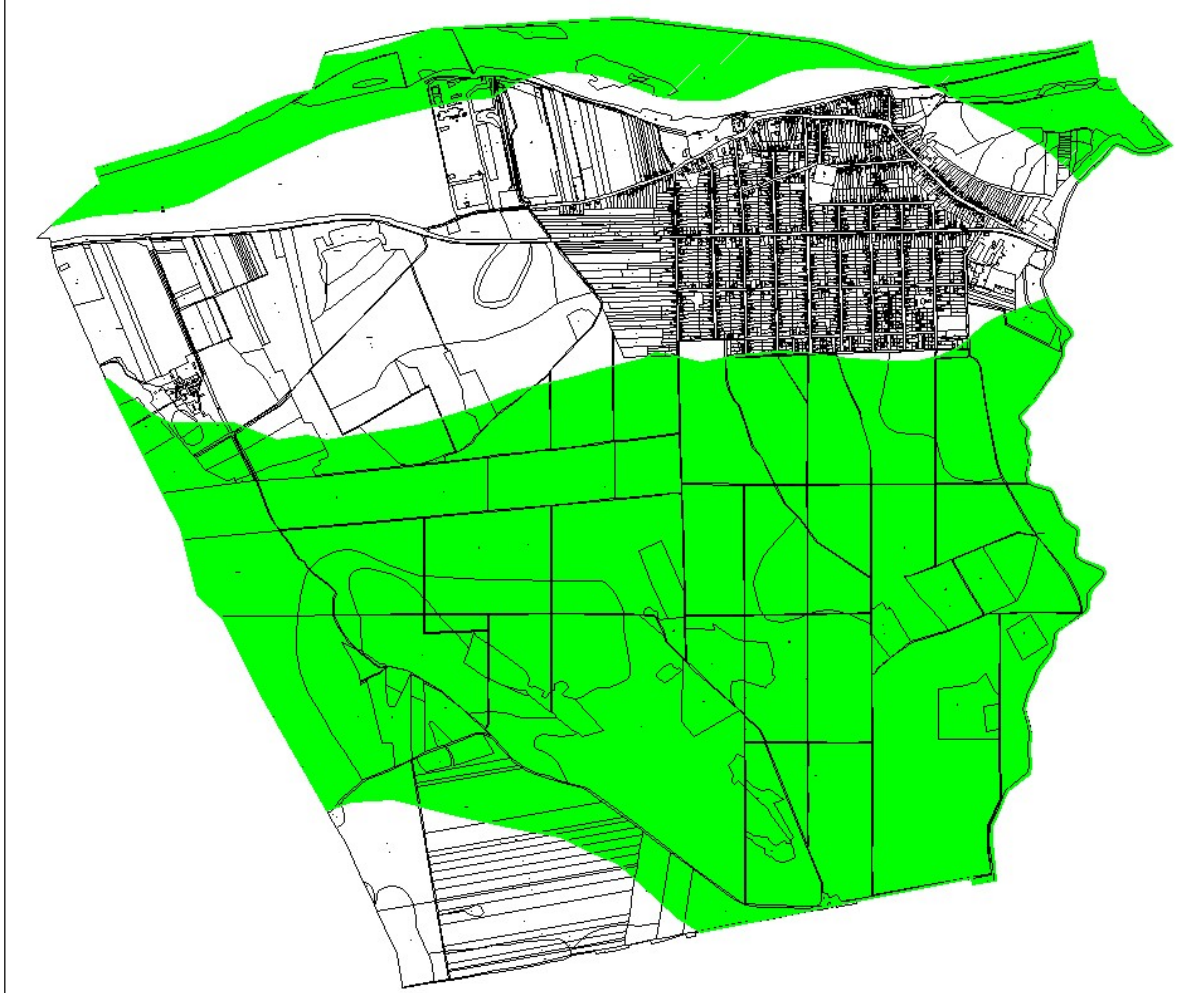
A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az Önkormányzat

- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni, hogy a vállalkozók számára munkahely-bővítési lehetőséget teremtsen,
- a közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt és tart fenn a köztisztviselők, közalkalmazottak foglalkoztatásával,
- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapon és a Gönyői Hírekben hirdetési lehetőséget biztosít,
- folyamatosan együttműködik a munkaügyi hivatalokkal.

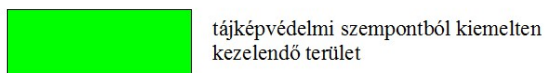
1.8. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.8.1 Tájképvédelem

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület:
OTrT tájképvédelmi terület (FHNP Igazgatóság)

JELMAGYARÁZAT

1.8.2. Természetvédelem

Gönyű község közigazgatási területét érinti a környezetvédelmi és természetvédelmi miniszter 19/1992. (XI.6.) KTM rendeletével alapított és a 20/2001 (IX,21.) KöM rendelettel bővített Pannonhalmi Tájvédelmi körzet területe, a Natura2000 hálózat HUFH20009 kódszámú „Gönyű-homokvidék” elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, illetve az Országos Ökológiai Hálózat övezete.

Gönyű területének természeti védettség alá eső területei:

NATURA 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek

Szigetköz

Érintett hrsz-ek:

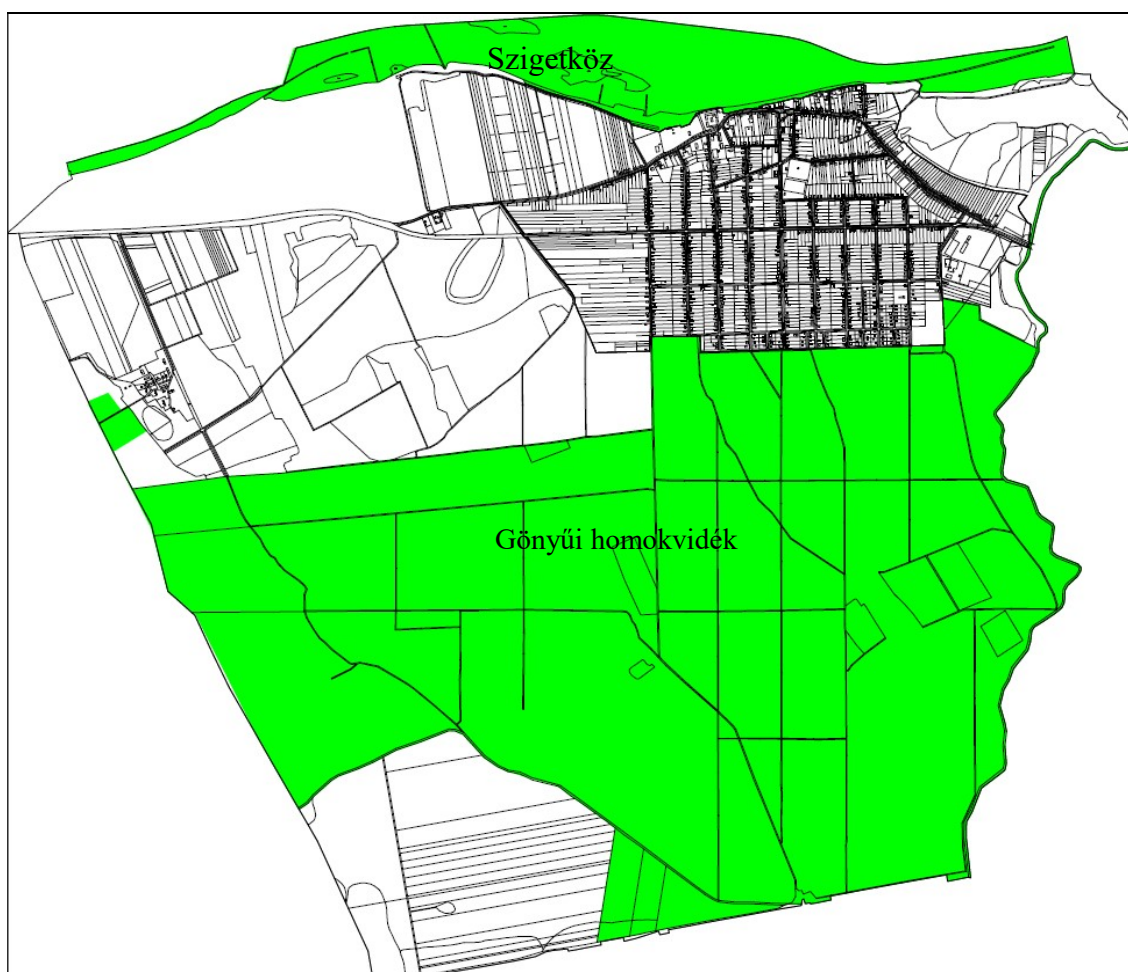
02, 03/1, 03/2, 097/2

Gönyűi homokvidék

Érintett hrsz-ek:

05, 035, 036, 037, 038, 039/1, 039/2, 040, 041/1, 041/2, 046, 047/1, 047/2, 047/3, 048, 049, 050, 051, 052, 053/1, 053/2, 054

NATURA 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület: Szigetköz, Gönyűi homokvidék

NATURA 2000 különleges madárvédelmi területek:

Szigetköz
Érintett hrsz-ek:
02, 03/1, 03/2, 097/2

KISALFÖLDI MESZES HOMOKPUSZTÁK

A kisalföldi meszes homokpuszta a Duna árterétől délre, azzal párhuzamosan Gyórtól a Tatai-árokig húzódik. Aljzata felső pleisztocén korú kavicstakaró, amely Győr és Gönyű között 4-8 m vastag, Gönyű-Ács-Komárom-Naszály vonalában pedig 6-8 méternél is magasabb teraszokat képez. Ezeket a teraszfelszíneket aztán főleg homok, egyes helyeken futóhomok és lösz takarják. Ez, valamint az alacsony, évi 550-600 mm csapadék eredményezték, hogy a Kisalföld magyarországi részének ez a legszárazabb területe és rajta részben eredeti, részint a homoki tölgyesek irtásterületén másodlagosan homokpusztagyeppek alakultak ki.

Legszebb foltjuk a Komárom-Győr-Kisbér háromszögben érintetlenül pompázó gyep, amely a tájvédelmi körzet legkeletibb elhelyezkedésű védett területe (Gönyű, Bóny, Gyórszentiván).

Legjellemzőbb növények: a tavaszi sások, a feketéllő kökörcsin, a tavaszi hérics, a törpe nőszirm, a homoki nőszirm, ez utóbbi a szártalan csüdfűvel igazi védett ritkaságok. De megtalálható még a henyé boroszlán, a szomorú estike, a kökény, a varjútövis benge, a fagyal, a sóskaborbolya, a serevényfűz. A számos védett orchidea közül kiemelkedik a sömörös és a poloskaszagú kosbor.

Nyáron virít a magyar repcsény, a homokviola, a szegfűfélék, különösen a balti és a magyar szegfű, valamint a buglyos fátolvirág és a tavaszi kőhúr, a szalmagyopár, az ékes vasvirág, a kakukkfű, a hegyi gamandor, a csajkavirág, a buglyos zanót.

A homokpuszták sajátos világa a rovarok valódi birodalma. Leginkább szembeötlő képviselőik a lepkék számtalan faja, közülük is legkiemelkedőbb a kardos lepke, a fecskefarkú lepke és a farkasalmalepke. A területen körülbelül 400 moly- és nagylepkéfaj él.

A kételtűek közül leggyakrabban a zöld varangy, a barna varangy, a levelibéka és az erdei béka, a hüllők közül a fürge és a zöld gyík.

A homokpusztákon és a környező csenderesekben, természetes ligetekben és ültetett erdőkben 102 madárfaj él. Közülük a nagyobb erdőtömbökben fészket talált magának a fekete gólya, az utóbbi években feltűnt a holló és a kerecsen sólyom.

EREBE-SZIGETEK ÉS TÉRSÉGE

A meszes homokpusztákhoz képest teljesen más élőhelytípust képviselnek a Duna menti vizes élőhelyek Gönyű és Nagyszentjános között: meredeken leszakadó partszegéllyel és a folyamszabályozás következtében keletkezett zátonyokkal és holtágakkal. A tájban kitűnően megfigyelhetők azok a feltöltődési folyamatok, amelyek eddig csak alig észrevehető változással jártak, de amelyek napjainkra felgyorsultak.

Jól szemlélteti ezeket a változásokat a növényvilág szukcessziója, amelynek előhírnökei az iszapkákás gyepek és az egynyári gyomvegetáció, majd a csigolyafűzből álló bokorfüzesek és a hordalékszigetekre betelepülő fekete- és a fehérszárúak. De maguktól is és az emberi beavatkozásra is megjelennek az ún. nemesnyárok, majd az igényesebb magyarkőrös, a vénic szil, cserjeszintben pedig a hamvas szeder, a veresgyűrű som, valamint a csíkos kecskerágó. A puhafás ligeterdőknek ebben a stádiumában a gyepszintet a csalán és az Amerikából származó, özönfaj, a magas aranyvessző uralják.

De nem ezek igazán a természeti értékek itt, hanem a táj: a kavicszátonyok és a vízállástól függően a különböző madárfajok. Közülük a terület jelentős fészkelő faja a barna kánya. Az őszi és tavaszi vonulások idején ritkán ugyan, de megfigyelhetjük a halászsast. Másik ragadozó madarunk, a réti sas főleg a téli időszakban tartózkodik itt. A vadrécék különböző fajainak nagyobb számú csapataival elsősorban a vonulási időszakokban találkozhatunk. Leggyakoribb a tőkésréce, ritkább a nyílfarkú és a kendermagos réce. Az északi fajok közül télen a kerce- és a kontyos réce, míg a hegyi réce és a jeges réce csak alkalmasszerűen fordulnak elő.

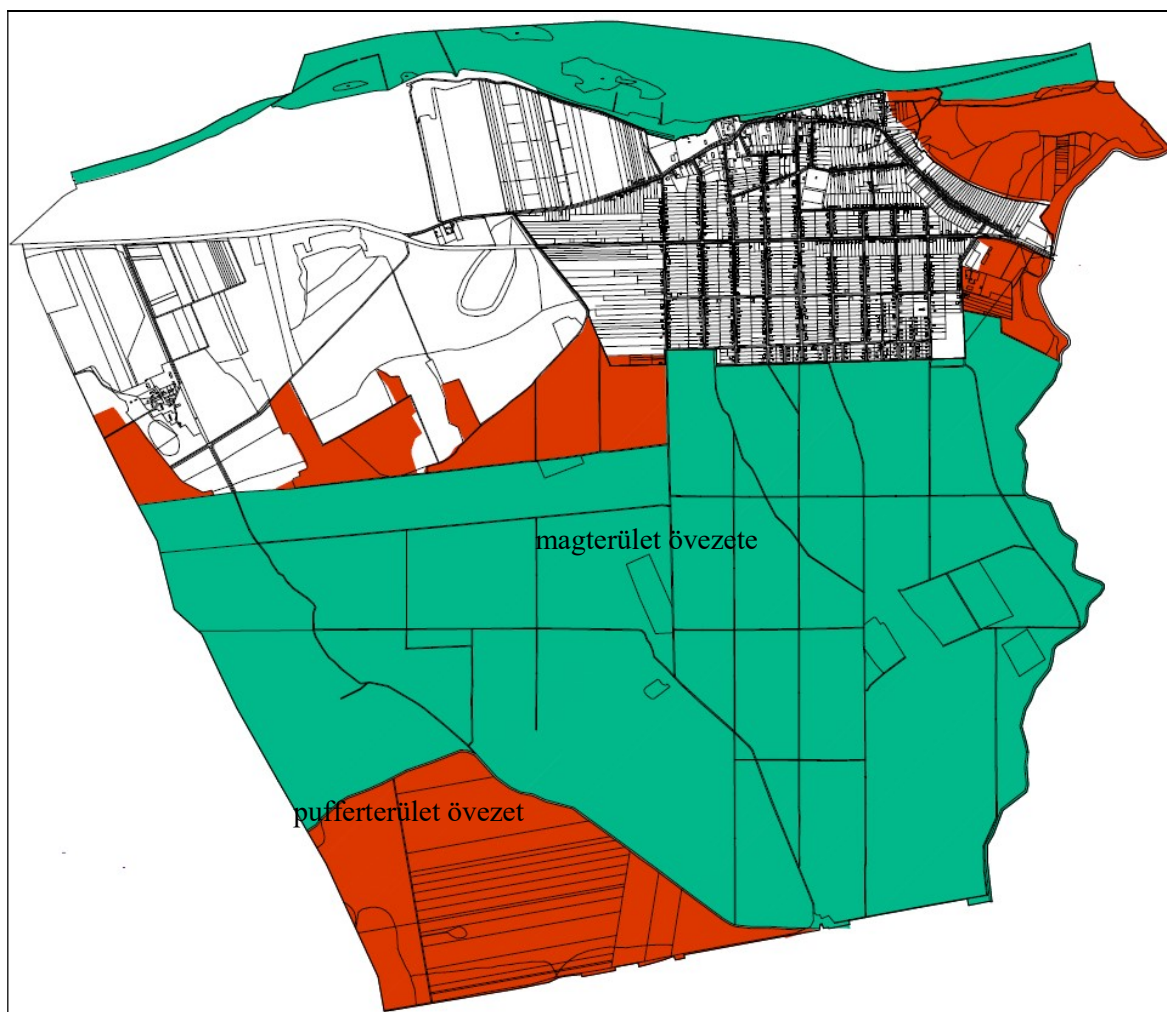
Országos ökológiai hálózat:

A község területén az országos ökológiai hálózatba tartozó természeti területek találhatóak. Az ökológiai hálózat övezetei közül a magterület, az ökológiai folyosó és a pufferterület övezeti található meg. Az országos ökológiai hálózat elemeinek fenntartásával biztosítható a természeti értékek, a védett és nem védett növények és állatok populációinak, egyedeinek fennmaradása, az élőhelyek, a biológiai sokféleség megőrzése. Ezért ezeket a területeket beépítésre szánt területbe nem lehet besorolni.

Országos ökológiai hálózat

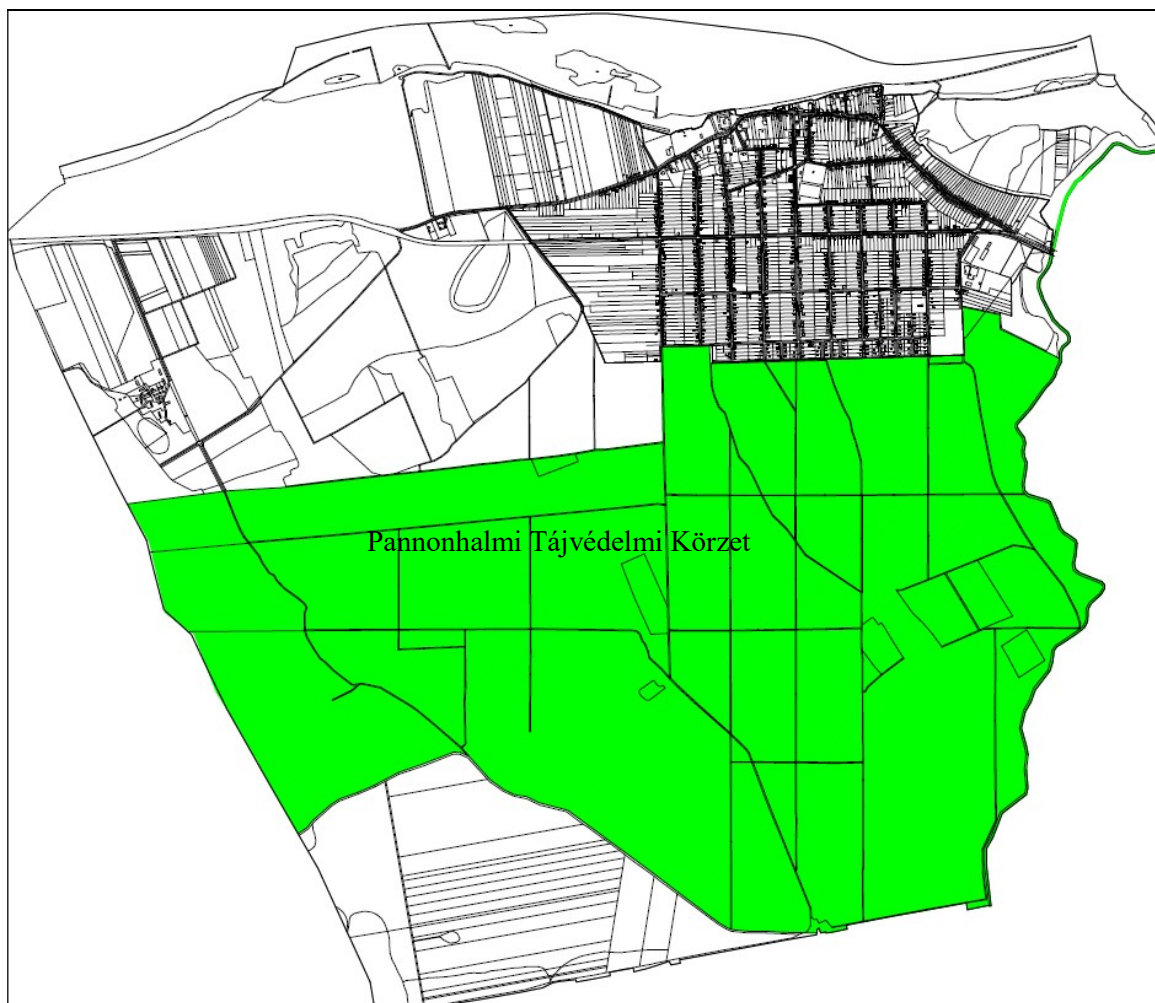
pufferterület övezet (piros)

magterület övezete (zöld)

Védett terület

Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet

A kislalföldi meszes homokbuckák alapja szintén folyami kavics, de a ráakódott homok szabad prédájává vált a szélnek, amely kialakította és folyton más és más helyre terelte a buckákat. A negyvenes években a területet intenzív művelés alá vonták, másutt a buckák beerdősültek, és a fák és az aljnövényzet gyökérzetükkel megfogták a homokot. A buckák déli oldalán melegkedvelő, az északi lejtőkön pedig a hűvösebb klímában otthonos fajok élnek.

A csapadék kevés, de sok a napsütés, ezért a vidék eredeti növénytakarója homokpusztai gyepek, boróka és kocsányos tölgy.

A Gönyüi-erdőben tölgyek, borókák és szürke nyárfák mellett találjuk az igen ritka henye boroszlánt. A tisztásokon számos orchideafaj mellett szártalan csüdfű, fekete kökörcsin, sárga hagyma és az 1995-ben felfedezett Szent László-tárnics virágzik.

Természeti terület:

Egyedi tájérték

1. Erdő-gyep mozaikok. A gyep fontos táplálkozó hely a ragadozó madarak (kékes rétihéja, karvaly, vörös kánya, rétisas, kis héja) számára, ezenkívül vidra revír illetve a magas partfalban hódok telepedtek meg.
2. Az Erebe-szigetek erdőrezervátum védőzónájához tartozó terület a Bakony-ér torkolati részén.
3. Sokak által látogatott, a Dunára és annak túlsó partjára szép kilátást nyújtó helyszín.
4. Mária Terézia által építtetett postakocsi állomás, mely Európában már szinte egyedülálló, műemlék.
5. Barokk, majd klasszicista stílusban átépített katolikus templom.
6. Az utca a régi Budapest és Győr közötti főút részét képezte, macskakővel kirakott.
7. A keresztre feszített Jézust ábrázoló feszület, melyen a következő felirat szerepel aranyozott betűkkel: Én vagyok az út, az igazság és az élet.

1.8.3 A település területének tagozódása

A tájhasználat, illetve a tájszerkezet változatossága jól jellemezhető a művelési ágak kiterjedésével, arányaival is.

fekvés	összes terület (m ²)	%
belterület	3422058	15,8
külterület	18203736	84,2
összesen	21625794	100

művelési ág	földrészek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	29	35	9809114	1852	1528044	280260
fásított terület	8	11	147764	1363	41259	13433
gyümölcsös	10	10	35376	353	6310	3538
kivett	1524	1531	6147134	41	1176914	4015
legelő	30	36	560649	682	194341	15574
nádas	1	1	65525	65525	65525	65525
rét	18	30	1170325	488	199159	39011
szántó	48	72	3689907	996		

Kivett területek

A kivett területek közé tartoznak a belterület és a külterületen lévő beépített részek, az országos és helyi közutak, a bányaterületek és a vízmedrek területei.

Művelési ágak:

JELMAGYARÁZAT

	kivett
	erdő
	fásított terület
	szántó
	gyümölcsös
	gyep rét
	gyep legelő
	nádas

Erdőterületek

Gönyű közigazgatási területe erdőterületekben gazdag. A település beépített részeitől délre eső közigazgatási területet erdők borítják. Ezek az erdőterületek védik a talajt, kondicionáló hatást fejtenek ki a településre.

Gönyű erdőtervezett területe 1007,38 ha

JELMAGYARÁZAT

	erdő
	fásított terület

Erdőterületek elsődleges rendeltetés szerint:

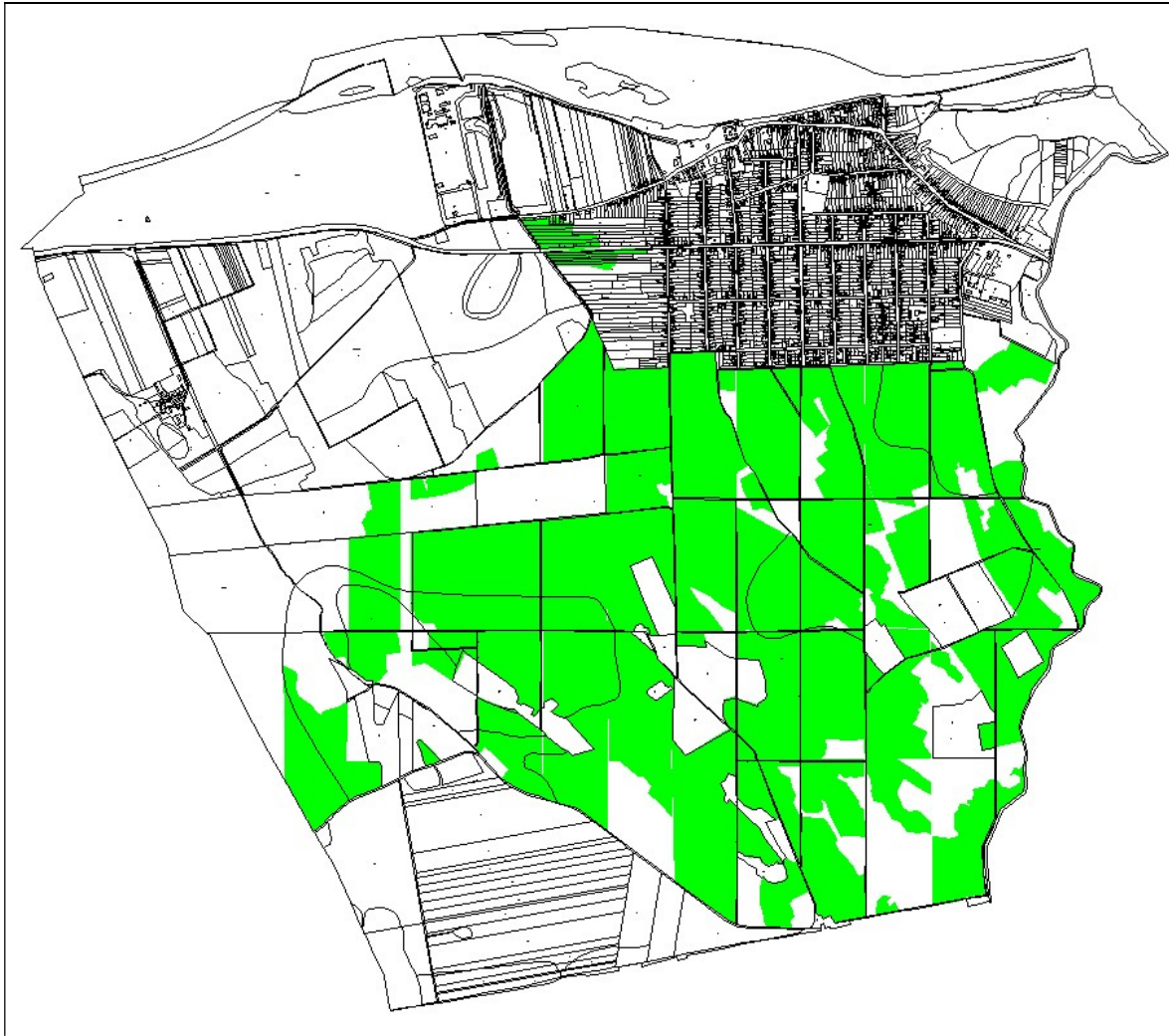
Erdőterületek elsődleges rendeltetés szerint						
név	Védelmi	Gazdasági	Közjóléti	Összesen	Egyéb részletek	Mindösszesen
Gönyű	862,75 ha	41,85 ha	-ha	904,60 ha	102,78 ha	1007,38 ha

JELMAGYARÁZAT

	védelmi célú erdőterületek
	gazdasági erdőterületek

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek

JELMAGYARÁZAT

kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek

1.8.4 A települési zöldfelületi rendszer elemei

A zöldfelületi rendszert a növényvel fedett területek összessége alkotja. Elemei közterületi és nem közterületi, korlátlan és korlátozott közhasználatú kategóriákba sorolhatók.

A zöldfelületeknek hármasszerepük van: használati, ökológiai és vizuális-esztétikai. A különböző zöldfelületeken a három funkció közül elsődlegesen valamelyik érvényesül, de mindegyik zöldfelület valamilyen mértékben mindhárom funkciót magában hordozza.

Meglévő közterületi zöldfelületi elemek:

-a templom körül található közpark

Gönyű, templomkert (Forrás: Google)

Jelentős zöldfelületű intézmények

Jelentős zöldfelületű intézmények a temető, az iskola, óvoda, a sportpálya.

Ezek az intézmények akkor láthatják el jól feladatukat, ha megfelelő nagyságú, kellőképpen kialakított és fenntartott kert csatlakozik az épülethez. Felül kell vizsgálni növényzetüket és meg kell határozni a szükséges teendőket.

Nem közterületi zöldfelületek

A zöldfelületi rendszer területileg legnagyobb kiterjedésű elemei a lakókertek. Szerepük, jelentőségük kondicionáló és esztétikai hatásukban rejlik.

1.9. Az épített környezet értékei

1.9.1 Település történet

Az évszázadok, évezredek folyamán kisebb nagyobb megszakításokkal mindig éltek emberek ezen a kedvező földrajzi adottságú földterületen.

A múlt egyik jelentős, dokumentált, a település fejlődését meghatározó korszaka a római kor, aminek lenyomatát a Duna menti határnál (limes) húzódó hadiút és állomásainak egyike feltárt részletei őrzik.

A római hadiút nyomvonalát az első katonai felmérés tanúsága szerint kialakítása után még 1400 év múlva is használatos volt, az 1700-as években is a római kori út volt az „országút”.

Gönyű tipikus példája annak, hogy a földrajzi adottságok kihasználása milyen nagy hatást gyakorolhat egy település fejlődésére. Itt ért össze a vízi út és a szárazföldi út. A Dunán az alsóbb szakasz hajózási viszonyainak romlása miatt itt volt az átrakóhely, ahol a szállított árut kisebb merülésű tutajokra rakták át. Gönyű, Győr előkikötőjének számított, a győri árut itt rakták tengelyről át a vízi útra.

A település jelentőségét mutatja, hogy első királyaink idején, a területén vár volt, a XV. században várral bíró mezővárosként említik. Gönyűn volt egyike a legrégebbi postaállomásoknak, mely több szomszédos vármegye területére terjedt ki.

A római kori út mellé nem települtek házak, azokat a magasabb fekvésű területekre, a Dunához közelebb eső út mellé építették. Az idők folyamán a római kori út elvesztette közlekedési jelentőségét, s a közlekedés is a települési élettengelyre tevődött át, a települési főútra került a Bécs – Budapest országút. Amilyen nagy jelentősége volt a gazdaság fejlődésében a nagyvárosokat összekötő átmenő útnak, olyan hátrányt is jelentett, mert az évszázadok hadai is ezen vonultak keresztül, többször eltörölve a föld színéről az egész települést.

A település életében fontos volt, hogy itt lehetett átkelni a Dunán az északi partra, ezért rév működött itt, de a révet a vénékiek és a folyó északi oldalán lakó némaiak üzemeltették, ebből a gönyűieknek közvetlen haszna nem volt.

A régi térképek közül még az 1856. évi kataszteri felmérés is azt mutatja, hogy Gönyű tipikus egyutcás „utifalu”. Az 1941. évi katonai térképen már látszik a teljesen szabályos telekosztású, egymásra merőlegesen vezetett utcákból álló új településrész, aminek rendszere a mai napig nem változott a település területi fejlesztésében.

A település lakói életük fenntartásához, megszervezéséhez a területi adottságokat teljes mértékben kihasználták: a mezőgazdasági területek növelése érdekében az erdőségeket kiirtották, a mocsarakat, nádasokat lecsapolták. A Duna három fontos kereseti lehetőséget adott: halászat, aranymosás, vízi malomipar. A település társadalmát jellemzi, hogy az itt élők igyekeztek függetleníteni magukat a térség legnagyobb területeit birtokló Eszterházyak földesúri kötelekétől, s a föld nélküli megélhetéseket keresték.

Gönyű ma a múltjának azon elemét felhasználva fejlődik, amelyet az itt élő elődök teremtettek meg, alakítottak ki, őriztek meg. Ugyanúgy ahogy elődei, csak a jelenkor lehetőségeivel élve, kihasználják a természetföldrajzi adottságokat.

Településszerkezet:

A település belső úthálózatának szerkezetén látványosan nyomon követhető a település fejlődése, illetve fejlődésének ütemei, sőt annak egyes időszakaszai is.

Már az első katonai felmérés idején is (1782-1785), /1784-es József császár féle térkép/ az országút még az a településen kívül a falu alatt haladt. A térség kiemelt, meghatározó közlekedési vonala a folyót kísérő út. Látható, hogy a Duna még szabályozatlan, rengeteg szigetet tartalmaz. A szomszédos települések felé, de még a szomszédos lakott helyek felé is „torony iránt” vezetett, legrövidebb utak vezettek. Még a térképen is feltüntetésre került a Duna túlszárnyán lévő „Kolos Nema”-val kapcsolatos biztosító komp, és az oda vezető út.

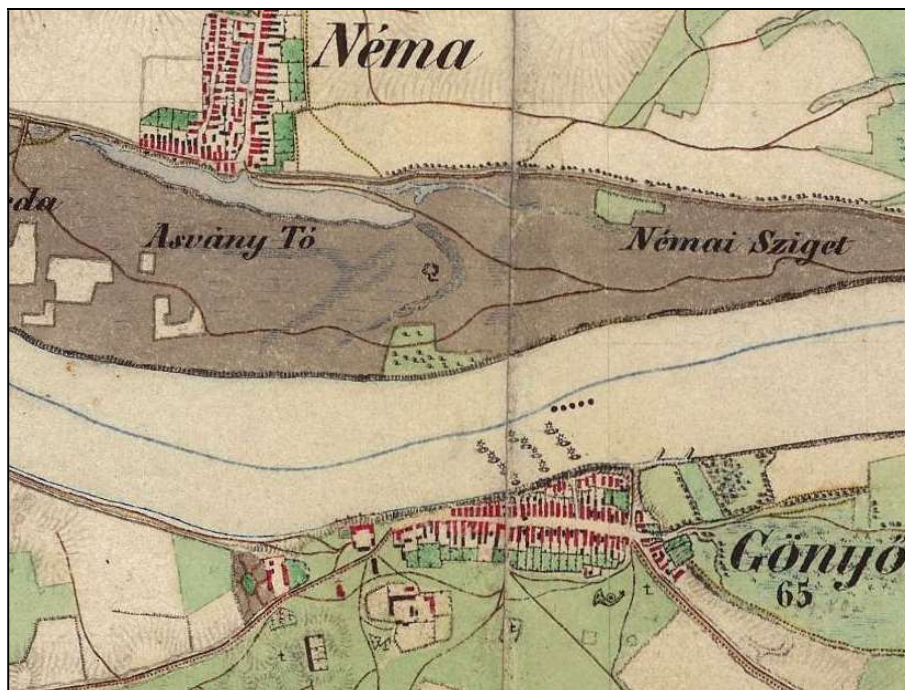
A település utcahálózati rendszere alapvetően egyutcás, bár a főutca közepén már megjelent az első keresztút, mely a Duna parton lévő úszó malmokkal adott kapcsolatot. A főutca két végén, természetes módon kialakultak az elágazások terei. A nyugati oldali mellett már fellelhető a későbbi fogadó területén egy major.

A község fő utcája a folyóval párhuzamosan húzódott közel a Dunához, a falut ekkor mintegy 70 ház alkotta a fő utca két oldalán

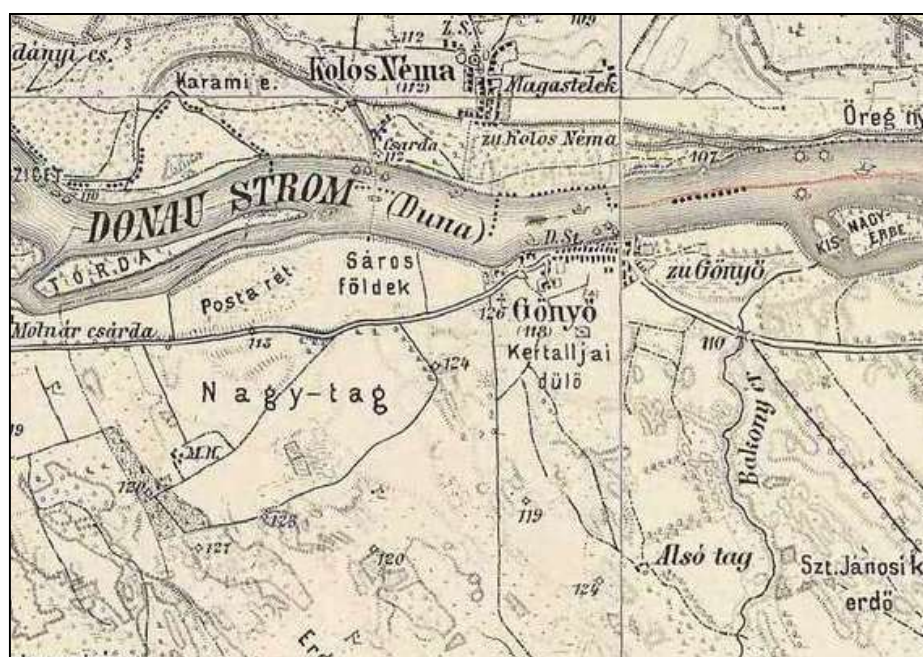
Első katonai felmérés (1763-1787) térképén

A második katonai felmérés (1819-1864) térképén Gönyű térségében már feltüntetésre került a vasút vonala. A Duna már szabályozott. A Duna menti országút már áthalad a településen és annak közlekedési gerincét képezi. Az utcahálózati rendszer jellemzően még mindig egyutcás. Már jártabbá váltak, megerősödtek egyes szomszédos települések, lakott helyek, fontosabb uticélok felé vezető utak. A keleti végen a lakóterület kiterjesztésre került. A nyugati végétől, a fogadótól több út is indul, például a Duna partján a némai csárdához átkötő komphoz.

Második katonai felmérés (1806-1869)

A harmadik katonai felmérés idejére (1869-1887) a térségben jelentős közlekedéshálózati változás nem történt. A korábbi vonalak rögződtek, megerősödtek, újabb jelentős vonalak nem alakultak ki.

Harmadik katonai felmérés (1869-1887)

Magyarország katonai felmérése 1941

Az 1941 évi katonai felmérés már tartalmazza a lakóterület kiterjesztését és az ezt kiszolgáló gazdaságos, a korábitól élesen eltérő kataszteri, merőleges utcákból álló utcahálózati rendszert.

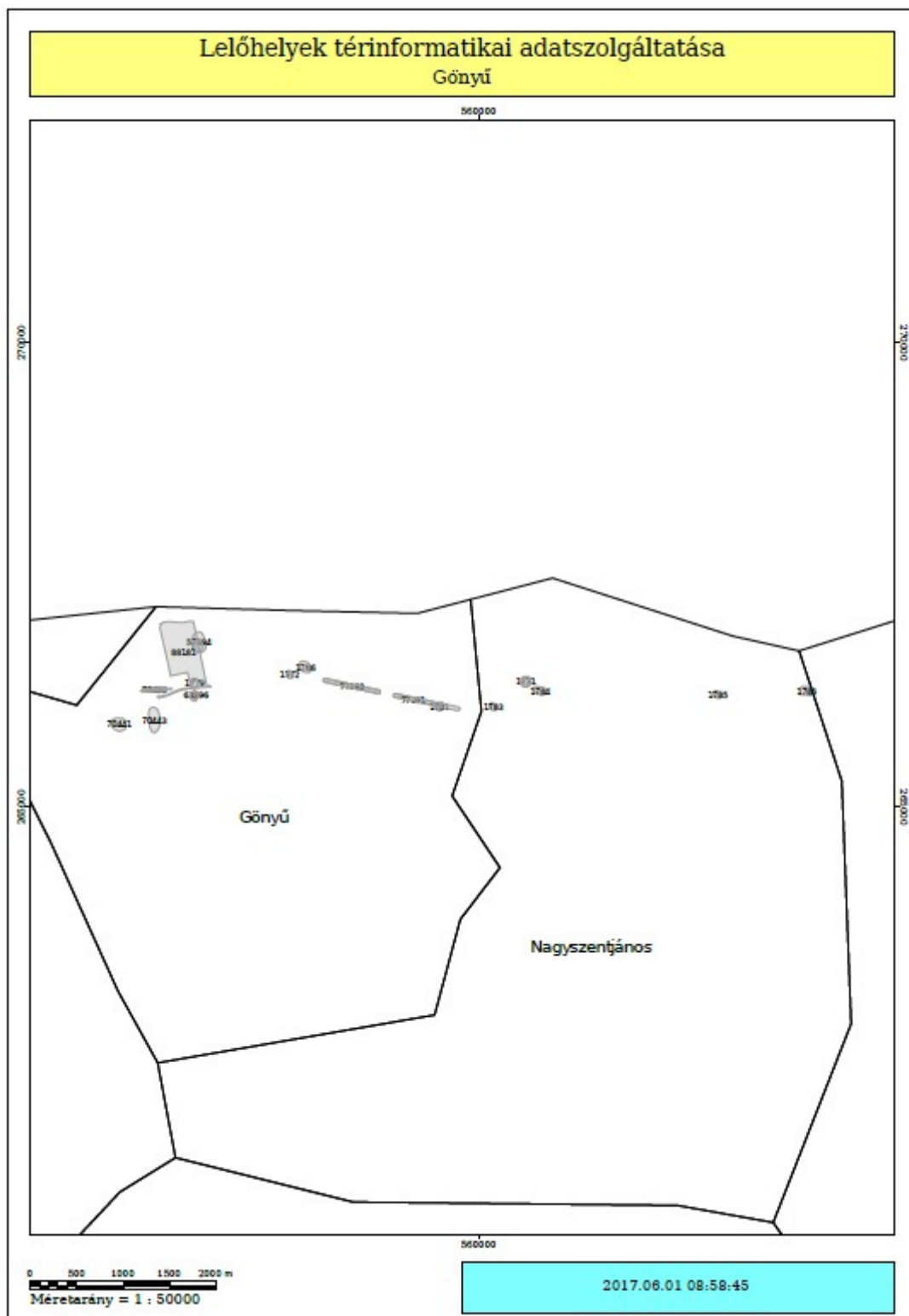
A település fejlődésének egy következő fázisa volt már az, amikor az 1-es út Nagyszentjános felőli déli oldalán elindult a lakóterület besűrűsödése és lineáris kiterjedése, ezzel egyidőben egy jelentős iparterületi fejlesztés is történt. Ezek közlekedési kiszolgálását a már korábban megkezdett kataszteri utcahálózat kiterjesztésével oldották meg.

A település központja, intézmény centruma természetesen a régi településmagban alakult ki és fennmaradt akkor is, amikor a fejlődés déli irányban vitte el a területi súlypontot, kiszolgálását a meglévő utcahálózat biztosítja.

Az 1-es út Nagyszentjános felőli déli oldalán elindult egy jelentős iparterületi fejlesztés a LEIER letelepedését követően. Az 1-es főút és Mosoni-Duna, illetve Duna közötti területen létesült a Győr-Gönyű nemzetközi közforgalmú kikötő, amelynek közúti kiszolgálása független a települési utcahálózatról, az 1. számú főútról közvetlenül történik.

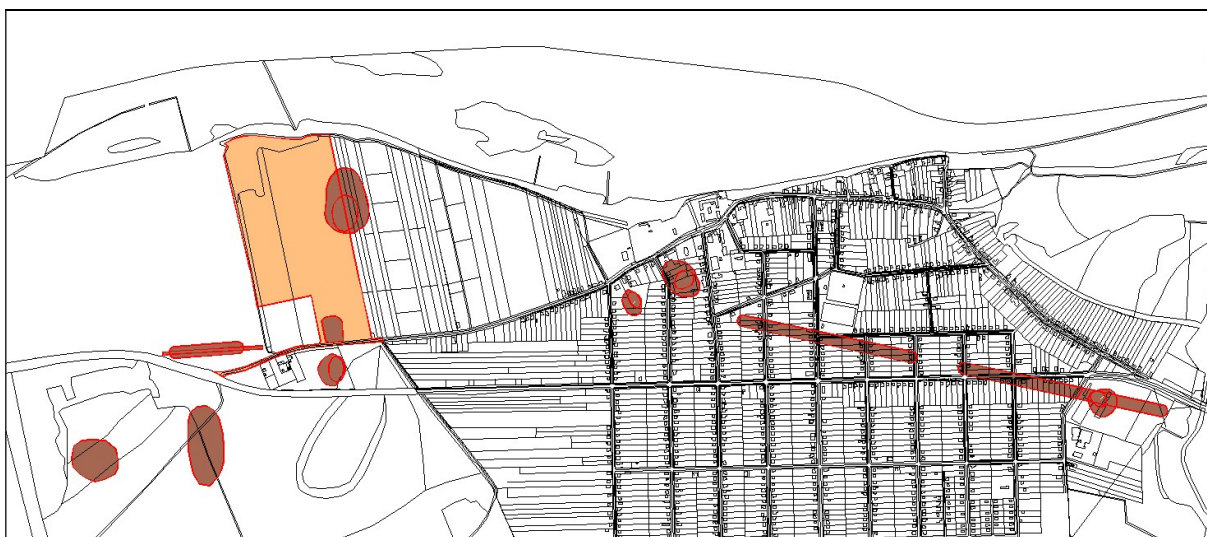
1.9.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

azonosító	lelőhelyszám	név	HRSZ
1772	2	Kossuth utca 53., Golubich Istvánné telke	931, 1021, 1019, 1020, 1022
1779	3	Nagy-Sáros-dűlő I.	1155/1
1781	4	Sikor Ferenc földje	150/13
1786	8	Belterület	834, 832/1, 829/2, 832/2, 829/4, 836, 829/3, 835, 923, 833, 832/5, 924
57394	9	Nagy-Sáros-dűlő II.	1157/2, 1157/3, 1155/1, 1155/2
63396	13	10-es út és Kossuth u. között	1196
70435	14	Limes-út	098/2
70441	15	Nagy-Tagi-legelő I.	077/14
70443	16	Nagy-Tagi-legelő II.	077/10, 059/7, 077/14, 059/8, 081, 059/6
77181	17	Limes-út II.	150/13, 150/3, 197/1, 197/2, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206/1, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 442/1, 442/2, 442/3, 470/2, 471, 472/1, 475, 478/2, 479/2, 479/3, 479/4, 479/5, 484/1
77183	18	Limes-út III.	456/1, 456/2, 824, 457, 514, 447/2, 754/1, 447/1, 753/1, 753/2, 761/1, 446, 752/2, 445/2, 825/1, 461/2, 760/1, 461/1, 759/1, 462/1, 454, 462/2, 449, 695/1, 447/3, 695/2, 694, 455, 693, 515, 758/2, 464, 425/2, 760/2
88181	19	Nagy-Sáros-dűlő I. védőövezete	092, 1155/1, 1155/6
1771	4	Proletár-dűlő	047/6, 047/29
1783	5	Hömbölgő domb	047/6
1784	6	Lőkös János földje	047/29
1785	7	A határ K-i részén, a 10. sz főútnál	060/4, 061, 063

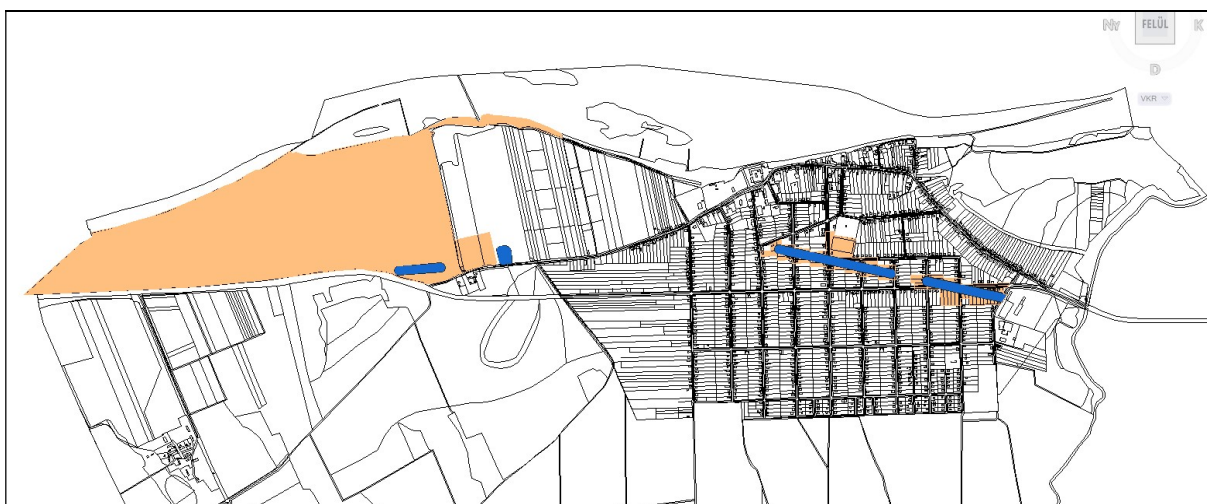

Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Győri Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály adatszolgáltatása alapján

Régészeti lelőhelyek az alaptérképen

A római limes pannóniai Duna parti határvonalának magyarországi szakasza

JELMAGYARÁZAT

	Római Birodalom határai védőzóna
	Római Birodalom határa

A Római Birodalom mintegy 6000 km hosszú szárazföldi (limes) és folyóparti (ripa) katonai létesítményei egységes építészeti sajátosságaik révén kiemelkedő történelmi és tudományos értékkel rendelkeznek, az emberi történelem fontos lépcsőfokának, a Római Birodalomnak mind építészeti, mind technológiailag kiemelt példái. Magyarország területére a jelenlegi ismeretek szerint két nagy legiotábor és városi rangú település, 24-25 segédsapattábor, sok időszakos tábor, késő római erődítmény, mintegy 200 torony, kiserőd, hídfőállás esik. A határvédelmi rendszer fontos része volt a Duna, mint vízi út, és az erődítményeket összekötő út, a limes út.

Gönyű területén három római kori útszakasz és egy lóvontató állomás maradványai tartoznak az emlékek közé. Ezek a területek régészeti lelőhelyek, régészeti védettség alatt állnak, kijelölt védőzónájuk a rájuk vonatkozó szabályok betartásával megmaradásukat hivatott biztosítani.

A magyar kulturális kormányzat elkészítette és előkészítette a „Danube-Limes – UNESCO World Heritage” című projektet, amely a magyarországi római limes világörökségi listára való felkerülését alapozza meg.

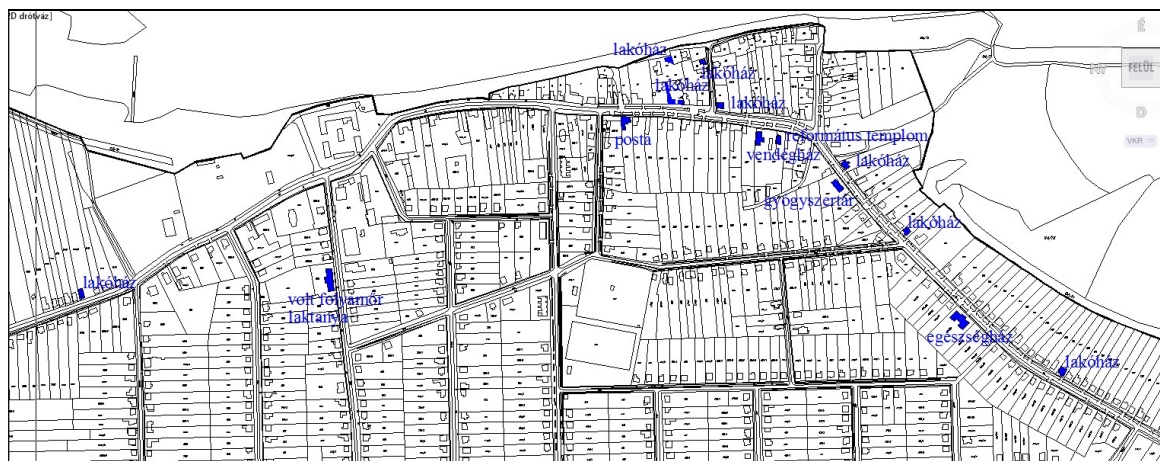
1.9.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Gönyű község Településképi Arculati Kézikönyve elkészült, illetve önkormányzati rendelete a településképi védelméről. A rendelet rögzíti a helyi védelemmel érintett épületeket és a rájuk vonatkozó előírásokat, továbbá a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzőket.

Helyi védelem alatt álló épületek a településképi védelméről szóló 16/2018.(IX.27.) Önkorm. rendelet 1. melléklet:

1) Helyi egyedi védelem alatt álló építmények

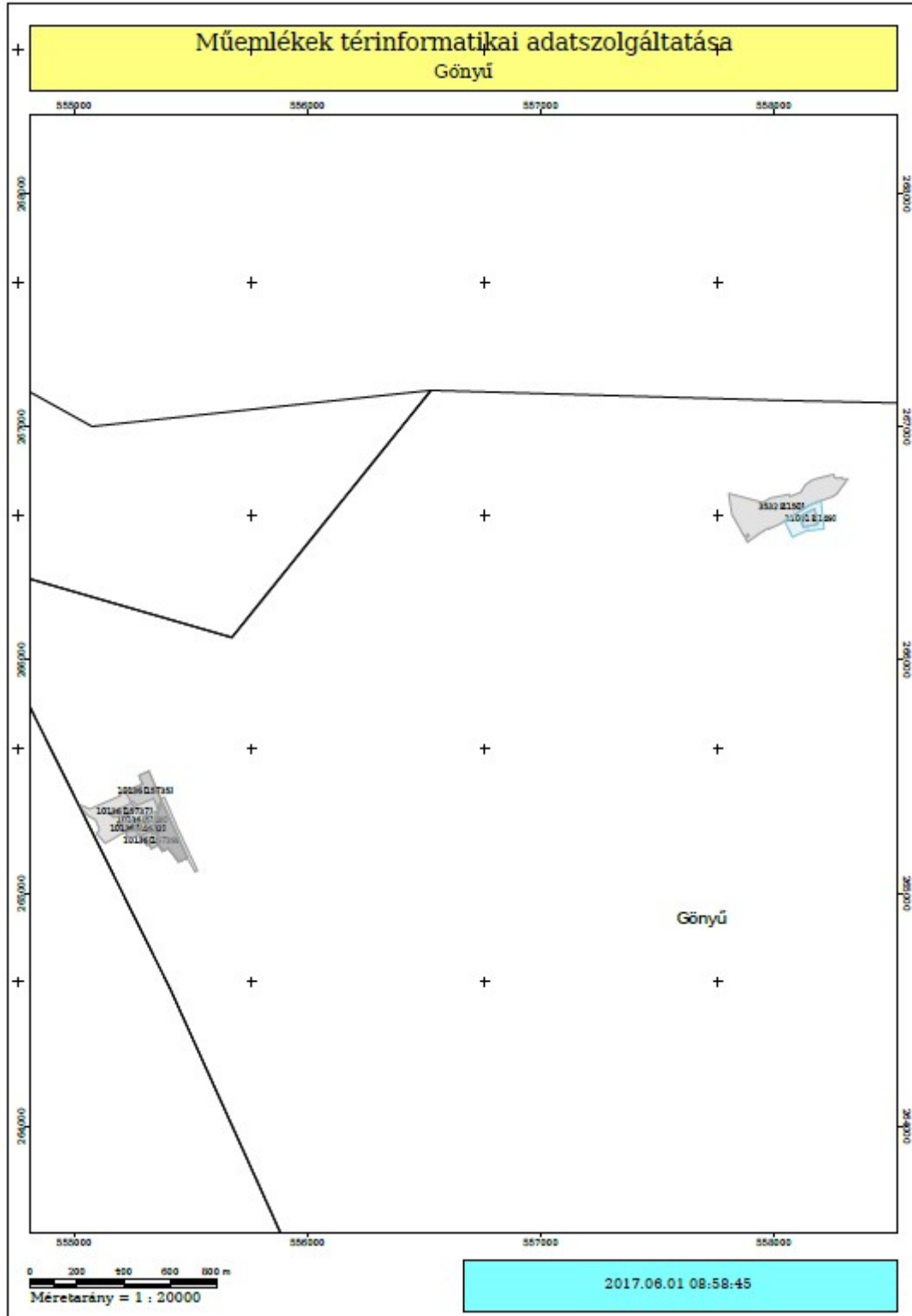
Sorszám	Az ingatlan címe	A védett érték típusa	Helyrajzi szám
1.	Kossuth Lajos utca vonala és burkolata		68/1 hrsz.
2.	I. világháborús emlékmű	emlékmű	830 hrsz.
3.	II. világháborús emlékmű	emlékmű	830 hrsz.
4.	a gönyői 1944-es áldozatok emlékműve	emlékmű	517 hrsz.
5.	a gönyői hajósok emlékműve	emlékmű	517 hrsz.
6.	Kossuth Lajos utcai keresztek	kereszt	68/1 hrsz.
7.	volt folyamőr laktanya	lakóház	834 hrsz.
8.	gyógyszertár	középület	569 hrsz.
9.	egészségház	középület	484/33 hrsz.
10.	református/evangélikus templom	templom	582/1 hrsz.
11.	posta	középület	610 hrsz.
12.	Kossuth L. u. 42.	lakóház	1143/1 hrsz.
13.	Kossuth L. u. 84.	lakóház	22 hrsz.
14.	Kossuth L. u. 102.	lakóház	36 hrsz.
15.	Kossuth L. u. 130.	lakóház	95 hrsz.
16.	Kossuth L. u. 133.	vendégház	582/2 hrsz.
17.	Kossuth L. u. 144.	lakóház	104 hrsz.
18.	Kossuth L. u. 180.	lakóház	122 hrsz.
19.	Dunasor u. 2.	lakóház	20 hrsz.
20.	Dunasor u. 6.	lakóház	30 hrsz.

Helyi védett épületek az alaptérképen

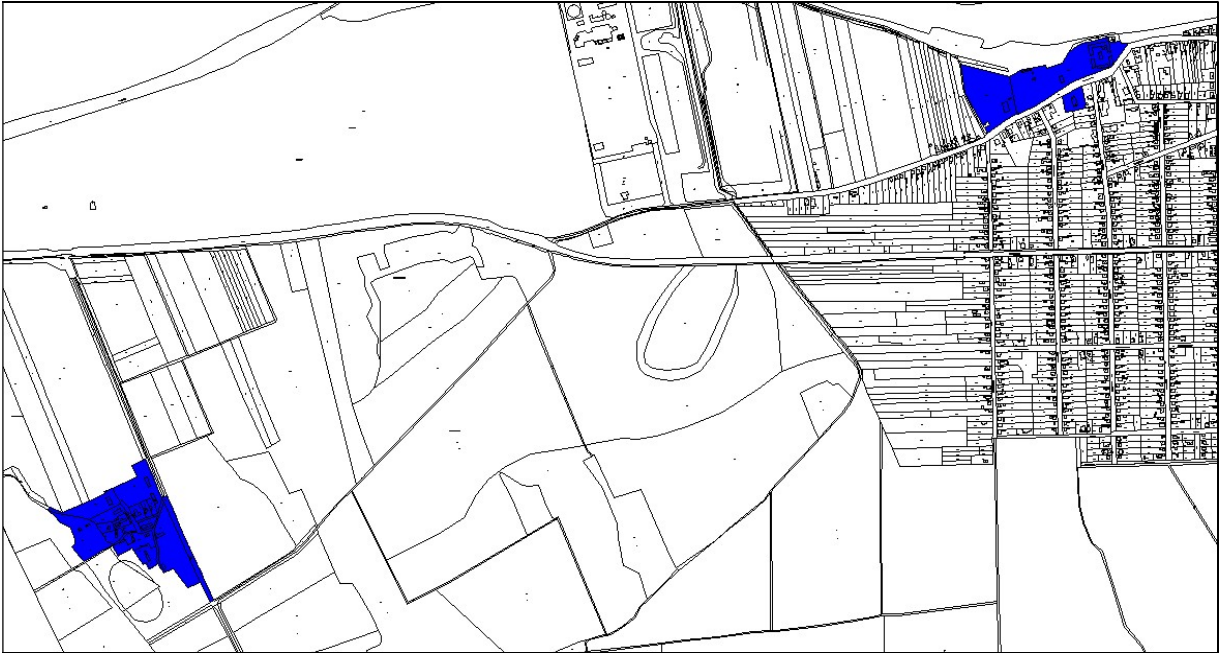
1.9.4. Műemlék, műemlékegyüttes

törzsszám	azonosító	cím	név	védelem	helyrajzi szám
11001	13784	Kossuth Lajos utca	R. k. templom műemléki környezete	Műemléki környezet	072/8, 072/10, 072/23
10136	15735		szénapajta	általános műemléki védelem	072/12, 072/6
10136	15737		jégverem	általános műemléki védelem	03/1, 1022, 1144, 1145, 1147, 1148, 1150/4, 1154, 638, 641/1, 641/3, 643, 644, 645, 68/1, 829/5, 830, 832/5, 924, 926/3, 926/4, 929/1, 929/2, 930/1, 930/2, 931
10136	15739		Déli cselédház	általános műemléki védelem	072/6
10136	15740		északi istálló	általános műemléki védelem	072/6
3532	24414		Vendéglő ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet	072/23
10136	24620		magtárból kialakított istálló (déli istálló)	általános műemléki védelem	072/10
10136	24623		középső istálló	általános műemléki védelem	072/9
10136	24629		északi cselédház	általános műemléki védelem	1150/1, 1150/3
10136	24632		középső cselédház	általános műemléki védelem	072/18, 072/10, 072/11, 072/12, 072/13, 072/14, 072/15, 072/16, 072/17, 072/19, 072/20, 072/21, 072/22, 072/23, 072/5, 072/6, 072/7, 072/8, 072/9, 072/2, 072/3, 072/4
10136	24633		egykori bognárműhely	általános műemléki védelem	830
3532	4150	Kossuth Lajos utca 52.	Vendéglő	Műemlék	072/8, 072/10, 072/23
10136	4148		Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók	általános műemléki védelem	072/12, 072/6
11001	4149	Kossuth Lajos utca	R. k. templom	Műemlék	03/1, 1022, 1144, 1145, 1147, 1148, 1150/4, 1154, 638, 641/1, 641/3, 643, 644, 645, 68/1, 829/5, 830, 832/5, 924, 926/3, 926/4, 929/1, 929/2, 930/1, 930/2, 931

Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Győri Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály adatszolgáltatása alapján

1. Római katolikus templom és környezete,
2. Postakocsi fogadó és környezete
3. Dózsamajor településrész

Műemlékek az alaptérképen

1. Római katolikus templom és környezete, 2. Postakocsi fogadó és környezete

1. Római katolikus templom és környezete

A barokk stílusú templom Fellner Jakab tervei alapján épült a gróf Eszterházy család megbízásából 1774 és 1786 között. 1795-ben szentelték fel Szent Péter és Pál tiszteletére. Az épület a copf vagy más néven klasszicizáló későbarokk stílus jegyeit viseli, mely elnevezését a fonatos, füzéres díszítőmódról kapta. 1878-tól 1880-ig a kegyúr Eszterházy Móric költségén nagy felújítást végeztek az épületen, mely ekkor nyerte el mai neoklasszicista homlokzatát.

Forrás: Google

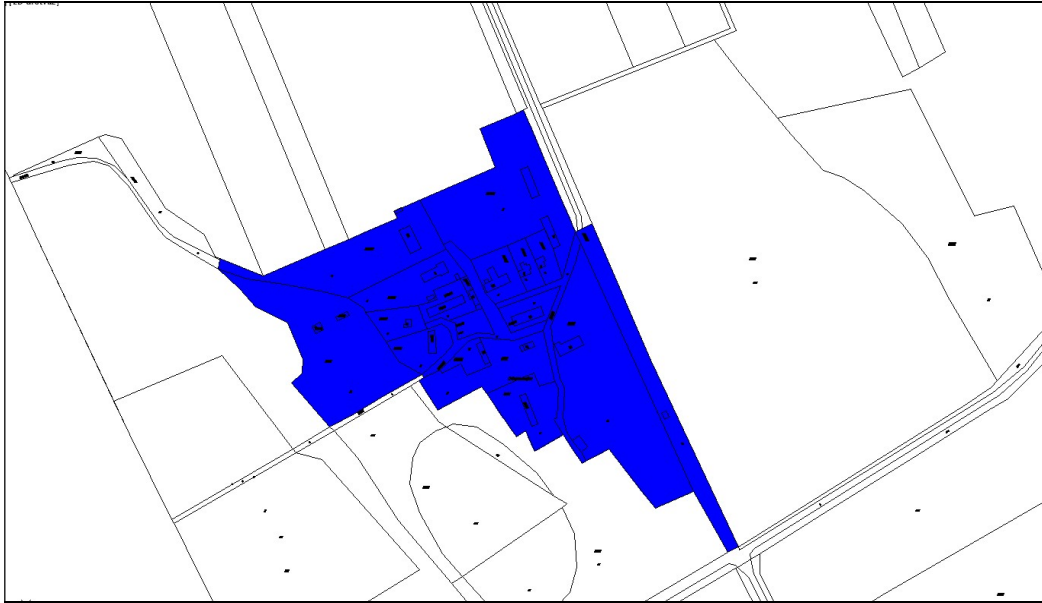
2. Postakocsi fogadó és környezete

Gönyű egyik legszebb helyén, a Duna-parton áll a 18. század közepétől egy nagyszabású épületegyüttes, a vendégfogadó. Építése idején Gönyű település Esterházy Miklós nádor birtoka volt. A fogadó a korabeli feljegyzések szerint Fellner Jakab, Esterházy Károly püspök építészete tervei alapján épült 1759 és 1769 között.

Forrás: Google

3. Dózsamajor településrész

3. Dózsamajor településrész

Forrás: Google

1.9.5. Dózsa major kutatási dokumentáció

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

 9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
 Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

Gönyű, Dózsa major
**Hrsz: 072/2-23, műemléki törzsszám: együttesként NYMÉ 10136,
 műemléki azonosító: együttesként NYMÉ 4148¹**
Kutatási dokumentáció és részleges értékleltár

Készítette:
Erős Erika

műemlékvédelmi szakmérnök, okl. szerkezettervező építészmérnök

 szakértő műemléki épületkutatás, műemléki érték dokumentálása szakterületeken
 (21-0265)

Megbízó: Fun Crusier Kft., Sopron

2019. október-2020. január

---

¹ Az építményenként kapott külön azonosító számokat lásd a szövegben

Bevezetés

Jelen részleges értékleltár dokumentáció a gönyői Dózsa-major (Eszterházy-major) állapotfelméréséhez készül.

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról 68/2018. (IV.09.) Korm. rendelet 5. és 12. melléklete meghatározza a bejelentéshez kötött tevékenység bejelentésének vagy műemlék esetén az örökségvédelmi engedély iránti kérelemnek és mellékleteinek a védett műemléki érték egészére vagy a tervezett tevékenységgel érintett részére vonatkozóan – a tevékenység vagy a védett műemléki érték nagyságától és a jellegétől függő részletezettséggel – a szükséges mellékleteket.

Ez a dokumentáció az épületegyüttes jelenlegi állapotát rögzíti, az egyes épületek értékleltár-szintű értékelésére vállalkozik, de roncsolással járó falkutatás nem történt, mindössze a már amúgy is roncsolódott felületeket figyeltük meg. Az épületegyüttes több tulajdonban van, minden egyes épületet kívül-belül így nem is tudtunk vizsgálni - teljes értékleltár készítésére nem kaphattunk megbízást. Az alább ismertetetteken túl javasolt a további dokumentációk elkészítése.

Az épület építéstörténetének fontos részletei az örökségvédelem intézményrendszerének átszervezése és költözések miatt korlátozottan hozzáférhetőek. A megszüntetett Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központban a korábbi költözés óta nem volt lehetséges kutatni. Újranyitása 2019. december elején megtörtént, de tudjuk, hogy 1960-2016 között keletkezett dokumentációk jelentős része teljesen megsemmisült egy csőtörés miatt², így az épületegyüttessel kapcsolatos esetleges dokumentációk nem biztos, hogy előkerülnek.

További kutatást végeztünk többek között a győri Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeumban, a Győr-Moson-Sopron Megyei Levéltárban, a Széchényi István Egyetem könyvtárban, valamint hozzáférhető digitális adatbázisokban (pl. Arcanum, Fortepan). A ténylegesen felhasznált források jegyzékét a dokumentáció végén közöljük.

Ezen dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény alapján szerzői jogi védelem illeti meg. Részben vagy egészben történő felhasználása, a vonatkozó adatok nyilvánosságra hozása vagy továbbadása a szerző engedélyével, nevének pontos feltüntetésével, a 47/2001. (III.27.) Korm. rendelet szabályai szerint történhet.

A fotók további közlése a szerzők és a források külön engedélye nélkül tilos!

² G. Lászlai Judit szíves közlése, köszönöm (2018)

Történeti előzmények röviden

Gönyű teljes településtörténetének megírása nem feladatunk, azt csak röviden vázoljuk. A település területéről már a kora vaskortól vannak lelet-előfordulások, melyek régészeti dokumentációja megfelelő jogosultság mellett online is hozzáférhető.³ A hely a római korban Pannonia (és egyáltalán a Római Birodalom) északi határán fekvő limes egyik fontos őrállomásaként ismert.

Gönyű első írásos említése a XIII. század elejére tehető. Gunu néven Abaúj vármegyéből is ismert egy település, mely természetesen nem azonos a Győr vármegyei Gönyűvel. Kruesz Krizosztom leírása Fehér Ipoly szerkesztésében 1874-ből az egyik első összefoglaló településtörténet, mely az alábbiakat rögzíti:⁴

„Gönyő, legrégibb időkben Gunu, magyar falu a N.-Duna jobb parton. Első királyaink alatt Geunu erősséggel birt, s népét a nagy-győri szolga-győri várszolgák és udvarnokok tették. 1222-ben II. Endre király, Uriás pannonhalmi apát kérelmére, a szolga-győri várszolgákhoz gönyői udvarnokokhoz tartozó dunai halászatot, valamint a nádori birtokhoz tartozott Euren halásztanya harmadrészét a pannonhalmi Szent Márton egyháznak adományozta (Hazai Okmt. I. 7.). 1223, 1224, 1225-ik években nyertek még itt a bencések adományt, az utóbbi évben pedig II. Endre Zochyn Jakab gönyői birtokosnak ugyan a szentmártoni apátság részére Gönyőn tett ajándékozását helyben hagyta megerősítette (u. o. I. 196. 203. cs 223.). 1244-ben IV. Béla Bolundu Mihálynak Geunu helységben a királyi udvarnokok földjeit és a „tonának” nevezett dunai halászatot adományozta azon vitézségeért, melyly az magát a tatárok ellen vitt csatákban Rákoson kitüntette (u. o. 22 —23.)⁵. Talán e birtok-csorbitás miatt emelt szent Márton egyháza panaszt IV. Ince pápánál, ki is 1244-ben Lyonban kelt bullájában a királyt megintette, hogy a nevezett egyháztól itt elidegenítettek adja vissza (Árp. Okmt. II. 159.).

³ Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adatbázisa, elérhető: <https://archeodatabase.hnm.hu/hu/s/a4:1?v=list> (2019-11-19) Az oldalon korszakonként a lelőhelyek megnevezései láthatók, többek között az őskorra 2 darab tétel, míg római korra 6 soros, a középkorra 3 soros felsorolás olvasható. A dokumentációk megtekintéséhez külön regisztrációra és jogosultságra van szükség.

⁴Kruesz-Fehér - a zárójeles hivatkozások is az eredeti szöveg részei, ennek alapján a korabeli oklevelek megkereshetők, egy teljes kutatás részeként be is mutathatóak. A Hazai okmánytár teljes digitalizált változata elérhető itt: https://library.hungaricana.hu/hu/collection/kozepkori_magyar_okmanytarak_hazai/ (2019-12-13).

⁵ A hivatkozások pontosak, példának okáért ez az említett, a rákosi csatában elért vitézségről szóló oklevél valóban a Hazai okmánytár 1. kötetének 22-23. oldalán olvasható.

A XIV. században Gönyőt már Hédervári Lőrinc nádor birtokban találjuk; az 1450-ben felosztott családi jószágok közül Gön várának (castrum) fele a nádor özvegyére és Miklós és Anglis nevű gyermekeire szállott, másik fele pedig a nádor János fiának — a macs(...) bánnak jutott. Ulászló királynak erről kiadott oklevele Gönyőt mezővárosnak (oppidum) mondja (Magy. tört. tár. VII. 16. és 17.). A Héderváriak ellen a némái Kolosok, nemkülönben több némái, kis-nagy-keszi birtokos nagyobb hatalmaskodást követtek el; miért is az országtanács 1449-ben Komáromvármegyének meghagyta, hogy ez határvillongást elintézzé. 1450. június 9-én Gara Miklós nádor ugya(...) hatalmaskodási perben Gönyőn nádori ítélő-széket tartott (Hazai Okl. II. 302-304.).

1535-ben Gönyőt új adomány-levél mellett I. Ferdinánd a pannonhalmi főapátságnak adományozta (Czinár: Monasteriologia 111.). Győr ostroma alatt Gönyő elpusztult, s mint ilyen enyingi Török Báli Pápa és Gesztes ura elfoglalta, s ez utóbbi vár jószágaihoz csatolta, sem az 1616-ban, sem 1619-ben történt kapuk összeírásában nem találjuk, mivel vagy pusztá lakatlan falu volt s így nem adózott, vagy pedig ekkor Komáromvármegyéhez volt csatolva, mint a gesztesi vár birtoka. A Török nemzetség fi-ága már 1618-ban kihalt, s Gönyő Török Zsuzsára, ez által pedig férjére, bedeghi Nyáry Pálra szállott örökségként ki is e helységet 1662-ban Zeghy Katalinnak — Zilágyi János győri megyei alispán nejének adta zálogba (Megyei lvt. III. jkv.). 1621-ben valamint 1626-ban új települőköt nyert a helység. Török Bálint örökösait ez időtájtban a régi s igaz tulajdonosok háborgatni kezdek elfoglalt birtokokért, hogy tehát Nyáry Pál hatalmas támaszt találjon, birtokainak egy részét — ezek közt a gesztesi uradalommal együtt Gönyőt is Eszterházy nádornak adta el. A nádor Zeghy Katalint Gönyőre adott zálogösszeggel törvényesen megkínálta, és felhívta, hogy ezen gesztesi várához tartozó jószágot adja ki; s mivel a zálogbirtokos felajánlott pénzt elfogadni nem akarta, Eszterházy azt bírói kézbe és Gönyőt erőhatalommal elfoglalta, mely hatalmaskodás ellen a megyei közgyűlésben Zeghy Katalin ünnepélyesen tiltakozott ugyan, azért Gönyőt Eszterházy nádor megtartotta, és családja máig is bírja.

1702-ben a beszállásolt német katonaság garázdaságai ellen folyamodtak a gönyőiek. *)

1849-ben mint Győr és Komárom közé eső állomási hely igen kat szenvedett; sokáig emlékében lesz Gönyőnek ezen év ápril 23-ik napja, midőn t. i. a gönyői gőzhajó-állomásnál egyebek közt 600 mázsa porral terhelt uszály-hajó veszteglett; a Duna bal partjáról a magyarok egy gránátot röpítettek a veszélyes szerekkel terhelt hajóba, mire oly erővel és durranással lobbant fel, hogy a faluban alig maradt (...)ak egy ház is sérületlen.

Pusztult hely:

Gönyőtől keletre 1/í órai távolságra fekszik Oreg-Szent-János, hajdan helység, ma pusztá. Templomának nyomai a Krémer-dűlőben még láthatók. 1627 körül Ali csasz ugyan benépesítette, de hihetőleg Kara Mustafa tábora által elpusztítottván, többé fel sem épült (Megyei lvt.). Úgy véljük, hogy Felső- vagy Kis-Szent-János, valamint Majk-Szent-János pusztá

az Alsó-pusztából lőn kiszakítva, mely utóbbit Majk nevű pusztáért cserélte el hg. Lichtensteintől Eszterházy grófi család, s innen nyerte nevét.”

Csánki ismert műve Gönyűt a Hunyadaiak korában nem említi.⁶

Fényes Elek 1851-es leírása lényegesen szűkszavúbb, mint Fehér Ipolyék idézett leírása fentebb. Fényes mindössze pár sort jegyzett fel a településről⁷:

„Gönyű, magyar falu, Győr vármegyében, a Pestről Bécsbe vivő országutban, 680 kath., 8 evang. 7 zsidó lak. Kath. paroch. szentegyház. Nagy vendégfogadó. Posta-hivatal. Dunamalmok. Homokos határ. Főállomáshely a Gőzhajón utazók számára. F. u. gr. Eszterházy Miklós.”

Borovszky Samu 1910-es, Győr Vármegyét leíró könyvében részben idézi Kruesz idézett szövegét, de van benne új információ is⁸:

„Gönyű, dunamenti magyar nagyközség, területén már a rómaiak korában fontos őrállomás és első királyaink alatt is tekintélyes vár volt. Gunu, majd Geunu falut kezdetben a nagygyőri és a szolgagyőri várak népei s a király udvarnokai lakták. 1222-ben villa Gueneu dunai halászatát II. Endre a szentmártoni apátságnak adományozza, s ezt az adományát a következő három évben még tetemesen szaporítja, 1225-ben pedig bizonyos Zochyn Jakabot erősít meg egy itteni birtokrészben. Ez időben Gunew, Gynu, Gunu, Ganyu, Ganu, Gunyu alakban írják nevét. 1244-ben IV. Béla a tatárjárás alatt érdemeket szerzett Bolonducsi Mihálynak adományoz itt részbirtokot és halászatot. Azután 1415-ben és 1419-ben Losonczi Bánfy Pálé, kinek rokonától, László fia Istvántól, Zsigmond király Hunyad váráért elcserélte és a gönyői várral együtt 1433-ban Héderváry Lőrincznek adományozta, a mi ellen a főapátság tiltakozott, de eredmény nélkül. 1443-ban már a városok között van említve. Ez időben Héderváry Lőrincz a gönyői várat és a várost feleségének, Blagay Margitnak és leányának, Katalinnak vallotta fel. Később a Rozgonyiak zálogbirtoka lett. Ezidőtájt Genyw, Gwnew, Genew, Gewnyew és Genyew alakban írják a nevét. 1450-ben Gara Miklós nádor a vármegye nemeseivel Gönyűn nádori ítélőszéket tartott. 1535-ben a szentmártoni apátság I. Ferdinándtól új adománylevelet nyer. Győr ostroma alatt a város elpusztult és 1609-ben a behódolt és elhagyott helyek között van említve. Azután Enyingi Török Bálint foglalta el, 1623-ban Gesztes vár tartozékaként Opaka Györgyné zálogbirtoka. Az Enyingi Török család fiágban kihalván, 1618-ban Török Zsuzsánna révén, férjére, Bedeghy Nyáry Pálra szállott, ki 1662-ben Zeghy Katalinnak zálogosította el. 1621 táján Nyáry Pál egy részét gróf Esterházy nádornak adta el, a ki ismét megtelepítette, de lakossága az akkori és későbbi háborús idők következtében, nagyon gyér volt, így nevezetesen 1729-ben mindössze csak 18

⁶ Csánki

⁷ Fényes

⁸ Borovszky

jobbágyot és 15 zsellért találtak itt az összeírók. 1849-ben a Győr és Komárom közötti útvonal egyik legfontosabb állomása volt és a keresztül vonuló hadaktól sokat szenvedett. 1849. április 23-án, a császáriaknak egy 600 mázsa lőporral terhelt hajója vesztegelt itt a Dunán. A túlparton álló magyarok ezt észrevették és egy jól irányzott gránáttal levegőbe röpítették. A detonáció és az azt követett rombolás irtózatos volt. A közelebb eső házak azonnal romhalmazokká váltak, a távolabb esők pedig erősen megrongálódtak, vagy megrepedeztek. Az egész városban egyetlen ház sem maradt teljesen ép állapotban. Gönyü földesurai az Esterházyak voltak és most is gróf Esterházy Miklós Móricznak, gróf Zichy Ernőnek és Magyary Andornak van itt nagyobb birtokuk. Gróf Zichy a mai Majkszentjános, melyet az Esterházyaktól cserélt el a Lichtenstein család. Gönyün volt egyike a legrégebb postaállomásoknak, mely több szomszédos vármegye területére terjedt ki. A XIX. század első éveiben I. Ferencz császár az itteni nagyvendéglőben töltött egy éjszakát és ekkor nemesítette a Rostaházy családot. A kismegyeri csata után a francziák itt táboroztak és a tisztek az Esterházy-féle kastélyban laktak. Gönyűnél hagyja el a Duna Győr vármegyét. Van itt hajósegyesület és a dunagőzhajózási, továbbá a magyar folyam- és tengerhajózási társaságnak ügynöksége. Plébániája régi. Róm. kath. temploma XVIII. századbéli. 1782-től ferenczrendiek adminisztrálták. 1808-ban a plébániát újra alapították. A község határában egy római mérföldkő látható. Ide tartoznak Kisszentjános és Öregszentjános puszták s Alsótag major. Öregszentjános puszta hajdan népes helység volt és az ú. n. Krémerdülő helyén feküdt, a hol ősi templomának romjai az újabb korban még láthatók voltak. II. Endre alatt oppidum Atti Joannis alakban van említve. Határos volt vele Zelebeg puszta, melynek ma már nyoma sincsen. A török világban pusztult el. Ali csauz ismét benépesítette ugyan, de később a törökök másodízben is teljesen elpusztították. Most gróf Esterházy Miklós Móricz birtoka, melyet már 1870 óta Auspitz Pál bérel, kinek itt mintaszerű gazdasága és gazdasági szeszgyára van. Majkszentjános puszta, mely előbb csak Szent János volt, onnan kapta melléknevét, mert a gróf Esterházy család Majk pusztáért adta cserébe herceg Lichtensteinnek, de a legújabb időben a Zichyek birtokába került. Mint várhoz, hozzátartozott a XV. században Táp, Mezőörs és 7 más falu a szomszéd vármegyéből; közelében feküdt valahol villa Chuntei alias Gund, Gyod, Gyud, vagy Gyud-Szt.-Péter, mely a XIII. században a szentmártoni apátság birtoka volt. Gönyünek 139 háza és 1625 róm. kath. vallású lakosa van. A posta, távíró és hajóállomás helyben van, vasúti állomása pedig a közeli Szentjános.”

A kutatásunk tárgyát képező majorságot talán csak a legutolsó leírás utolsó sorai említik, de az sem teljesen konkrét: „Most gróf Esterházy Miklós Móricz birtoka, melyet már 1870 óta Auspitz Pál bérel, kinek itt mintaszerű gazdasága és gazdasági szeszgyára van” – de hogy ez pontosan hol található, arról nincs egyértelmű adat.

A térképi ábrázolások sem sokat segítenek:

Az első katonai felmérés egytűcs településként jelzi Gönyűt. Tőle nyugatra nem látható semmilyen beépítés-kezdemény.

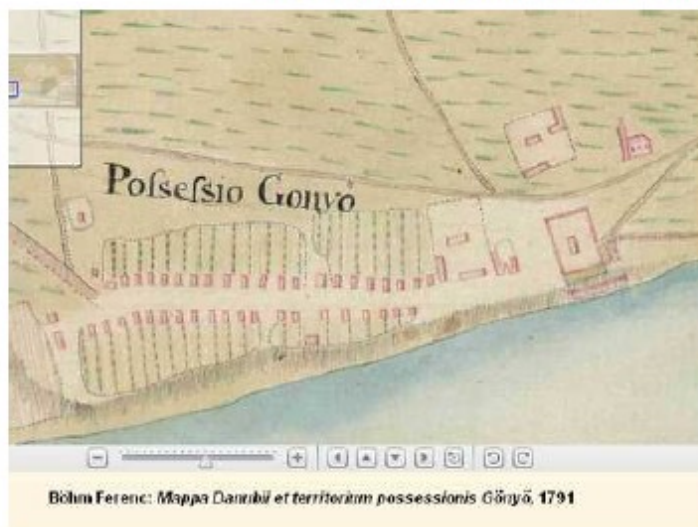

1. ábra Első katonai felmérés részlete (1782-1785)

Időrendben ide illeszkedik Böhm Ferenc térképész által készített 1791-es vízrajzi térkép is, melyen ugyancsak nem látható a majorság jelenlegi épületegyüttesét megelőző bármilyen építkezésre utaló nyom.⁹ Hitelességét többek között igazolja, hogy a római katolikus templomot a helyén jelzi az egyébként délre tájolt térképi ábrázolás. Böhm Ferenc 1757. július 25-től állt az Eszterházy Család szolgálatában mérnökként, később uradalmi főmérnökként a hansági, az óvári, a pápai, a tatai, a csákvári uradalmakra is kiterjedően, de megfordult a Sárközben és például Egerben is. Munkásságának elismerését épp ezen a gönyűi rajzán olvashatjuk: „juratum per Regnum Mathematicum et Excelsae Familiae Eszterhazianae Lineae junioris Fraknoiensis Ordinariu Geometram”, azaz „felesküdtött állami matematikus és a Méltóságos Eszterházy család ifjabb fraknoi ágának rendes földmérője”¹⁰.

⁹ A térkép részletét közli <http://gonyu.network.hu/blog/gonyu-klub-hirei/gonyu-gonyu-2-resz> internetes oldal is (2019-12-09) A vízrajzi térkép 127 x 41 cm-es eredetije a Magyar Nemzeti Levéltár Magyar Országos Levéltárában tekinthető meg, S_69_-No_17 jelzet alatt, digitálisan érvényes Arcanum előfizetéssel itt is: <https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar/10780/> (2019-12-09)

¹⁰ Hrenkó 49. p., a szöveg itt látható: <https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar/10780/view?bbox=13263%2C-4978%2C15994%2C-3935> (2019-12-09)

Böhm Ferenc: *Mappa Darrubii et territorium possessionis Gönyő, 1791*

2. ábra 1791-es ábrázolás részlete¹¹

A második katonai felmérésen a településtől délre található egy vár-rom, de majorság itt sem ábrázolódik a falutól nyugatra.

3. ábra Második katonai felmérés részlete (1819-1869)

¹¹ <http://gonyu.network.hu/blog/gonyu-klub-hirei/gonyo-gonyu-2-resz> (2019-12-09)

A harmadik katonai felmérésről sem olvasható le konkrétum – de a Nagy-tag nevű területen látható egy hullámvonallal körberajzolt téglány alaprajzú terület, ami akár lehet a majorság előzménye is.

4. ábra Harmadik katonai felmérés részlete (1869-1887)

Az 1856-os kataszteri térképen semmilyen formában nem látható a majorság előzménye.

5. ábra 1856-os kataszteri térkép részlete

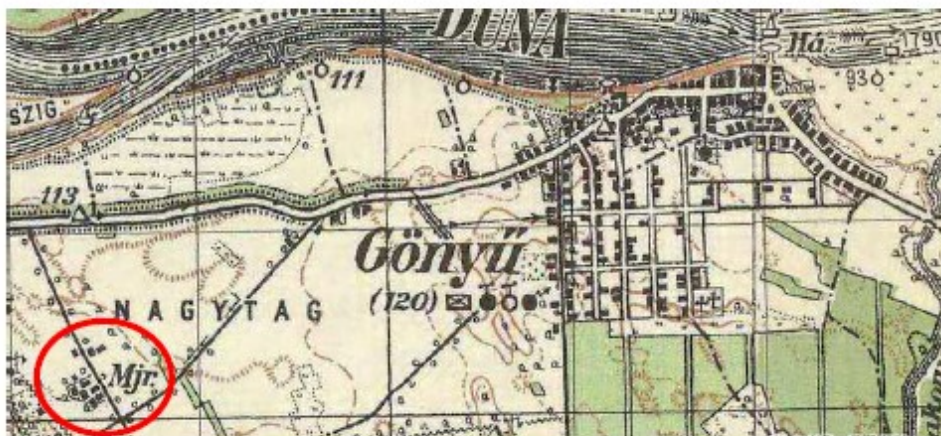

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539

Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

Az 1941-es katonai felmérésen már látható a majorság területe:

6. ábra 1941-es katonai felmérés részlete¹²

A majorság valós helyzetét az alábbi friss légifotón láthatjuk:

7. ábra Légifotó részlet¹³

A majorság területén régebbi és újabb építésű épületek is találhatóak. Az egyetlen, amelyen építésre utaló dátum is található, az a legdélebbi, magtárból istállóvá alakított épület, melynek

¹² A térképek a <https://mapire.eu/hu/map> oldalon megtekinthetők. (2019-11-19)

¹³ <https://www.google.hu/maps/@47.7281746,17.8119124,3369m/data=!3m1!1e3> (2019-11-19)

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

oromfalán olvasható az 1904-es dátum, egy M. A. monogrammal együtt. Az M. A. monogram vélhetően nem fedi sem az 1904-ben birtokos Esterházyakat, sem a bérlő Aupsitz Pált.

8. ábra Légi-fotó kinagyított részlete

A hozzáférhető fotótárakban, aukciós oldalakon, a település honlapján korabeli fotó vagy képeslap nem került elő.¹⁴

¹⁴ www.fortepan.hu (2019-11-26) , www.darabanth.com (2019-11-26) , https://www.gonyu.hu/images/dok/TAK/Telepuleskepi_arcuati_kezikonyv_Gonyu.pdf (2019-10-17) , <https://edok.gyorikonvitar.hu/> (2019-11-25), http://fototar.lechnerkozpont.hu/kepek?title=g%C3%B6ny%C5%B1&field_azonosito_value=&field_keszito_val ue=&field_allomany_tid=All&field_keszites_helye_value=All&field_keszites_evtizede_value=All&body_value= (2019-12-03)

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Győni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539

Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

A Bevezetésben említett régebbi Forster gyűjtemény, ma a Magyar Építészeti Múzeum Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ néven 2019. december eleje óta kutatható. Az Tudományos Irattárban 1872-1977 között keletkezett dokumentumok segédleteinek áttekintése után megállapítható, hogy Gönyű településsel kapcsolatosan mindösszesen a római katolikus templommal 1974-ből, és a Kossuth utca 52. szám alatti egykori Postakocsifogadóval összefüggésben keletkezett dokumentum (utóbbi 1970-ből), illetve van egy találat római korú kőre is 1909-ből, de a majorsággal kapcsolatosan semmi nincs.¹⁵ A frissebb (1992 utáni keletkezésű) iratok, adatok nem elérhetőek.¹⁶

Megkerestük a Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megyei Levéltárát is, ahol mindösszesen egy tulajdoni lapot találtunk Szabó Zoltán levéltáros segítségével. Térképet nem találtunk. E tulajdoni lapról kiderül, hogy a 1991-es és a 2019-es telekméretek igen kis hibaszázalékkal ugyan, de egymástól eltérőek (78.171 illetve 78.186 m²), illetve hogy a teljes telekre bejegyzésre került a műemléki védelem, függetlenül attól, hogy az a majorság (66.647 m²), vagy épp legelő-e (11.524 m²).

TULAJDONI LAP I. RÉSZ 2020

OSZVÓ 1991 HAJOS 10
Község (város) Talajhasználat

KÖLTERÜLET HÖRLENK 072
Község Település

SZÁMTÓGÉPPEL FELTÖLTVE 10007001 11

R. sz.	Mű. sz.	A földrajzi neve	Gérmérés				A tényleges				Műemlék jelölés
			terület		hat. körülm.		terület		hat. körülm.		
			hektár	qm	hektár	qm	hektár	qm	hektár	qm	
A		HAJOS	0,6647								44/32/85 Szabó Zoltán
B	4	GYEP /LEGELO/	1,1929		2,77						
		ÖSSZESEN	7,8171		2,77						

2019. 05. 11. Tulajdoni lap, 10007001 11. Földhivatali szám

 9. ábra Tulajdoni lap 1991-ből¹⁷
¹⁵ MEMMDK

¹⁶ MEMMDK

¹⁷ MNL GYMSML XXIV.215., Győri Körzeti Földhivatal tulajdoni lapjai

Kerestünk további XX. századi térképi ábrázolásokat is, eredménytelenül: jelenlegi tudásunk szerint a győri Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeumban sincs ilyen ábrázolás¹⁸.

A telek XX. századi történetéről a jelenlegi résztulajdonos, Bakonyvári Balázs elmondásából tudjuk az alábbiakat:

Az államosítást követően a Kisalföldi Állami Gazdaság tartotta itt a kb. 100 lóból álló ménését és a majorság feladatai között szerepelt a környező gyümölcsösök „kiszolgálása” is. A majorság épületeinek jelentős része ebben az időben épült, az itt dolgozók lakhatását, és kiszolgálását ellátandó. A ménés irányítását ekkor Némethy Tamás vezette.

A Kisalföldi Állami Gazdaság és a Győri Állami Építőipari Vállalat (GYÁÉV) lovardája 1987-ben kettészakadt, annak a Kisalföldi Állami Gazdasághoz tartozó lovasiskolája a majorsági ménés mellett talált új telephelyet, melynek vezetését Némethy Tamás látta el.

Eleinte Győrben, majd később a majorságban is lovagolt többek között az akkori győri főépítész is¹⁹. A műemléki védelemnek is a lovaglással van kapcsolata: a főépítész, a lovarda vezető Némethy Tamás, valamint a gazdaság akkori vezetője és az akkori műemléki felügyelő, Kriszt György döntöttek úgy, hogy legyen védett az együttes, mivel így annak felújításához állami támogatás kapható²⁰.

Némethy Tamás nagybátyja az a Némethy Bertalan, aki 1911-ben született Győrben, majd a győri bencés gimnázium befejezése után 1932-ben a Ludovika Akadémia Örkénytábori Magyar Királyi Lovagló és Hajtó Tanárképző Iskolában tanult, kitűnő eredményei miatt 1938-tól a magyar díjugrató válogatott oszlopos tagja. A II. világháború után Dániába, majd onnan 1951-ben az USA-ba emigrált, ahol az USA olimpiai csapatának edzője kapitánya lett. Lovas filozófiáját az egész világ ismeri, hiszen elméletei alapján alakult ki a mai díjugrató sport. Ő tekinthető a mai modern lovaglás atyjának. Sarasotában, Floridában hunyt el 2001-ben²¹. Unokaöccse, a majorság lovasiskoláját vezető, Némethy Tamás 2014-ben Győrben hunyt el.

A telek védelmét végül a 9412/1988. számú, Országos Műemléki Felügyelőség 1988. augusztus 30-án kelt határozata mondja ki. E döntésben nem szerepel a telek mérete, csak a helyrajzi száma, illetve, hogy a védelem tárgya az egykori Esterházy-majorság, azon belül is a

¹⁸ Köszönet a keresésben nyújtott segítségért Pápai Fruzsina régész-művészettörténésznek a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum munkatársának (2019. dec-2020. jan.)

¹⁹ Valószínűleg a már elhunyt Fátay Tamásról van szó, aki 1987-ig volt Győr városának főépítésze. Őt 1987-2006 között Németh Iván követte. Winkler Gábor egyik tanulmányában „Győr Megyei Városi Tanács Főépítésze Varga László” (WGA 9)

²⁰ Bakonyvári Balázs szíves szóbeli közlése (2020. január)

²¹ https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%A9methy_Bertalan (2020. január 07.)

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539

Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

szénapajta, a jégverem, a cselédházak és az istállók. A fenti, levéltárból előkerült tulajdoni lap szerint azonban a majorság területe 66.647 m², a többi legelőként volt nyilvántartásban. Jelenleg a közhiteles nyilvántartás azonban védi mind a majorság, mind a legelő területét, ami, mint láttuk, együtt több, mint 7,8 ha méretű.

A műemléki védelem határozatának meghozatalának időpontjában a majorság egy helyrajzi számon volt nyilvántartva (Gönyű külterület, 072). Ezen helyrajzi szám 1996-ban felosztásra került, így a kialakult összes helyrajzi szám (2-23 alatti összes perszám) „megörökölte” a műemléki védettséget. Ezért lehetséges, hogy olyan ingatlanok is műemléki védettség alatt állnak a mai napig, amelyek semminemű műemléki értéket nem tartalmaznak, ezért védettségük teljesen felesleges.

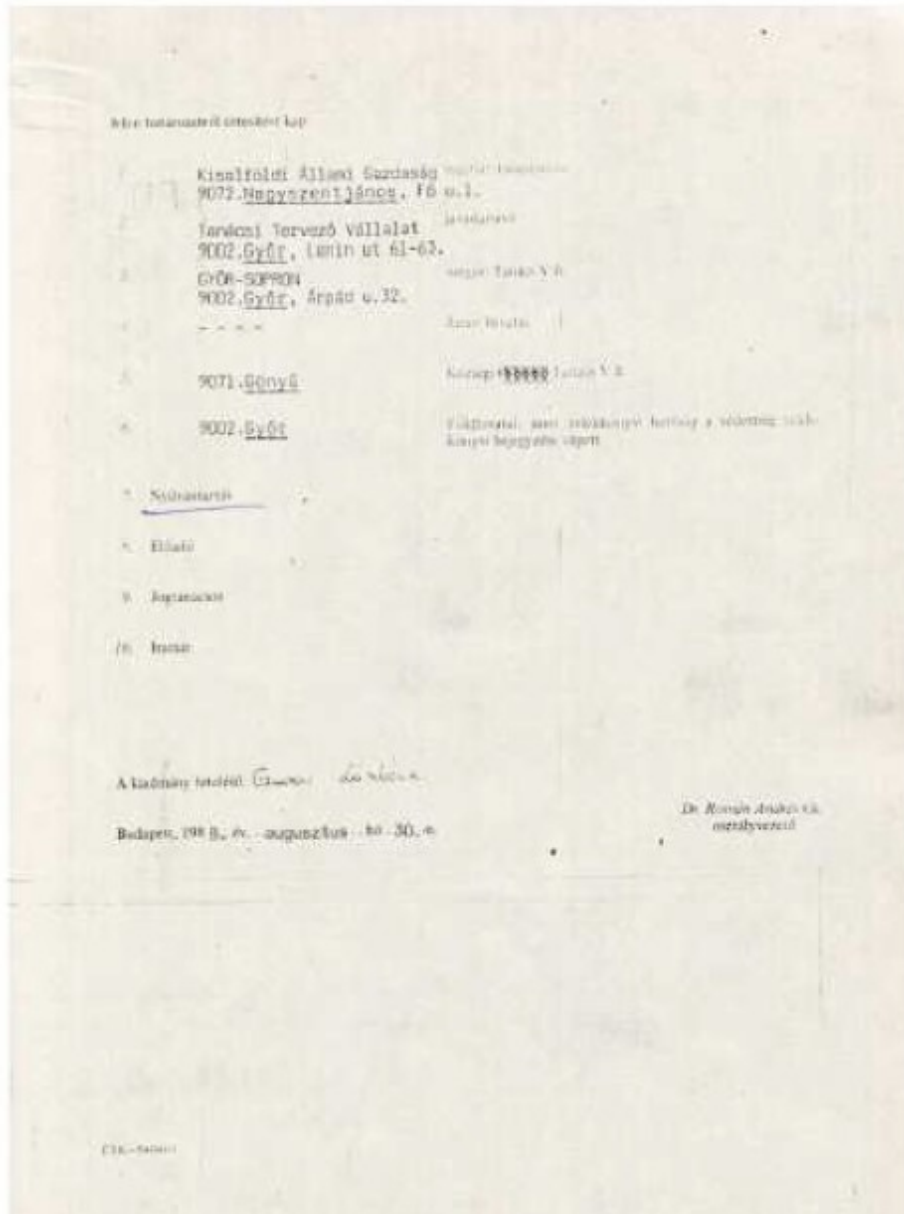
Az ingatlanegyüttes istállóit 1989-1996 között üresen álltak, azok felújítását 1998-99-ben végezték el. 2003-2010 között ugyancsak használaton kívül voltak az istállók, melyeket 2010-től újra funkcióknak megfelelően használnak.²²

²² Bakonyvári Balázs szíves szóbeli közlése (2020. január)

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

 9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
 Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

11. ábra Védési határozat második oldala a közhiteles nyilvántartásból

Tervezési-beruházási program

A majorság területe jelenleg több magántulajdonos és a helyi önkormányzat vegyes tulajdonú birtokában van. Az ingatlanok magántulajdoni része több esetben jelentős mértékű jelzáloggal terhelt, így az épületek egységes kezelése jelenleg már csak emiatt sem lehetséges.

Az épületek egy része manapság is jó karban tartott, nagyobb részük azonban romos, pusztuló, helyenként veszélyes állapotúnak is mondható.

A területen álló házak egy része jogi védelemben is részesül, a majorság egyes épületeinek önálló azonosító száma is van a dokumentáció elején jelzett, együttesként védelem alá került azonosító számtól függetlenül. A közhiteles hatósági (ún. IVO) nyilvántartásban két telekrészre korábban bejegyzésre került, hogy a védett érték elpusztult (ez a 16. és a 18. számú telekrész), azonban a jogi védelem ténye ettől még az adott telekrészen fennáll.

A dokumentáció készítésére megbízást adó Fun-Crusier Kft. az épületeknek csak egy részét birtokolja. A teljes tulajdonban levő területek közül legelőször a 15. perszámú telken álló lakóház felújítása és a 16. perszámú telek hasznosítása tervezett – ez utóbbin jelenleg is csarnoképületek állnak, további, hasonló méretű csarnok létesítmények telepítése tervezett, gazdasági célú funkciókkal.

Ezt követően a terület műemléki védettségének a felülvizsgálata szükséges hatósági, illetve minisztériumi szinten, tekintettel arra, hogy vannak értéküket veszített telekhányadok is a majorságban (részben ennek láthatjuk nyomát a közhiteles hatósági nyilvántartásban, „elpusztult” bejegyzésként).

Még hosszabb távú hasznosítási elemként a rossz állapotú cselédházak telkeinek hasznosítása is szóba kerülhet, illetve átgondolandó az istállók telkeinek hasznosítása is úgy, hogy az istálló épületek változatlanul megmaradnának.

Az alábbiakban az egyes épületeket külön-külön ismertetjük, és épületenként jelezzük (ahol tudjuk) az azokra vonatkozó jövőbeli szándékot is. Épületenként rögzítjük a védelem fokát és a hozzá kapcsolódó ismert adatokat is.

Az épületegyüttes jelen állapotának leírása

A területre az 1. sz. főúton Győrből Gönyű felé haladva, Gönyű előtt délre (jobbra) kanyarodva egy aszfaltozott úton lehet bejutni. A terület egy része kerítéssel van körbevéve, másik része szabadon megközelíthető. A majorság területén belül már csak kavicsos és földes utak vannak, aszfaltozott felület nincs.

Az egyes épületek azonosításához felhasználjuk a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Győri Járási Hivatal Járási Építésügyi és Örökségvédelmi Osztályától kapott dokumentációkat is.²³

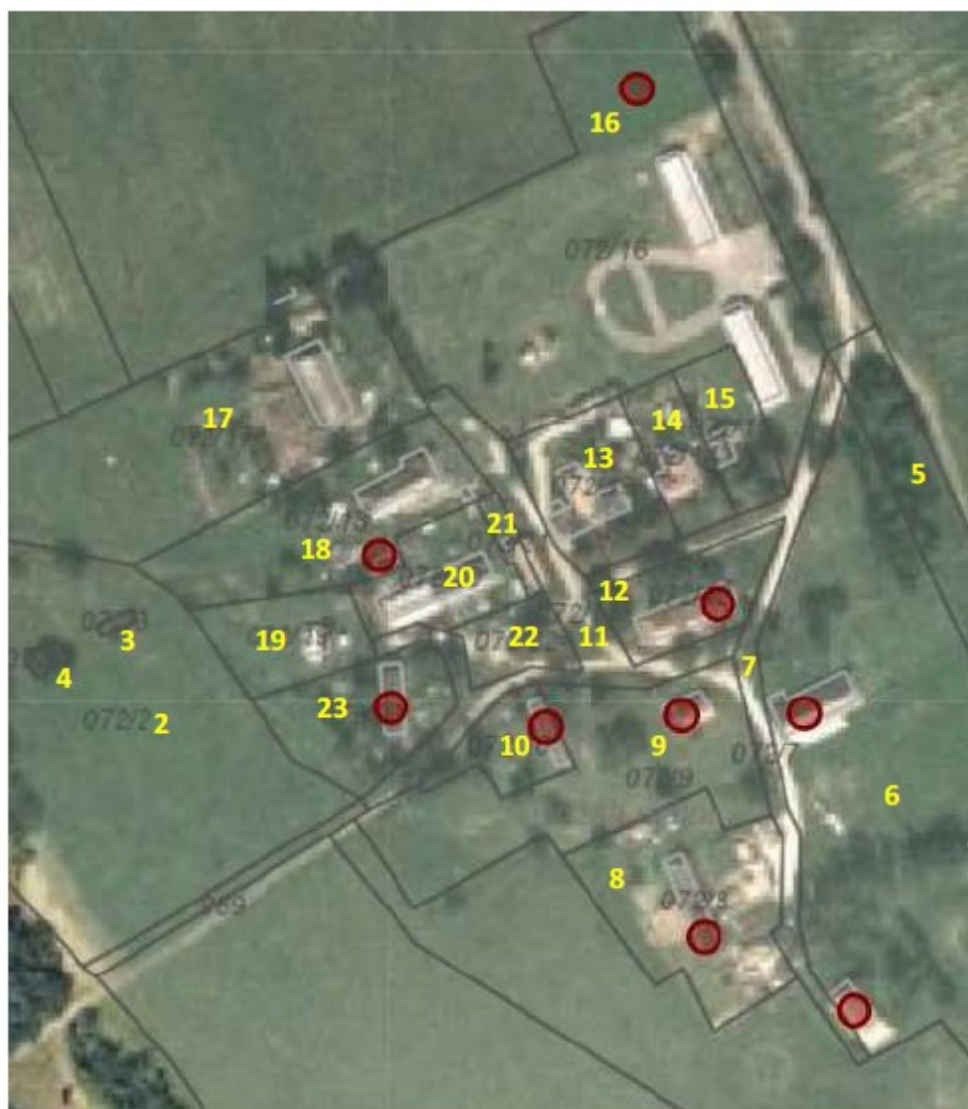
Az alábbi légifotóba szerkesztett piros körök az egyedi jogi védelemben is részesülő telkeket ábrázolják. Az adott jelek mellé ma már nem feltétlenül tartozik épület vagy építmény, mert már nincsenek meg.

A következőkben nem csak a jelölt, hanem a jelölés nélküli épületeket is megmutatjuk, legalább egy-egy fotó erejéig, hogy teljesebb képet adhassunk a terület állapotáról.

A könnyebb érthetőség kedvéért az egyes házakat sorsámoztuk, a számozás az egyes telkek HELYRAJZI SZÁMAIT KÖVETI. Ahol az egyes telken több épület/építmény látható, azokat külön jelezzük.

Az alábbi légifotóba sárga színnel a helyrajzi számok perjel utáni számait beírtuk.

²³ Köszönöm Tunyogi Csaba műemléki szakügyintézőnek a közhiteles dokumentáció megküldését (2019. október)

12. ábra Hivatali ábrázolás részlete a közhiteles nyilvántartásból

Az egykori Esterházy-, ma már Dózsa-major néven együttesként jelenleg nyilvántartott műemléki érték státuszban található (korábban M III. kategóriába sorolt műemlék volt).

2. füves terület, jogi védelem nélkül, idegen magántulajdonban²⁴

13. ábra A terület DK-i irányból fotózva

3. és 4. Egykor üzemanyag-töltő-állomás²⁵ volt mindkét telken a traktorok számára, ma semmi nyomuk, úszótelekként, jogi védelem nélkül, a Kisalföldi Mezőgazdasági Zrt. (Nagyszentjános) tulajdonában. Mindkét építmény kontúrja látszik a fentebb csatolt légifotókon, de biztosan 1980 előtt bontódtak le, vagy omoltak össze.²⁶

14. ábra A terület manapság (2019. november)

²⁴ Gönyű Község Önkormányzata (Major Gábor polgármester és dr. Szigethy Balázs jegyző), valamint Bakonyvári Balázs megbízó tájékoztatásai alapján rögzített tulajdonviszonyok

²⁵ Bakonyvári Balázs szíves szóbeli közlése

²⁶ A 17-es perszámú telken álló házban lakó idősebb hölgy, Bíró Jánosné 1980 óta lakik itt, elmondása szerint azóta ezen a telken nem áll építmény vagy épület, csak egy olajkút. Köszönöm neki a szóbeli információt (2019. november 25.)

5. út, jogi védelem nélkül, Gönyű Község Önkormányzata tulajdonában

Az épületegyüttes keleti szélén húzódó, az északi teleksarki kereszteződésénél még kavicsos, egyébként két nyomtávós földes útfelület a lovak részére elkülönített területektől keletre.

15. ábra A telek északi végénél, déli felé tekintve

16. ábra Déli irányba tekintve

6. A legnagyobb felülettel bíró perszámú terület, rajta két épülettel, melyek önálló azonosítószámot is kaptak, jogi védelemben részesülnek

A magtárból kialakított (déli) istálló épülete a déli telekvégben található, önálló azonosító száma: 24620. Az épület oromzatán található a már említett építési időre utaló 1904-es dátum.

A telek Bakonyvári Balázs tulajdonában van, hosszabb távon a terület megosztása várható, azonban az épület funkcióváltása nem tervezett.

17. ábra A déli istálló oromfala...

18. ábra ... és nyugati oldali homlokzata

Az épület vakolt, festett homlokzatú, oromzata „macskalépcsős”, tetőszerkezete cserépfedésű, egyszerű nyeregtetős kialakítású.

Az épület főpárkánya a hosszú nyugati homlokzaton tagolt, a pilaszterekkel osztott homlokzatot az új esővíz-elvezető csatorna alatt zárja.

Az egykor nyerstégla felületű pilasztereket és főpárkányt utóbb bemeszelték.

A lábazat vakolt, téglá anyagú, kis kiülésű, pozitív kialakítású. A homlokzat kisméretű, íves záródású ablakkal tagolt. Bejárata nyugat felől középen látható.

19. ábra Az építési dátum a déli istálló északi homlokzatán

20. ábra Az épület keleti homlokzata

A 6. perszámú telken álló másik épület középső istállóként került nyilvántartásba, önálló azonosító száma 24623.

Az épület palafedésű, nyeregtetős, téglány alaprajzú, kisméretű, íves záródású nyílásokkal rendelkezik. Homlokzati kialakítása megegyezik a déli istálló homlokzatával: a korábban nyerstégla felületek meszelve vannak, a homlokzat sárgára színezett, fröcskölt vakolatoss, a

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

 9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
 Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

lábazat vakolt felületű, pozitív, kismértékű küléssel. A nyílászorok fehérre meszelt téglanyagúak.

21. ábra A köcsépső istálló ÉNY felől tekintve...

22. ábra ... majd DK irányból

23. ábra A köcsépső istálló DNY felől tekintve

7. út, jogi védelem nélkül, Gönyű Község Önkormányzata tulajdonában

Az épületegyüttes keleti széléről DNY-i irányba húzódó kavicsos-földes útfelület

24. ábra A 7. perszámú út EK-i irányból DNY felé tekintve

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539

Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

8. déli cselédházként három lakásos épület a majorság DNY-i részén, önálló azonosító száma 15739, idegen többes magántulajdonban.

A három földszintes, nyeregtetős lakás három különböző, de alapjában véve megfelelően karbantartott ingatlanrészt jelent. Átépült, értéke mára már „csak” a tömege.

25. ábra A déli cselédház háromlakásos épületként működik jelenleg (2019. október)

26. ábra a házsor ÉNY-i irányból tekintve (2019. november)

9. egykori bogsnárműhely, ma tároló. Az épület önálló azonosító száma 24633.

A telek Bakonyvári Balázs tulajdonában van, hosszabb távon a terület megosztása várható, azonban az épület funkcióváltozása nem tervezett.

Az épület teljesen felújított, új tetőszerkezete van, vakolata is viszonylag friss, lábazati zónája azonban vizesedés jeleit mutatja.

27. ábra Egykori bogsnárműhely DK felől tekintve...

28. ábra ... és ÉNY felől

29. ábra Déli homlokzat

30. ábra A ház DNY felől tekintve

10. A középső cselédház néven önállóan nyilvántartásba vett épület azonosító száma 24632.

A telek Bakonyvári Balázs tulajdonában van, holtig tartó hasznélvezeti joggal terhelve. A telek gyom-mentesítése megtörtént.

A két épületrészből álló épület északi, sárgára festett homlokzatú részén a régi nyeregtető és a fafödémek már régen beszakadtak, az épület ezen része veszélyes állapotúnak mondható. A kémények megdőltek, bontásuk javasolt.

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539

Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

Az ablakok részben újabb, XX. század második feléből valók, erre utalnak a díszítő profilozás nélküli, egyszerű formák és alumínium vasalatok, fordítók, diópántok.

A déli oldali épülettömeg szürke (azbesztes?) hullámpala lapokkal fedett, de van rés így is, pl. a nyugati oldalon középen, a párkány felett közvetlenül. Az épületrész faanyagú födémei részben megvannak, helyenként (többek között a nyitott tetőrésznél) már beszakadtak. Az épületrész vegyes téglafalazatú, foltokban jól láthatók az égetetlen agyagtéglák sora.

31. ábra A kősepső cselédház ÉNY felől tekintve

32. ábra A kősepső cselédház DNY felől

33. ábra Nyugati homlokzat

34. ábra Északi épületrész beszakadt födémrészlete 35. ábra Aiu ablakfordító 36. ábra Pallótokos ablak az északi szárnyon

37. ábra Az északi épületrész belsége közepén

38. ábra A kémény alatti rész az északi épületrészben

39. ábra A déli épületrész nyugati irányból tekintve

40. ábra Ugyanaz keleti irányból

A déli épületrészben a helyiségek egykori funkciói több-kevésbé még felismerhetők, de a terek lakhatatlanok.

41. ábra Lakótér részlete

42. ábra Lakótér oldalifala, mórtégláival

43. ábra Lakótér sérült fűfödeme

44. ábra Közlekedőtér beszakadt födeme

11. út, jogi védelem nélkül, Gönyű Község Önkormányzata tulajdonában

Az épületegyüttes közepén déli irányba húzódó kavicsos-földes útfelület

45. ábra A kép jobb oldalán az egykori vegyesbolt, balra a "T" alakú lakóépület (déli irányba tekintünk)

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

12. Az északi istálló néven önállóan nyilvántartásba vett épület azonosító száma 15740.

A telek Bakonyvári Balázs tulajdonában van, átalakítása nem tervezett.

Az épület mindkét végén félnyeregvetős épülettoldalék figyelhető meg. Eredetileg téglány alaprajzú épület, csonkakontyos nyeregvetővel, mára már cserépfedéssel. Homlokzati kialakítása megegyező a többi istálló épületével.

46. ábra Az északi istálló DNY felel tekintve

47. ábra Az épület EK felel

48. ábra Nyugati homlokzat a 11-es perszámú úttal az előtérben

49. ábra Az épület ÉK felői

13. többlakásos lakóház, jogi védelem nélkül, idegen vegyes tulajdonban

A háromlakásos, „T” alaprajzú épület két lakórésze felújított, míg a nyugati épületszárnyban található lakás romos állapotú. A vakolathiányok alatt jól megfigyelhető, hogy a részben égetetlen agyagtéglából (mórtéglából) épült ház statikai állapota egyre kevésbé megfelelő.

A földszintes épület cserépfedésű, a két felújított homlokzat látszólag rendben van, a falak víz- és sótartalmát nem ismerjük, nincs adatunk.

A rossz állapotú nyugati szárnyon nem csak a vakolat, de helyenként a falazat egy része is hiányzik – a mórtáglák egyszerűen kiestek a nedvesség hatására a falból.

AQUA-MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

50. ábra Északi épületszárny, nyugat felől tekintve

51. ábra Az északi és a nyugati szárny csatlakozó része 52. ábra A nyugati épületszárny ÉNY-i falacathánnya

AQUA-MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

53. ábra A nyugati szárny ÉNY felől tekintve

54. ábra A Nyugati szárny DNY-i irányból

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

55. ábra A keleti épületrész DK felől tekintve

14. Egylakásos lakóépület, jogi védelem nélkül, idegen többes tulajdonban

Az épület hagyományos sátoztetős „kockaház”, a II. világháború utáni (talán az 1960-as) évekből származik.

56. ábra A 072/14 hrsz alatti lakóház déli irányból

57. ábra Az épület hátsó homlokzatrészelet EK felől

15. Egylakásos lakóház, jogi védelem nélkül, Bakonyvári Balázs tulajdonában

A XX. század utolsó évtizedeiben épült téglány alaprajzú épület egyszerű, hullámpala fedésű nyeregtetővel és cseréppel fedett belépő terasszal rendelkezik. Vasbeton födémes, a szobákban cserépkályha fűtéssel.

Tetőzetének és helyiségeinek teljes belső felújítása tervezett. Építési ideje ugyancsak az 1960-as évekre tehető.

58. ábra A lakóépület DK-i irányból tekintve

AQUA-MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

59. ábra A ház kelet felől

60. ábra A ház ÉK-i irányból

16. Szénapajta néven nyilvántartásba vett telekrész, önálló azonosító száma 15735, Bakonyvári Balázs tulajdona.

A szénapajta 2003. augusztus 20-án egy tűzben porig égett²⁷, nincs már nyoma a területen, ahol a korábban épített acélvázcsarnokok is kiégtek a tűzben, jelenleg csak a megmaradt épületevázak láthatóak a két másik, használatban lévő csarnoktól keletre.

A terület jelenlegivel megegyező, gazdasági célú hasznosítása tervezett, több, hasonló csarnoképület létesítésével.

61. ábra Az egykori szénapajta helye

²⁷ <https://www.origo.hu/itthon/20030820tuzpusztit.html> (2019-11-26)

AQUA-MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

62. ábra Déli csarnok és a déli csarnokváz az előtérben

63. ábra A déli csarnok és csarnokváz DNY-i irányból tekintve

64. ábra Az északi csarnokváz és a csarnok a háttérben balra

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539

Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

65. ábra Az északi oldali csarnok és csarnokváz

17. Lakóház, jogi védelem nélkül, idegen többes tulajdonban

A földszintes, palatetős, nyeregtetős tömegű épület részben vakolatlan, rossz állapotban van. Részben átépült, a falakon a korábbi vakolatnak csak nyomai vannak, a főpárkány háromsoros téglanyagú tömege érzékelhető. Esővíz-elvezető rendszer, csatorna, de még épület körüli járda sincs.

66. ábra A ház DE felől...

AQUA-MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539

Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

67. ábra A hátsó homlokzat, DNY felől tekintve

18. Egykori jégverem telke, ma csak lakóház, önálló azonosító száma: 15737, idegen többes tulajdonban.

A telken a jégverem helyén egy alap-építmény látható. A lakóház nem kapott önálló jogi védelmet. Üzemi étkezde működött korábban ebben az 1960-as években épült házban.²⁸

68. ábra Az udvar, háttérben a jégverem helye

69. ábra A lakóház déli, udvari homlokzata

²⁸ Bakonyvári Balázs szíves szóbeli közlése (2019. nov.)

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

70. ábra A jégverem helyén látható alap-építmény

71. ábra A jégverem telkén álló családi ház és a telek előtti kis tároló

72. ábra A lakóház északi (hátsó) homlokzata

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

19. Idegen (osztrák többses) tulajdonban lévő lakóház, önálló jogi védelem nélkül, felújítva

73. ábra Lakóház keleti homlokzata

74. ábra A ház udvari homlokzata, DNY felől

20. Többlakásos lakóépület, önálló jogi védelem nélkül, idegen többses tulajdonban, többszörösen terhelve

Átépült, palatetővel borított nyeregtetős, földszintes épület, értéke a tömege.

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

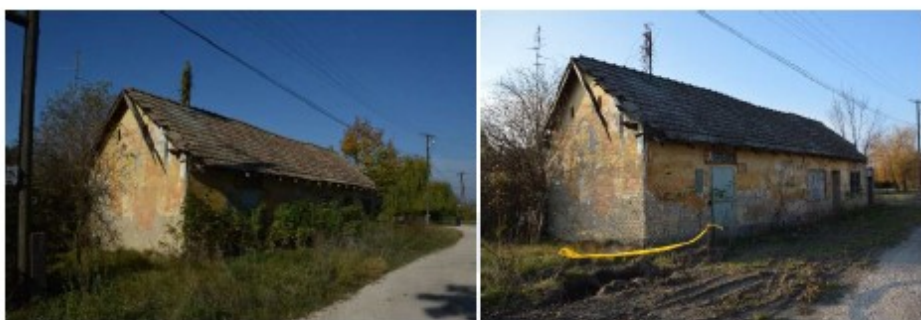
9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

75. ábra A lakóház déli homlokzata, előtérben a 22-es parssámu üres terület

21. Egykori vegyesbolt épülete, önálló jogi védelem nélkül, idegen tulajdonban

Az épület földszintes, téglány alaprajzú, cserépfedésű, rossz műszaki állapotban. Pincelejárata eltört falazatú, veszélyes állapotúnak mondható. Esővíz elvezető csatornája nincs. A pincébe ismeretlenek korábban szennyvízcsövet (?) vezettek be, elárasztva annak terét.²⁹

A terület gyommentesítése megtörtént, ahogy ez az alábbi fotókon is látszik.

76. ábra A vegyesbolt utcai homlokzata DK felől 2019 októberben.... 77. ábra ... és gyomirtás után 2019. novemberben

78. ábra ... és ÉK felől októberben...

79. ábra és 2019. novemberben

²⁹ Bakonyvári Balázs szíves szóbeli közlése (2019. október)

22. üres terület az északi és a középső cselédház között, önálló jogi védelme nincs, Gönyű Község Önkormányzata tulajdonában

A telek keleti végében drótkerítéssel körbevett területen belül vízóra akna, valamint fák találhatóak. A hely a közmű miatt kiemelt jelentőségű, mivel más vezetékes víz vételére lehetőség nincs a területen, csak ezen az órán keresztül.

80. ábra DNY felől

81. ábra A bekerített terület az aknával és a fakkal a telek DK-i részén

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539

Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

23. Északi cselédház néven önállóan nyilvántartásba vett, azonosító száma: 24629, részben T. Megbízó tulajdonában. A terület gyommentesítése és zárható kerítéssel való körbekerítése megtörtént, így a veszélyes állapotú épületbe jelenleg nem lehet kontroll nélkül bemenni.

Az épület déli oldalán a korábbi nádtető bitumenes hullámlemez fedést kapott korábban védelem gyanánt, azonban ennek ellenére a tető beszakadt, annak nyugati oldala a nyugati fal mellé borult le. Az épület középső és északi része is használhatatlan. Az északi épületvég nyugati felében utólagos toldással épült egy félnyeregtes tömeg, melynek a fala elvált a főépület tömegétől (csorbázás hiányában).

A földszintes épület vakolt, téglány alaprajzú, nyílászárói átépültek, értéke mára „csak” a tömege.

82. ábra Nyugati homlokzat, a kép bal oldalán az egykori ői épülettömegével

83. ábra Az északi cselédház déli épületvége, DK felől tekintve

AQUA-MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

84. ábra A cseledeház nyugati homlokzata

85. ábra A cseledeház déli homlokzata DNY felől tekintve

86. ábra A nyugati homlokzathoz toidott, de elvált épületrész

87. ábra A telek északi végében található őli maradványa, déli homlokzat

45

Vízgazdálkodás – Műemlékvédelem
Értéket teremtünk – Értéket védünk

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

88. ábra Az épület északi vége, ÉK felől tekintve

89. ábra Az északi cselédház keleti homlokzata

Műemléki értékleltár

A. AZONOSÍTÓ ADATOK:

1. Helyszín megnevezése: Gönyű, Dózsa-major
2. Település, településrész; megye: Gönyű, külterület, Győr-Moson-Sopron megye
3. Cím: 9071 Gönyű, Dózsa-major
4. Helyrajzi szám: 072/2-23
5. EOV vagy WGS84 földrajzi koordináták

Az épületegyüttest elérő bekötő útnál, a jelölt helyen levő koordináta:

Dózsamajor 1
Gönyű, 9071
47.725938, 17.785863

6. Nyilvántartási azonosítója (együttes esetén az alkotórészek nyilvántartási azonosítójának felsorolása), műemléki törzsszám

Az épületegyüttes nyilvántartott műemléki érték (NYMÉ) besorolású, törzsszáma 10136, egyedi azonosítója együttesként pedig 4148.

A 2-23 perszámú ingatlanok egy része önálló azonosító számmal is rendelkezik:

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

 9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
 Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

[9 védett]

örzszám	azonosító	státusz	védelem	település	név
☑ 10136	15739	nyilvántartott műemléki érték	általános műemléki védelem	Gönyű	Déli cselédház
☑ 10136	24633	nyilvántartott műemléki érték	általános műemléki védelem	Gönyű	egykori bograrműhely
☑ 10136	24629	nyilvántartott műemléki érték	általános műemléki védelem	Gönyű	északi cselédház
☑ 10136	15740	nyilvántartott műemléki érték	általános műemléki védelem	Gönyű	északi istálló
☑ 10136	15737	nyilvántartott műemléki érték	általános műemléki védelem	Gönyű	jégverem
☑ 10136	24632	nyilvántartott műemléki érték	általános műemléki védelem	Gönyű	középső cselédház
☑ 10136	24623	nyilvántartott műemléki érték	általános műemléki védelem	Gönyű	középső istálló
☑ 10136	24620	nyilvántartott műemléki érték	általános műemléki védelem	Gönyű	magtárból kialakított istálló (déli istálló)
☑ 10136	15735	nyilvántartott műemléki érték	általános műemléki védelem	Gönyű	szénapajta

90. ábra Az egyesönállóan védett ingatlanok azonosítószámai, hatósági nyilvántartásból

7. Adatfelvevő neve, elérhetősége: Erős Erika, 9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4.

8. Adatfelvétel dátuma: 2019. október-november

B. ÉPÜLET/ÉPÍTMÉNY
1. ÉPÜLET/ÉPÍTMÉNY ALAPADATAI

1.1. Épület/építmény megnevezése: Dózsa-major, egykori Esterházy-majorság

1.2. Építményfajta: lakó- és gazdasági épületek

1.3. Típus: lakó- és gazdasági épületek

1.4. Jellemző stílus: nincs egységes stílus, a régi épületeken a népi építészeti jegyei felfedezhetőek.

1.5. Jellemző datálás: 1904-től szakaszos

1.6. Eszmei értékek

1.7. Jelentőség

Az épületegyüttes a település külterületén, önálló szigetként működött és működik a mai napig. Eredeti használatban az istálló épületek vannak, a nyilvántartott cselédházak egyike átalakítva komfortosabb, többablakos épületként működik, a másik kettő romjaiban látható. A szénapajta és a jégverem már korábban megsemmisült (a pajta a 2003. augusztusi tűzben, a jégverem elbontásának ideje nem ismert). A bograrműhely is új funkciót kapott, tárolóként működik.

1.8. További védelem (országos, helyi védelem): nincs, lásd alábbi táblázatok

Érdekesség, hogy a közhiteles nyilvántartásban a 8-as perszámú ingatlanrészt Fő utca 21-ként is szerepel.

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/2

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/3

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/4

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/5

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/6

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 15740):	északi istálló
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 24620):	magtárból kialakított istálló (déli istálló)
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 24623):	középső istálló

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

 9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
 Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

Település: Gönyű **Helyrajzi szám:** 072/7

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű **Helyrajzi szám:** 072/8

Ingtalan címe: 9071 Gönyű, Fő utca 21

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 15739):	Déli cselédház

Település: Gönyű **Helyrajzi szám:** 072/9

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 24633):	egykori bognárműhely

Település: Gönyű **Helyrajzi szám:** 072/10

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 15739):	Déli cselédház
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 24632):	középső cselédház

Település: Gönyű **Helyrajzi szám:** 072/11

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

 9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
 Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/12

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 15740):	északi istálló

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/13

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/14

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/15

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/16

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 15735):	szénapajta

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/17

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

 9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
 Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/18

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 15737):	jégverem

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/19

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/20

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/21

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/22

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

Település: Gönyű Helyrajzi szám: 072/23

Szakmai kategória:	Örökségvédelmi nyilvántartás
Adatforrás:	Örökségvédelmi nyilvántartás
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 10136 [4148]):	Volt Esterházy-majorság - szénapajta, jégverem, cselédházak, istállók
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 15739):	Déli cselédház
nyilvántartott műemléki érték (azonosító: 24629):	északi cselédház

91. ábra A www.e-epites.hu hozzáférhető adata³⁰

2. A HOMLOKZATKÉPZÉS ÉS A DÍSZÍTMÉNYEK ANYAGAI, SZERKEZETEI

2.1. Előépítmények

Előtetők, előlépcsők nem jellemzőek az egyes ingatlanokon.

2.2. Homlokzatok

Eredetileg vakolt felületeket láthattunk, melyek mára részben elpusztultak vagy újra lettek vakolva és színezve.

2.3. Tető és tetőfelépítmények

A tetők a pusztult, és ezért bitumenes hullámlemizzel takart vagy épp újrakészített nádtetőtől kezdve az azbesztes (?) palán át a cserépfedésig vegyes képet mutatnak. A cserepezés is jellemzően újabb, nem a századfordulós korabeli cserepeket láthatjuk.

3. VÉDETT MŰEMLEKI ÉRTÉKEK ADATLAPJA

Az értékleltár részleges, az egyes telekrészekben álló épületeket, építményeket külső megjelenésük és állapotuk alapján értékeltük.

Bemenni a vegyes tulajdonra és teljes megbízás hiányára tekintettel eleve nem lehetett mindenhova, de a saját tulajdonú épületek is helyenként veszélyesen rossz állapotban vannak, így jelenleg emberi tartózkodásra nem javasoltak.

³⁰ www.e-epites.hu (2019-12-03)

A Q U A - M O N T M É R N Ő K I R O D A K F T

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539

Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

Alább az egyes helyrajzi számú telekrészekben álló építményeket tekintjük át, örökségvédelmi szempontok szerint.

2. számú telek

Üres telekrész, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

3. számú telek

Üres úszótelek, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. Az egykori úszótelken álló építmény megsemmisült. **A nyilvántartásból törölni kell.**

4. számú telek

Üres úszótelek, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. Az egykori úszótelken álló építmény megsemmisült. **A nyilvántartásból törölni kell.**

5. számú telek

Útként nyilvántartott terület, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

6. számú telek

A telekrészen álló két épület a magtárból kialakított, avagy déli istálló és a középső istálló néven nyilvántartott, ma istállóként használt épületek. A déli épület nyilvántartási száma 24620, az északabbra fekvő középső istállóé pedig 24623.

Az épületek vakolata, nyíláskeretése javított, színezése új, cserepezése (a déli épületen) illetve palafedése (a középső épületen) műemléki értéket nem képvisel.

Műemléki értéket mára „csak” az épületek formai kialakítása, tömege, a homlokzatok faltömeg-nyílászáró aránya képez. A déli istálló funkciója átalakult (magtárból istállóvá), az eredeti, történeti funkciót a középső istálló őrzi.

Átépitésük nem tervezett, a műemléki érték megőrzése így jelenleg biztosított, ezért a **közhiteles nyilvántartásból való törlése ezért nem szükséges.**

7. számú telek

Útként nyilvántartott terület, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

8. számú telek

Az egykori déli cselédház 15739 azonosító számon nyilvántartott. A három lakrész teljesen különböző módon lett felújítva, így az épület funkcióban tartott ugyan, de értékeinek javát elvesztette. A ház műemléki értékét már csak a nyeregvetős, földszintes tömege adja.

A közhiteles nyilvántartásból való törlése nem szükséges.

9. számú telek

A 24633 számon nyilvántartott egykori bognárműhely teljes felújításon esett át, funkcióját nem őrzi (jelenleg tárolóként működik), műemléki értéke az épület földszintes, nyeregvetős tömege.

Az egykori műhely átépítése nem tervezett, ezért a műemléki érték megőrzése így jelenleg biztosított, **a közhiteles nyilvántartásból való törlése nem szükséges.**

10. számú telek

A 24632 számon nyilvántartott középső cselédház nevű épület romos, veszélyes állapotú. Tetőzetének és födémének jelentős része elpusztult, beszakadt, felmenő falazata részben mórteglás (égetetlen agyagteglából készült), ablakai, ajtajai tönkrementek.

Műemléki értéke a tömege, mérete, de a látható, megmaradt szerkezetek anyagi valóságban való megőrzése állékonysági okok miatt nagy nehézséggel sem biztos, hogy lehetséges.

Veszélyes állapota miatt bontása szükséges – a bontással történő megsemmisülése esetén a nyilvántartásból törölni kell.

11. számú telek

Útként nyilvántartott terület, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

12. számú telek

15740 számon nyilvántartott északi istálló épület vakolata, nyíláskeretése javított, homlokzati színezése, nyílászárói újak, cserepezése műemléki értéket nem képvisel.

Műemléki értéket mára „csak” az épületek formai kialakítása, a homlokzatok faltömeg-nyílászáró aránya, és részben a tömege képez (az épület toldott keleti és a nyugati végén is). Az eredeti, történeti istálló funkciót az épület őrzi.

Átépitése nem tervezett, ezért a műemléki érték megőrzése így jelenleg biztosított, a közhiteles nyilvántartásból való törlése ezért nem szükséges.

13. számú telek

Háromlakásos, erősen átalakított lakóépület telke, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

14. számú telek

II. világháború után a XX. század második felében épült lakóépület telke, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

15. számú telek

A XX. század második felében (utolsó harmadában?) épült lakóépület telke, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

16. számú telek

A 15735 számon nyilvántartott egykori szénapajta telke. A szénapajta megsemmisült, a telken csarnokok és csarnokvázak találhatóak (utóbbiakat be lehet fejezni és csarnokként lehet hasznosítani).

Műemléki értéke vagy régészeti védelme a területnek nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

17. számú telek

Többlakásos, vélhetően az istállókkal egyszerre vagy közel utánuk épült, de mára átalakított palatetős, földszintes lakóépület telke, épített örökségi elem nélkül. A teleknek saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

18. számú telek

A 15737 számon nyilvántartott egykori jégverem telke, a XX. század második feléből való lakóépülettel. A jégverem megsemmisült, a lakóház műemléki értéket nem képvisel, régészeti védelem a telken nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

19. számú telek

Hétfélig háznak használt kisméretű lakóépület telke, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

20. számú telek

Többlakásos, vélhetően az istállókkal egyszerre vagy közel utánuk épült, de mára átalakított palatetős, földszintes lakóépület telke, épített örökségi elem nélkül. A teleknek saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

21. számú telek

Vélhetően az istállókkal egyszerre vagy közel utánuk épült, de mára átalakított cseréptetős, földszintes épület telke, melyet utóbb vegyesboltként használtak a XX. sz. második felében. A teleknek saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. **A nyilvántartásból törölni kell.**

22. számú telek

Üres úszótelek, épített örökségi elem nélkül. Műemléki értéke, saját azonosító száma vagy régészeti védelme nincs. A telken található a majorságot ellátó víziközmű hálózat mérőórája. **A nyilvántartásból törölni kell.**

23. számú telek

A 24629 számon nyilvántartott északi cselédház nevű épület romos, veszélyes állapotú. Tetőzetének és földemének jelentős része elpusztult, beszakadt, felmenő falazata részben mórtéglás (égetetlen agyagtéglából készült), ablakai, ajtajai tönkrementek.

Műemléki értéke a tömege, mérete, de a látható, megmaradt szerkezetek anyagi valóságban való megőrzése állékonysági okok miatt nagy nehézséggel sem biztos, hogy lehetséges.

Veszélyes állapota miatt bontása szükséges – a bontással történő megsemmisülése esetén a nyilvántartásból törölni kell.

C. MELLÉKLETEK

1. Arányos alaprajzi vázlatok szintenként, nézetrajzok

A majorság épületegyüttesének épületeiről rajzi dokumentáció nem áll rendelkezésre. A nyilvántartásba vett ingatlanok építészeti felmérésére nem kaptunk megbízást, de a beszakadt tetőzetű vagy földemű épületekbe azok biztonságosabbá tételéig egyébként sem javasolt bemenni, így a részleges fotózáson túl rajzi dokumentálásuk jelenleg nem biztonságos.

2. Térkép-kivágat, helyszínrajz (kivágat azonosítási adatai: térképlap száma, térkép vetülete és méretaránya)

Az alábbi, légifotóra rögzített térkép a közhiteles nyilvántartásból származik, a piros körök azokat az egyes ingatlanrészeket jelölik, melyek önálló nyilvántartási számmal is rendelkeznek. A térképre sárgával az elpusztult, illetve műszaki állapotuk miatt nagyjából menthetetlen, max. újjraépítésre javasolt ingatlanokat jelöltük rá. Kék színnel az oly mértékben felújított ingatlanokat jelöltük, melyek emiatt már csak tömegükben őrzik egykori értéküket.

A külön extra-jelölés nélküli, de piros színnel jelölve nyilvántartott ingatlanok műszaki állapota elfogadható, az épületek átépítése itt nem tervezett, nyilvántartásból való törlésük nem indokolt.

92. ábra Értékek jelölése

3. Fotódokumentáció

Az épületekről készült fotók a szükséges mértékben jelen dokumentációban csatolásra kerültek.

Összefoglalás

A gönyői Eszterházy-, majd Dózsa-major néven ismert épületegyüttes a településtől DNY-i irányban, attól távol helyezkedik el. Önálló szigetként részben erdős, fás területek, részben mezőgazdasági célú hasznosítású telkek veszik körbe. Az 1. sz. főúttól délre eső terület nincs közvetlen kapcsolatban az út másik oldalán működő kikötő ipari területével.

A majorság területére az egysávos, aszfaltozott úton lehet kijutni, ott azonban „megállt az idő”. A házak között csak murvás-kavicsos utak vannak, a telekhatárok csak részben vannak jelezve kerítéssel (azok sem feltétlenül pontosan). A terület közműellátottsága részleges: villany és víz van a majorságban, a gázközmű építése tájékoztatás szerint tervezési szakaszban van. Az egyes házakban összesen nagyjából 30. lélek él életvitel-szerűen, rossz körülmények között. A csarnokokban kisvállalkozók dolgoznak.

A terület építményei, épületei műszaki állapota változó. A teljes majorságra igaz a közhiteles hatósági nyilvántartásban szereplő „romos, pusztult” kifejezés. A nyilvántartásba vett, önálló azonosító számmal is jelölt ingatlanrészek közül (ahogy azt a fenti ábra is jelzi), az istállók épületei megfelelőek, általános állapotuk elfogadható.

Hosszabb távú célként elképzelhető lehet az istállók telekméretének csökkentése (a középső istállót és a déli, egykori magtárból kialakított istállót jelenleg a majorság legnagyobb, összesen 15.424 m² területű, 6. perszámú telkén láthatjuk). Ezzel szemben az északi istálló 12. perszámú telke mindösszesen 1357 m²-nyi.

A késsel is jelzett déli cselédház és a régi bognárműhely telkei közül a cselédház nem megbízó tulajdon. A bognárműhely épülete jelenleg tároló, amorf alakú, 4.421 m² nagyságú telek ÉK-i sarkán áll.

A sárgával jelölt telek közül a két délebbi a cselédházak telkei. A házak jelenlegi állapotukban nem tarthatóak fent, beszakadt tetővel és födémzszakaszokkal veszélyesek, így mielőbbi részleges (vagy teljes?) bontásuk is indokolt lehet a védelem ellenére, mivel a mórteglás felmenő falak sem biztonságosak. Bontás előtt, a már beomlott törmelék elszállítása után az épületek építészeti felmérése javasolt és szükséges. A védelem fenntartása a bontás esetén már nem szükséges.

Az egykori jégverem és szénapajta telkét szintén sárgával jelöltük – ezeken az érték már korábban megsemmisült, így a védelem fenntartása itt sem nem indokolt.

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

 9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
 Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

A jelenleg hatályos, de épp felülvizsgálat alatt álló rendezési terv a majorságot „Kre”, azaz különleges rekreációs övezeti jel alá sorolja be. E kategória fennmaradása esetén a minimális telekméret a hatályos szabályozás értelmében 10.000 m²/telek, aminek csak a 2., a 6. és a 16. perszámú telekrész felel meg, az összes többi nem (a 2. sz. telek üres füves erdőgazdászati tulajdonú, a 6-os az istállók telken, míg a 16-os a csarnokos telek (szénapajta nélkül)).

Beruházói szándék a 10.000 m²-es telekméretek csökkentése, „élhetőbb” paramétereket a 1000 m² körüli telekmérettel és a 30 %-os beépítettséggel szeretnék megvalósítani – funkció szerint részben változatlanul „Kre” övezetben, illetve a csarnokok telkén „Gksz”, gazdasági besorolással. A csarnokok telkén jelenleg áll két funkcionáló csarnok, két kiégett csarnokváz (melyek épületfeltüntetése szükséges). A 11.626 m² területű telken további négy, hasonló csarnok telepítése tervezett – ezeket a rendezési terv módosítása során **épület telepítésére alkalmas területek** feltüntetésével az alábbiak szerint, 15 méteres max. magassággal.

93. ábra Csarnokok lehetséges telepítésére alkalmas felületek

Egyeztetett³¹ beruházói szándék még a csarnokok melletti, 15-ös perszámú lakóház telkének a Gksz övezetbe való áthelyezése, ez azonban csak úgy tud megvalósulni, ha a két telekrész egyesítése megtörténik, mivel a 15-ös telek önmagában csak 1003 m² alapterületű.

A majorság többi ingatlana maradhat Kre övezetben, illetve javasoljuk még a 2-es perszámú füves terület mezőgazdasági célú övezetbe való vissza-sorolását is.

Alább ezeket ábrázoltuk: sárgával a gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató (Gksz), kékkel a rekreációs (Kre), valamint zölddel a mezőgazdasági (Mg) célú övezeteket láthatjuk.

94. ábra. Az egyes övezetekbe sorolható ingatlanok jelölése

³¹ Gönyű Község Polgármestere (Major Gábor) és Jegyzője (dr. Szigethy Balázs), valamint a rendezési tervet készítő Regioplan Kft képviselőjével, Kalmár Ágnes településmérnökkel egyeztetett módon, Németh Edina Állami Főépítész Asszony írásbeli tájékoztatása mellett

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

A fent ábrázolt hasznosítási célok az örökségvédelmi érdekeket érintik – hatósági és minisztériumi döntés szükséges a jelenleg meglévő, de helyenként indokolatlan védelem fenntartásáról (jégverem és szénapajta már régen elpusztult), valamint a menthetetlenül rossz állapotú épületek (északi és középső cselédházak) sorsáról, és az egyedi azonosítóval ellátott, de már teljesen átépített házakról is (bognárház, déli cselédház).

Az istállók telkeinek későbbi, esetleges felosztásának lehetőségét úgyszintén vizsgálni kell a fennmaradó-megváltozó-változatlanul fennmaradó (?) védelem függvényében.

A terület az eredeti funkcióját még őrzi, de átalakulása megkezdődött, a folyamat végén a területen állandó lakóhelyek, és így falusias lakóövezeti szabályozás kialakítása már nem javasolt, sziget-szerűen, távol a település központjától. A gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató, illetve rekreációs övezetek a mai szándékoknak megfelelnek, de a mostani szabályozási paramétereknek a mostani telekállapot jogilag nem felel meg³², így az újr szabályozás mindenképpen indokolt és szükséges.

Források

Borovszky: *Győr vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. Magyarország monográfiája.* Szerk.: BOROVSZKY Samu. Budapest, Országos Monografia Társaság, (1910).

A *Győr vármegye községei* fejezetet írta VENDE Aladár, a monográfia szerkesztője, adatokkal bővítette Kiss István dr. győrvármegyei főlevéltáros

digitálisan elérhető itt:

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Borovszky-borovszky-samu-magyarorszag-varmegyei-es-varosai-1/gyor-varmegye-A041/gyor-varmegye-kozsegei-irta-vende-aladar-a-monografia-szerkesztoje-adatokkal-bovitette-kiss-istvan-dr-gyorvarmegyei-foleveltaros-A0EB/gonyu->

³² A mostani rekreációs övezetben a legkisebb kialakítható telekméret 10.000 m², ennek a majorság telkei közül csak a három legnagyobb felel meg, az összes többi nem.

[A11E/?list=eyJxdWVyeSI6ICJnXHUwMGY2bnlCdTAxNzEgZXN0ZXJoXHUwMGUxenkbWFqb3lifQ](https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/A11E/?list=eyJxdWVyeSI6ICJnXHUwMGY2bnlCdTAxNzEgZXN0ZXJoXHUwMGUxenkbWFqb3lifQ) (2019-11-10)

Csánki: Dr. CSÁNKI Dezső: *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában*. II. kötet, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 1890

digitálisan elérhető itt is:

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Csanki-csanki-dezso-magyarorszag-tortenelmi-foldrajza-a-hunyadiak-koraban-1/iii-kotet-62BB/gyorvarmegve-7E0A/helysegei-7E2B/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0tPTlIfQ3NhbmtPzEiX0sICJxdWVyeSI6ICJnXHUwMGY2bnlCdTAxNzEifQ> (2019-11-19)

Fényes: FÉNYES Elek: *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és puszta, betűrendben körülményesen leiratik*. I-IV. kötet, Pest, Kozma Vazul, 1851. reprint kiadás

digitálisan elérhető itt is:

<http://www.fszek.hu/digitdoc/fenyesh/>

vagy itt:

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyarorszag-geografiai-szotara-fenyesh-elek-BABC3/g-BB7BA/gonvu-BB8CE/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfOkFCOzMjXX0sICJxdWVyeSI6ICJnXHUwMGY2bnlCdTAxNzEifQ> (2019-11-19)

Fotók: saját, vagy külön forrásmegjelöléssel ellátva

Egyéb internetes források (zárójelben a megtekintés és/vagy letöltés ideje):

www.darabanth.com (2019-11-26) nincs találat

<https://edok.gyorikonvvtar.hu> (2019-11-25) nincs találat

www.e-epites.hu (2019-12-03)

www.fortepan.hu (2019-11-26) nincs találat

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

<https://fototar.lechnerkozpont.hu> (2019-12-03) nincs találat

<https://www.gonvu.hu> (2019-10-17) nincs találat

<http://gonvu.network.hu> (2019-12-09)

<https://google.hu/maps> (2019-11-19)

<https://library.hungaricana.hu> (2019-12-13)

<http://mapire.eu/hu/> (2019-11-19)

<https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkeptar/10780/view/?bbox=13263%2C-4978%2C15994%2C-3935> (2019-12-09)

<https://www.origo.hu> (2019-11-26)

https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%A9methy_Bertalan (2020-01-07)

Hazai Okmánytár: *Hazai okmánytár. 1. kötet. Codey Diplomaticus Patrius. Tomus 1.* Szerk. és kiadó: NAGY Imre-PÁUR Iván-RÁTH Károly-VÉGHÉLY Dezső, Győr, 1865.

digitálisan elérhető itt is:

https://library.hungaricana.hu/hu/view/KozMagyOkmanytarak_HazaiOkmanytar_01/?pg=27&layout=s&query=Gunu (2019-12-13)

A teljes Hazai Okmánytárban itt lehet keresni:

https://library.hungaricana.hu/hu/collection/kozepekori_magyar_okmanytarak_hazai/ (2019-12-13).

Hrenkó: HRENKÓ Pál: Böhm Ferenc földmérő és vízépítő mérnök. In *Geodézia és kartográfia 1984*, XXXVI./1-6., 1. szám

digitálisan elérhető itt is:

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/GeodeziaEsKartografia_1984/?query=b%C3%B6hm%20ferenc%201791%20g%C3%B6ny%C5%B1&pg=58&layout=s (2019-12-09)

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

Közhiteles (hatósági) nyilvántartás:

Tunyogi Csaba műemléki szakügyintéző, Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal, Győri Járási Hivatal, Építésiügyi és Örökségvédelmi Osztály, 2019.

Kruesz-Fehér: *Győr megye és város egyetemes leírása*, szerk.: KREUSZ Krizosztom – FEHÉR Ipoly, Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, 1874

digitálisan elérhető itt is:

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_GYMS_Sk_1874_egyetemes_vagott/?pg=558&layout=s&query=Geunu (2017-11-28 illetve 2019-11-19)

Levéltárak:

MNL GYMSML: Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megyei Levéltára, XXIV: 215. Győri Körzeti Földhivatal tulajdoni lapjai

MNL MOL: Magyar Nemzeti Levéltár Magyar Országos Levéltára, S 69 – No 17. jelzetű térkép

digitálisan elérhető itt is Arcanum előfizetéssel:

<https://maps.hungaricana.hu/hu/MOLTerkepar/10780/> (2019-12-09)

MEMMDK: Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (Budapest)

A segédletek letölthetők innen:

<https://memmdk.hu/tudomanvos-irattar> (2019-12-11)

Múzeumok:

MNM Régészeti Adatbázis: Magyar Nemzeti Múzeum (Budapest) Régészeti Adatbázisa

digitálisan elérhető itt is:

AQUA - MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

<https://archeodatabase.hnm.hu/hu/s/a4:1?v=list> (2019-11-19)

Rómer: Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum, Győr
(Térképet nem találtunk)

Szóbeli/írásbeli információk:

Bakonyvári Balázs, Győr, 2019-2020

Bíró Jánosné, Gönyű, 2019

G. Lászy Judit művészettörténész, Budapest, 2018

Major Gábor, Gönyű Község polgármestere, 2019

Németh Edina, Állami Főépítész, 2020

dr. Szigethy Balázs, Gönyű Község Jegyzője, 2019

Regioplan Kft, Kalmár Ágnes, 2019

WGA 9: Winkler Gábor Archivum, 9. tétel (Winkler Gábor Győr, Köztársaság tér és környéke c. dokumentációja), Széchenyi István Egyetem, Győr)

AQUA-MONT MÉRNÖKIRODA KFT

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4. Cg.:08-09-028539
Tel.: +36-30-474-9758, +36-30-249-1684

Tartalom

Bevezetés	2
Történeti előzmények röviden	3
Tervezési-beruházási program	17
Az épületegyüttes jelen állapotának leírása	18
Műemléki értékleltár.....	47
Összefoglalás	60
Források.....	63
Tartalom	68

Készült: Győr, 2020. január

Erős Erika

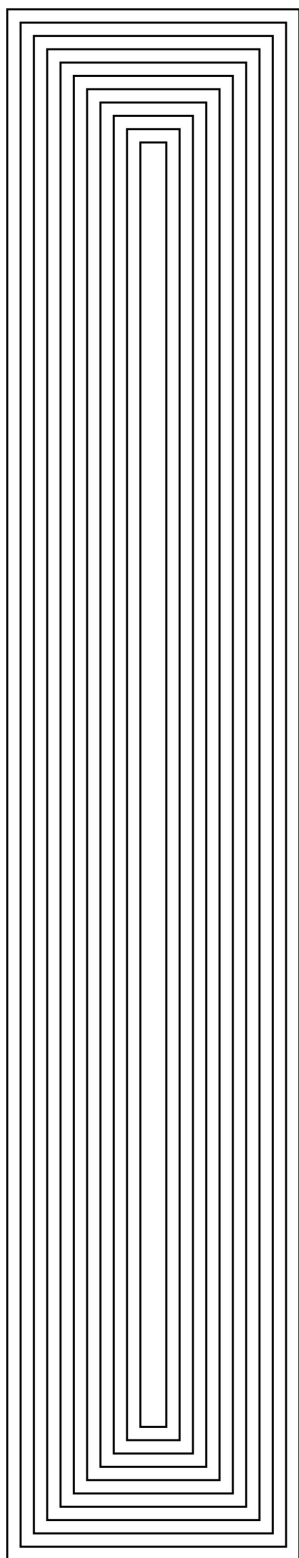
műemlékvédelmi szakmérnök
okl. szerkezettervező építészmérnök (É-08-0606)
szakértő műemléki épületkutatás és műemléki
érték dokumentálása szakterületeken (21-0265)
műszaki ellenőr (magasépítés, ME-É 08-0606)
műemléki felelős műszaki vezető (MV-É-M 08-0606)

9027 Győr, Gyóni Géza sétány 4.

tel.: +36-30-249-1684, e-mail: eroserika72@gmail.com

Aqua-Mont Kft. ügyvezető

1.10 Kulturális örökségvédelmi hatástanulmány

**KULTURÁLIS
ÖRÖKSÉGVÉDELMI
HATÁSTANULMÁNY**

GÖNYŰ

Készítette: Takács Károly
régész, történész

2019

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
Régészeti szakterületi rész
Gönyű településrendezési tervéhez

Megrendelő: Regioplan Környezet- és Településtervező Kft.
9022 Győr, Újkapu u. 13.

A tanulmány tárgya:

Gönyű Község Önkormányzata a jogszabályi előírásoknak megfelelően hosszútávra szóló településfejlesztési koncepciót és településrendezési tervet készített, amelyhez a 2001. évi LXIV. törvényben és a 39/2015. (III. 11.) Kormányrendeletben előírtak szerint örökségvédelmi hatástanulmányt is mellékelni kell. Jelen tanulmány az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi részét képezi.

Jelen tanulmányt a “szerzői jogról” szóló 1999. évi LXXVI. törvény alapján szerzői jogi védelem illeti meg. A közzét adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása, régészeti lelőhelyre vonatkozó adatok nyilvánosságra hozása vagy továbbadása csak a szerző engedélyével, a 17/2002 (VI. 21.) NKÖM rendelet 7. §, valamint a 47/2001 (III. 27.) Kormányrendelet szabályai szerint történhet.

Törvényi környezet:

A régészeti lelőhelyekre, a régészeti kutatásra és a régészeti leletekre vonatkozó főbb jogszabályok:

149/2000. (VIII. 31.) Kormányrendelet – a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről
2001. évi LXIV. törvény – a kulturális örökség védelméről
191/2001. (X. 18.) Kormányrendelet – az örökségvédelmi bírságról
14/2010. (XI. 25.) NEFMI rendelet – a kulturális javak kiviteli engedélyezéséről
303/2011. (XII. 23.) Kormányrendelet - a történelmi emlékhelyekről
45/2012. (XI. 30.) EMMI rendelet - a kulturális javakkal kapcsolatos hatósági eljárásra vonatkozó szabályokról
439/2013. (XI.20.) Kormányrendelet - a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről
2014. évi CVI. törvény - a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és az azzal összefüggő törvények módosításáról
39/2015. (III. 11.) Kormányrendelet - a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról
13/2015. (III. 11.) MvM rendelet - a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól
496/2016. (XII. 28.) Kormányrendelet – a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról
68/2018. (IV. 9.) Kormányrendelet - a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

A 2001. évi LXIV. törvény és végrehajtási rendeletei alapján a régészeti területeket három kategóriába lehet besorolni:

1. fokozottan vagy kiemelten védett régészeti lelőhelyek
2. nyilvántartott régészeti lelőhelyek
3. régészeti érdekű területek.

1. Védett régészeti lelőhelyek esetében:

A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket kiemelten vagy fokozottan védett régészeti lelőhely kategóriába kell sorolni. Kiemelten védett az a lelőhely, mely kivételes tudományos jelentőséggel, és nemzetközi vagy országos szempontból kiemelkedő fontossággal bír. Fokozottan védett az a régészeti lelőhely, melynek tudományos jelentősége megállapítható, és egy nagyobb tájegységre nézve kiemelkedő fontossággal bír. A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely a lelőhelynek akár részleges állapotromlását eredményezheti. (2001. évi LXIV. tv. 13. §)

2. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében:

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek általános védelem alatt állnak (2001. évi LXIV. tv. 11. §). A régészeti lelőhelyeket - a fenntartható használat elvének figyelembevételével - csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak (2001. évi LXIV. tv. 9. §).

A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban és eredeti összefüggéseikben kell megőrizni. A földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal a régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni. A régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. A régészeti feltárások költségeit - a mentő feltárás kivételével - annak kell fedeznie, akinek érdekében a feltárás szükségessé vált. (2001. évi LXIV. tv. 10. és 19. §)

A nyilvántartott régészeti lelőhelynek a beruházással kapcsolatos földmunkával érintett részén megelőző régészeti feltárást (régészeti megfigyelést, próbafeltárást vagy teljes felületű feltárást) kell végezni. (2001. évi LXIV. tv. 22. § (1) bekezdés)

Régészeti megfigyelést kell előírni, ha a tervezett tevékenység nem vagy csak csekély mértékben érinti a nyilvántartott régészeti lelőhelyet és a régészeti örökség elemeit, továbbá ha a régészeti örökségi elemek előfordulása szórványos, vagy ha a beruházással kapcsolatos földmunka mélysége nem éri el a régészeti örökségi elemek jelentkezési szintjét, vagy a régészeti lelőhely korábbi bolygatása esetén. Próbafeltárást kell előírni, ha előzetes régészeti dokumentáció nem áll rendelkezésre, vagy annak készítéséhez nem végeztek próbafeltárást, valamint, ha földkiemeléssel nem járó alapozási technikával tervezett beruházás valósul meg, illetve ha a nyilvántartott régészeti lelőhely jellege, intenzitása, térbeli kiterjedése vagy rétegsora nem ismert.

Teljes felületű feltárást kell előírni, ha a beruházással érintett lelőhely vagy lelőhelyrész hazánk múltjának nagyjelentőségű, egyedi vagy pótolhatatlan forrása, vagy ha a beruházás történeti városmag területén valósul meg. (2001. évi LXIV. tv. 22. § (3) bekezdés)

Régészeti feltárás feltárási engedély alapján végezhető. Az engedélyt a fővárosi és a megyei kormányhivatalok (a továbbiakban: *hatóság*) adják ki. A régészeti feltáráshoz vonatkozó szerződést a beruházónak a feltáráshoz jogosult intézménnyel kell megkötnie. (2001. évi LXIV. tv. 20. § (1) és (2) bek.; 2001. évi LXIV. tv. 22. § (5-10) bek.)

Az engedélyezési eljárás miatt célszerű már a tervezés előtt a hatóság előzetes nyilatkozatát kérni, hogy az adott beruházáshoz, hasznosításhoz (pl. építkezés, művelési ág változtatása, halastó kialakítása, stb.) hozzá fognak-e járulni, s ha igen, akkor milyen feltételekkel. Így a később megvalósíthatatlannak minősülő fölösleges tervezés, illetve a feltárás miatt történő nem várt időbeli csúszás és költségnövekedés kiküszöbölhető vagy előre kalkulálható lesz. (2001. évi LXIV. tv. 65. § (1) bekezdés)

A régészeti lelőhelyben vagy a leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése büntetendő cselekmény (BTK hatálya alá esik), továbbá örökségvédelmi bírság kirovását eredményezi (2001. évi LXIV. tv. 82-85. §).

3. Régészeti érdekű területek, továbbá valamely tevékenység során bárhol újonnan észlelt régészeti lelőhely előkerülése esetében.

Régészeti érdekű területnek számít minden olyan területrész, ahol régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. E területekre ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a beruházás során nem várt módon előkerülő régészeti leletekkel és objektumokkal fedett területekre. (2001. évi LXIV. tv. 7. § 29. pont)

Amennyiben régészeti feltáráson kívül régészeti emlék vagy lelet kerül elő, a felfedező (a munka felelős vezetője), az ingatlan tulajdonosa, az építtető vagy a kivitelező köteles az általa folytatott tevékenységet azonnal abbahagyni és a jegyző útján a Hivatalnak azt haladéktalanul bejelenteni. Köteles továbbá a tevékenységet szüneteltetni, továbbá a helyszín és a lelet őrzéséről - a felelős őrzés szabályai szerint - a feltárással jogosult intézmény intézkedéséig gondoskodni (2001. évi LXIV. tv. 24. §).

A korábban ismeretlen, régészeti nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhely, illetve lelet feltáráson kívüli felfedezője vagy bejelentője anyagi elismerésben részesíthető. (2001. évi LXIV. tv. 26. §)

Az örökségvédelmi hatástanulmányról

Kötelező az örökségvédelmi hatástanulmány elkészítése a település fejlesztési koncepciójának kidolgozása során. Amennyiben a fejlesztési koncepció készítésekor nem készült vagy a rendezés alá vont területre nincs örökségvédelmi hatástanulmány, vagy van, de az tíz évnél régebbi, akkor azt a rendezés alá vont területre el kell készíteni. (2001. évi LXIV. tv. 85/A. § (1-2) bek.).

A készítendő hatástanulmányok tartalmi követelményeit részletesen tartalmazza a 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendelet 14. és 15. melléklete. Ugyanezen rendelet 83. §-a értelmében a hatástanulmány elkészítésére jogosult:

a) az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi munkarésze vonatkozásában a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről szóló kormányrendelet szerint régészeti területen szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértő,

b) a helyi építési szabályzat kidolgozása során a 3. § (3) bekezdésében kijelölt örökségvédelmi szerv, amely az újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület terepbejárását térítésmentesen, 60 feltárással alkalmas nap alatt végzi el,

c) az örökségvédelmi hatástanulmány műemléki szakterületi munkarésze vonatkozásában - kivéve a (3) bekezdésben foglaltakat - a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről szóló kormányrendelet szerint műemléki terület műemléki érték dokumentálása szakterületen szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértő vagy az, aki a hatástanulmány alapján szolgáló tervfajta elkészítésére egyébként jogosultsággal bír.

1) Vizsgálat (értékmérés):

a) Történeti leírás, régészeti örökség:

1. 1. Történeti összefoglaló

A római korban a település területén keresztül húzódott a birodalom megerősített határvonala: a *limes*. A Duna partján (a mai 1. sz. főút alatt, illetve közelében) kereshetjük a római *limesút* maradványait, melynek mentén egymástól szabályos távolságra katonai táborok, őrtornyok és útállomások álltak. Gönyűtől nyugatra, a mai E.ON-erőmű szomszédságában 2007-ben tártak fel egy római kori útállomást.

Gönyű Árpád-kori eredetű település, melyet a korai századokban királyi udvarnokok és a királyné jobbágysággal laktak. A település egy része a szolgagyőri várhoz tartozott. II. András 1222-ben a pannonhalmi apátságnak adományozta a dunai halászat egyharmad részét, majd 1224-ben hozzáadta a szolgagyőri vár birtokrészét, hat várnép családdal, három ekealja földdel, két szigettel és a dunai halászzal. 1225-ben Uros apát halhiányra is panaszkodva elkérte a királytól Gönyű udvarnoki földjét tizenöt háznéppel, cserében Bana nembeli Mihály lovászmesternek engedte át a korábban kapott szolgagyőri várföldet. Minden jel arra utal, hogy IV. Béla uralma elején visszavette Gönyűt az apátságtól, mint fölös adományt, amiért 1244-ben IV. Ince pápa megintette a királyt a birtok visszaadására szólítva fel. Az Albeus-féle összeírásban Gönyű nem is szerepel az apátsági birtokok között, csak mint Vének, Zászló és Zelebeg szomszédja. 1244-ben a király a gönyűi udvarnokok földjét a dunai halászzal együtt Apa fia Mihály bolondocsi ispánnak adta, akinek az utódai már Gönyűi előnévvel szerepelnek az oklevelekben. A Gönyűt birtokló család Károly Róbert uralkodása alatt itteni birtokrészüket Csőr nembeli Péter fia Tamás csókakői várnagynak, ajtónállómesternek eladták. Az utóbbi család is felvette a *Gönyűi* előnevet, és I. Lajos idején Gönyűre tették át székhelyüket. Gönyűi Tamás vagy fia János a falu területén várat épített, amelynek uradalma Gönyű mellett kiterjedt a közeli Örs és Táp falukra. 1402-ben leányági örökléssel özdegei Besenyő Pál és a losonci Bánfi család kezén kerül a falu. 1433-ban cserében a királynak adják, aki Hédervári Lőrincnek adományozza. A vár a 15. század közepén elpusztult. Egykori elhelyezkedésére vonatkozóan nincsenek adataink.

Említést érdemel, hogy a pannonhalmi apátság a 13. század óta fenntartotta a falura vonatkozó birtokjogait és Károly Róbert uralkodása alatt sikerült is egy kisebb birtokrészt visszaszereznie. A 15. században is többször tiltakozott a birtok eladományozása ellen. Ennek ellenére a birtok a század végéig megszakítás nélkül a Héderváriak kezén van. 1500-ban azonban elzálogosítják a Rozgonyiaknak. Az 1518. évi rovásadó-összeírásban 40 jobbágyportát írtak össze Gönyűn. A helység ekkor Török Imre kezén van.

Győr első török kézre kerülése idején Gönyű is elpusztult. Ezt követően enyingi Török Bálint elfoglalja és gesztesi uradalmához csatolja. 1609-ben az elpusztult helységek között tesznek róla említést. 1618-ban felesége hozományaként Nyáry Pál birtokába kerül, aki később eladja Esterházy Miklós nádornak. A nádor a falut újra betelepítette. Ezt követően a falu egészen a feudális kor végéig az Esterházy család birtoka volt.

Az 1683-as török hadjárat során a falu ismét elpusztult. Az 1698. évi egyházlátogatási jegyzőkönyv a pusztult falvak sorában említi, ahol Thököly Katalin grófnőnek mindössze öt vagy hat háza van. A falu lakossága a későbbi évtizedekben is nagyon gyér volt, 1729-ben mindössze 18 jobbágyot és 15 zsellért találtak itt az összeírók.

Későbbi fejlődését előmozdította a dunai hajózás fellendülése valamint a falun áthaladó, Bécsből Buda, illetve Pest felé haladó országút (postakocsi út). Az út mellett a Duna parton 1759 és 1769 között épült az egyes részeiben máig fennmaradt postakocsi fogadó. Valószínűleg ebben a fogadóban töltött el egy éjszakát I. Ferenc császár a 19. század legelején, amely alkalommal a Rostaházy-család nemesi címet kapott. A kismegyeri csata után itt táboroztak Napóleon katonái, míg a tisztek a fogadótól nyugatra levő Esterházy-kastélyban szálltak meg. A község római katolikus temploma a 18. század végén épült.

A középkori Gönyű minden valószínűség szerint az újkori település helyén állt, bár erre vonatkozóan régészeti adataink nincsenek. Az I. katonai felmérésen a település a mai Kossuth Lajos utca Duna mellett futó, kelet-nyugati irányú szakaszára korlátozódik.

A település környékén állt az Árpád-korban **Gyűd** falu, amelynek területe a 15. századtól részben Gönyű határába olvadt. Gyűd egyházas hely volt, plébániatemplomát Szent Péter tiszteletére szentelték. A falu legkorábbi említése az Albeus-féle összeírásban maradt fenn a tatárjárás előtti évekből. A pannonhalmi apátság birtokainak összeírásában Vének és Zászló helységek határosaként Gyűd falut említik (*villa Guud*). 1270 előtt Baráti Márton comes a pannonhalmi apáttal elhatárolta Gyűdi Pál és Tamás 200 holdnyi földjét (*villa Geud*). 1273-ban és 1329-ben Pál fia Lanch gyűdi nemesről olvashatunk.

1404-ben *Gyűdiszentpéter* néven már pusztá faluhelyként említik, és mint ilyen került a pannonhalmi apátság tulajdonába: *habitoribus destitutam Gyudyzenpetur vocatam...* Az idézett oklevélből kiderül, hogy a pusztafalu Szentiván szomszédságában a Duna partján található, és hogy a helységnek kötemploma van, melyet Szent Péter tiszteletére szenteltek. A falu pusztulásának, illetve elnéptelenedésének ideje és annak okai egyelőre rejtve vannak előttünk. A templom és a település maradványai Györszentiván határában kerültek elő.

A mai Gönyű vagy Nagyszentjános területén feküdt a szintén Árpád-kori eredetű **Zelegeb** falu. A helység első említése a pannonhalmi apátság Albeus-féle összeírásában maradt ránk a tatárjárás előtti évekből: *villa Zelegeb*. 1268-ban Árpá falu szomszédosaként említik (*villa Zelegeb*). A helység az Árpád-korban királynéi és nemesi birtok. A királynéi földet 1273-ban IV. László Banai Imre fia Mihálynak adományozta. 1400-ban már csak, mint két (dunai) szigetet említik Gönyű keleti határán. Az említett két sziget ma *Kis-* és *Nagy Erebe* néven ismert. Az *Erebe* név kétségkívül a *Zelegeb*-ből rövidült. A 15. században a némai Kolos család birtoka, de már csak, mint lakatlan prédiomot említik: *possessio seu predium Zelegeb* (1415), *predium Zelebyg* (1449). A falu régészeti maradványai nem ismertek.

1. 2. Források és szakirodalom:

A Pannonhalmi Szent Benedek-Rend története. I-XII/B. Szerk.: Erdélyi László-Sörös Pongrác. Budapest, 1902-1916; Hazai Ománytár (Codex diplomaticus patrius) I-VIII. Győr-Budapest 1865-1891.; Wenzel Gusztáv: Árpád-kori új okmánytár I-XII. Pest-Budapest 1860-1874.; Anjou-kori oklevéltár. Szerk.: Kristó Gyula- I-II., VII-VIII. Budapest-Szeged, 1990-1993.; Zsigmond-kori oklevéltár I-II. Összeállította: Mályusz Elemér. Budapest. 1951-1958. III-IV. Mályusz Elemér kéziratát kieg. és szerk.: Borsa Iván (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok). Budapest 1993-1994.; Horváth Richárd: Győr megye hatóságának oklevelei (1318-1525). Győr, 2005. 145.; Gecsényi Lajos: Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái I. 1580-1616. Győr, 1990., II. 1617-1626. Győr, 1995. III. 1627-1637. Győr, 2004.; Hegedűs Zoltán-Szabó Zoltán: Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái IV. 1638-1650. Győr, 2007., V. 1651-1675. Győr, 2009., VI. 1675-1690. Győr, 2015.; Vályi András: Magyarországnak leírása. II. Budae, 1796.; Varga Imre: A győri székesegyházi főesperesség egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1698-ból. Arrabona 13. (1971) 177-223.

Győrffy György: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza. II. Budapest, 1987. 587-588.; Csánki Dezső: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában III. Bp., 1897. 537-539.; Engel Pál: Magyarország világi archontológiája 1301-1457. I. Bp., 1996. 320.; Lengyel Alfréd: Pusztult falvak, eltűnt helynevek Győr megyében (1000-1711) Győr, 1944. 48, 72.; Ráth Károly: A Győr vármegyei hódoltságról. In: Magyar Történelmi Tár VII. Pest, 1860. 21.; Győr megye és a város egyetemes leírása. Szerk.: Fehér Ipoly. Budapest, 1874. 539-541.; Borovszky Samu: Magyarország vármegyéi és városai. Győr vármegye. Bp., É.n.; Gecsényi Lajos: Győr megye a 17-18. század fordulóján (Településtörténeti vázlat). In: A Dunántúl településtörténete I. 1686-1768. Szerk: Farkas Gábor. Veszprém, 1976. (MTA VEAB Ért. II.) 116-123.; Néma Sándor: Vázlat Győr vármegye településhálózatának átalakulásáról 1526-és 1720 között. In.: Győr vármegye települései 18-19. századi kéziratok térképeken. Szerk.: Néma Sándor. Győr. 2003. 71-88.; Mithay Sándor: Régészeti adatok a győri járás történetéhez. Győr. 1956. 20-21. Solymosi László: Albeus mester összeírása és a pannonhalmi apátság tatárjárás előtti birtokállománya. Mons Sacer 996-1996. Pannonhalma 1000 éve I. Szerk.: Takács Imre. Pannonhalma, 1996. 515-527.; Dr. Sárly István: Gönyű. In: Győr-Moson-Sopron megye települései. Győr, 1994. 76.; Bíró Szilvia – Molnár Attila (szerk.): Fogadó a határon. Római kori útállomás Gönyűn – Raststation an der Grenze. Römerzeitliche Straßenstation in Gönyű. Győr 2009.

2. Régészeti örökség

1. lelőhely. Kossuth utca 53., Golubich Istvánné telke (1772).

Régészeti jelenségek: Telep: őskor. Felszíni telepnyom: kora vaskor. Csontvázas temető: ismeretlen kor. Halom: ismeretlen kor.

Leírás: A lelőhely a község belterületén, a Rákóczi és a Kossuth utca kereszteződésétől délkeletre, a Kossuth utca 53. szám alatti telek hátsó részén található. A területen egy kisebb „tumulusszerű” domb emelkedik ki a környezetéből. 1926-ban szőlő alá forgatáskor bronz lándzsát találtak, gödörásáskor rendszertelen emberi vázak (kb. 5 db) került elő fekete őskori cserépdarabok társaságában. 1948-ban turbántekercses díszű oldaltöredék, fenékö, és 20 db (!) orsókarika került itt elő. A lelőhelyet Szőke Béla és Bendeffy László 1948-as terepbejárása, valamint Tomka Péter és T. Szőnyi Eszter 1974-ben végzett terepbejárása és adatgyűjtése alapján ismerjük.

Forrás: Xántus János Múzeum Régészeti Adattára (továbbiakban: XJM Rég. Ad.) 150-68, 156-68, 158-68.

Helyrajzi számok: 931, 1021, 1019, 1020, 1022..

2. lelőhely. Nagy-Sáros-dűlő I. (1779).

Régészeti jelenségek: Épület (útállomás): római kor. Út: római kor. Felszíni telepnyom: római kor, késő középkor.

Leírás: A kiemelten védett lelőhely a községtől nyugatra, a Nagy-sáros-dűlő déli szélén helyezkedik el egy, a falu északi részétől az 1. sz. főúttig vezető aszfaltút északi oldala mentén. A lelőhelyen 2007-ben megelőző feltárás folyt Bíró Szilvia vezetésével (az E.ON kombinált ciklusú erőművének építése kapcsán). Korábban Tomka Péter és T. Szőnyi Eszter végzett itt adatgyűjtést. Az ásások során a terület déli felén a limesút, annak északi oldalán pedig egy árokkal körülkerített, többhelyiséges kőalapozású, vályogfalazású épület maradványa, valamint a kerítőárkon kívül három kút került elő. Az épület egy korábbi cölöpszerkezetes ház helyére épült. A falak kőalapozása az épület déli részén bolygatatlan állapotban vészelte át az elmúlt majd kétezer évet. Az alapozások mintegy fele ugyanakkor falkiszedés formájában jelentkezett. Az épület funkcióját útállomásként/lóváltóállomásként határozták meg. Az előkerült leletanyag alapján a 2. század elején létesült, és egészen a század végéig használatban volt. Nagyszámú, összesen 130 db bélyeges téglá került elő. A közelben futó limesút is kibontásra került egy szakaszon. A lelőhely területe korábban mezőgazdasági művelés alatt állt. Az erőmű építése során a lelőhelyet feltöltötték és fákkal ültették be, illetve gyesesítették.

A kiemelten védett lelőhelyet védőövezet veszi körül (Azonosító: 88181. Helyrajzi számok: 092, 1155/1, 1155/6).

Forrás: XJM Rég. Ad. 2-92.; KÖH 600/1556/2008.; KÖH 600/2591/2009.; LLTK/1132/2013.; Bíró Szilvia: Gönyű, Kombinált ciklusú Erőmű építésével érintett terület örökségvédelmi hatástanulmánya. KÖH 600/548/1/2007.; Bíró Szilvia: Gönyű, Nagy-Sáros-dűlő. Régészeti Kutatások Magyarországon 2007. Bp., 2008. 215-216.; Bíró Szilvia: Római kori útállomás Gönyűn. Ókor 7/3 (2008) 101-104.; Máté Zsolt: Frontiers of the Roman Empire- Ripa Pannonica in Hungary (RPH). Nomination Statement, Vol. 1- 2. Bp., 2011.; Nagy Levente: Ripa Pannonica védési dokumentáció, 2012. BPD/100/00486/2013.; Nagy Levente: Ripa Pannonica védési dokumentáció kiegészítés, 2012. BPD/100/00486-2/2013.; Varga Gábor: Javaslat régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítására- A római limes magyarországi lelőhelyei 1. kötet. LLTK/1132/2013.; Bíró Szilvia: Római kori útállomás Gönyűn. Ókor 7/3 (2008) 101-104.

Helyrajzi számok: 1155/1.

3. lelőhely. Sikor Ferenc földje (1781).

Régészeti jelenségek: Csontvázas temető: ismeretlen kor.

Leírás: A lelőhely a falu belterületének keleti részén, a Bajcsy-Zsilinszky és a Dózsa György utcák kereszteződésétől délkelet felé, a mai Leier építőanyag-telep területén található. Az 1910-es évek végén csalamádéverem ásása során 1,5 m mélyen "sok sűrűn fekvő ló és embercsontot" figyeltek meg. Az építőanyag-telep területén az építkezéseket megelőzően 2010-ben régészeti feltárást végeztek. A lelőhelyet Szőke Béla és Bendeffy László 1948-ban végzett adatgyűjtése és Bíró Szilvia 2010-ben végzett ásata alapján ismerjük. A lelőhelyet érinti a római kori limesút vonala (10. lelőhely).

Forrás: XJM Rég. Ad. 153-68.

Helyrajzi számok: 150/13.

4. lelőhely. Belterület (1786).

Régészeti jelenségek: Csontvázas temető: újkor.

Leírás: A lelőhely a község belterületén, a Kossuth - Petőfi - Bajcsy-Zsilinszky - Bem utcák házai által bezárt telkek északi részén, a templomtól délre, egy kisebb magaslaton található. A rendezett sírsorokból álló, mára felhagyott temető sírköveit - köztük német nyelvű is volt- szőlő alá forgatáskor 1926-27-ben kiforgatták, majd elásták. Lelet nem került elő. A lelőhely egy részét 1948-ban is szőlőként hasznosították. A lelőhelyet Szőke Béla és Bendeffy László 1948-ban végzett terepbejárása alapján ismerjük.

Forrás: XJM Rég. Ad. 150-68.

Helyrajzi számok: 834, 832/1, 829/2, 832/2, 829/4, 836, 829/3, 835, 923, 833, 832/5, 924.

5. lelőhely. Nagy-Sáros-dűlő II. (57394).

Régészeti jelenségek: Felszíni telepnyom: római kor, késő középkor.

Leírás: A lelőhely a falutól nyugatra, a Nagy-Sáros-dűlő északi részén egy közel kelet-nyugati csapásirányú markáns kiemelkedésen és annak északi lejtőjén helyezkedik el. A terület korábban mezőgazdasági művelés alatt állt. Az erömű építése során a területet részben feltöltötték és fákkal ültették be, illetve gyepesítették. A lelőhelyet Bíró Szilvia 2006-ban végzett helyszíni szemléje alapján ismerjük.

Forrás: Bíró Szilvia: Gönyű, Kombinált ciklusú Erömű építésével érintett terület örökségvédelmi hatástanulmánya. KÖH 600/548/1/2007.

Helyrajzi számok: 1157/2, 1157/3, 1155/1, 1155/2.

6. lelőhely. 10-es út és Kossuth u. között (63396).

Régészeti jelenségek: Felszíni telepnyom: római kor.

Leírás: A lelőhely a községtől nyugatra, az 1. számú főút és a Gönyűre vezető aszfaltút közötti kis kiemelkedésen helyezkedik el. A rét művelési ágú területen végzett terepbejárás során. római cseréptöredékek (közte terra sigillata), valamint tegula- és imbrex-töredékek kerültek elő. A lelőhely jelentőségét az adja, hogy a limesút azonosított nyomvonalának déli oldalán fekszik és éppen szemben található római kori útállomással (2. lelőhely). A lelőhely területén 2019-ben naperömű létesült, ezt megelőzően a földmunkával bolygatott részekén régészeti feltárást végeztek. A lelőhelyen Bíró Szilvia 2007-ben helyszíni szemlét végzett.

Forrás: KÖH 600/2264/2009.; KÖH 600/980/2009.

Helyrajzi számok: 1196.

7. lelőhely. Limes-út (70435).

Régészeti jelenségek: Ut: római kor.

Leírás: A településtől nyugatra az 1. sz. főút pontosan a római út nyomvonalán halad, majd délkelet felé kanyarodva a két út vonala eltér egymástól: a limesút egyenesen a régi gönyűi (pesti) út irányába tart, kelet-nyugati csapásiránnyal. A római út a nagy-sárosi római útállomás (2. lelőhely) déli szélét érintve fut tovább, majd a régi pesti út alatt folytatódik. Az érintett területet korábban szántották, jelenleg művelésen kívüli gyeppel, illetve parlag. A lelőhelyet Bíró Szilvia 2007-ben és Visy Zsolt 2010-ben végzett terepbejárása alapján ismerjük.

Forrás: Máté Zsolt: Frontiers of the Roman Empire- Ripa Pannonica in Hungary (RPH). Nomination Statement, Vol. 1- 2. Bp., 2011.; Nagy Levente: Ripa Pannonica védési dokumentáció, 2012. BPD/100/00486/2013. Nagy Levente: Ripa Pannonica védési dokumentáció kiegészítés, 2012. BPD/100/00486-2/2013.; KÖH 600/2264/2009.; KÖH 600/980/2009.

Helyrajzi számok: 098/2.

8. lelőhely. Nagy-Tagi-legelő I. (70441).

Régészeti jelenségek: Felszíni telepnyom: őskor.

Leírás: A lelőhely a község határának nyugati részén, az 1. sz. főúttól délre, egy északnyugat-délkeleti irányban elnyújtott kiemelkedésen helyezkedik el. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll. A lelőhelyet Bíró Szilvia 2007-ban végzett helyszíni szemléje alapján ismerjük.

Forrás: KÖH 600/2264/2009.

Helyrajzi számok: 077/14.

9. lelőhely. Nagy-Tagi-legelő II. (70443).

Régészeti jelenségek: Felszíni telepnyom: késő középkor, kora újkor.

Leírás: A lelőhely a község határának nyugati részén, az 1. sz. főút és a régi gönyői műút elágazásától délre egy szabálytalan alakú homokdomb északi részén található. A területen terepbejárás során szórványosan került elő későközépkori-koraújkorai felszíni leletanyag. A lelőhely területe szántóföldi művelés alatt áll. A lelőhelyet Bíró Szilvia 2007-ban végzett helyszíni szemléje alapján ismerjük.

Forrás: KÖH 600/2264/2009.

Helyrajzi számok: 077/10, 059/7, 077/14, 059/8, 081, 059/6.

10. lelőhely. Limes-út II. (77181).

Régészeti jelenségek: Út: római kor.

Leírás: A római kori limesút maradványai a község belterületének közepén húzódnak, nyugat-északnyugatról kelet-délkeleti irányba. Az út ezen szakaszának nyomai az Ady Endre utcától a Cuhai-Bakony-ér bal partjáig követhetők. A lelőhelyet Visy Zsolt adatgyűjtése és 2010-ben végzett terepbejárása alapján ismerjük.

Forrás: Visy Zsolt: A Ripa Pannonica Magyarországon, Budapest, 2000. 21.; Máté Zsolt: Frontiers of the Roman Empire- Ripa Pannonica in Hungary (RPH). Nomination Statement, Vol. 1- 2. Bp., 2011.; Nagy Levente: Ripa Pannonica védési dokumentáció, 2012. BPD/100/00486/2013. Nagy Levente: Ripa Pannonica védési dokumentáció kiegészítés, 2012. BPD/100/00486-2/2013.

Helyrajzi számok: 150/13, 150/3, 197/1, 197/2, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206/1, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 442/1, 442/2, 442/3, 470/2, 471, 472/1, 475, 478/2, 479/2, 479/3, 479/4, 479/5, 484/1.

11. lelőhely. Limes-út III. (77183).

Régészeti jelenségek: Út: római kor.

Leírás: A római kori limesút maradványai a község belterületének közepén húzódnak, nyugat-északnyugatról kelet-délkeleti irányba. Az út ezen szakaszának nyomai a Bem József és Deák Ferenc utca találkozásától a Vörösmarty utcáig követhetők. A lelőhelyet Visy Zsolt adatgyűjtése és 2010-ben végzett terepbejárása alapján ismerjük. Hargitai András 2015-ben régészeti szakfelügyeletet látott el a lelőhelyen, a Zrínyi u. 5. sz. alatt végzett földmunkák alkalmával.

Forrás: Visy Zsolt: A Ripa Pannonica Magyarországon, Budapest, 2000. 21.; Máté Zsolt: Frontiers of the Roman Empire- Ripa Pannonica in Hungary (RPH). Nomination Statement, Vol. 1- 2. Bp., 2011.; Nagy Levente: Ripa Pannonica védési dokumentáció, 2012. BPD/100/00486/2013. Nagy Levente: Ripa Pannonica védési dokumentáció kiegészítés, 2012. BPD/100/00486-2/2013.; Hargitai András: Jelentés régészeti felügyeletről (neg.), Gönyű, Zrínyi út 5. (449 hrsz.), 2015. (600/2907/2016).

Helyrajzi számok: 456/1, 456/2, 824, 457, 514, 447/2, 754/1, 447/1, 753/1, 753/2, 761/1, 446, 752/2, 445/2, 825/1, 461/2, 760/1, 461/1, 759/1, 462/1, 454, 462/2, 449, 695/1, 447/3, 695/2, 694, 455, 693, 515, 758/2, 464, 425/2, 760/2.

Azonosítatlan lelőhelyek:

Korábbi szakanyagokban több olyan lelőhelyet említenek, amelyeket a rendelkezésre álló információk alapján ma már megközelítő pontossággal sem lehet lokalizálni. Ezeket a lelet-előfordulásokat azonosítatlan lelőhelyként tartjuk számon, és mivel érdemben nem szólhatnak bele a településfejlesztési koncepció kialakításába, ezért nem tárgyaljuk őket.

Régészeti érdekű területek:

Mivel a régészeti lelőhelyek kiterjedése nem állapítható meg pontosan, ezért régészeti érdekű területnek számít a már ismert lelőhelyek közvetlen környéke.

f) Védettségek

A település területén található nyilvántartott régészeti lelőhelyek egy kivétellel *ex lege* általános védelem alatt állnak. A kivételt a *2. lelőhely (Nagy-Sáros-dűlő I.)* jelenti, amely kiemelten védett lelőhelynek minősül: 8/2015. (II. 27.) MvM rendelet.

g) Az örökségi értékek elemzése

A Gönyű közigazgatási területén található lelőhelyeken a népvándorlaskor kivételével minden nagyobb régészeti korszak emlékanyaga képviselve van. A lelőhelyek többségén hajdani telepekre, településekre utaló leletanyag került elő. Emellett szilárd falazatú épületre (útállomás), csontvázas temetőkre, és utakra is vannak adataink.

A két darab őskori lelőhely (telep, illetve felszíni telepnyom) jól mutatja, hogy Gönyű környéke már az őskor egyes periódusaiban is lakott volt. Közélebbi kormeghatározásra eddig csak az *1. lelőhelyen* nyílt lehetőség, ahol megfigyelt telepjelenségeket a kora vaskor időszakára keltezték. Feltételezhető, hogy az ugyanitt előkerült csontvázas sírok és a mesterséges halom (halomsír) is a kora vaskori népesség hagyatéka.

Gönyű közigazgatási területét is érintette a Római Birodalom megerősített határvonala a *limes* vagy *ripa (Pannonica)*. A birodalom határát katonai erődök (limestáborok) és kisebb őrtornyok védték, melyeket a *limesút* vonala kötött össze egymással. A limesút itteni szakasza *Arrabona* (Győr) erődjét kötötte össze *ad Statuas*-szal (Ács-Vaspuszta). A községtől nyugatra az 1. sz. főút pontosan a római út nyomvonalán halad, majd délkelet felé kanyarodva a két út vonala eltér egymástól: a limesút egyenesen a régi gönyűi (pesti) út irányába tart, kelet-nyugati csapásiránnyal. A római út a nagy-sárosi római útállomás (*2. lelőhely*) déli szélét érintve fut tovább, majd a régi pesti út alatt folytatódik (*7. lelőhely*). A római kori limesút maradványai a község belterületének közepén húzódnak, nyugat-északnyugatról kelet-délkeleti irányba: nyomai a Bem József és Deák Ferenc utca találkozásától a Vörösmarty utcáig (*11. lelőhely*), majd az Ady Endre utcától a Cuhai-Bakony-ér bal partjáig (*10. lelőhely*) követhetők.

A limesút mentén, ahol a lakott települések vagy táborok nagyobb távolságra helyezkedtek el egymástól, útállomások is létesültek. Hasonló lehetett a Gönyűtől nyugatra, a mai E.ON-erőmű szomszédságában 2007-ben feltárt útállomás is (*2. lelőhely*). A 17 x 21 méteres épület bejáratát a limesútról lekanyarodva lehetett elérni. Az épület belsejét egy nagyobb udvar alkotta, amelyet kisebb-nagyobb helyiségek vettek körbe. A szakembereknek biztosan sikerült azonosítani a konyhát, amelyen kívül étkező, a tulajdonos lakószobája, illetve több vendégszoba is lehetett a fogadóban. Az épület falai kőalapozásra vályogtégglákból álltak, a tetőfedést pedig cserepekkal oldották meg. Több téglán bélyeget is találtak a szakemberek, amelyek tanúsága szerint az épület felépítésénél a Brigetioban (ma Komárom-Szőny) állomásozó legionáriusok is segítettek. Az épületet egy hatalmas árok vette körbe, amelynek feladata a vízvezetés volt. A legkorábbi cölöpszerkezetes épület, a Kr. u. 1. század végén, az előbb említett komolyabb épületet pedig 20-30 évvel később építhették. Az előkerült érmek, ruhakapcsolótűk (fibulák) és kerámiatöredékek alapján az útállomás fénykorát Marcus Aurelius uralkodása alatt (Kr. u. 168-180) élhette, majd a 230-as években örökre elhagyják az épületet.

Fontos megemlíteni ehelyütt, hogy Gönyű közigazgatási területe a világörökségi és világörökségi várományos terület övezetébe tartozik. A *2., 7., 10. és a 11. lelőhely* a „Római Birodalom határai – A dunai limes magyarországi szakasza” világörökségi várományos helyszín (102., 103. és 104. sz. részhelyszín).

A középkor időszakát három lelőhely képviseli (*2., 5., 9. lelőhely*). A falu nyugati határrészén azonosított késő középkori telepnyomok minden bizonnyal a középkori Gönyűhöz tartozó, de a központi településgőctől térben különálló (s talán provizórikus) települési egységek lehettek.

A középkori Gönyű minden valószínűség szerint az újkori és mai település helyén állt, bár erre vonatkozóan régészeti adataink nincsenek. Az I. katonai felmérésen a település a mai Kossuth Lajos utca Duna mellett futó, kelet-nyugati irányú szakaszára korlátozódik.

A 4. *lelőhelyen* található csontvázas temető már az újratelepült (telepített) újkori, 18-19. századi falu temetője lehetett.

h) Területhasználat és területi állapot a kulturális örökség összefüggés-rendszerében

Az 1., 3., 4., 10. és a 11. *lelőhely* a község belterületén, beépített területen található. Az említett lelőhelyeken a különféle építkezések, infrastrukturális beruházások és a kertműveléssel összefüggő különféle földmunkák miatt a régészeti jelenségek bolygatottsága nagymértékű. Az 1. *lelőhelyen* 1926-ban szőlő alá forgatás során és gödörásáskor, majd 1948-ban közelebről nem részletezett földmunkák alkalmával régészeti rétegeket (köztük sírokat) bolygattak. A 3. *lelőhelyen* az 1910-es évek végén veremásás során bolygattak meg ismeretlen korú sírokat. A lelőhely területén az utóbbi években építőanyag-telep létesült, az építkezéseket megelőzően 2010-ben régészeti feltárást végeztek. A 4. *lelőhelyen* 1926-27-ben szőlő alá forgatáskor megbolygatták az újkori temető sírjait.

A 8. és a 9. *lelőhely* területe teljes egészében szántóföldi művelés alatt áll. Az intenzív talajművelésnek, főként a mélyszántásnak negatív hatásai vannak. Amennyiben a lelőhelyek területén fennmarad az intenzív talajforgatásos művelés, akkor jelentős károk keletkezhetnek a kulturális örökség elemeiben.

A 2., 5., 6. és a 7. *lelőhely* területe korábban szintén mezőgazdasági művelés alatt állt. A régészetileg feltárt 2. *lelőhelyet* és környékét, illetve az 5. *lelőhely* egy részét a gönyői erőmű építése során feltöltötték és fákkal ültették be, illetve gypesítették. A 7. *lelőhely* területe jelenleg művelésen kívüli gyeperő, illetve parlag. Az említett lelőhelyeken található régészeti értékek megmaradása - részben az elfedettségre, részben pedig a területhasználat jellege következtében - jelenleg biztosított.

A 6. *lelőhely* területe hosszú idő óta gyepterő művelés alatt állt. A terület egy részén 2019-ben naperőmű létesült, ezt megelőzően a földmunkával bolygatott részekben régészeti feltárást végeztek.

2. Változtatási szándékok

a) Településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás

1. A közlekedésszerkezet felülvizsgálta, különös tekintettel a hatályos tervekben szereplő települési elkerülő főútra.
2. A hatályos tervek szerinti tömbfeltárások szükségességének, lehetőségének felülvizsgálata. Irányi utca felől, Deák utcától északra, délre.
3. A falusias lakóterületi fejlesztési területek feltárásának, telekalakításának felülvizsgálata, módosítása a megváltozott igényeknek, fejlesztési elképzeléseknek megfelelően. Rákóczi utcától nyugatra fekvő területek.
4. Az ár- és belvízzel érintett területekre vonatkozó, jelenlegi vízügyi adatok beépítése a tervekbe az ÉDUVizig adatszolgáltatása alapján. (pl: árvízveszélyes területek határvonala változik).
5. A külterületi lakóterület fejlesztési területeken a kiszolgáló közúti hálózat felülvizsgálata, csak a közlekedésszerkezeti jelentőségű utak jelölése.
6. A lakóterületi saroktelkekre vonatkozó sajátos telekalakítási és beépítési szabályok megalkotása.

b) Infrastrukturális változás

1. A közlekedésszerkezet felülvizsgálta, különös tekintettel a hatályos tervekben szereplő települési elkerülő főútra.

3. Hatáselemzés a különböző hatásterületek kijelölésével (hatásvizsgálat és javaslatok)

a) Régészeti emlékek feltárhatóságának, megmaradásának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei

Gönyű területén helyben megőrzendő, reprezentatív és bemutatásra érdemes régészeti emléket a 2. *lelőhelyen* találunk. A római kori épület (útállomás) kőalapozásai ma is a föld alatt találhatóak. Javasolható azok újabb feltárást követő konzerválása, részleges helyreállítása és megfelelő körülmények között történő bemutatása. A helyreállító munkák révén jelentős, idegenforgalmi szempontból is szempontból is jól hasznosítható régészeti emlékekkel gazdagodna a település és környéke. A lelőhely jelentőségét fokozza, hogy a jövőben világörökségi helyszínné válhat.

A 8. és a 9. *lelőhely* területén folyó intenzív talajművelésnek, főként a mélyszántásnak negatív hatásai vannak. Az említett régészeti lelőhelyek megmaradása nagyban függ attól, hogy a jelenlegi veszélyeztetés tovább folytatódik-e, vagy pedig az érintett területeken más, bolygatással nem járó hasznosításra (például rét-legelőgazdálkodásra) térnek át. Amennyiben a művelési ág megváltoztatására nincs mód, akkor a lelőhelyek területén előnyben kellene részesíteni a kis mélységű és minimális talajforgatással járó művelési módokat.

Az 1., 3., 4., 10. és a 11. *lelőhely* a község belterületén, beépített területen található. Az említett lelőhelyeken a különféle építkezések, infrastrukturális beruházások és a kertműveléssel összefüggő különféle földmunkák miatt a régészeti jelenségek bolygatottsága nagymértékű és veszélyeztetettségük a jövőben is fennáll.

A régészetileg feltárt 2. *lelőhelyet* és környékét, illetve az 5. *lelőhely* egy részét a gönyűi erőmű építése során feltöltötték és fákkal ültették be, illetve gyepesítették. A 7. *lelőhely* területe jelenleg művelésen kívüli gyep, illetve parlag. Az említett lelőhelyeken található régészeti értékek megmaradása - részben az elfedettségek részben pedig a területhasználat jellege következtében - jelenleg biztosított.

A településrendezési tervben szereplő változtatások közül az 5. számmal jelölt külterületi lakóterület fejlesztés érint régészeti lelőhelyet: 9. *lelőhely*.

Javasolom az említett fejlesztési terület lehatárolásának olyan módon történő korrekcióját, hogy a régészeti lelőhelyet és közvetlen környékét ne érintse. Amennyiben az említett változtatásra nincs lehetőség, akkor a jövőben az esetleges építkezések, illetve fejlesztések engedélyeztetése során a hatóság döntést hoz majd arról, hogy milyen feltételekkel járul hozzá az engedély megadásához (pl.: a beruházó költségére történő megelőző feltárás, próbafeltárás vagy régészeti szakfelügyelet elrendelésével).

b) Folyamatok iránya, visszafordíthatósága

Jelenleg károsan ható folyamat az intenzív talajművelés következtében állandósult eltérő mértékű bolygatás, amely a 8. és a 9. *lelőhelyet* érinti. A hasznosítási forma vagy a talajművelési módok megváltoztatásával a káros folyamatok megállíthatók lennének.

c) Kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei

A jogszabályok nem írnak elő kárenyhítési vagy ellentételezési kötelezettséget arra az esetre, ha egy terület tulajdonosát vagy bérlőjét az előírások vagy a jogszabályból eredő kötelezettségei miatt hátrányok érik. Ugyanakkor semmi nem zárja ki a kárpótlás lehetőségét, ez minden esetben az érintett felek megegyezésétől függ.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az esetleges megelőző vagy próbafeltárások folyamán a beruházók számára költségsökkentő tényező lehet a gépi, illetve gyalog munkaerő biztosítása.

4. Összefoglaló

Gönyű közigazgatási területén a régészeti lelőhelyek száma jelenleg: tizenegy. A lelőhelyek egy kivétellel *ex lege* általános védelem alatt állnak. A kivételt a 2. *lelőhely* jelenti, amely kiemelten védett lelőhelynek minősül.

A település területén a népvándorlaskor kivételével minden nagyobb régészeti korszak emlékanyaga képviselve van. A lelőhelyek többségén hajdani telepekre, településekre utaló leletanyag került elő. Emellett szilárd falazatú épületre (útállomás), csontvázas temetőkre, és utakra is vannak adataink.

A település közigazgatási területét is érintette a Római Birodalom megerősített határvonala a *limes* vagy *ripa (Pannonica)*. A római kori limesút maradványai a községtől nyugatra és a belterületen is azonosíthatóak. A limesút mentén helyezkedik el a 2007-ben feltárt római kori útállomás is (2. *lelőhely*). A 2. *lelőhelyen* javasolni lehet régészeti bemutatóhely létesítését az épület maradványainak felhasználásával.

A belterületen található 1, 3, 4, 10. és a 11. *lelőhelyen* a különféle építkezések, infrastrukturális beruházások és a kertműveléssel összefüggő különféle földmunkák miatt a régészeti jelenségek bolygatottsága nagymértékű és veszélyeztetettségük a jövőben is fennáll.

A 2, 5. és 7. *lelőhelyen* található régészeti értékek megmaradása - részben az elfedettség részben pedig a területhasználat jellege következtében - jelenleg biztosított.

A 8. és a 9. *lelőhely* területén folyó intenzív talajművelésnek, főként a mélyszántásnak negatív hatásai vannak. A hasznosítási forma vagy a művelési módok megváltoztatásával a káros folyamatok megállíthatók lennének.

A településrendezési tervben szereplő változtatások közül az 5. számmal jelölt külterületi lakóterület fejlesztés érint régészeti lelőhelyet: 9. *lelőhely*.

Javasolom az említett fejlesztési terület lehatárolásának olyan módon történő korrekcióját, hogy a régészeti lelőhelyet és közvetlen környékét ne érintse. Amennyiben az említett változtatásra nincs lehetőség, akkor a jövőben az esetleges építkezések, illetve fejlesztések engedélyeztetése során a hatóság döntést hoz majd arról, hogy milyen feltételekkel járul hozzá az engedély megadásához.

5. Nyilatkozat

Alulírott, **Takács Károly**, régész, nyilatkozom, hogy a 395/2012. (XII. 20.) Kormányrendelet 3. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti előírásnak megfelelően szerepelek az adott örökségvédelmi szakterületre vonatkozó szakértői névjegyzékben.

Régész diploma száma: 1510/2000 (ELTE-BTK).

Szakértői engedély regisztrációs száma: R4XH98

Nyilvántartásba vétel sorszáma: 17/2011

Az általam ellenjegyzett örökségvédelmi hatástanulmány az örökségvédelmi jogszabályokkal és a hatósági előírásokkal összhangban készült, a tanulmányban szereplő tervezett megoldásokra vonatkozó javaslatok azoknak mindenben megfelelnek.

Győr, 2019. október 10.

/Takács Károly/

1.11. Területfelhasználás

Lakóterületek:

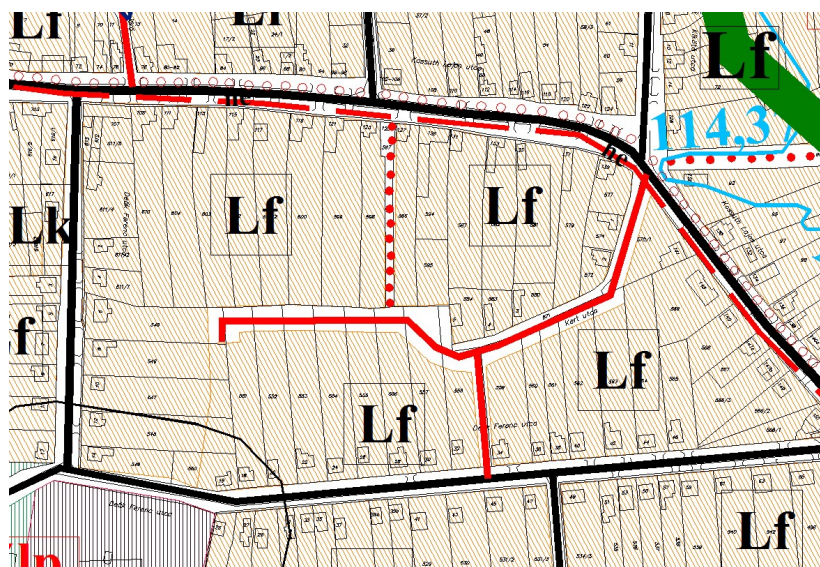
A településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott cél, a lakónépesség növelése. A népességszám csökkenés megakadályozása úgy érhető el, ha a település megfelelő telekkínálattal rendelkezik, ami vonzó a település fiataljai és a betelepülni szándékozók számára is.

A település népességmegtartó képességének egyik fontos alkotóeleme, a mérsékelt áru lakótelek kínálat. A hatályos településrendezési terv többféle telekalakítási lehetőséget is javasolt:

Egyrészt a meglévő, a megváltozott életkörülmények miatt szükségtelenül hosszú lakótelek megosztását, másrészt új mezőgazdasági területek igénybevételével kialakuló lakóterületeket.

Hatályos terven szereplő tömbfeltárások:

1. Kert utca folytatásával kialakítható tömbfeltárás, mely a Kossuth Lajos utca és Deák utca által határolt tömböt tárja fel,

Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből

Forrás: e közmű

2. Deák utca, Damjanich utca, Kereszt köz, Kossuth utcák által határolt tömb feltárása

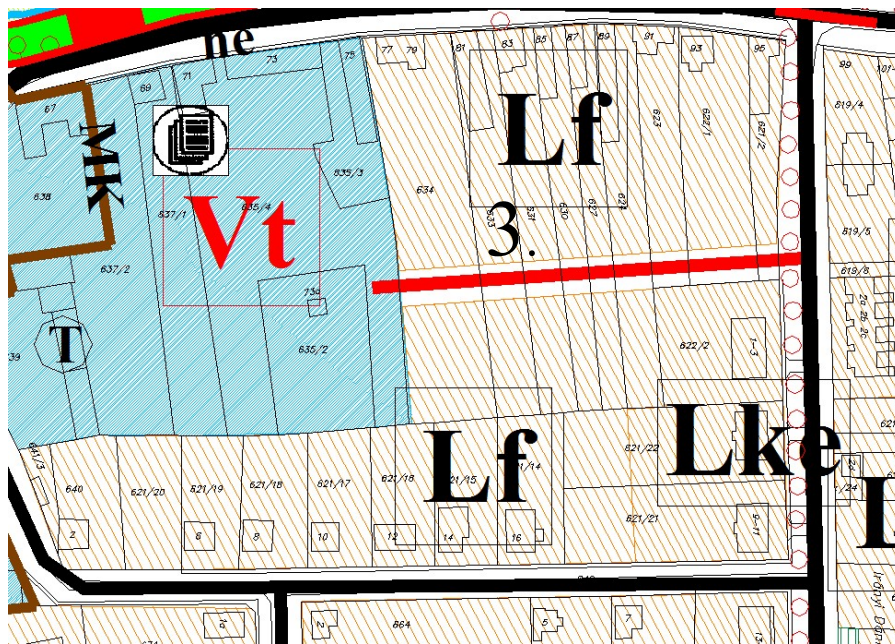
Kivonat a hatályos településrendezési tervből

Forrás: e közmű

Az ortofotón jól látható, hogy a tömb feltárására korábban tervezett út kialakítására nincs lehetőség, illetve csak épületek bontásával lehetne megvalósítani.

3. Irányi utca, Béke utca, Kossuth utcák által határolt tömb feltárása

Kivonat a hatályos településrendezési tervből

Forrás: e közmű

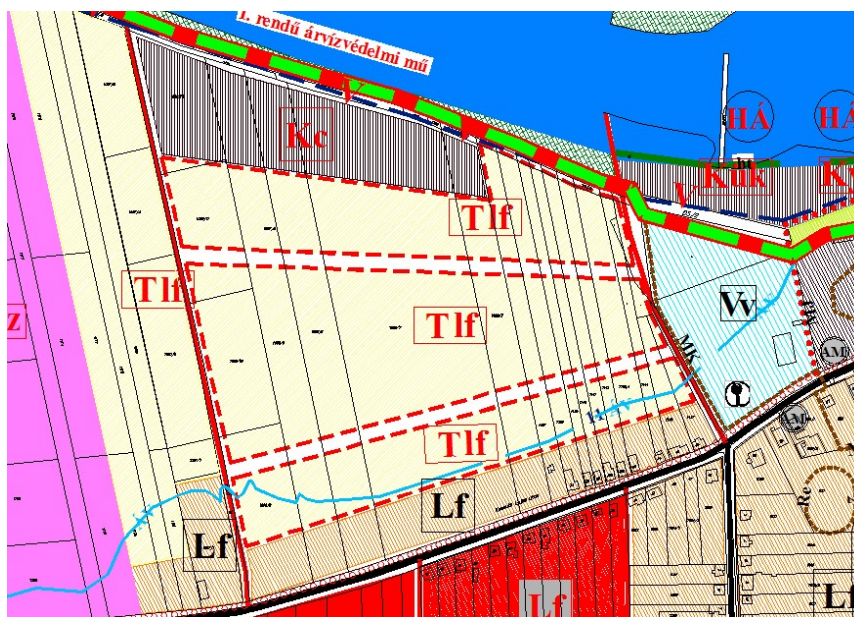
A hatályos tervben szereplő tömbfeltárások közül az önkormányzat a felülvizsgálat során csak az 1. számú, már megkezdett, Kert utcai feltárást szerepelteti.

A 2. számú tömbfeltárás nem kivitelezhető, mert a hatályos terveken szereplő tömbfeltáró út kialakítására nincs lehetőség.

A 3 számú tömbfeltárásnak nincs realitása.

Új lakótelkek kialakítását belterületi szántók és külterületi földek felhasználásával.

4. A hatályos terv a község nyugati oldalán a Kossuth Lajos utcától északra lakóterület fejlesztést, illetve tartalák lakóterületeket jelöl.

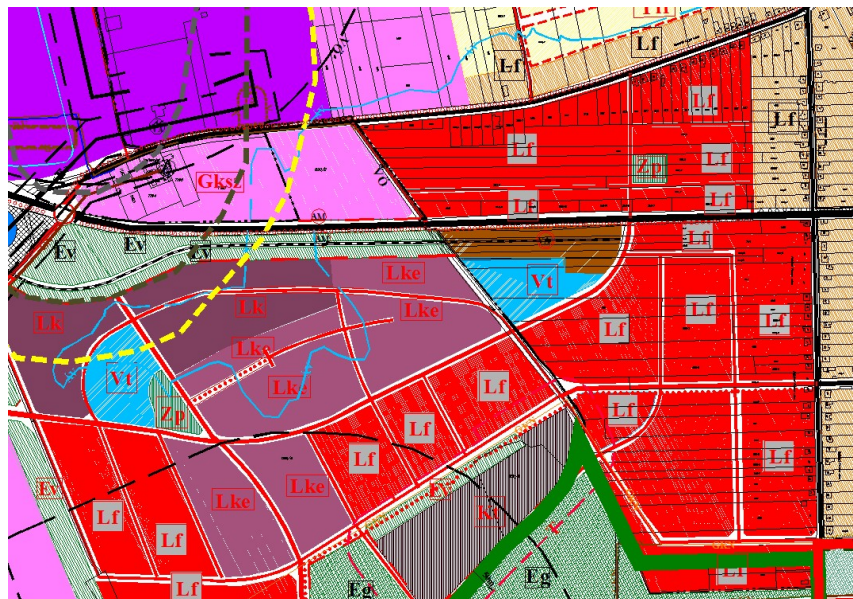
Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből

Forrás:e közmű

A Kossuth utca menti falusias lakóterület fejlesztési területet a község továbbra is szerepelteti a rendezési terv felülvizsgálata során, de a tartalák lakóterületeket nem, azok a mai használatnak (mezőgazdasági felhasználás) megfelelően kerülnek a tervekbe, annál is inkább mivel ez a terület az árvízvédelmi vonal és a folyó közé esik.

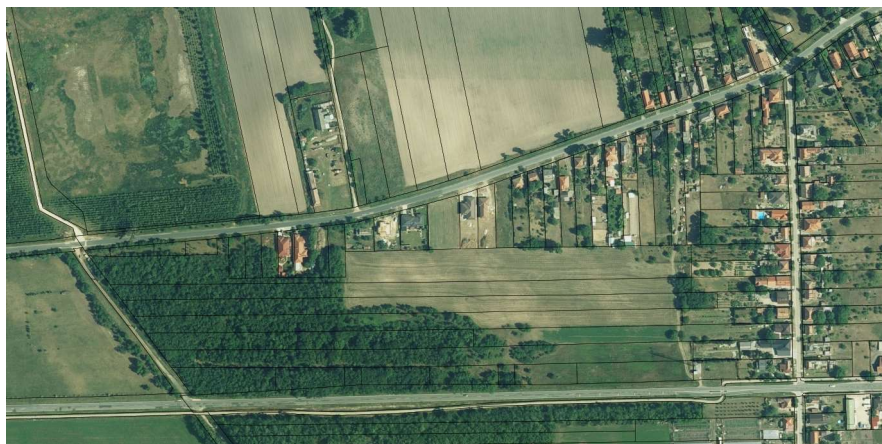
5. A hatályos terv nagy léptékű (81 hektár) lakóterület fejlesztést jelöl a Kossuth utca és az 1 számú út közötti területre, illetve az 1 számú főúttól délre fekvő területekre. A hatályos tervi fejlesztések bel és külterületeket is érintenek.

Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből

Forrás:e közmű

Forrás:e közmű

Az akkori fejlesztési elképzelések közül külterületi földek igénybe vételével kialakítandó lakóterület fejlesztések nem valósultak meg. Az elmúlt időszakban telekalakítások csak a Kossuth utca és az 1 számú főút közötti területen történtek, ezen kívül foghíjtelkek beépülése a jellemző, továbbá a meglévő belterületi lakótelkek osztásával alakultak ki telkek és történtek azokon építkezések.

A község vezetése ma túlzottnak tartja a külterületi földeket igénybe vevő korábban tervezett nagy léptékű, túlzó falusias, kertvárosi és kisvárosi felhasználású fejlesztéseket, ezeket a felülvizsgálat során nem kívánja ezeket szerepeltetni.

Jelen felülvizsgálat során, az önkormányzat elképzelései, illetve az előzetes tájékoztatási eljárás során beérkezett lakossági véleményeket egyeztetve, csak a belterületi földrészleteket érintő lakóterületfejlesztések kerülnek, falusias lakóterület felhasználási kategóriával.

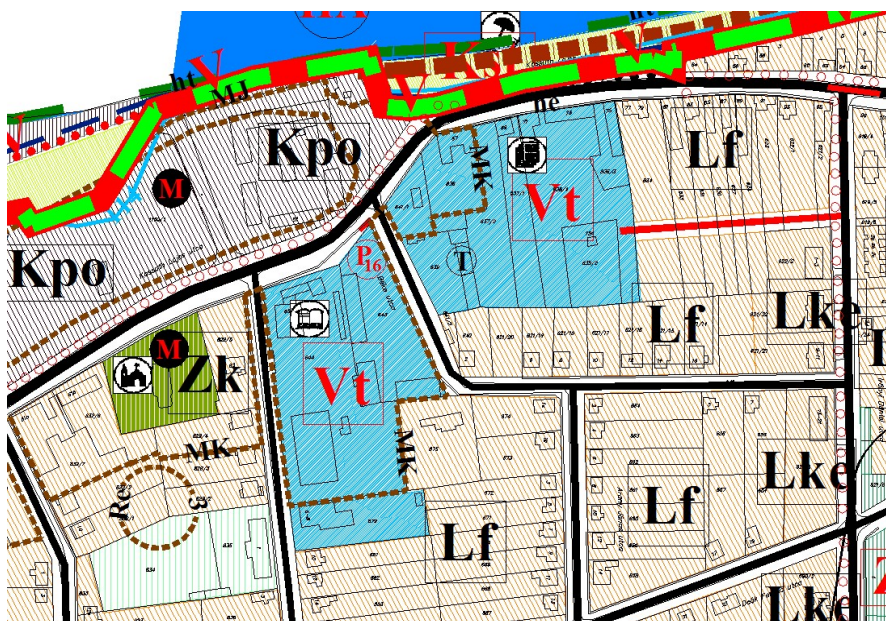
A településszerkezeti tervben olyan lakóterület-fejlesztési területet jelölük ki, amely hosszú távon biztosítja a település – önkormányzat által szabályozható, ütemezhető, a mindenkori igényeknek megfeleltethető, a településfejlesztés eszközeként használható – lakótelek szükségletének kielégítését.

Településszerkezeti, közlekedésszerkezeti szempontból a mai belterületi földeket érintő lakóterület fejlesztések jól illeszkednek majd a meglévő szerkezethez.

A fejlesztési területek túlterhelésének megakadályozása, az utcakép rendezett kialakítása, a konfliktusmentes telekhasználat megteremtése érdekében, a Gönyűn megszokotthoz igazodva, a fejlesztéssel érintett területeken is az egy telken egy lakás megengedését javasoljuk.

Intézményi területek:

A hatályos terv településközpont vegyes területeket jelöl község központjában, a Kossuth Lajos utca déli oldalán.

Kivonat a hatályos települészerkezeti tervből

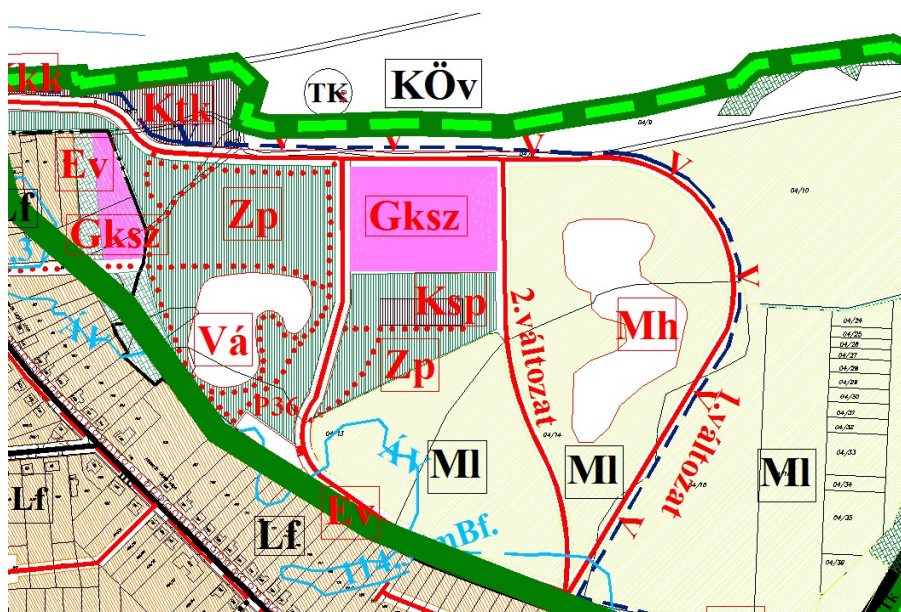
Forrás:e közmű

A hatályos terven jelölt településközpont vegyes területen elhelyezhetők a szükséges települési intézmények. A polgármesteri hivatal, az általános iskola, óvoda, múzeum, egészségház épületeit tartalmazó tömböt a felülvizsgálat intézményi és településközpont vegyes területként szerepelteti.

Gazdasági területek:

1. A település beépített területeitől keletre, a Duna mellett jelöl a hatályos terv gazdasági terület fejlesztési lehetőséget.

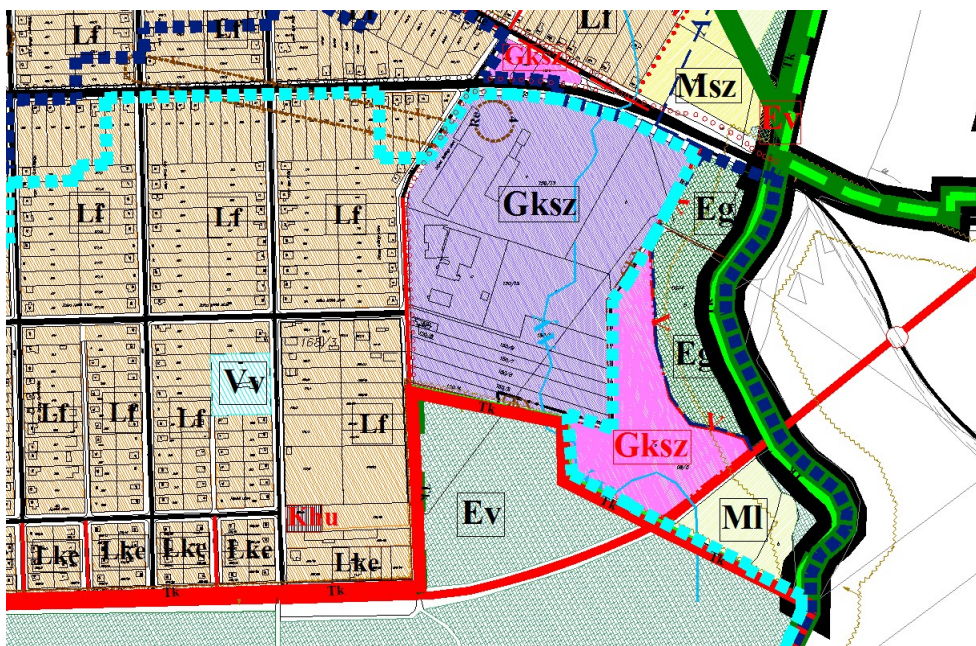
Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből

Forrás: e közmű

Ezen a területen nincsenek az önkormányzatnak fejlesztési szándékai, tovább a terület az ökológiai folyosó puffterületébe tartozik, illetve árvízveszélyes terület is, ezért az a fejlesztési terület a felülvizsgálat során nem szerepel.

2. A település beépített lakóterületi részeitől keletre a Leier Kft és a Wiesbauer-Dunahús Kft telephelyeinek területei.

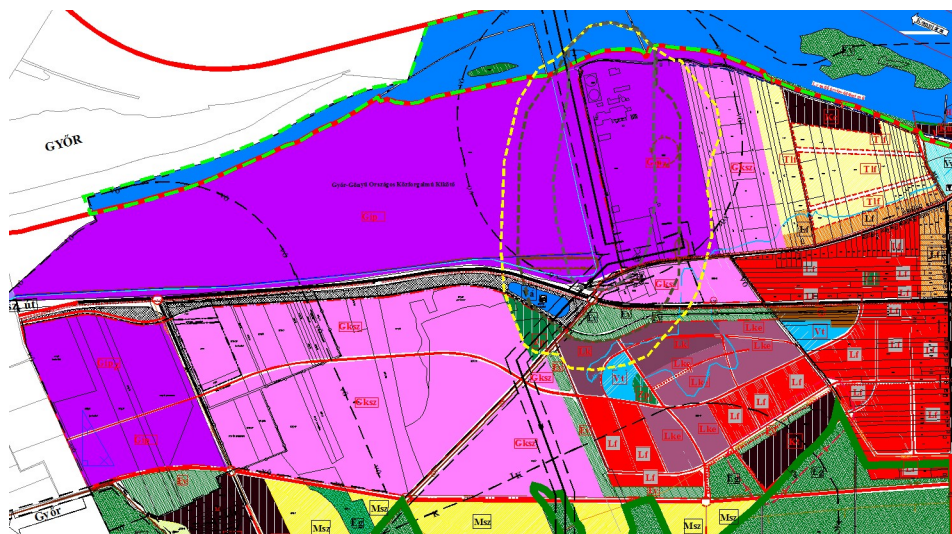

Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből

Forrás: e közmű

3. A település beépített lakóterületi részeitől nyugatra, az 1 számú főúttól északra az E-on erőmű területe, a Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő területe, továbbá az 1 számú főúttól délre tervezett kereskedelmi szolgáltató és ipari gazdasági területek.

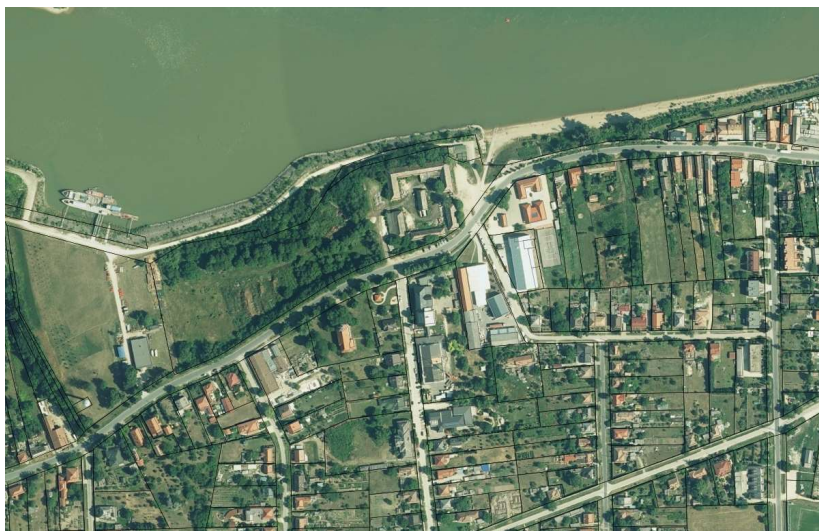
Kivonat a hatályos település szerkezeti tervből

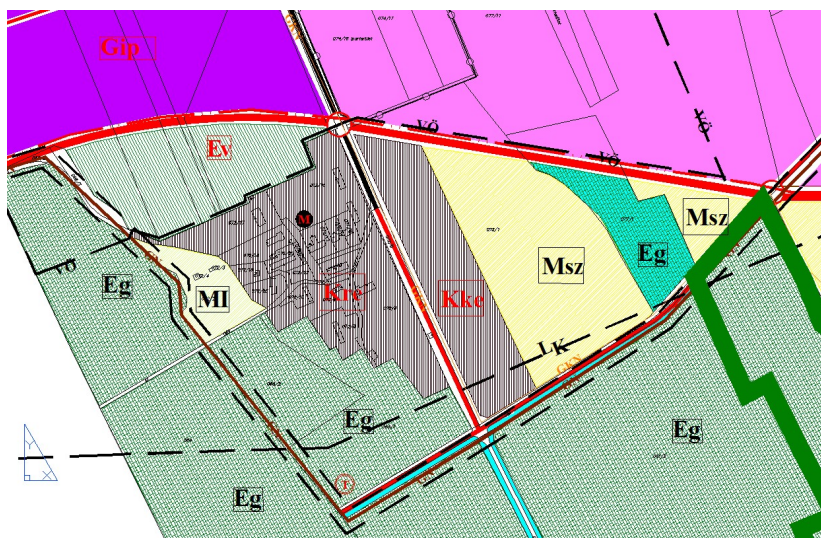
Forrás: e közmű

A Leier Kft és a Wiesbauer-Dunahús Kft telephelyeinek területeit, az E-on erőmű területét, a Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő területét, illetve a hatályos terven szereplő gazdasági célú fejlesztési területeket a felülvizsgálat során változatlanul szerepeltetjük.

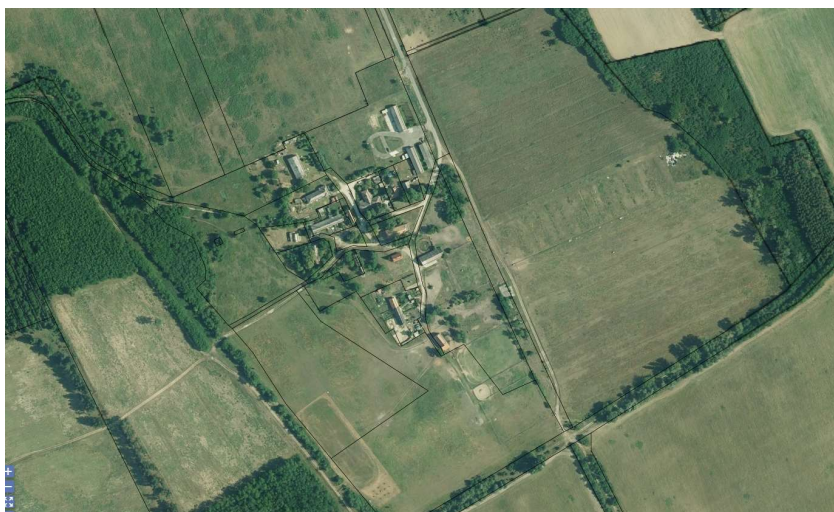

Forrás:e közmű

Kivonat a hatályos településszerkezeti tervből

Forrás:e közmű

A kemping területének kivételével a többi különleges terület a felülvizsgálat során is megmarad.

1.12. Közlekedés

Előzmények

A jelen településrendezési terv közlekedési munkarészének alapját a helyszín és a kialakult közlekedési szokások vizsgálata képezik.

Vizsgáltuk a településre vonatkozó hatályos terület, és településrendezési tervek közlekedési munkarészeit. Figyelembe vettük a fejlesztési elképzelésekben meghatározott, az infrastrukturális elemekre vonatkozó hosszú távú elképzelések közül a már megkezdett, a már elfogadott fejlesztéseket, a magasabb rendű területrendezési tervek Gönyút, illetve térségét érintő fejlesztési elhatározásokat:

- az Országos Területrendezési tervet,
- a Győr-Moson-Sopron Megyei Területrendezési Tervet,
- a szomszédos települések közigazgatási területére átvetető, hatályos tervben szereplő, illetve tervezett közlekedési vonalakat, közlekedési létesítményeket,
- a település már korábban elfogadott, illetve a már megkezdett közlekedéshálózat fejlesztési elhatározásait,
- a településen tervezett új beépítések közlekedési kiszolgálását biztosító, többnyire a mai közlekedés hálózat kiterjesztésével létrehozandó utcahálózat bővítés terveit,
- a kerékpáros hálózat meglévő, megvalósítás alatt álló, illetve tervezett vonalait.

Jelen településrendezési terv közlekedési munkarészét megalapozó fejlesztési program több részletében eltér a ma hatályos rendezési tervet megalapozó fejlesztési programban megfogalmazottaktól. Ennek leglényegesebb eleme az 1. számú Budapest-Hegyeshalom országos I. rendű főút települést elkerülő szakaszának elhagyása. Kisebb módosításokat eredményezhetnek az eredeti településrendezési terv jóváhagyása óta eltelt időszakban történt módosítások felülvizsgálata, illetve a módosuló beépítésre szánt területek közlekedési feltárása.

Gönyű közigazgatási területét átszeli:

- az 1. számú Budapest-Hegyeshalom országos I. rendű főút,
- az EuroVelo® 6-os Országhatár-Győr-Budapest nemzetközi kerékpárút, Atlantic – Black Sea; magyarul: Atlanti-óceán–Fekete-tenger; a „Folyók útvonala”, a Gönyűn átvetető szakaszt Magyarországon Duna menti kerékpárútnak nevezik
- Országos kerékpárút-törzshálózat elemei között „1. A” besorolással szereplő „Felső-Dunamente kerékpárútvonala”. Ennek elemei:
- (Szlovákia - Ausztria) - Rajka - Bezenye - Mosonmagyaróvár - Halászi - Darnózseli - Hédervár - Ásványráró - Dunaszeg - Györladamér - Győrzámoly - Győrújfalú - Győr - Vének - Gönyű - Komárom - Almásfüzitő - Dunaalmás - Neszmély - Süttő - Lábatlan - Nyergesújfalú - Tát - Esztergom - Pilismarót - Dömös - Visegrád - Dunabogdány - Kisoroszi - Tahitótfalu - Szigetmonostor - Szentendre – Budapest.

Gönyű közigazgatási határán húzódik:

- Északon a Duna, mely egyben országhatár is Szlovákia felé és a 17/2002. (III. 7.) KöViM rendelet, 3. számú melléklet, „A víziutak osztályba sorolása” szerint: VI/B osztályú nemzetközi víziút, ami része a VII-es számú páneurópai közlekedési folyosónak. /Ez a Rajna-Majna-Duna-csatorna és ez kapcsolja össze az Északi-tengert a Fekete tengerrel. Magyar kikötői: Győr-Gönyű, Komárom, Budapest-Csepel, Dunaujváros, Baja, Mohács, Déli határ.
- Délen, Nagyszentjános felé a közigazgatási határ az 1. számú Budapest-Hegyeshalom vasúti fővonal.

A szomszédos település közigazgatási területén húzódó, Gönyű nagytérségi közlekedési kapcsolatát biztosító fő közlekedési vonalak:

- Gönyű nem rendelkezik vasútállomással, sem vasúti megállóhellyel, ezek csak a szomszédos településeken vehetők igénybe.
- A térség külső: nemzetközi, országos, regionális közúti kapcsolatai szempontjából meghatározó az M1. jelű Budapest-Hegyeshalom autópálya, ám ez Gönyű közigazgatási területén kívül vezet, bár az M1. jelű autópálya 100+518 kmsz-ben lévő csomópontot „Gönyűi csomópont”-nak nevezik.

A ma meglévő, Gönyű külső közlekedési kapcsolatait biztosító vonalak vonatkozásában a terv távlatában változás nem várható. A közigazgatási területét is érintő közlekedésfejlesztések közül a külső közlekedési kapcsolatot adó országos közlekedési vonalak vonatkozásában jelentős változtatások nem várhatók, a meglévő főbb közlekedési vonalak a helyükön maradnak, a tervezett vonalak pontosításra kerültek, kerülnek.

A település külső közlekedési kapcsolatait biztosító főút hajdani és mai települési átkelési szakaszai képezik a belső közlekedési hálózat gerincét, és ez várhatóan így is marad, ebben jelentős változás nem várható.

Közlekedésföldrajzi és közlekedéstörténeti áttekintés

Közlekedésföldrajzi elhelyezkedés:

Gönyű, Győr és Komárom között a megye keleti szélén a Mosoni-Duna és a Nagy-Duna találkozásánál fekszik, országos fő közlekedéssel rendelkező nem városi rangú település. Északi határa a Duna, mely ma már egyben országhatár is. A település kialakulásában, illetve közlekedési feltárásában meghatározó szerepe volt a Dunának, mint fő közlekedési vonalnak és az ahhoz igazodó közutaknak. A település közúti közlekedési hálózatának gerincét a hajdani vonalon vezetett és a mai vonalán vezetett 1. számú főút települési átkelési szakaszai: a Kossuth Lajos utca, illetve a Bajcsy-Zsilinszky Endre utcák adják.

Gönyű szomszédos települései:

- Magyarországon csupán kettő szomszédja van:
  - Nyugatról a térség meghatározó városa, a megyeszékhely, Győr,
  - Délről és keletről Nagyszentjános
- A határon túl, a Duna bal partján Szlovákiában:
  - a Nyitrai járásba tartozó Kolozséma.

Gönyű közigazgatási határa több irányból is természetes és művi topográfiai elemekhez igazodik:

- Északon a Duna folyamhoz
- Keleten a Cuha-Bakony érhez (Cuha patakhoz)
- Délen az 1. számú Budapest-Hegyeshalom vasúti fővonal.
- Nyugaton a közigazgatási határ egy szakasza igazodik a Szentiváni csatornához

A település szomszédsági kapcsolatait a település belterületét kettészelő 1. számú Budapest-Győr-Hegyeshalom (országhatár) főút biztosítja. Ezen az úton szomszédos települések elérhetősége:

- Nyugatra Győr, melynek centruma Gönyű központjától 16 km,
- Keletre Ács városát elkerülő szakasz 14 km,
- Keletre a következő város Komárom, melynek centruma 24 km

Az 1. számú főútból közel Gönyű-Nagyszentjános közigazgatási határától, már Nagyszentjános közigazgatási területén, a 108+185 kmsz-nél ágazik ki a 8152. jelű Gönyű-Nagyszentjános-Böny országos mellékút, összekötőút, melyen Nagyszentjános, illetve a nagyszentjánosi vasútállomás 4,1 km-re, az autópálya csomópontja 7,8 km-re van.

A település és térségének meghatározó városa a hajdani Győr vármegye, ma a Győr-Moson-Sopron megye székhelye Győr, mely a községből közvetlenül, más település érintése nélkül érhető el. A térség meghatározó hajdani és mai fő közlekedési elemei a Dunával párhuzamosan futnak Ny-K irányba. Így vezet a település kialakulása szempontjából meghatározó hajdani és tőle délre mai 1. számú főút, tőle D-re, vele párhuzamosa futó 1. számú vasútvonal és attól még délebbre a mindezekkel párhuzamosa futó M1. jelű autópálya.

Szintén a mai főúttól délre jelölte ki a hatályos településrendezési terv a települési átkelési szakasz kiváltására az 1. számú főút újabb, települést elkerülő szakaszát, melyet jelen terv már nem tartalmaz. Ennek indokai:

- Már nem szerepel a 2019 március 15-e óta hatályos OTrT-ben /ez a 2018. 139. törvény/.
- Nem indokolják a települési átkelési szakaszon mért keresztmetszeti forgalmi adatok, illetve az ez alapján hosszútávra előrebecsült forgalomnagyságok.
- Az átkelési szakasz forgalmát szelektálták, annak teljes hosszában független pályás kerékpárút készült.
- A településnek szüksége van a főút által generált gazdasági erőre, lehetőségekre.
- A hatályos tervben jelölt elkerülőúti vonal védett területeket érint.
- A szomszédos település, Győr MJV hatályos és tervezett településrendezési terve nem tartalmazza a javasolt elkerülőút Győr közigazgatási területére eső folytatását.

A település fejlődését mindig is a térségben betöltött fontos szerepe határozta meg és az utóbbi évtizedben is egyre fontosabbá vált a Győrrel, illetve a nagy Dunával való kapcsolat. Ez tovább erősödött a Győr-Gönyű országos kikötő elkészültével, mely már magában is jelentős gazdasági erőt képvisel, de az ehhez kapcsolódó, már elkészült gazdasági területtel tovább fokozódott. Ennek hozamánycént Győr közigazgatási területén elkészült az 1. számú Budapest-Győr-Hegyeshalom vasúti fővonalból Győrszentiván állomáson kiágazó 201G jelű Győrszentiván–Győr–Gönyű Kikötő vasútvonal, mely Győr közigazgatási területén teherpályaudvarral rendelkezik. Ez lehetőséget biztosít a vonal továbbvezetésével Gönyű vasúti közlekedésbe való bekapcsolására és távlatban egy Gönyű-Győr-Pannonhalma HÉV kialakítására.

Ez is egy olyan lehetőség, mely a közlekedés-földrajzilag kedvező fekvéséből adódik és adódott a múltban is, hiszen itt ért egymás közelébe a vízi szállításban nagy jelentőségű Öreg (nagy) Duna és a vele nagyjából párhuzamosan haladó már az ókorban kialakult kelet-nyugat irányú szárazföldi útvonál.

Közlekedéstörténeti áttekintés:

Gönyű szerencsés földrajzi elhelyezkedéséből adódóan már nagyon régóta, és folyamatosan lakott hely volt. Erre 5000 évvel azelőtről a kőkorszakból, 2000 évvel azelőtről a bronzkorszakból, illetve 900 évvel azelőtről leletek is bizonyítják. Mégis igazán jelentőssé a római birodalom idején vált, hiszen a nagy mennyiségű áru szállítására hajókat használtak, valamint a légiók mozgásának és a kereskedelem biztosítása érdekében utakat létesítettek.

A rómaiak négy évszázados uralmának idejéből több lelőhely is ismert, számos települési nyom maradt fenn. Ásatások során földbeásott római kori házak falainak egész sorát találták meg temetővel együtt, és egyes leletek bizonyossága szerint a Duna egykor római lakótelepet hódított el a szárazföldtől. A házak egyikének a kertjében a korabeli közlekedéshez, a korabeli úthálózatához tartozó római mérföldkövet találtak. Többek között itt húzódott a limesek vonala, melynek egy őrtornyát az elmúlt időszakban megtalálták és feltárták. A limesek mentén aztán településeket létesítettek, például Ács és Gönyű között levő Vaspusztánál. Létrehoztak katonai táborhelyeket is, például pont Gönyűnél egy "Ad Statuas" nevű római katonai állomást, amely az Arrabonát és Brigeliumot összekötő út mellett húzódott. (Arrabonát, mai néven Győrnek, Brigeliumot pedig Szőnynek nevezik.) A két település között, akkori mértékkel nagy volt a távolság (50 km), ezért kellett egy ló váltó, pihentető állomás az úton, mely a településen át vezetett. Ekkor merült fel először a Győr és Komárom közötti váltóhely szükségessége, mely aztán újra és újra létrejött. Ezt követően főleg a vízi közlekedés volt Gönyű fejlődésének meghatározója.

Az első írásos emlékek a X. századból már vannak, a község ekkor a Duna és az ettől kb. 1 km-re húzódó országút között feküdt.

1680. után kezdődhetett meg az intenzívebb hajózás és 1690-ben Gönyűn ismét hajósok és vízimolnárok ütnek tanyát. Gönyűnek ekkor már révjoga volt.

A XIX. század nagy változásokat hoz a vízi közlekedésben. A század elején megkezdik a Duna végleges szabályozását, ami kisebb, nagyobb megszakításokkal kitart a század végéig. 1830-ban végigfutott a Dunán az első gőzhajó. Ezt követően a dunai gőzhajózás 1831. év február 1-én kezdődött. Ettől kezdve Győrnek meg volt az összeköttetése Budapesttel, sőt le egész Zimonyig meg voltak a

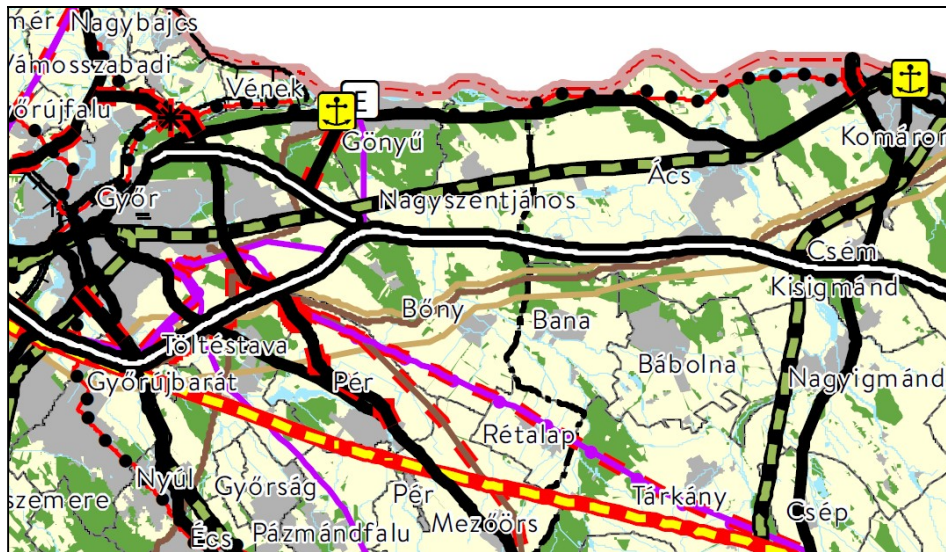
rendes hajójáratok. A nagy európai vízi országokat összekötő folyó ezután ideális életteret biztosított a partján letelepült embereknek.

Az országút még az 1784-es (József császár féle) térkép szerint is a falu alatt haladt. A község fő utcája ezzel nagyjából párhuzamosan húzódott közel a Dunához. Gönyű a múlt század végéig lényegileg egyutcas település volt a római alapokra alapozott történelmi korosabb épületekből álló régi pesti út mentén. A település belső közlekedés hálózatán érződik a mind a hajdan „egy utcás” falu léte, mind a tervszerű út áthelyezés és településfejlesztés hatása. A község intenzív területi terjeszkedése a század elején kezdődött és az első felében alakult ki a régi fő utcától délre a szabályos, derékszögű hálózatot alkotó utca rendszer.

A közlekedés fejlesztést megalapozó megállapítások

A hatályos Országos Területrendezési Terv /2018. évi 139. tv./

Gönyűt és szűkebb térségét az alábbi fő közlekedési hálózati elemek érintik:

Kivonat az OTrT-ből / 2018 évi 139. tv./

Gönyű közigazgatási területét átszeli:

- az 1. számú Budapest-Hegyeshalom országos I. rendű főút
- Győr-Gönyű országos kikötő
- az EuroVelo® 6-os Országhatár-Győr-Budapest nemzetközi kerékpárút, mely országos kerékpárút-törzshálózat eleme.

Gönyű közigazgatási területével határos:

- Duna folyó, VI/B osztályú nemzetközi víziút, ami része a VII-es számú páneurópai közlekedési folyosónak.
- az 1. számú Budapest-Hegyeshalom vasúti fővonal,

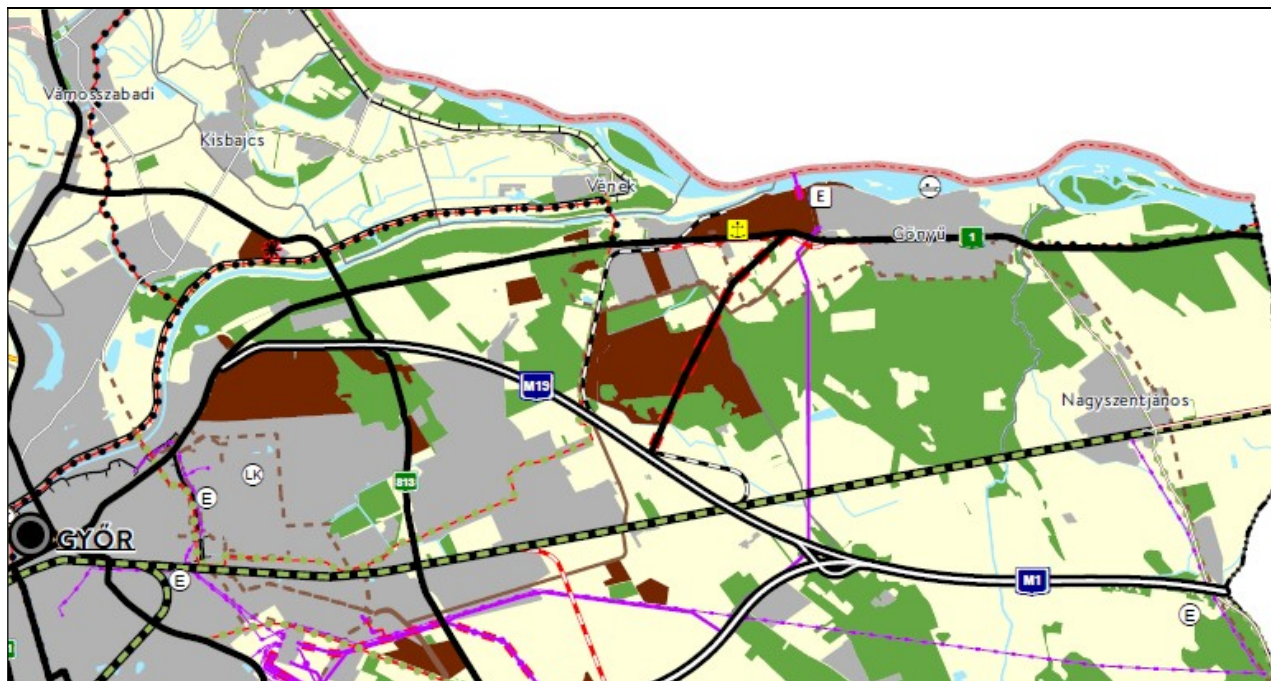
Gönyű térségét érinti:

- az M1. jelű Budapest-Hegyeshalom autópálya,
- M19 jelű Gönyű-Győr gyorsforgalmi út,
- M19 jelű gyorsforgalmi utat az 1. számú főúttal összekötő tervezett II. rendű főút.

Győr-Moson-Sopron megye területrendezési tervét 2020-ban a közgyűlés

- a 15/2020 (V.5.) számú határozatával, illetve
- az 5/2020 (V.5.) számú rendeletével hagyta jóvá.

A megyei területrendezési terv 2020. május 15-től hatályos.

Kivonat Győr-Moson-Sopron Megyei Területrendezési Tervből

A hatályos Győr-Moson-Sopron Megyei Területrendezési Terv feltünteti, pontosítja az Országos Területrendezési Tervben jelölt fő közlekedési vonalakat:

- az 1. számú Budapest-Hegyeshalom országos I. rendű főutat megtartja a mai vonalán
- Győr-Gönyű országos kikötő,
- az Országhatár-Győr-Budapest országos kerékpárút-törzshálózat elemet,
- Duna folyó, VI/B osztályú nemzetközi vízi utat,
- az 1. számú Budapest-Hegyeshalom vasúti fővonalat,
- az M1. jelű Budapest-Hegyeshalom autópályát,
- M19 jelű gyorsforgalmi utat,
- M19 jelű gyorsforgalmi utat az 1. számú főúttal összekötő tervezett II. rendű főutat

A hatályos Győr-Moson-Sopron Megyei Területrendezési Terv Gönyű térségében további közlekedési vonalakat, létesítményeket jelöl:

- Györszentiván–Győr-Gönyű Kikötő vasútvonalat, Győr közigazgatási területén
- A Vének–Győr-Gönyű Kikötő mellékutat
- A fenti útvonalon tervezett hidat
- Györszentiván–Győr-Gönyű Kikötő térségi kerékpárút hálózati elemet
- Gönyű-Nagyszentjános térségi kerékpárút hálózati elemet
- Határátlépési pontot a Duna folyón
- Gönyű-Kolozsnéma kompátkelőhelyet

A hatályos településrendezési terv

A hatályos településrendezési terv kitért a település külső, országos, nagytérségi és szomszédsági közlekedési kapcsolataira, mind közúti, mind közösségi, mind kerékpáros közlekedés vonatkozásában. Megoldást tartalmaz a belső közúthálózat szerkezetének fejlesztésére, tárgyalta a keresztmetszeti elrendezéseket, vizsgálta a járműtárolás módjait, tárgyalta a kerékpáros és gyalogos közlekedéshálózat fejlesztési lehetőségeit.

A ma meglévő külső közlekedési kapcsolati rendszert alkotó vonalakon, ahol nem szükséges, ott nem változtatunk rajta. A tervezett fő közlekedési vonalak közül javaslatot teszünk az 1. számú Budapest-Hegyeshalom I. rendű főút települést elkerülő szakaszának felülvizsgálatára.

A most készülő településrendezési tervi felülvizsgálat során a közlekedési munkarész legjelentősebb változtatását jelenti az 1. számú főút települést elkerülő szakaszának elhagyása a korábban tárgyalt indokok alapján. Ennek következménye az 1. számú főút mai vonala és az 1. számú főút tervezett elkerülő szakasza közötti, tervezett gazdasági területet feltáró úthálózatát több szakaszon is módosítani kell.

A település belterületén kialakult utcahálózati rendszert tiszteletben tartjuk, ám ha szükséges javaslatot teszünk módosításukra. A jelen módosítás során a módosuló beépítésre szánt területek közlekedési feltáró rendszerét szükség szerint felülvizsgáljuk, ha szükséges módosítjuk a meglévőségek lehető legnagyobb mérvű megtartásával, a kialakult közlekedési szokások tiszteletben tartásával, a módosítás céljaként megfogalmazottaknak megfelelően.

A jelen településrendezési tervi felülvizsgálat várható közlekedési hatásai:

A jelen településrendezési tervi felülvizsgálata során az egyes területi egységek övezeti besorolása jelentősen nem változik és nem szükséges az azokat feltáró közúthálózati elemek besorolásán sem változtatni. A tervezett településrendezési változtatásoknak a település mai külső megközelítésekben, illetve a belső úthálózatának mai meglévő szerkezetére tekintve nem lesz mérhetően módosító hatása a mai állapothoz, illetve az elindított fejlesztésekhez képest.

Mivel a felülvizsgálat során a területhasználat alapvetően a mai használathoz képest nem fog változni, ezért várhatóan nem lesz jelentős, mérhető forgalomnövekedés, ugyanakkor a jelenleg folyó beruházások eredményeképpen jelentős minőségi javulás várható.

A tervezett közúthálózati fejlesztések következtében egyes utak esetében változhat az utakra jutó forgalom nagysága és összetétele is.

A felülvizsgálat során vizsgáltuk, hogy lesz-e jelentős funkcióváltás az egyes terület egységeken és mivel ilyen nem várható, a járműtárolás rendszerében és módjában sem várható jelentős változás. A meglévő, kialakított járműtároló egységek felhasználásával, a hatályos rendezési tervben jelölt járműtároló egységek kialakításával a parkolás az egyes terület egységeken megoldott, megoldható. A jelenleg folyamatban lévő közlekedéscélú beavatkozások, illetve a tervezett módosítások következtében a hatályos rendezési tervben szereplő gyalogos, és kerékpáros hálózat kiteljesedik.

Külső közlekedési kapcsolatok

Gönyű közigazgatási területén a hatályos rendezési terv jóváhagyása óta is történtek, a ma meglévő közlekedési hálózatot érintő beavatkozások. Befejeződött a Győr és Gönyű közötti független pályás, egyoldali, kétirányú forgalmú kerékpáros útszakaszok összekapcsolása, így az mára már egységes vonalat alkot. Ezzel a főút teljes hossza mentes lett a kerékpárosoktól, illetve biztonságossá vált a kerékpáros közlekedés Győr és Gönyű között. A kerékpáros út építése Komárom irányába folytatódott. A közúti közlekedés minőségének jelentős javulását eredményezheti a települést érintő, térségének megközelíthetőségét biztosító országos utak megfelelő /az előírásokban szereplő/ szintre való kiépítése.

A korábbi településrendezési tervben szereplő főúti elkerülő szakasz szükségességét ma már nem támasztják alá a forgalom fejlődési adatok, megvalósításának realitása ezzel oly mértékben csökkent, hogy javaslatot teszünk az elkerülő szakasz tervből történő elhagyására.

Gönyű térségében befejeződött a kikötő kiépítése. Elkészült az országos közforgalmú kikötő és kombinált terminál, amelyből már működik a Győr területén megvalósult Ro-Ro terminál, és a Gönyű területén is megvalósult a hajórakodó, megtörtént a partfal korszerűsítése.

Beindult a Budapest-Bécs közötti vízi személyszállítás. Még csak alkalmanként működik a szomszédos Szlovákia felé a kompjáráttal létesítendő vízi személy és teherforgalom.

Átadásra került a Györszentiván–Győr-Gönyű Kikötő vasútvonal, a hozzá tartozó Győr-Gönyű Kikötő teherpályaudvar, állomásépülettel, állomási bekötőúttal és parkolókkal. Megkezdődött a tágabb térség közúti közlekedését meghatározó M1 jelű Budapest-Hegyeshalom autópálya Budapest-Győr szakaszának korszerűsítése, három sávra bővítése.

Légi közlekedés

Gönyű település területe légi közlekedéssel közvetlenül nem érintett.

Tágabb térség tekintetében Péternél, mintegy 22,5 km távolságra működik az 5 hazai nemzetközi forgalom fogadására is alkalmas repülőtér egyike. A péri repülőtér OTrT szerinti besorolása: "II. osztályú, azaz egyéb kereskedelmi repülőtér". Egy egyszerűbb közúti megközelítést biztosíthat a tervezett M19 jelű gyorsforgalmi utat az 1. számú főúttal összekötő tervezett II. rendű főút kiépítése. Ennek megléte esetén az 1. számú főút egy rövid szakaszának használatával lenne elérhető az M19 jelű Gönyű-Győr gyorsforgalmi út, azon keresztül az az M1. jelű Budapest-Hegyeshalom autópálya, ahonnan a tervezett, Pér-M1-M19-Vámoszabadi út közvetlen kapcsolatot fő közlekedési közúti kapcsolatot biztosíthatna.

A reptér technikáját folyamatosan korszerűsítették, már éjszakai leszállító berendezés is van. A kifutópályát 2013-ban 2070 m hosszúra és 15 m szélesre bővítették, így az akár Boeing 737-es gépek fogadására is alkalmas. Az északnyugati légi forgalmat zavarhatja a sashegyi hulladék feldolgozó füstje, miértis a légi folyosó az M1 autópálya felett kerüli meg Győrt. A péri repülőtér OTrT szerinti besorolása: "II. osztályú, azaz kereskedelmi és bizonyos nem kereskedelmi repülőtér", nem rivalizál a pápaival, mert eltérő a funkciójuk. Péren sportrepülés is van. A légi közlekedés fellendülését a légi ingaforgalma hozta meg, amely az évi mintegy 30000-es utasforgalom és Cargo forgalom nagyobb részét teszi ki.

13 km-re Győrújbaráton található IV kategóriájú repülőtér, fel- leszálló hely, melyhez 30x30-as betonozott pálya tartozik.

Vízi közlekedés

Gönyű település közigazgatási területe határos Duna folyóval. A Duna folyó nemzetközi vízi közlekedési vonal, melyen a település kikötővel rendelkezik, itt van a Győr-Gönyű nemzetközi kikötő /a hatályos OTRT besorolása szerint Győr-Gönyű országos kikötő/, illetve itt működik /ma még csak időszakosan/ a Gönyű-Kolozsnéma kompátkelőhely, melyhez határátlépési pontot is tartozik /a kompátkelőt és a határátlépési pontot a Duna folyón a hatályos megyei területrendezési terv is tartalmazza/

A 17/2002. (III. 7.) KöViM rendelet, 3. számú melléklet, „A víziutak osztályba sorolása” szerint: VI/B osztályú nemzetközi víziút, ami része a VII-es számú páneurópai közlekedési folyosónak. /Ez a Rajna-Majna-Duna-csatorna és ez kapcsolja össze az Északi-tengert a Fekete tengerrel. Magyar kikötői: Győr-Gönyű, Komárom, Budapest-Csepel, Dunaújváros, Baja, Mohács, Déli határ.

Maga a folyó belvízi és nemzetközi hajózási útvonal.

A Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő 1992-ben nyílt meg. 2007-re intermodális központtá vált, mivel a vízi út mellett közúton és vasúton is elérhető. Üzemeltetését 2012-ben a MAHART Zrt. vette át. Éves forgalma – több év óta – átlagosan 300 000 tonna, ehhez jön a kikötőbe települt ipari vállalkozások dinamikusan növekvő, további teherforgalma. Jellemző áruk a szemes termények, műtrágya, hulladék vas, illetve acélárak. Túl súlyos, illetve túlméretes áruk rakodása is folyik, valamint zárt, fedett raktározási lehetőség is van. A hat hajóállás között rézsús, függőleges partfalas és RO-RO rámpás is található.

Gönyű közigazgatási területén működik a VIZIG téli kikötője, amely a Vízügy vízi járműveinek kikötőhelye. Itt biztosítanak lehetőséget a vízi járműveinek azok szervizelésére, karbantartására.

A „Régi kikötő”-t, a kavicsosztályozóval a Kikötő utca végén főleg kavics kirakásra használják.

Már rendelkezik tervekkel a tervezett jacht kikötő a régi postakocsi fogadónál a nemzetközi vízi turizmus kiszolgálására.

Kötőpályás közlekedés

Gönyű közigazgatási területét nem metszi át vasúti terület, ám délen Gönyű-Nagyszentjános közigazgatási határán húzódik az 1. számú Budapest-Hegyeshalom vasúti fővonal. A vonal kezelője a MÁV Zrt. Az 1. számú Budapest-Hegyeshalom vasúti fővonal korszerűsítése a megtörtént. A vonalat 160 km/h haladási sebességre 1997 év végére átépítették úgy, hogy a vonatszám növekedésével is számoltak.

Gönyű nem rendelkezik vasútállomással, sem vasúti megállóhellyel, ezek csak a szomszédos településeken vehetők igénybe. A legközelebbi megállóhely a szomszédos település, Nagyszentjános közigazgatási területén 4,1 km távolságra van. A térség vasúti gócpontja a szomszédos település Győr MJV centrumában lévő vasúti pályaudvar, mely a város intermodális központtá kíván fejleszteni. Gönyűről egyszerűen, a települést kettészelő 1. számú főúton érhető el, távolsága a mindennapi utazás szempontjából nagy, 16 km. A győri vasútállomáson nem csak a nemzetközi, országos, regionális vasúti vonalak vehetők igénybe, de a vasútállomással szomszédos területen van a helyi, a helyközi, a távolsági és nemzetközi autóbusz állomás is, ahol a közúti közforgalmi közlekedés is.

Gönyű térségében, a Győr-Gönyű nemzetközi kikötőhöz kapcsolódóan megvalósították a 201G jelű Györszentiván–Győr-Gönyű Kikötő vasútvonalat. A vasútvonal teljes egészében Győr közigazgatási területére esik. Ez a vonal Győr közigazgatási területén, Györszentiván állomáson ágazik ki az 1. számú Budapest-Győr-Hegyeshalom vasúti fővonalból, és a kikötőnél, az 1. számú főúttól délre teherpályaudvarral, állomási épülettel rendelkezik. Az állomástól kertivágány kapcsolatot létesítettek a kikötőhöz kapcsolódó gazdasági területre, mely vonalszakasz, illetve vágány hálózati rendszer már Gönyű közigazgatási területére esik. Győr hosszútávú közlekedésfejlesztési terveinek egy pontja az agglomerációs /HÉV jelegű/ vasúti közlekedés megvalósítása. Ebben szerepel egy tervezett Gönyű-Győr-Pannonhalma vonal is. Erre felkészülve tartalmazza Gönyű hatályos településrendezési terve a Györszentiván–Győr-Gönyű Kikötő vasútvonal Gönyűig történő meghosszabbítását, jelölt ki Gönyű közigazgatási területén egy fejpályaudvar elhelyezésére alkalmas területet.

Közúti közlekedés

Gönyű külső közúti közlekedési kapcsolatait, kapcsolódását a nemzetközi, országos, térségi kapcsolatokat biztosító közlekedéshálózatokhoz és még a szomszédsági kapcsolatokat is a települést feltáró, a települést kettészelő meglévő 1. számú Budapest-Hegyeshalom országos I. rendű főút biztosítja. Gönyű közigazgatási területét az 1. számú főúton kívül más országos közút nem szeli át, nem érinti.

Gönyű térégében, a szomszédos települések közigazgatási területén vannak a Gönyű külső közúti közlekedési kapcsolatait biztosító utak: a Nagyszentjánossal kapcsolatot adó 8152. jelű Gönyű-Nagyszentjános-Böny országos mellékút, összekötőút; az M1. jelű Budapest-Hegyeshalom autópálya.

Gyorsforgalmi utak:

Gönyű térségének külső közúti közlekedési kapcsolatát elsődlegesen az M1 jelű Budapest-Győr-Hegyeshalom autópálya biztosítja, de ez nem halad át, nem érinti Gönyű közigazgatási területét.

A M1. jelű Budapest-Hegyeshalom autópálya

Gönyű térségének legfontosabb nemzetközi, nagytérségi kapcsolatait az M1 jelű Budapest-Hegyeshalom autópálya biztosítja. A pálya elkerüli a település közigazgatási területét, Gönyűtől délre, Nagyszentjános közigazgatási területén húzódik. A pályára feljutni csak más települések területén lehet. A legrövidebb elérési útvonal a 8152. jelű Gönyű-Nagyszentjános-Böny országos összekötőút, melyen a „Gönyű csomópont” 7,8 km-re van.

Maga a pálya az 1. számú Budapest-Hegyeshalom vasútvonalon túl, attól D-re azzal párhuzamosan halad a település közigazgatási területén kívül. Jelen elképzelések szerint az autópálya forgalmának növekedése miatt annak 2x3 sávokra bővítését tervezik Budapest-Győr szakaszon.

*Főutak:**Az 1. számú Budapest-Hegyeshalom országos I. rendű főút*

A települést Ny-K irányban kettészeli a főút települési átkelési szakasza. Az út itt a Bajcsy-Zsilinszky Endre nevet viseli, teljes hosszában átmetszi a község belterületét és nagyjából egy hosszú egyenes szakaszból áll. Az út korábban az ősi vonalán, a Duna mentén haladt, ez a Kossuth Lajos út. Az ősi vonal zaklatott vízszintes vonalvezetése miatt, a megnövekedett forgalom miatt, az emiatt bekövetkező zavaró hatása, balesetveszélyessége miatt az út az akkori beépített területen kívülre, a mai vonalára került. Ezt követően ez az út volt a nemzetközi kapcsolatokat is biztosító E60-as és E75-ös számú európai fő közlekedésű közúti vonala és a jelentősen megnövekedett rajta a forgalom, de ez a funkció mára már átkerült az M1 jelű Budapest-Hegyeshalom autópálya vonalára. Mára már a zavaróan nagy forgalom, illetve az átmenő jellegű nehéztehergépkocsi forgalom jelentős részét a sorozatos intézkedéseket követően: a közúti teherszállítás tarifa rendszerének korszerűsítése, a megyei matricák bevezetése az M1. jelű Budapest-Hegyeshalom autópályára terhelődött át.

Az 1. számú főút biztosít közvetlen szomszédsági kapcsolatot a térség meghatározó városával, a megyeszékhellyel, Győrrel. Ez ad közvetlen közúti kapcsolatot a szomszédos Komárom-Esztergom megyébe eső Ács és Komárom városával.

Az 1. számú főútból közel Gönyű-Nagyszentjános közigazgatási határától, már Nagyszentjános közigazgatási területén, a 108+185 kmsz-nél ágazik ki a 8152. jelű Gönyű-Nagyszentjános-Bőny országos mellékút, összekötőút, melyen Nagyszentjános, a nagyszentjánosi vasútállomással, és az autópálya csomópontja ad közvetlen közúti kapcsolatot.

Ez az út a település egyik közlekedési gerince, innen ágaznak ki, illetve több esetben ide csatlakoznak vissza a lakóterületeket feltáró kiszolgáló utak.

Az átkelési szakasról közvetlenül tárják fel a települési intézmények egy részét, s kiszolgáló létesítményeket, és lakóingatlanokat.

Az 1. számú főút gönyői átkelési szakaszát teljes hosszban függetlenpályás, kétirányú forgalmú kerékpárút kíséri.

A főút átkelési szakasza megfelelő közterületi szélességű, kétoldali beépítésű, és ingatlanhatárokhoz igazodó járdával bíró. A csapadékvíz elvezetése kétoldali nyílt árokkal történik, amelyhez a kapcsolódó zöldterület ma még nem tartalmaz egységes, összefüggő fasort.

Mellékutak:

Gönyű közigazgatási területén nem halad át, nem érinti országos mellékút. A település külső közlekedési kapcsolatainak biztosításánál a nagyszentjánosi közigazgatási területre eső 8152. jelű út a mérvadó.

A 8152. jelű Gönyű-Nagyszentjános-Bőny országos mellékút, összekötőút

Az 1. számú főútból közel Gönyű-Nagyszentjános közigazgatási határától, de már Nagyszentjános közigazgatási területén, a 108+185 kmsz-nél ágazik ki a 8152. jelű Gönyű-Nagyszentjános-Bőny országos mellékút, összekötőút. Ezen az úton közvetlenül érhető el melyen Nagyszentjános centruma, illetve a nagyszentjánosi vasútállomás, mely így Gönyű központjától 4,1 km-re van, illetve a 7,8 km-re eső autópálya csomópontja is. Az út vízszintes és magassági vonalvezetése jó, hosszú egyenes szakaszokból áll, 2018-ban az átlagos napi forgalma ÁNF= 1470 jármű/nap volt, ami nem jelentős nagyságú.

Forgalmi vizsgálat és forgalmi értékelés

Gönyű közúti közlekedéshálózati rendszerének kapcsolódását az országos közlekedési hálózatokhoz, a szomszédsági kapcsolatokat az 1. számú Budapest-Tatabánya-Győr-Hegyeshalom (OH) országos I. rendű főút biztosítja. A főút keresztmetszeti forgalmának figyelemmel kísérése folyamatos és ezekről az utakról megfelelő minőségű, és pontosságú adat áll rendelkezésünkre.

A településrendezési eszközök közül a közlekedési munkarész tartalmi követelményeinek meghatározásánál Gönyű települést a forgalmi vizsgálatok szempontjából „B” kategóriába soroltuk, azaz olyan városi státusz nélküli település, melyen országos jelentőségű közlekedési vonalak vezetnek át. Ez esetben a forgalmi vizsgálatokhoz megfelelnek az országos keresztmetszeti forgalomszámlálás öt évnél nem idősebb adatai.

Jelen településrendezési terv készítése során a forgalom várható nagyságának meghatározásához a számítás alapját az Útügyi Műszaki Előírások e-UT 02.01.31 „Közutak távlati forgalmának meghatározása előrebetítő módszerrel” képezte.

A számításhoz „Az országos közutak 20018. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma” értékeit használtuk fel.

Az 1. sz. I. rendű országos főút várható átlagos napi forgalmának meghatározása 2033. évre a 108 + 177 kmsz. és 119 + 060 kmsz. érvényességi szakaszon.

- A mérőállomás paraméterei:
  - A forgalomszámláló hely: Győr-Moson-Sopron megyében található (08)
  - Jellegét tekintve: Lakott területi (belső 2)
  - Az út kategóriája: I. rendű (KUTKA 3)
  - Típusa: M2
  - Az adat forrása: Felszorozott
  - Az utolsó számlálás éve: 2015
  - A forgalomszámlálás pontossága: +/- 15%
- A forgalomszámlálás helye: 110+360 kmsz (Gönyű, lakott terület, Győr felőli bevezető szakaszon, még az első kiszolgáló út, a Rákóczi Ferenc utcai útkereszteződés előtt)
- A hosszú távú forgalomfejlődési szorzó kiszámítása a 2018 alapévről hosszútávra előrebetítve 2033 évre:

$$f_{2018/2000} = a5832 + b324 + c18 + 1 = f1$$

$$f_{2033/2000} = a35937 + b1098 + c33 + 1 = f2$$

$$f_{2018/2033} = \frac{f_{2033/2000}}{f_{2018/2000}}$$

I. rendű főutak – KUTKA = 3 függvényparaméterei

Jármű	Paraméterek		
	a	b	c
Személygépkocsi (OSZGK, SZGK, KTGK)	0,00000608	-0,000768	0,0438
Autóbusz (OBUSZ, BUSZE, BUSZCS)	-0,00001705	0,000624	0,0028
Tehergépkocsi (OTGK, KNTGK, NTGK, POTKTGK, NYSZER, SPEC)	-0,00000423	0,000737	0,0323
Motorkerékpár (MKP)	-0,00003361	0,001767	-0,0180
Nehézármű (ONGJ)	0,00001408	0,000013	0,0339

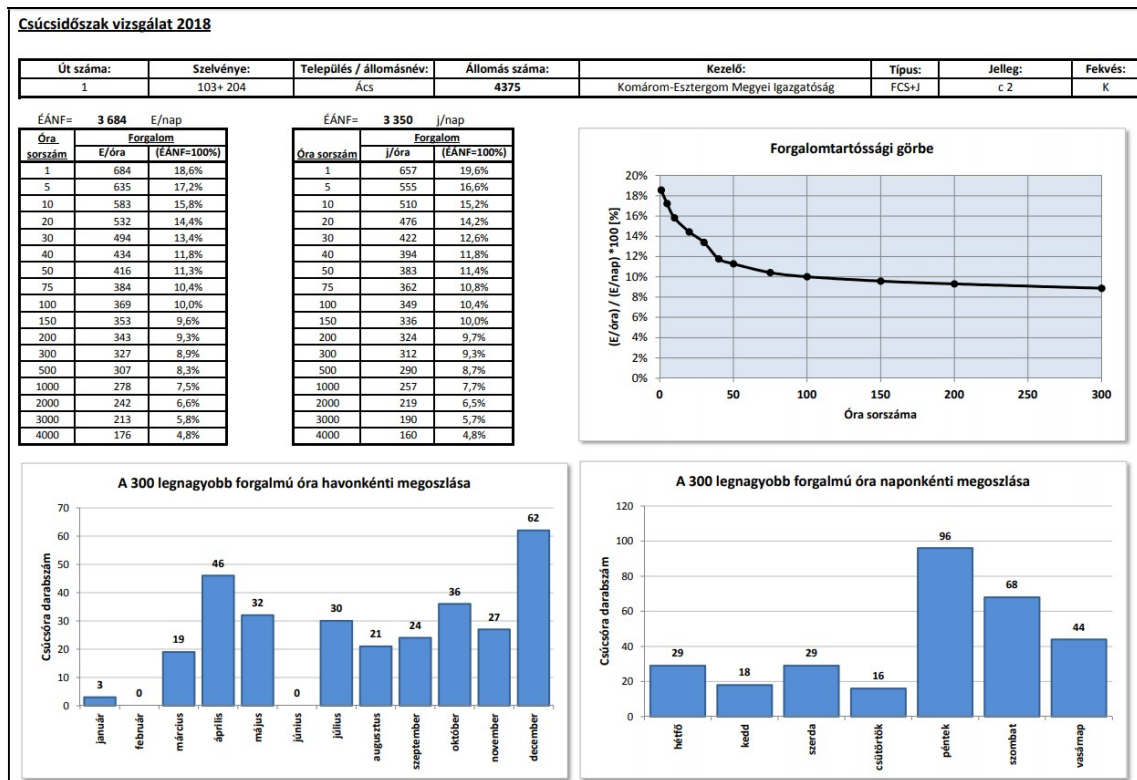
A járműosztályonkénti meglévő és várható összes forgalom

Megnevezés	Járműosztály											
	SZGK	KTGJ	BUSZE	BUSZCS	KNTGK	NTGK	POTK TGK	NYSZER	SPEC	MKP	KPF	LASS U
f _{2018/2000}	1,774078		1,144415		1,7414584			1,04		1,00		
f _{2033/2000}	1,784800		1,186600		2,5189000			1,14				
f _{2033/2018}	1,006044		1,036862		1,4461822			1,10				
Alap évi átlagos napi forgalom ÉÁNF 2018 j/nap	4006	650	59	20	122	43	49	240	0	81	-	12
Távlati évi átlagos napi forgalom ÉÁNF 2033 j/nap	4030	653	61	17	176	62	71	347	0	89	-	12
Egységjármű szorzó, (külső szakaszjellegnél)	1,0		2,5						0,8	0,3	2,5	

A 2018. évi átlagos napi forgalom: $\dot{E}ÁNF^{ÖJ}_{2018}=5282$ j/nap, ami 5871 E/nap volt,
a 2033-ban várható napi forgalom: $\dot{E}ÁNF^{ÖJ}_{2033}=5518$ j/nap, ami 6619 E/nap lesz.

A 2018 évi közút forgalom figyelemmel kísérésénél a csúcóra vizsgálatból kitűnik, hogy az 1. számú főút települési átkelési szakaszán, a Bajcsy-Zsilinszky Endre utcán átmenő forgalomban két csúcs is tapasztalható: áprilisban és december hónapokban. A heti forgalom hétfőtől csütörtökig alacsony szintű és közel azonos, pénteken ugrásszerűen megnő. Ezek az értékek egyértelműen a gazdasági célú szállítási forgalmakra utalnak.

Az 1. számú főút gönyüi szakaszának 2018 évi csúcóra forgalma

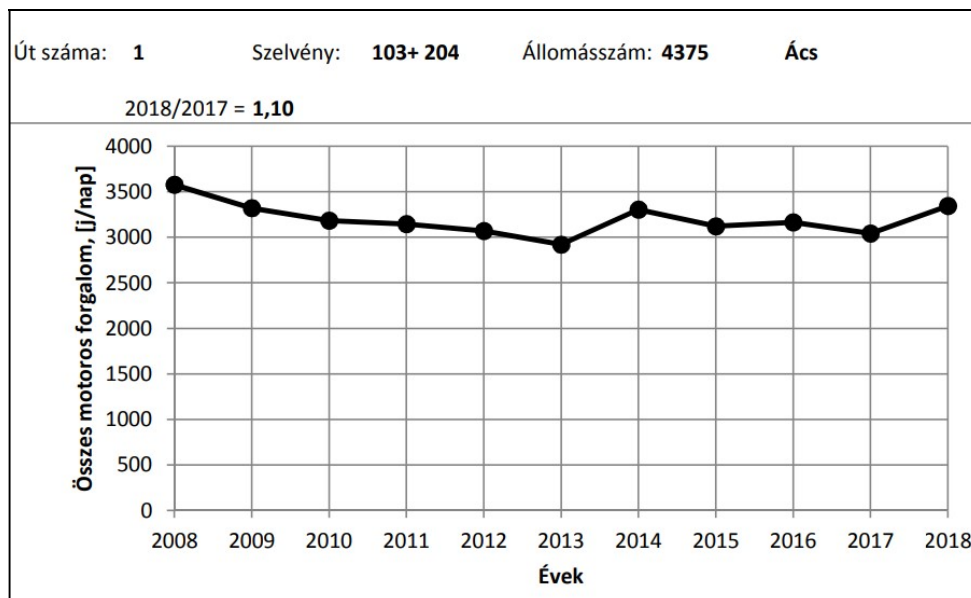
Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt. "Az országos közutak 2017. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma" adatbázis,

Forgalomfejlődés 2018

A 2016-2018 évek közötti átlagos forgalomnagyság változások vizsgálatából kitűnik, hogy legjelentősebb forgalomnövekedés járműfajta szerint a személygépkocsinál volt. Az útkategóriák szerinti megoszlásnál a gyorsforgalmú utak forgalomnövekedése kiugróan magas volt, ugyanakkor a főutaknál, így az 1. számú főútnál sem várható ugrásszerű forgalomnövekedés.

A forgalom nagyságok változása az 1. számú főút Komárom felől, a Gönyű előtti szakaszon 2008-2018 között az alábbiak szerint alakultak.

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt. "Az országos közutak 2018. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma" adatbázis, Forgalomfejlődés 2018

Talán a legjellemzőbb forgalmi adatot az elmúlt 10 évben mért forgalomnagyságok mutatják. Jól látható, hogy az 1. számú főút forgalma nem igazodik az általános forgalomfejlődési trendekhez, hiszen nem mutat folyamatos emelkedést, sőt a forgalom nagyságának visszafejlődése tapasztalható, hiszen a 2018-as érték elmarad a 2008-as értéktől.

Ezek a vizsgálatok, forgalmi adatok egyértelműen alátámasztják az OTRT döntésének helyességét, miszerint a terv távlatában nincs szükség az 1. számú főút települési átkelési szakaszát elkerülő úttal történő kiváltására.

Belső közlekedési hálózat

Maga a település az 1. számú Budapest-Hegyeshalom országos I. rendű főút mentén alakult ki egyutcás faluként. A hajdani - a Duna vonalát követő - főút tördelt vonalvezetéssel és kiskockakő burkolatával a vízparti létesítményeket és az intézmények nagy többségét szolgálja ki.

A település belső közlekedés hálózatán érződik a mind a hajdan „egy utcás” falu léte, mind a tervszerű út áthelyezés és településfejlesztés hatása. A község intenzív területi terjeszkedése a század elején kezdődött és az első felében alakult ki a régi fő utcától délre a szabályos, derékszögű hálózatot alkotó utca rendszer

Ma a belső úthálózat két hosszanti irányú tengely mentén szerveződik, melynek fő tengelyét az 1. sz. főútvonal jelenti, melyre nagyjából merőlegesen gyűjtő utak csatlakoznak.

A település belső közlekedéshálózatának fejlesztésénél több szempontot is célszerű figyelembe venni:

A település belső közlekedéshálózatának gerincére továbbra is a kettős, duális vonalvezetés marad a jellemző. A belső közlekedéshálózat fejlesztését egy-egy terület fejlesztéséhez, a fejlesztési terület közötti kiszolgálásához kötötték úgy, hogy az ütemezetten, a beépítés ütemében is végrehajtható legyen. Ezt az elvet továbbra is célszerű követni.

Közforgalmú közlekedés

A felülvizsgálat során vizsgáltuk, hogy lesz-e a hatályos településrendezési tervben jelöltekhez képest jelentős funkcióváltás, vagy lakóterület fejlesztés és mivel ilyen nem várható feltételezzük, hogy a hatályos településrendezési terv által megfogalmazott közforgalmú közlekedés fejlesztések folyamatban vannak, azokban jelentős változtatásra nincs szükség.

A település nem rendelkezik vasútvonallal, így a közforgalmú közlekedés alatt az autóbuszos közlekedés a meghatározó. A vasúti közlekedés csak a szomszédos településeken, Nagyszentjánoson és Győrben vehető igénybe. A 4,1 km-re lévő Nagyszentjánoson az 1. számú Budapest-Hegyeshalom vasútvonal érhető el, míg a 16,5 km-re lévő megyeszékhelyen a Győr vasútállomás, ami vasúti gócpont, ahol nemzetközi, országos, regionális vonalak indulnak és vehetők igénybe.

A település sajátos földrajzi, közlekedés-földrajzi elhelyezkedése és az ebből adódó közlekedési adottságai nagyobb mobilitást követelnek a helyi, de nem helyben munkát vállaló munkaerőnek. Az aktív dolgozók közül jelentős az ingázó száma, akik egy része a közforgalmú közlekedést, közúti személyszállítást veszik igénybe. Gönyű településen helyi autóbusz közlekedés nincs, a településen belüli közforgalmi közlekedésre a településen átvezető járatviszonylatok vehetők igénybe.

A település területén a tömegközlekedés feltételei adottak. A települést érintő járatviszonylatok az országos közúthálózatot, az 1. számú Budapest-Hegyeshalom országos I. rendű főutat veszik igénybe.

A Győr-Gönyű viszonylatban 6 db Gönyű elnevezésű megálló található, melyek Győr irányából közelítve a következők:

- Gönyű ÁTEV bejárati út,
- Gönyű Károlyháza puszta, e kettő megálló pár még Győr közigazgatási területére esik;
- Gönyű kikötő megálló pár,
- Gönyű belterületén kívül, a település centrumától 3,6 km-re van;
- Gönyű 1-es út-Petőfi út, a település nyugati oldalán;
- Gönyű 1-es út, ABC, az átkelési szakasz közepénél;
- Gönyű autóbusz-váróterem, a település keleti oldalánál, mely egyben autóbusz forduló is.

Az autóbusz megállók kiépítettek, megoldott a gyalogos kapcsolatuk, rendelkeznek buszöböllel, járdaszigettel és egységes megjelenésű váróval rendelkeznek. A település belterületére eső megálló párok esetében célszerű lenne fedett kerékpártárolókat is kialakítani, hiszen a még elfogadható járdán megtett 400 méteres „rágyaloglási távolságot” az egyes utcák távolsága jelentősen meghaladja, például a Duna sor és a Dózsa György utcai autóbusz-váróterem távolsága 960 méter, ami viszont már kerékpáros távolság.

A közforgalmú közlekedés bázisa Győr városában van. Győrből naponta átlagosan 21 db járat indul Gönyűre. Győr autóbusz-pályaudvar és Gönyű autóbusz-váróterem közötti távolság 18,4 km, a menetidő 30 perc. Győr autóbusz pályaudvaron van lehetőség a nemzetközi, távolsági és más helyközi járatok igénybevételére. Kedvező módon a győri pályaudvar szomszédságában van a győri vasúti pályaudvar, ahol megállnak a nemzetközi, országos, regionális és elővárosi vonatok is melyek igénybevétele így egyszerű.

A 23,4 km-re lévő Komárom felé naponta átlagosan 2 db járatpár ad kapcsolatot, az utazási idő 236 perc.

Nagyszentjánosra naponta 5 járatpár közlekedik. Nagyszentjános ABC megállóhely és Gönyű autóbusz-váróterem közötti távolság 3,5 km, melyet az autóbusz 5 perc alatt tesz meg.

Mindezekén túl hivatásforgalmat lebonyolító járatok is részt vesznek a közforgalmi közlekedésben.

A közforgalmi közlekedés fejlesztésénél elsődleges a menetrend évenként történő utazási igényekhez igazítása a kézenfekvő megoldás.

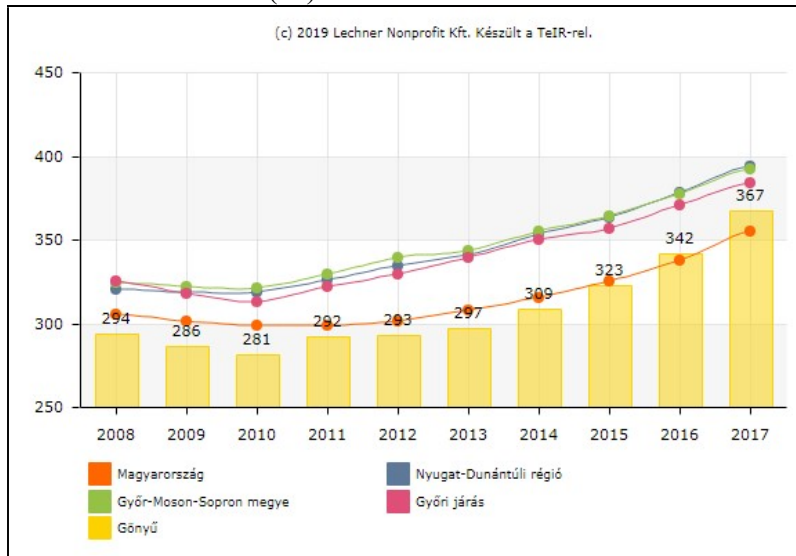
Járműtárolás, járműellátás

A település üzemanyag-töltő állomással nem rendelkezik, de üzemanyag-töltő állomások, járműjavító bázisok 10 km-es körzetben sem található, így a település járműellátás szempontjából a település nem jól ellátottnak tekinthető.

Megállapítható, hogy a településen a járműtárolás megoldott, illetve megoldható, ezért a járműtárolásban a hatályos rendezési tervhez képest alapvető változást nem terveztünk.

A településen – a nyilvántartások szerint – 1116 db magánszemélyek által üzemben tartott személygépkocsi van. Ez 367 szgk/1000 fő ellátottsági szintet jelent, ami az országos átlagnál, ami 325 szgk/1000 fő magasabb és közel azonos a 364 szgk/1000 fő megyei átlaggal. A nyilvántartott személygépkocsik száma csak 46 járművel marad el a lakások számától, vagyis a településen ma már majd minden háztartás rendelkezik személygépkocsival. Ennek fő oka a szomszédos Győr városban történő munkavállalás, ami az átlagnál nagyobb mobilitást feltételez, illetve kíván, és ez nagyobb gépjármű ellátottságot eredményez.

Személygépkocsik száma 1000 lakosra (db)

Személygépkocsi ellátottság /Forrás: KSH TEIR adatbázis/

Ez a munkaerő, illetve a lakosság mobilitásának magas szintjére utal, vagyis igen jelentős az ingázók, illetve az egyéb okokból egyéni járművel utazók száma.

A járműtárolás lakóterületeken - mint általában a falusias beépítésű lakóterületeken – elsődlegesen telken belül megoldható és megoldott.

A meglévő intézmények, termelő egységek esetében a járműtárolás a létesítményekhez kialakított parkolókkal többnyire telken belül megoldott, illetve egyes közintézmények esetében, akár burkolattal párhuzamos leállással, de egyre több helyen saját kijelölt, vagy épített parkolóval is megoldható. A település belső, kis forgalomintenzitású útjain ez akár zavaró is lehet.

Az 1. számú főút települési átkelési szakasza melletti intézmények, kereskedelmi, szolgáltató létesítménye parkolása, a főút menti parkolók főútról történő megközelítése már megoldott.

A község területén az elmúlt években jelentős parkoló fejlesztések történtek az igazgatási, kereskedelmi, idegenforgalmi egységeknél, a településen működő vállalkozásoknál, a települési intézményeknél.

A járműtárolásban nem várható alapvető változás. A lakóingatlanok esetében a járműtárolást az előírásoknak, és a szokásoknak megfelelően, továbbra is telken belül kell megoldani.

A kerékpáros közlekedés

A település és környezete a síkvidéki, felszíne topográfiaiailag alkalmas kerékpározásra és így térségben a kerékpározásnak már régről jelentős hagyományai vannak. A település kerékpáros létesítménnyel való ellátottsága megfelelő szintű, meghaladja az országos átlagot.

A kerékpárhasználat főbb okai:

- hivatásforgalom /iskolába járás, munkába járás, ügyintézés/
- bevásárló forgalom
- sport, turisztikai célú forgalom

A kerékpározás elterjedését indokolták:

- a település jelentős kiterjedése:
- a kerékpáros távolságban lévő úti célok, a gazdasági területek, a szomszédos települések viszonylagos közelsége:
- a tömegközlekedési megállóhely távolsága egyes lakóterületi egységektől mérten meghaladja a „rágyaloglási távolságot”

A településnek a külső kerékpáros közlekedési kapcsolatoknál és a településen belüli kerékpározásnál főleg biztonságosan használható, jó minőségű úthálózati elemekre, jó útburkolatokra van szükség.

A ma hatályos OTRT az országos kerékpárút-törzshálózat elemei között „1. A” besorolással szerepelteti a „Felső-Dunamente kerékpárútvonal”-at. Ennek elemei:

(Szlovákia - Ausztria) - Rajka - Bezenye - Mosonmagyaróvár - Halászi - Darnózseli - Hédervár - Ásványráró - Dunaszeg - Györladamér - Győrzámoly - Győrújfalú - Győr - Vének - Gönyű - Komárom - Almásfüzitő - Dunaalmás - Neszmély - Süttő - Lábatlan - Nyergesújfalú - Tát - Esztergom - Pilismarót - Dömös - Visegrád - Dunabogdány - Kisoroszi - Tahitótfalu - Szigetmonostor - Szentendre – Budapest.

Ez a vonal értelemszerűen áthalad Gönyű belterületén, sőt egész közigazgatási területén.

Gönyűi hatályos rendezési tervének jóváhagyása óta talán pont a kerékpáros hálózat kiépítése volt a legjelentősebb közlekedésfejlesztési beavatkozás. Befejeződött a Győr és Gönyű közötti független pályás, egyoldali, kétirányú forgalmú kerékpáros útszakaszok összekapcsolása, így az mára már egységes vonalat alkot. Ezzel az 1. számú főút teljes hossza – Győr és a megyehatár között – mára már a kerékpáros közlekedés teljesen biztonságossá vált.

Gyalogos közlekedés

A gyalogos közlekedési hálózat főbb elemei az utcákat kísérő járdák rendszere, melyet főleg a Duna melletti területsávban gyalogos sétányok egészítenek ki. Ezek az átkötések jelentős útvonal rövidítést eredményezhetnek. Kialakulásuk sok esetben a közlekedési szokásokon alapul, megtartásuk fontos és újabb hasonló kialakulása esetén kiépítésüket legalább a ma meglévők szintjére kell hozni. Az új beépítések esetében is van már ilyenekre példa és az ilyenek kialakítása a jövőben is célszerű.

A gyalogos úthálózati elemek a településen ma már közel egységes rendszert képeznek, és csak egyes szakaszokon, főleg az új beépítésű területeken hiányoznak a biztonságot nyújtó járdák, illetve az új beépítésű területen megépített járdák még nem kapcsolhatók a települési gyalogos hálózati rendszerhez. Sok esetben ezeknek a területeknek a teljes beépítésekor ezek a gyalogos hálózatok automatikusan kapcsolódhatnak is, de ezeket a kapcsolódásokat célszerű lenne mielőbb megvalósítani.

A gyalogos közlekedés fejlesztésénél a ma még hiányzó járdák megépítése lenne az első lépés és egyben a legfontosabb is. Az újonnan építendő járdák esetében a településen már kialakult járdatípust és méretet lehet, illetve célszerű alkalmazni. Ez legalább 1,2 – 1,5 méter széles többnyire két, esetenként egyoldali, az ingatlan határokhoz igazodó zömében beton burkolatú /a felújított, illetve újonnan épített járdák esetében aszfalt rendszerű, illetve az utóbbi időkben kiselemes beton burkolat/ járdákat jelent. A járdák mellette legalább utcánként egységes, árnyékadó növényzet telepítése célszerű.

Továbbra is feladat marad a tervezett lakóutcák esetében az összefüggő járdarendszer – első lépésben a legalább egyoldali gyalogjárda – kialakítása.

Elengedhetetlen a település egészén a tömegközlekedési megállóhelyek és a gyalogos járdarendszer biztonságos, kulturált összekötése, több esetben ennek megteremtése sürgős feladat.

1.13. Közművesítés

Jelen településrendezési terv készítése során vizsgáltuk a már korábban elfogadott településfejlesztési elhatározásokat, azok eddig történt ütemezett megvalósítását.

A terv készítése során nem kerülnek kijelölésre olyan újabb beépítésre szánt területek, melyeket a korábbi tervek ne tartalmaztak volna. Mindezekből következik, hogy a közmű-üzemeltetők felé a korábban jóváhagyott fejlesztési tervekben jelöltek túli többlet igény nem keletkezik, viszont az egyes fejlesztési ütemek végrehajtásakor, – egyes esetekben azt megelőzően – a már korábban jelzett, még végre nem hajtott közműfejlesztéseket meg kell valósítani, illetve a forrás oldalról, vagy a fogadó oldaláról meg kell vizsgálni, hogy a kapacitások – már, vagy még – rendelkezésre állnak-e.

A település az infrastrukturális elemek elérhetősége szempontjából az országos átlaghoz képest kedvező adottságú. A településen az alábbi közművezetésekre lehet rácsatlakozni: ivóvíz, szennyvíz, földgáz, elektromos energia, hírközlés, műsorszórás.

A település saját ivóvíz bázissal rendelkezik. A vízműtelep Gönyű község dél-keleti határánál, a Jókai utcában található. A Gönyűn a szennyvízhálózatot 2013-ban kiépítették és az összegyűjtött szennyvizet a győri szennyvíztisztítóba kormányozzák.

A víziközmű szolgáltatásokat a Pannon-Víz Regionális Önkormányzati Víziközmű-szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság, /székhelye: 9025 Győr, Országút utca 4./ biztosítja.

A község közigazgatási területén található élő vízfolyások:

- Északon a Duna folyó, mely egyben a község belterületének határa is, illetve országhatár Szlovákia felé;
- Keleten a Cuha-Bakony ér, (Cuha patak) mely egyben Nagyszentjános felé a közigazgatási határ
- Nyugaton a Győr felőli közigazgatási határ egy szakasza igazodik a Szentiváni csatornához, mely Gönyű közigazgatási területén folyik bele a Dunába.

A két utóbbi vízfolyás befogadója a Duna.

A község lakosságának száma az elmúlt években, az infrastrukturális elemek szempontjából jelentősen nem növekedett és a terv távlatában sem számolunk jelentős növekedéssel.

Ebből következik, hogy a lakósági fogyasztás oldaláról jelentős többlet igények nem keletkeztek, keletkeznek ebből a szektorból, illetve innen jelentős többlet igény a forrás oldal felé nem irányult. Az infrastrukturális hálózatok esetében cél azok teljes mértékű kiterjesztése, illetve /és főleg/ azok minőségének javítása.

Egyes elemek esetében ez a folyamat már megkezdődött:

- forrásoldalról az ivóvíz minősége megfelelő,
- a szennyvíztisztító korszerűsítése megtörtént,
- a szennyvízhálózat kiépítése megtörtént, kiterjesztése folyamatban van,
- elektromos energia ellátás terén forrás oldalról a keletkező igények kielégíthetők
- vezetékes gáz energia ellátásánál a kapacitások rendelkezésre állnak

Más elemek esetében a romlás elkerülése érdekében azonnali beavatkozásra lenne szükség:

- a települési csapadékvíz elvezető rendszer folyamatos kezelésére, egységes hálózatba szervezésére,
- a szennyvíz elvezető hálózat további kiterjesztésére,
- a települési kiszolgáló utak burkolatának helyreállítására, karbantartására, az új utcák burkolatának elkészítésére.

A vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a település az alapvető kommunális infrastruktúra rendszerrel rendelkezik.

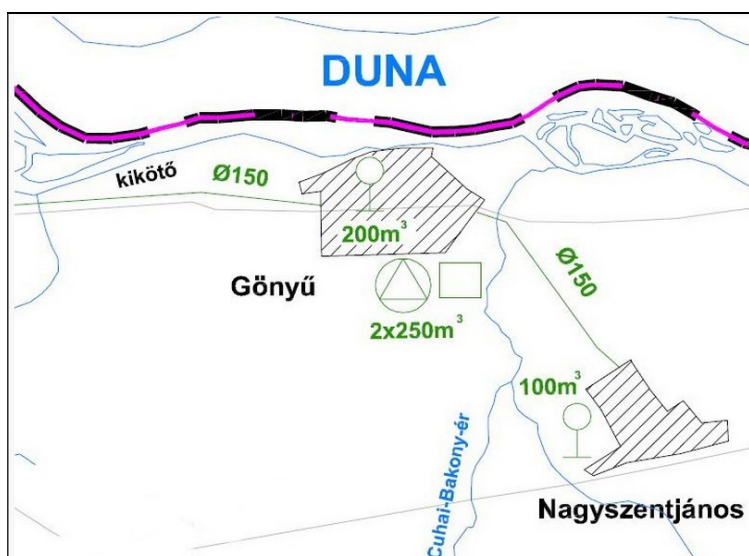
Vízi közművek

Vízellátás

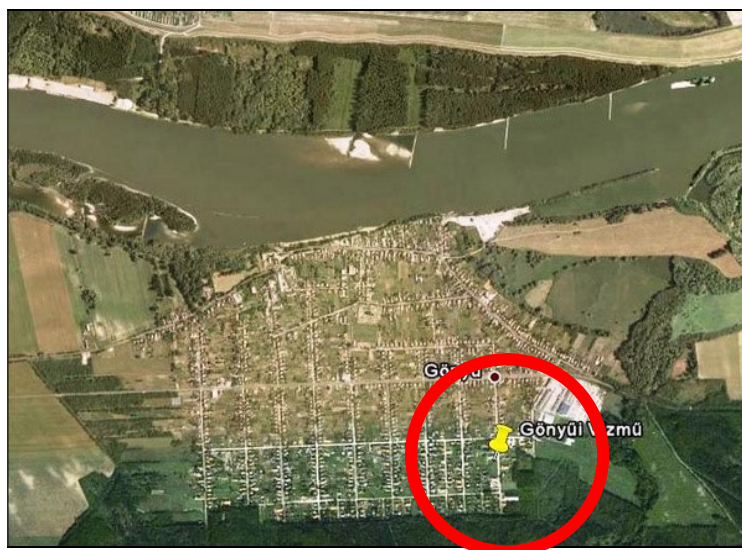
A településen az ivóvíz ellátást biztosító közműhálózat már 1985-ben kiépítésre került, de ekkor még nem követte ezt szennyvízhálózat kiépítése. A település ivóvízzel teljesen ellátott, minden utcában kiépítésre kerültek az ivóvízvezetékek. A településen a közüzemi ivóvíz hálózat hossza 25,3 km, a közüzemi ivóvíz hálózatra rácsatlakoztatott lakások száma 1151 db, ami 99%-os ellátási szintet jelent. A szolgáltatott ivóvíz mennyisége 158 200 m³ volt, amelyből a lakosság 115 510 m³-t használt el.

A település ivóvíz ellátását a Pannon-Víz Zrt. Győri Üzemmérnökséghez tartozó Gönyői Vízműtelep biztosítja.

A vízműtelep Gönyű község dél-keleti határánál, a Jókai utcában található. A gönyői vízmű-rendszer két települést, Gönyűt és Nagyszentjánost látja el ivóvízzel.

PANNON-VÍZ Regionális Önkormányzati Víziközmű-szolgáltató Zrt.
Győri Üzemmérnökség, Gönyői Vízműtelep

Gönyői Vízmű /Forrás: Google Maps/

A Dunához közeli mélyfúrású kutak vizét vas és mangántalanítás után juttatjuk el Gönyű és Nagyszentjános települések fogyasztóihoz. A két települést 150 mm átmérőjű főnyomó vezeték köti össze. Három mélyfúrású kút található a vízmű telepem. A kitermelt víz vastartalma határérték feletti, ezért vastalanítás után kerül a hálózatba. A víz vastartalmát annak oxidálása után kiszűrjük.

A vízműtelep a jelen igényeket megfelelően és zavartalanul kiszolgálja, a két településéről jelzett fejlesztési igényeket beavatkozás nélkül biztonsággal lehet kiszolgálni. A csúcsfogyasztás időszakában eddig nem léphetnek fel a két település ellátásában.

Gönyű településen a közkifolyók száma 2 db. Az oltóvizet az ivóvíz hálózatra telepített tűzcsapok biztosítják. A településen a tűzvédelmi előírásoknak megfelelő átmérőjű, kapacitású vízvezetékek kerültek kialakításra, melyekre az épületek és létesítmények környezetében 100 méteren belül föld feletti, kitérés biztos tűzcsapokat telepítettek. A fejlesztési területeken a vízvezetékekre maximum 200 méterenként, és a végpontokon tűzcsapokat kell felszerelni.

A településen öntözéshez többnyire a felszín alatti vízkészleteket, illetve az összegyűjtött csapadékvizet használják.

Szennyvízelvezetés

A községben a szennyvízelvezető csatornahálózatot kiépítették, a háztartások nagy része csatlakozott a rendszerhez. Gönyű csatornahálózata gravitációs rendszerű, a szükséges átemelővel és nyomóvezeték szakaszokkal. Külterületeken a települések között nyomóvezetékek épültek ki és üzemelnek.

Gönyű és Nagyszentjános a csatornahálózat megvalósítása érdekében vízi közműtársulást hozott létre. A 2012. januárjában indult program során több mint 70 kilométeres csatornahálózatot építettek meg a kivitelezők. Ennek eredményeképpen az elsődlegesen gravitációs úton gyűjtött szennyvíz kényszeráramoltatású vezetéken jut el a győri szennyvíztisztítóhoz. 2018. április 16-án Gönyű és Nagyszentjános Víziközmű Társulat küldöttgyűlése határozatot hozott a társulat megszüntetéséről, mivel a társulat a tevékenységi körébe tartozó feladatokat ellátta.

A szennyvíz tisztítása a Pannon-Víz Zrt. Győri telephelyén történik 16 település: Győr, Abda, Börcs, Ikrény, Rábapatona, Győrújfalú, Vámoszabadi, Kisbajcs, Győrújbarát, Nagybjacs, Vének, Koroncó, Töltéstava, (Gönyű, Nagyszentjános) szennyvizével együtt. A győri szennyvíztisztító telephely tisztítási technológiája: mechanikai előtisztítás, egylépcsős eleveniszapos biológiai tisztítás, anaerob iszapstabilizálás, gépi iszap-víztelenítés. A Zrt legnagyobb kapacitású üzeme a győri szennyvíztisztító telep, melynek 95%-os tisztítási határfoka minden tekintetben megfelel az elvárásoknak. A győri szennyvíztisztító energia felhasználásának nagyobbik felét biogázzal fedezik. A megfelelően megtisztított szennyvíz végül természetes vizeinkbe kerül vissza.

Gönyűn a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatorna hálózat) hosszából leválasztó rendszerű szennyvízgyűjtő-hálózat hossza 29,6 km.

A közüzemi szennyvízhálózatba bekötött lakások száma 10148 db, vagyis a rákötések aránya 90%.

A településen a rákötések aránya meghaladja a megyei, illetve a községi átlagot, viszont alacsonyabb, mint a győri kistérség átlaga. Az elszállított szennyvíz mennyisége 107 200 m³ volt.

Felszíni vízelvezetés

Gönyű felszíne topográfiai elhelyezkedéséből adódóan síkvidéki. Terület természetföldrajzi szempontból a Komárom–Esztergomi-síkságon belül a Győr–Tatai-teraszvidék kistáj Győr-Moson-Sopron megyei területére esik. Nyugatról a Mosoni-Duna, északról a Duna határolja.

A község és térségének klimatikus viszonyai szerint a mérsékelt meleg, mérsékelt száraz éghajlati típusba tartozik. A térségben a napfénytartam éves összege eléri a 2000 órát, a nyári évnegyed sokéves átlagban 780 óra körüli, a téli pedig 185 óra körüli napsütéses órák száma.

A térség az ország csapadékosabb régiói közé tartozik. A legtöbb csapadék nyáron hullik, azon belül is június a terület legcsapadékosabb hónapja. A régióban megfigyelhető emellett egy igen határozott késő őszi, novemberi másodmaximum is. Az évi csapadékösszeg kb. 580–620 mm. A területen az uralkodó szélirány az északnyugati, az átlagos szélesség kevéssel 3 m/s alatt van.

Gönyű térségének talajtani, földtani adottságait alapvetően a Duna határozza meg. A Duna menti sávot, valamint a betorkolló patakok völgyeit jelenkori iszapos-homokos üledék takarja. A magasabban fekvő részek felszínét folyóvízi homok, illetve a szél által áttelepített homokos rétegek fedik. Alattuk miocén

és pleisztocén üledékek találhatók. A kistáj talajviszonyai meglehetősen változatosak, a réti öntéstalajoktól a csernozjom barna erdőtalajokig szinte minden előfordul.

A tágabb térség, a Győr–Tatai-teraszvidék domborzati jellemzője: alacsony helyzetű, gyengén tagolt teraszos hordalékkúp síkság. A Duna-ártér Győrtől (120 m tszf) folyamatosan csökken Almásfüzitőig (110 m tszf), az ezzel párhuzamosan futó teraszszintek lépcsősen emelkednek, egészen a tájat délről lezáró teraszszigetek vonulatáig. A Bakonyból érkező vízfolyások, például a Cuhai-Bakonyér, gyakran mély völgyekben szelik át a síkságot. A vizsgált terület környékét 112–122 m átlagos tengerszint feletti magasságú, viszonylag sík, alacsony, széles hátú, lapos homokos buckahátak és nedves laposok jellemzik.

Gönyű és térségének vízrajzi adottságait a térség legjelentősebb vízfolyása a Duna határozza meg. Ez a délről érkező vízfolyások Cuhai-Bakony-ér, Szentiváni csatorna befogadója.

Gönyű település közigazgatási területének felszíni vízelvezetését nyílt árkos hálózat biztosítja. A csapadékvíz a mezőgazdasági területeken árkok rendszere, belterületen burkolt és burkolatlan csapadékcatornák, az útburkolatokat kísérő árkok rendszere vezeti el, illetve szikkasztja el. A település beépített területén jelentős kiterjedésű felszíni vízelvezető árkok rendszert építettek ki az idők folyamán. Belterületen az utcai csapadékvíz elvezető árkokat többnyire egységes hálózatba foglalták /helyenként, főleg az új beépítésű területszeken foglalják/, mely hálózat karbantartása, az átereszek tisztítása rendszeres, így nincsenek feliszapolódott szakaszok.

Az új beépítésre szánt területeken, vagy ahol még nem építették ki vízelvezető árkokat ott azokat folyamatosan ki kell építeni és kapcsolni kell a már meglévő hálózathoz, hogy egységes rendszert képezzen. Mivel az új beépítésekkel, az új épületek tetőfelületeivel, a közlekedési területekkel, illetve az egyes lakóingatlanok területén belül is egyre növekvő kiterjedésű burkolatokkal jelentősen megnőtt a burkolt felületek aránya, jelentősen rövidülhet a csapadékvizek összegyülekezési ideje, ami azt is jelenti, hogy a lehulló csapadék rövidebb idő alatt és nagyobb mennyiségben érkezik a fogadóba. Ezért is nagyon fontos az árkok, a befogadók, puffer tározók rendszeres karbantartása, jó állapotának megőrzése.

A település csapadékvizeinek legjelentősebb része jelenleg a 0,1-0,3-as lefolyási tényezőt tekintve az utcákban kialakított burkolatlan árkokban szikkasztásra kerül. A belterületről elfolyó vizek általában a Duna, illetve nyugaton a Cuha- Bakonyér irányba gravitálnak. A község Ny-i határán kialakított kisebb csatornák a felszíni vizeket az Szentiváni csatornába vezetik.

A lefolyási viszonyokat az enyhe esésű felszín és a mezőgazdaság művelésből adódó növényvel való fedettség pozitívan befolyásolják, megnövelik az összegyülekezési időt.

A gazdasági területek esetén, de a lakóingatlanoknál is megfontolásra javasoljuk az úgynevezett szűrkevíz hasznosítást. Az épületek tetőzetéről levezetett vizet össze kell gyűjteni szintszabályozásos gépészeti berendezéssel felszerelt tartályba, és ez a víz egyszerű mechanikus szűrést követően felhasználható: takarításra, mosásra, WC öblítésre, öntözésre stb. Ezzel a módszerrel komoly megtakarítás érhető el a vízfogyasztás terén, lassulhat a csapadékvíz összegyülekezési ideje, és így némiképpen tehermentesülhet az elvezető hálózat is.

Energia ellátás

Gönyű közigazgatási területén a tervezett fejlesztések közhálózati energia ellátása lehetséges, mivel a településen rendelkezésre állnak a vezetékes energiahálózatok.

Részben közvetlen a fejlesztési területeken belül, vagy annak határán már kiépített, részben kicsit tágabb térségben kiépített hálózatokhoz csatlakozva, azokat továbbépítve a teljes energia közműellátás biztosítható. A forrás oldali kapacitások rendelkezésre állnak.

Elektromos energia ellátás

Gönyű helyzete az elektromos energia ellátás, de még inkább az elektromos energia-termelés szempontjából sajátos, egyedi jellegű. 2011-ben átadták az E.ON új, kombinált ciklusú erőművét.

A gázerőmű bruttó 433 MW teljesítményű, több mint 600 ezer háztartás energiaellátását biztosítja megbízható módon.

A Gönyűn termelt áram a magyar átviteli hálózatba kerül betáplálásra, így az a teljes magyar villamos hálózat számára elérhető.

2010 júniusában megtörtént az E.ON Gönyűi Erőművének hálózatra csatlakozása, mely a Győr-Litér 400 kV-os távvezeték gönyűi felhasításával valósul meg. 2012. év végén a Martonvásár-Győr 400 kV-os távvezeteki összeköttetés kiépítésével az elkészült a végleges Győr-Gönyű 400 kV-os távvezeték és helyreállításra került a Győr-Litér 400 kV-os távvezeteki összeköttetés.

A településen az elektromos energia ellátást az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja. Gönyű területe a győri régióközponthoz, az Áramhálózati Üzem Győrhöz /9027 Győr, Kandó Kálmán utca 11-13./ tartozik.

A község villamos energia ellátása a középvezettségű, 20 kV-os gerincvezetésekről történik 20/0,4 kVA-os transzformátorokon keresztül. A település főelosztó hálózati transzformátor-állomásait az E.ON 120/20 kV-os állomásából induló 20 kV-os vezeték táplálja. Ezek:

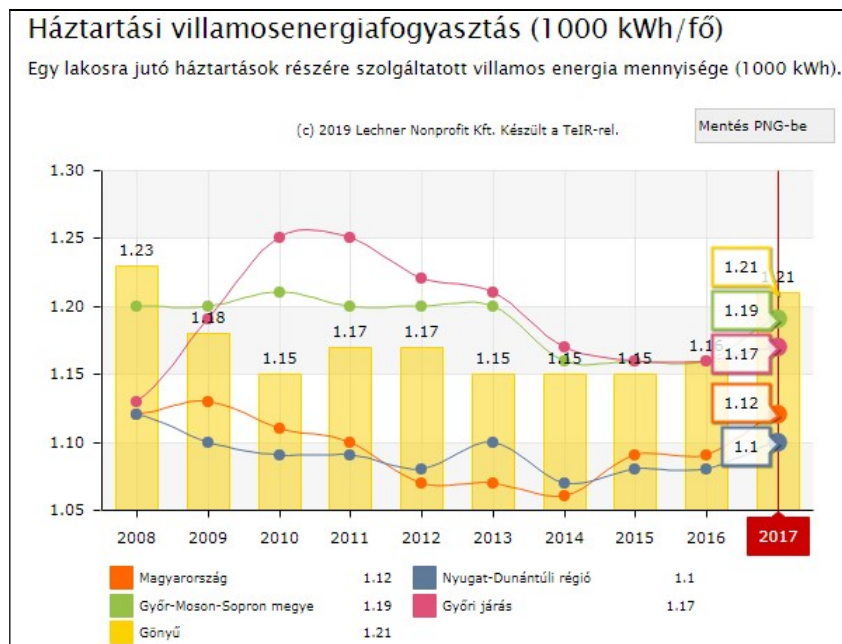
<u>megnevezés</u>	<u>beépített telj.</u>	<u>bővíthetőség.</u>
I. jelű EHTR állomás	160 kVA	nem bővíthető
II. jelű OTR 20/250	250 kVA	gépcserével bővíthető
III. jelű VOTR 20/400	250 kVA	átépítéssel lehet bővíteni
IV. jelű OTR 20/250	250 kVA	kapacitása gépcserével növelhető.
V. NB 20/100	40 kVA	átépítéssel növelhető.
VI. jelű OTR 20/250	250 kVA	gépcserével és átépítéssel növelhető
VII. OTR 20/400	160 kVA	kapacitása növelhető
VIII. OTR 20/400	250 kVA	gépcserével kapacitása növelhető
IX. OTR 20/400	160 kVA	bővíthető.
X. OTR 20/400	160 kVA-	kapacitása gépcserével növelhető.

A település tervezett új lakó-és gazdasági területek villamos energia ellátása érdekében az új igényként jelentkező teljesítményeknek megfelelően új transzformátorállomásokat kell telepíteni és ki kell építeni a megtápláló 20 kV-os légvezetéseket és a kiefeszültségű hálózatot.

A település beépített területének elektromos energia ellátását biztosító meglévő hálózat 20 kV-os, és 0,4 kV-os vezetésekből áll. Ez a hálózat többnyire légvezetékes rendszerű, vegyes oszloprenddel és vezeték típusal. Az E.ON Rt. nem mért szabvány ellenes feszültségesezt a kiefeszültségű hálózat végpontján.

Gönyű településen a háztartási villamosenergia fogyasztók száma 1250 db, a háztartások számára szolgáltatott villamos energia 3 680 MWh volt. A bekötések száma folyamatosan emelkedett, ami a lakások számának növekedésre, illetve a fogyasztóhelyek bővülésére vezethető vissza.

A közüzemi hálózatról vételezett háztartási villamosenergia fogyasztás alakulása az elmúlt 10 évben a következők szerint alakult:

Gönyű villamosenergia fogyasztása/Forrás: KSH TEIR adatbázis/

Az elmúlt 10 évben Gönyű lakosságának közüzemi hálózatról vételezett villamosenergia fogyasztása előbb lecsökkent, majd mára már visszaemelkedett és meghaladja mind az országos, mind a megyei átlagfogyasztást, de még így sem éri el a 10 évvel ezelőtti szintet.

A trendek alapján várható villamos teljesítmény növekmény, mely a mai fogyasztóknál jelentkezik az elmúlt 10 év elektromos energia fogyasztásának ismeretében biztosítható, szükség esetén akár a meglévő állomások kapacitásának bővítése akár gépcserével is lehetséges.

A már meglévő lakóterületeken a fejlesztéseket a meglévő trafóállomások fejlesztésével lehet biztosítani.

A közületi igények függvényben a rendszer továbbfejlesztésének lehetőségei adóttak. A fejlesztések miatt további transzformátorállomások létesítése, vagy egyes transzformátorállomások gépcseréje lehetőséget biztosíthatnak a terhelések átcsoportosítására.

20 kV szabadvezeték biztonsági övezete a hatályos előírások szerint kettős felfüggesztésnél belterületen a legszélső vezetéktől számítva 2,5 m. Ez sík elrendezésű 20 kV-os kialakítás esetén a tartóoszlop tengelyétől számítva kb. 3,25 m-t. Külterületen a védőövezet a szélső száltól számított 5,0 méter. Az erőmű által termelt áramot 400 kV-os távvezeték szállítja a győri MAVIR állomásra.

A távvezeték biztonsági övezete a vezeték tengelytől mért 35,0-35,0 m-es (összesen 70,0 m) területsáv. A biztonsági övezetre vonatkozó előírásokat, korlátozásokat a 122/2004. (X. 15.) GKM rendelet tartalmazza.

Azokon a részeken, ahol a 20 és a 0,4 kV-os szabadvezeték egy nyomvonalon halad, ott közös oszlopsoron kell azokat vezetni.

A 0,4 kV-os hálózatra a telefonvezeték és kábeltévé is felkerülhet, ha azt az oszlop tulajdonosa, jelen esetben az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. engedélyezheti.

A szabadvezetékes részeken az energiaellátási oszlopokra is felkerülhetnek a közvilágítási lámpatestek, földkábelrel ellátott részeken természetesen csak kandaláberes lehet a közvilágítás.

Ma a közvilágítási hálózat többnyire légvezetékes rendszerű, és a kisméretű tartóoszlopokra szerelték fel a közvilágítási lámpatesteket. A tervezett, illetve az új beépítésű lakóterületek közvilágításának kiépítése során a denevérfaunára gyakorolt negatív hatások, illetve a fényszennyezés alacsonyabb szintjének érdekében, alacsony magasságú, és koncentráltan szétterülő fényt adó lámpatesteket kell alkalmazni.

A megkérdezett lakosok 98%-a, és a gazdasági szereplők/intézményvezetők 90%-a megfelelőnek tartja a község közvilágítását.

Valamennyi új utcában ki kell építeni a kisméretű hálózatot, és a közvilágítást.

Itt hívnánk fel a figyelmet arra, hogy a 2007. évi LXXXVI. villamos energiáról szóló törvény értelmében a 132 kV-nál kisebb feszültségű elosztó hálózat és közvilágítási elosztó hálózat belterületen kizárólag földkábelrel létesíthető. A földkábelrel létesített elosztó hálózat és közvilágítási elosztó hálózat létesítésének költségét az elosztó viseli.

Gáz energia ellátás

Gönyű község rendelkezik vezetékes gázellátással. A vezetékes gáz gerincvezetéke mára már teljes egészében lefedi a település területét, vagyis minden utcában lehetséges a vezetékes gázellátás. Gönyűn a terv távlatában a meglévő gázhálózat forrásoldalról képes biztosítani biztonságos ellátást. 1998-ban elkezdődött a községi gáz-vezeték-hálózat kiépítése, mely 1999 végére be is fejeződött. A település 1999-ben kapott bekapcsolási engedélyt a földgázellátásba, Nagyszentjánossal együtt alkotott társulás révén. Érdekesség képen, a település gázhálózatra való csatlakozásakor másfél hónap alatt a lakosság több mint 75%-a fizette be a hálózatfejlesztési hozzájárulást. Még abban az évben, 1999. évben kiépítették a középnyomású gázhálózatot és az akkori 1050 db háztartásból a rákötött háztartások száma 517 db volt, ami már akkor is 49 %-os lefedettséget jelentett.

A vezetékes gáz gerincvezetéke mára már teljes egészében lefedi a település területét. Gönyű közigazgatási területén a kiépített gázhálózat teljes hossza 50,3 km.

A település gázzal történő ellátását a Nemzeti Közművek hálózata, az NKM Észak-Dél Földgázhálózati Zrt. biztosítja. Gönyű az Északi Gázüzem Győri Üzemegységhez tartozik /9027 Győr, Puskás Tivadar utca 37./, illetve műszaki témájú ügyekben a Győri Ügyfélszolgálati Iroda, az illetékes /9027 Győr, Puskás Tivadar utca 8./

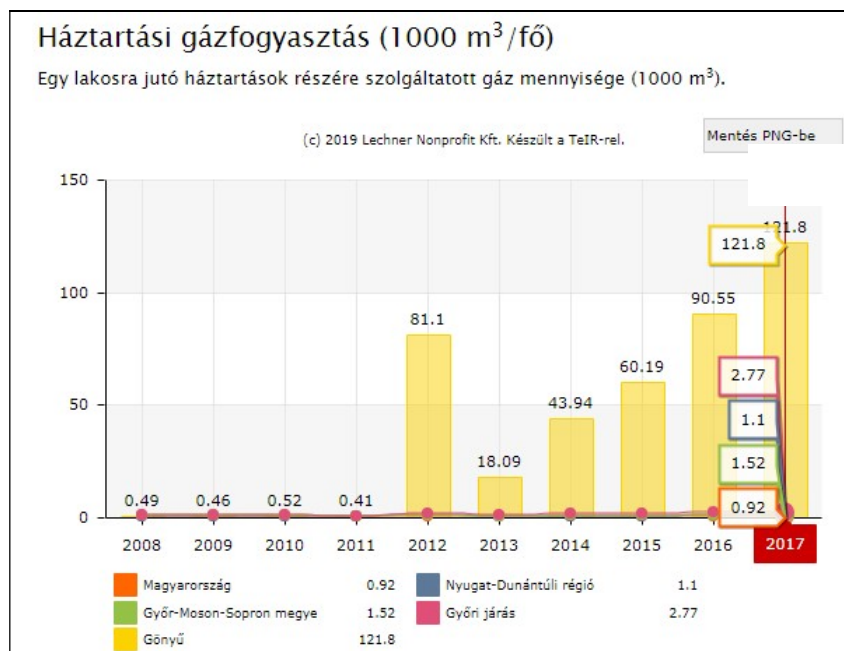
A lakossági ellátást biztosító középnyomású elosztó hálózat a Dózsa György utcában lévő gázfogadó állomásból kap betáplálást.

Az ebből a gázfogadótól induló, települési középnyomású földgázelosztó hálózatot mára már minden utcában kiépítették, ennek teljes hossza 50,3 km. A hálózat nyomása 4 bar, mérete D 160 - D 63 SDR, a gázvezetékek jó állapotúak, meghibásodás nem jellemző.

A tervezett fejlesztések órai téli csúcs földgázigényéhez, a terv távlatában, a meglévő gázfogadó kapacitása megfelel, a felmerülő igények teljes mértékben kielégíthetők mind a lakossági, mind a gazdasági egységek ellátásának tekintetében.

A földgáz vezeték hálózat kiépítése óta eltelt évek során 790 lakás kötött rá, az összes gázfogyasztó száma 836 db. a közüzemi hálózatra, ami a háztartások 68%-át jelenti és további bővülése várható. Az összes vezetékes gáz fogyasztott mennyisége 370 895,6 ezer m³ volt, ám ebből a háztartások számára szolgáltatott gáz mennyisége 1137,7 volt.

A háztartási gázenergia fogyasztás alakulása az elmúlt 10 évben a következők szerint alakult:

Gönyű háztartási gázfogyasztása /Forrás: KSH TEIR adatbázis/

Látható, hogy a gázfogyasztás az erőmű működésének megkezdésével emelkedett meg, vagyis a megadott értékek ténylegesen nem a lakossági fogyasztást tükrözik. A tényleges lakossági fogyasztás 374 m³/fő volt, ami elmarad az erőmű üzembe lépése előtti 410 m³/fő értéktől. Talán az energia árak egalizálásának következménye lehet az, hogy a településen a villamosenergia fogyasztás emelkedésének ütemével közel azonos arányban csökkent a lakossági gázenergia igénybevétele.

A település külterületén vezetett középnyomású gázvezeték védőtávolsága 5-5 méter.

A tervezett új lakóterületi egységek gázellátását, valamint a gazdasági területek gáz energia szükségletének kielégítését a már meglévő, üzemelő középnyomású gázvezeték hálózat egyszerű lineáris kiterjesztésével lehet biztosítani.

A tervezett vezetékek nyomvonalánál, továbbá a tervezett utcák szélességénél figyelembe kell venni, hogy a középnyomású gázvezeték biztonsági övezete 4-4 m.

A Gönyű közigazgatási területére érkező nagynyomású gázvezeték a győri Tibor majorból indulva vezet a gönyői fogadóállomásig. A gázvezeték biztonsági övezete a csőtengelytől mért 5,0-5,0 m. A biztonsági övezetre vonatkozó tilalmakat és korlátozásokat a 6/1982.(V.6.) IpM rendelet tartalmazza.

A biztonsági övezetbe épület nem kerülhet.

Gönyű település a gázellátás és gázfogyasztás szempontjából nem egy átlagos, szokványos település. Ennek oka az, hogy 2008 évben a község területén, a dunai nemzetközi kikötő közvetlen szomszédságában, a Duna mellett az EON Erőművek Kft 2x400 MW-os gázüzemű, kombinált ciklusú erőművet kívánt felépíteni, majd létesített. A helyszín kiválasztásának indokai közé tartoztak: a

térségben nem elégséges meglévő erőművi kapacitás, a kedvező közlekedés-földrajzi helyzet, az elérhető infrastruktúra hálózatok, mint a nagynyomású gázvezeték, vagy az elektromos állomás.

A településen belüli a telepítési terület kiválasztásának indokai voltak: a Duna, mint hűtővíznyerő és befogadó hely közelsége, a lakott területtől való megfelelő távolság, valamint a kikötő közelsége.

Az erőmű működéséhez szükség volt az akkor meglévő infrastrukturális elemek átépítésére, fejlesztésére: ki kellett építeni az erőművet fűtőanyaggal ellátó nagynyomású gázvezeték a győri átadóállomástól az erőműig; biztosítani kellett a megtermelt áramot a győri MAVIR állomásra szállító 400 kV-os elektromos távvezeték nyomvonalát; a területet átvízmentesíteni kellett stb.

Megújuló energiák

Mára már jellemző a településre a megújuló energiaforrások:, napelemek, napkollektorok.

Leginkább új beépítéseknél tapasztalható és a jövőben várható a háztartásokban közvetlenül felhasználható megújuló energiák igénybevétele. Itt elsősorban a használati melegvíz készítéshez napkollektoros rendszereket használnak, melyek működtetéséhez a napelemes energia nyereség alkalmazása már ismert, és már alkalmazott, illetve egyre nagyobb mennyiségben látják el a házakat villamos energia nyereség érdekében napelemekkel. A térség adottságai miatt a fűtés megoldható akár geotermikus hőszivattyús berendezéssel is, melynek előnye, hogy nyáron a kiépített talajszondák hűtő üzemmódban is alkalmazhatók.

Elektronikus hírközlés, műsorszórás

Vezetékes hírközlési létesítmények

Gönyű település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Nyrt. biztosítja. Korábban, 1995-ben a rádió kapcsolatú telefon rendszert valósítottak meg, melyet aztán 2002-ig kábelesre volt kötelesek cserélni a MATÁV-nak. Mára már Gönyű teljes közigazgatási területén a telefonhálózatot kiépítették. A rendszer kiépítésekor a szolgáltatás vezetékes volt, majd később áttértek az RLL rendszerre, az üvegekábeles rendszer kiépítése 2004-ben fejeződött be.

Gönyű település vezetékes távközlési hálózatának bázisa Győr szekunder központhoz tartozó 19-es körzetszámú Győr 2. primer központ. A primerközpontoz tartozó települések 96-os hívószámon csatlakoznak az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz. A vezetékes távközlés bár műszaki megjelenésében közmű jellegű, szolgáltatása alanyi jogon történik. A rendelkezésre álló, már kiépített közhálózati csatlakozásról a település területén belül kiépített hálózaton keresztül biztosítható az egyes igénylő helyek ellátása.

A település egésze a győri hálózatra egy optikai hálózattal kapcsolódik. A helyi telefonhálózat szabadvezetékes rendszerű. A telefon- és kábeltelevízió hálózat teljesen kiépült. A fellépő igények a jelenlegi hálózatokról kielégíthetőek. A telefonhálózaton jelentős minőségi kifogások nem jellemzik az utóbbi évek RLL rendszerű bővítéseit.

Ma Gönyűn a bekapcsolt fővonalak száma 943 db, ebből egyéni „lakás fővonal” 470 db, az üzleti fővonalak száma 166 db. Gönyű közigazgatási területén 2 db nyilvános fővonal van.

A településen az internet-előfizetések száma 559 db. Az internet-előfizetések bekapcsolt vonalon, (modem, dial-up) ISDN-en: xDSL hálózaton 265 db, kábeltelevíziós-hálózaton 698 db. Internet – előfizetések egyéb kapcsolaton keresztül /LAN, bérelt vonalas, modemes, vezeték nélküli (mobilnet nélkül), stb/ 149 db.

A község területén lévő vezetékes távbeszélő hálózat földalatti és légvezetékes szakaszokból áll. A távbeszélő hálózat vezetékeit, kábeleit a meglévő 20 kV-os és 0,4kV-os elektromos ellátó hálózat légvezetékes, vegyes oszloprenddel és vezeték típusal bíró hálózatán helyezték el. A bővítés során ez a hálózat ma még hasonló feltételekkel bővíthető.

Gönyű belterületétől távolabb eső területek vezetékes rendszerű távbeszélő ellátása, vagy saját tulajdonú, vagy az elektromos szolgáltatóval közös oszlopsoron történik.

Újabb, mobil távbeszélő rendszereket erősítő állomás, adótorony telepítését a község közigazgatási területén a közeljövőben nem tervezik. A vételi lehetőségek jók, a község területe teljes lefedettséggel rendelkezik.

Az új beépítéseknél is indokolt kiépíteni a távbeszélő hálózatot, és az igényesebb családiházak beépítésű részeknél meg kellene fontolni a földkábeles hálózat létesítését.

Táj és település-esztétikai szempontból indokolt a vezetékes távközlési, és a kábel tv hálózatok közös nyomvonalú földalatti vezetéssel történő építése.

Vezeték nélküli hírközlési létesítmények

A település területén a távközlési ellátottságot növeli a vezeték nélküli mobiltelefonok használata. Az előzetes vizsgálatok szerint a területen a vezeték nélküli hírközlési szolgáltatók megfelelő lefedettséggel biztosítanak vételi lehetőséget. Vezeték nélküli közcélú hírközlési létesítmény elhelyezését, antenna telepítését a területen a vezeték nélküli szolgáltatók nem terveznek, erre a területen helyet nem biztosítottunk.

A meglévő és tervezett fejlesztési területeken a vezeték nélküli táv- és hírközlési szolgáltatók megfelelő vételi lehetőséget tudnak biztosítani. /T-COM, Telenor, Vodafone stb./

Gönyű területén a következő műholdas szolgáltatások vehetők igénybe a szolgáltatás típusa szerint csoportosítva:

- Internet szolgáltatás:
- Mobilnet szolgáltatás: Vidanet, Telekom, Vannet;
- Mobil szolgáltatás: Netfone, Telenor;
- Telefon szolgáltatás: Fonio Basic, EphoneVoIP, Vidanet, Telekom;
- Kábel Tv: Vidanet;
- Műholdas Tv: DIGI, UPC, Telekom;

Műsorszórás

Gönyű repülésen már korábban kiépítették és azóta is működtetik a kábel TV hálózatot és azóta is biztosítják a vezetékes műsorszolgáltatást. A kiépített infrastruktúra alkalmas a szélessávú informatikai adatszolgáltatásra. 2012 június 1-től a Magyar Telekom Csoport tagvállalata, a Vidanet Zrt. átvette a térséget kiszolgáló kábel üzleti tevékenységet. A községben teljes körű a szolgáltatás: ADSL, internet + TV, kábelnet, kábel TV, VOIP telefon.

Ma a televízió adás vételét biztosító szolgáltatók Gönyű közigazgatási területén a szolgáltatás típusa szerint csoportosítva:

- Kábel TV szolgáltatás: Vidanet;
- Műholdas TV szolgáltatás: UPC Direct, Magyar Telekom Nyrt. DIGI;
- Földi sugárzású TV szolgáltatás: Mindig TV /Antenna Hungária Zrt/
- IPTV szolgáltatás: Magyar Telekom Nyrt. t Systems

A településen kiépített kábeltelevíziós hálózati rendszer üzemeltetője a Vidanet Szolgáltató Kft. / 9024 Győr, Orgona u., /

A kábel TV társaság által üzemeltetett hálózat szolgáltatásai: kábelnet, kábeltévé, vezetékes telefon, internet+TV+telefon. A kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma 757 db, vagyis a lakások 65 %-át kapcsolták be.

Az előfizetők jelenleg tizenhárom programcsomagból választhatnak, melyekben analóg, digitális és HD csatornák is vannak. A lakosok 95%-a tartja megfelelőnek a kábeltévé szolgáltatást.

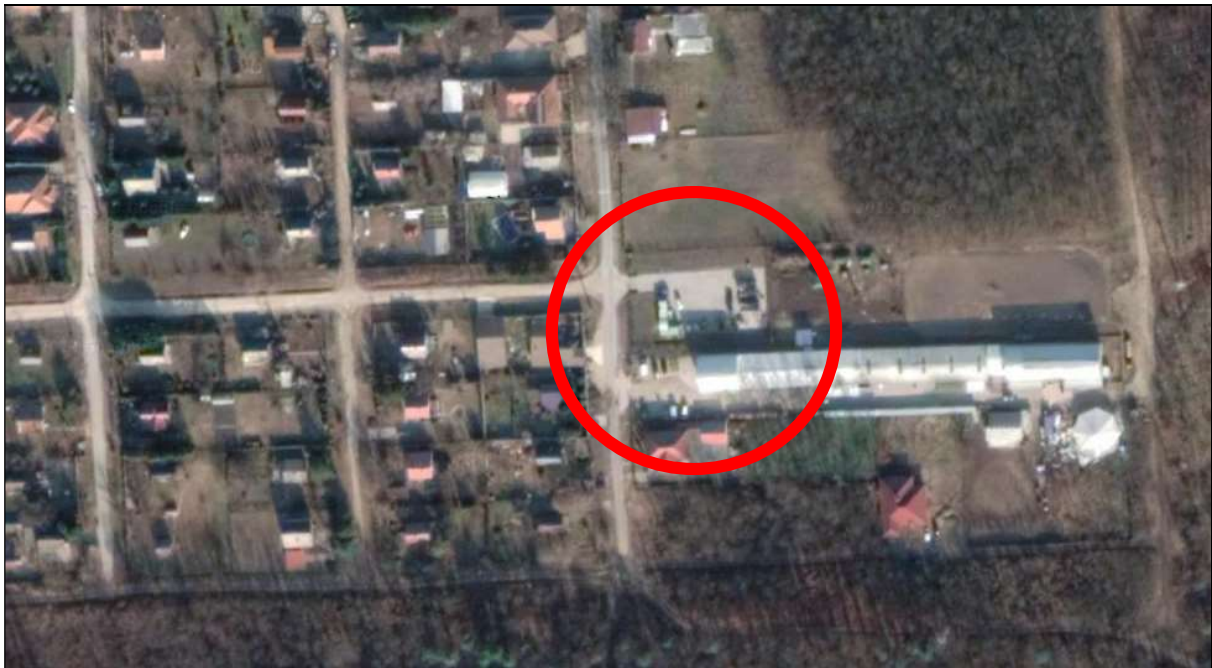
A kábeltévé rendszer vezetékait az áramszolgáltató légvezetékes tartó oszlopain helyezték el. A meglévő kábel TV rendszert az új előfizetők ellátására igények szerint tovább lehet építeni. A hálózat bővítése során ma még lehetséges a meglévővel azonos légvezetékes hálózat kiterjesztése, ám üzembiztonsági, és főleg település-esztétikai okokból ütemesen a térszint alatti elhelyezésre kell áttérni. Az üzemeltetés és szolgáltatásnyújtás optimális rendszerének kialakítása érdekében alternatív megoldások folyamatos keresése, mérlegelése is szükséges.

Kommunális hulladék

Gönyűn a szilárd háztartási hulladékot rendszeresen gyűjtik, és a kommunális hulladék elszállítása a településen megoldott. A település rendelkezik hulladék udvarral, és már a szelektív hulladék gyűjtést is megoldották. Gönyű több pontján is működik szelektív hulladékgyűjtő-sziget, így a gönyői háztartásokban keletkező hulladékok elkülönített gyűjtése.

A gönyői hulladékudvar az Árpád utca és a Jókai Mór utca kereszteződésénél (Árpád utca keleti vége) található. A hulladékokat a nyári nyitvatartási rend szerint csütörtökönként 10 és 18 óra között, illetve szombatonként 14:30 és 18 óra között lehet díjmentesen elhelyezni.

A hulladékudvarban az arra jogosultak a nagyobb mennyiségben összegyűlő, vagy a mérete miatt a kukába nem tehető hulladékot környezetbarát módon helyezhetik el. Az udvarba történő beszállítás előtt a jogosultságot igazolni kell. A hulladékot a Győr-sashegyi hulladékkezelő Központba szállítják. A háztartási mennyiségben beszállítható hulladékfajták a következők: lom, kertészeti nyesedék, gumiabroncs, valamint elektronikai, műanyag, fém, üveg, textil, papír és veszélyes hulladék. Ugyanitt építési törmelékből havonta 1 m³ helyezhető el.

Gönyű hulladékudvar /Árpád utca keleti vége, az Árpád utca-Jókai Mór utca kereszteződésénél/
/Forrás: Google Maps/

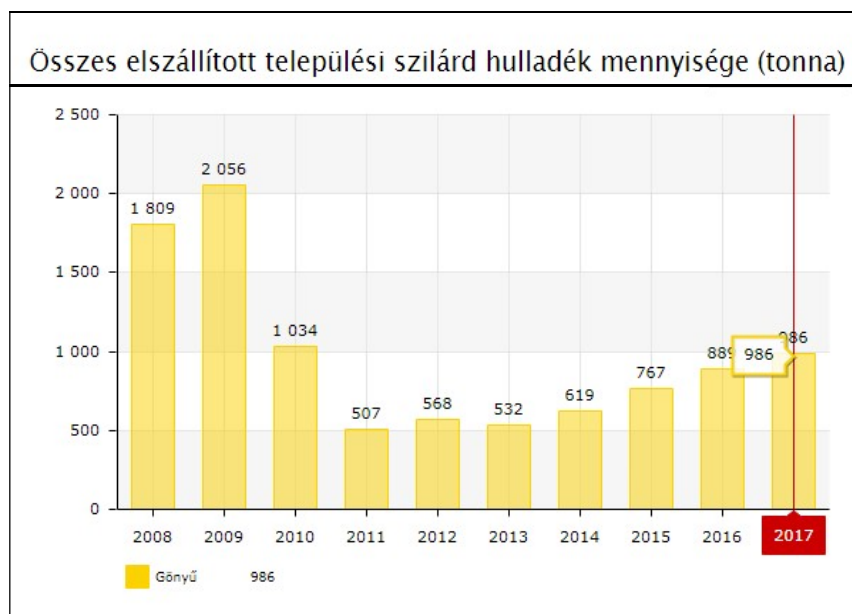
A kommunális hulladék gyűjtését és elszállítást a Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (Székhely: 9024 Győr, Orgona u. 10.) végzi.

A Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. működési területe összesen 112 településből áll, ebbe beletartozik Győr városa, Gönyű település, valamint további 111 település.

A működési terület három megyét érint: Győr-Moson-Sopron megye középső részét, Veszprém megye északi területét és Komárom-Esztergom megye északnyugati csücskét.

A társaság a hulladékgazdálkodás közszolgáltatás körébe tartozó teljes körű szolgáltatásokat nyújt az önkormányzatoknak és gazdasági szervezeteknek.

Az összes elszállított települési szilárd hulladék mennyiségének alakulása az elmúlt 10 évben a következők szerint alakult:

Gönyű összes települési szilárd hulladék mennyisége (tonna/év)

/Forrás: KSH TEIR adatbázis/

A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya az országos, illetve megyei adatokkal összehasonlítva átlagosnak tekinthető.

A kommunális hulladék szállítása a megszokott rend szerint. A hulladékgazdálkodási szervezettel történt megállapodás a hulladékkezelés hosszabb távú rendezettségét biztosítja. A községben 2017 év folyamán az elszállított települési szilárd hulladék mennyisége 985,9 tonna/év volt, amiből a lakossági hulladék 595,5 tonna/év volt, ami 196 kg/fő mennyiséget jelentett.

---

2. HELYZETELEMZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

2.1 SWOT ELEMZÉS

ERŐSSÉGEK:

Elhelyezkedés

- ✓ a település Győr közvetlen szomszédságában helyezkedik el
- ✓ a település kedvező földrajzi fekvéssel rendelkezik, Duna parti elhelyezkedése előny
- ✓ a településen áthalad az 1. számú főút

Élettér

- ✓ élhető, komfortos település
- ✓ jó földrajzi elhelyezkedés, a tájérték magas hozzáadott értéket képvisel.
- ✓ a településért tevékenykedő Önkormányzat.
- ✓ kevés a munkanélküli
- ✓ a települési infrastruktúra folyamatosan, tervszerűen fejlődik.
- ✓ a közösségi tevékenységek, összetartozás szervezeti elemei adottak (vallásgyakorlás, civil szervezetek, sportegyesület)

Gazdaság, ipar

- ✓ országos átlagot meghaladó vállalkozások száma
- ✓ nemzetközi ismeretségű cégek telepedtek itt le (Leier Hungaria Kft, Wuppermann Hungary Kft. Wiesbauer-Dunahús Kft, Mercanta Hungaria Kft., Euro-Clear Magyarország Kft., Uniper Hungary Energetikai Kft, Győr-Gönyű Kikötő Zrt.)
- ✓ fejlesztésekhez, további gazdasági szereplők letelepedéséhez több helyszín is rendelkezésre áll,
- ✓ a térség gazdasági aktivitása a hasonló településekhez képest jobb

Infrastruktúra, szolgáltatások

- ✓ bővülő, szépülő, jól működő intézményrendszer, középületek (iskola, hivatal, óvoda, sportpálya)
- ✓ megfelelő ivóvíz-, szennyvíz-, villany-, gáz-,
- ✓ elérhető helyi szolgáltatások
- ✓ jó közbiztonság

Turisztika

- ✓ EURO Velo 6 Duna menti kerékpárút hálózat eleme áthalad a településen
- ✓ természeti értékek turisztikai kínálata
- ✓ település lakossága nyitott a turisztikai fejlesztések összehangolására
- ✓ élhető, jóléti települési arculat.
- ✓ szálláslehetőség rendelkezésre áll a településen

Értékek, erőforrások

- ✓ jó településmarketing
- ✓ az önkormányzat elkötelezett az értékek megőrzése illetve fejlődés irányában

GYENGESÉGEK:**Infrastruktúra, szolgáltatások**

- A hiányzó járdák (pl. Kossuth Lajos utca) pótlása, balesetveszélyes járdák átépítése (Bem József utca), iskola, óvoda utcájában a járda javítása, útburkolat minőségének javítása (Árpád utca, Vak Bottyán utca)
- Óvodánál, iskolánál gyalogos átkelő és lámpa hiánya
- Gyermekorvosi rendelő hiánya
- Nincs lehetőség a temető területének helyben történő bővítésére.

Gazdaság, ipar

- nincs benzinkút a településen

Fejlesztési területek

- kevés az önkormányzati terület (telekalakításra, önkormányzati koordinálású lakóterület fejlesztésre)
- a település közepén a Postakocsi fogadó épülete és környezete rendezetlen

LEHETŐSÉGEK:**Turizmus**

- ✓ turisztikai imázs megteremtése, Gönyű brand kiépítése, ehhez kapcsolódó termékek készíttetése
- ✓ A Postakocsi fogadó műemléki épületegyüttesének felújítása esetén a települé egyedülálló értékkel gazdagodhat
- ✓ A Duna gönyűi partszakaszának turisztikai célú fejlesztése, strand kialakítása
- ✓ Győr egyre erősödő, fejlődő turizmusához kapcsolódva tovább nőhet a látogatószám Gönyűn is
- ✓ turisztikai vállalkozások fejlesztése

Infrastruktúra, szolgáltatások

- ✓ eltérő beépítési intenzitású építési területek kijelölése, ezzel megfelelő telekkínálat bővítése a betelepüdni szándékozók részére, infrastruktúra kiépítése, letelepedéshez támogatási konstrukció kidolgozása, új utcák megnyitása, a település előnyeinek, fekvésének bemutatása az ingatlan piacon, betelepülés ösztönzése
- ✓ a pozitív irányba változó település-imázs és az ismertség növekedése további cégek letelepedését generálhatja, ami növeli az iparüzési adó-bevételt.
- ✓ gondozott, ápolt lakókörnyezetre legyen igény, szemléletformálás
- ✓ lakóterületek átgondolt koncepció alapján történő bővítése

Kultúra, közösség

- ✓ fiatalok bevonása programokkal a település kulturális életébe
- ✓ a lakosság aktivitása több információ közreadásával, marketinggel erősíthető

Gazdaság

- ✓ a kikötő területén további ipari, gazdasági szereplők telepedhetnek le
- ✓ kereskedelmi, szolgáltató gazdasági vállalkozások letelepedésének elősegítésére területek kijelölése
- ✓ vállalkozások vonzása – a bevételek további növekedését teszi lehetővé, illetve a civil szervezetek és az intézmények számára is jó lehetőségeket rejt, hogy a település kedvező fekvésének köszönhetően vonzza a kis- és középvállalkozásokat. Ez a tendencia a lakosság szám növekedésével várhatóan tovább javul.

VESZÉLYEK:**Fejlődés, turizmus**

- a Postakocsi épületegyüttes felújításának elmaradása településképi és turisztikai szempontból is negatív hatású
- nem jönnek létre az együttműködési szándékok a turizmus területén, nem alakul ki valós párbeszéd a piaci szereplők között.

Szolgáltatás, intézmények

- a feladatvállaláshoz, szervezéshez nincs elérhető ember/szakember a lakosok közöttg

Gazdaság

- gyors profitrealizálási szándék befektetői oldalról

Társadalmi problémák

- elöregedő társadalom problémája
- a fiatalok elvándorlásának tendenciája
- népességcsökkenés
- a pályázati lehetőségek nem biztos, hogy szolgálják a valós igényeket

2.2. Összefoglaló értékelés

Vizsgálataink alapján megállapítható, hogy Gönyű község legfontosabb értékeit földrajzi, településföldrajzi elhelyezkedése, nyugodt biztonságos lakókörnyezete jelentik. Mind természeti, mind épített környezete vonzó, minőségi életteret tud biztosítani az itt élők számára.

Gönyű egyedi stratégiai helyzetben van, a község vezetése az elmúlt években már megkezdett tudatos tevékenységgel olyan jövőképet tud a település lakossága és a betelepülni szándékozók elé tárni, amellyel tudnak azonosulni, aktív részesei tudnak lenni a jövő közösségének.

A demográfiai változásokra irányuló vizsgálati megállapításian közül a legfontosabb, hogy a vándorlási mérleg pozitív. A község fenntartható fejlődése, jövedelemtermelő kapacitása szempontjából meghatározó jelentősége van népességmegtartó képességének. A pozitív vándorlási különbözet tudatos, kontrollált és szabályozott megtartása és tudatos irányítása Gönyű számára a jövő fontos feladata.

A bevándorlást vonzó képesség fenntartása, távlatban optimálisnak tartott népességszám elérése akkor valósulhat meg, amennyiben az önkormányzat kedvező településpolitikát folytat: így az életminőséget befolyásoló tényezők részeként megfelelő telekkínálatot biztosít.

Az önkormányzat által támogatott és a rendezési tervben vizsgált lakóterületfejlesztési területekkel a település hosszú távon képes kielégíteni az igényeket. A telkek kialakításával, a telekkínálat bővítésével növelhető lesz a bevándorlás jelenlegi üteme, mellyel képes lesz a település népességszámának megtartására, illetve növelésére.

Gönyűn, az országos adatokhoz képest alacsony a munkanélküliség, mely Győr közelségének, valamint a településen gyökeret eresztett vállalkozások munkaerő felszívóképességének köszönhető.

A település intézményrendszere megfelelő a mai lakosság kiszolgálására, illetve a tervezett fejlesztések megvalósításával a jövőbeni feladatait is korszerűen el tudja látni.

A község gazdasági szereplőinek vizsgálata alapján megállapítható, hogy magas a vállalkozások száma a környező településekhez képest. A vállalkozások befizetései a település működésének elengedhetetlen feltételét biztosítják, a település életében meghatározó szereppel rendelkeznek a fejlesztések tekintetében is. A jövő tekintetében elengedhetetlen, hogy a településen meglévő vállalkozások a jövőbeni tevékenységük tekintetében biztos háttérrel érezzék a település vezetése részéről.

A település Gazdasági Programja elsőséget ad a dinamikus, személyes boldogulásra is esélyt adó, Gönyűn élők komfortérzetét javító, identitásának, érzelmi azonosulásának kialakulását elősegítő programoknak. A Gazdasági Program prioritásnak tekinti a kötelező önkormányzati feladatok teljesítését, a jogkövető magatartást, ezért elsőbbséget biztosít a törvény által előírt kötelezettségek teljesítését szolgáló programoknak.

Gönyű közigazgatási területén a régészeti lelőhelyeket, a római limes vonalának szakaszait és műemlékeket is találhatunk. A lelőhelyek közül egyik sem áll fokozott vagy kiemelt védelem alatt. A helyi kulturális értékek megőrzését a település vezetése mindig prioritásként kezelte.

A község infrastrukturális ellátottsága megfelelő, a község útjainak többsége szilárd burkolatú. Az ivóvízhálózat kiépült, a vezetékes gázellátottság magas arányú. Megoldott a szennyvízelvezetés és a szemétszállítás.

Az infrastrukturális fejlesztések pozitív irányba befolyásolják a település fejlődését. Az infrastruktúrafejlesztést gyakran más fejlesztésekkel elért eredmények kényszerítik ki, illetve a megvalósult infrastruktúra gyakran újabb fejlesztési igényeket indukál, illetve megnyitja a továbblépés lehetőségét.

A község vezetése kiemelten fontosnak tartja a közúthálózat, a járda, a villamosenergia, a gáz, a közvilágítás, a telefon, az internet, a kábeltelevízió és a megépült szennyvízcsatorna rendszer fenntartását.

A Győr-Moson-Sopron megye Területrendezési Terve térségi övezetei közül Gönyű területét az érintő övezeteket a településrendezési tervezés során figyelembe kell venni.